A HAPPY NEW YEAR! ראש השנה נומער לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

BIALYSTOKER STIMME

ביאַליסטאָקער שטימע

אָפיציעלער אָרגאַן פון דער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין אַמעריקע

נומער 305 • ערב ראש השנה, תש"ל — ניו־יאָרק, סעפטעמבער, 1969 • 49סטער יאָרגאַנג

אינהאַלט

אין גאַנג פון צייט (עדיטאָריעלס)	אהרן חייט	3
פֿאַנירטער ביאַליסטאָקער וועלט־צוזאַמענפֿאָר	לואיס סילווער	4
אין די פֿאַרכטינע טעג (מיניאַטורען)	א. חייט	6
ביאַליסטאָק : זוניגע בילדער	י. יערוזאַליסקי	7
ביאַליסטאָק מיין שטאָט (ליד)	יהושע גרינבערג	8
ביאַליסטאָקער בעלי־בתים און ארבעטער	ח. קוליש (ארגענטינע)	9
ביאַליסטאָק אין אונזער היים און אין דער וועלט	איסאק ריבאַלאָווסקי	10
וואָרף מיך ניט אוועק אויף דער עלטער	א. פלאָצקער	12
פסח בורשטיין אין אויסטראַליע	א. זבאר (אויסטראַליע)	13
דוד סאַהן ע"ה און ביאַליסטאָק אין בילד	א. ליס (ישראל)	15
שרייבער אין ביכער, ליטעראַטור און קונסט		16
ביאַליסטאָקער אין ישראל	א. שייקעוויטש	18
חברים פון רער. „דאָס נייע לעבן"	מ. סיראָטא (פראַנקרייך)	22
ביאַליסטאָקער אין ארגענטינע	יצחק גרינצוויג	24
ביאַליסטאָקער איבער אמעריקע	סאל גאָלד, בען מראָש, ראָוע צוקערמאַן	25
אונזער הילף פאַר ישראל		28
אונזער אינסטיטוציע		29
צווי לידער	ראָוא נעווזאַוואָסקא	33
צווי שטעט (ליד)	אָסקאַר מעקלער	33
לאָמיר זיך איבערעטען (ליד)	יעקב כהן	33
ביאַליסטאָקער פּיאָנערן (פּען־פּאַרטרעט)	א. ח.	34
אונזערע פאַרלוסטען		35
די דייטשען פאַרלאָזען ביאַליסטאָק	אלתר טרום (שטאָקהאָלם)	38
אידישע לשנה טובה באַגריסונגען		39—63
ענגלישער לייזן־מאַטעריאַל און נייַיאָר וואונטשען :		
אילאַי טאַרלאָפסקי, עמטל אינגבערג, אהרן חייט,		
בעלא סטאָקס און רעזי בריידערמאַן		37—3

אַרויסגעגעבן פון ביאַליסטאָקער צענטער, 228 איסט בראָדווייַ, ניו יאָרק

דוד סאַהן ע"ה, גרינדער

רעדאַקציע־קאָלעגיום : לואיס סילווער, איסאק ריבאַלאָווסקי, עמעל אינגבערג • אהרן חייט, רעדאַקציע־סעקרעטער

Published by the Bialystoker Center, 228 East Broadway, N. Y. City

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2023

יערליכער טעאַטער בענעפיט

פון ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים

מאַטינע פאָרשטעלונג

זונטאָג, דעם 19־טען אָקטאָבער, 1969, 2 אַזייגער בייטאָג

אין

„אַנדערסאָן אידישען טעאַטער"

סעקאָנד עוועניו און 4־טע סטריט, ניו־יאָרק

וואו עס וועט געשפילט ווערען די פרעמיער־פאָרשטעלונג פון סעזאָן

„אוי איז דאָס אַ חתונה"

די נייע לוסטיגע מוזיקאַלישע קאָמעדיע, וואָס הילכט מיט פרייליכען געזאַנג, אמוזירט מיט ליד און טאַנץ, פארווויילט אייך מיט שפּאַס און געלעכטער, מיט דער באַטיילינונג פון די באַרימטע בינע־קינסטלער, דעם באַרימטען סטאַר־קאָמיקער און וויצלינג

מאַקס פערלמאַן

באַגלייט פון:

דזשייקאָב דזשייקאָבס, שפרה לערער, גיטא גאַלינאַ, מיכאל מיכאַלאָוויטש, טעלמאַ מינץ א. אַ.

טיקעטס זיינען שוין ארויסגעשיקט געוואָרען צו א צאָל מיטגלידער און פרייַנט פון אונזער אינסיטוציע. די וועלכע האָבען נאָך ניט באַקומען קיין טיקעטס, קענען טעלעפאָנירען: גרעמערסי 5-7755. — די וואָס האָבען נאָך ניט אַרויסגעשיקט דעם באַטרעף פאַר די טיקעטס, ווערען געבעטען צו דערלידיגען עס ווי אמשנעלסטען. — האָט אויך אין זינען אַוועקצולייגען די טיקעטס אויף א זיכערן פלאַץ, כדי איר זאָלט זיי קענען לייכט געפינען אין דער נאָכט פון דער פאָרשטעלונג.

ביאַליסטאָקער מושב זקנים, 228 איסט בראָדוויי, נ. י.

ביאַליסטאָקער יערליכער באַזאַר

אין לויף פון צוויי וויקענדס אין אונזער בילדינג

דערעפענונג: **שבת** אָוונט, 13טען דעצעמבער, 1969

ביז דינסטאָג, 16טען דעצעמבער.

וויידער־דערעפענונג: שבת אָוונט, 20טען דעצעמבער.

שלוס פון באַזאַר: זונטאָג אָוונט, 21טען דעצעמבער.

קומט, האַנדלט גרויס מציאות און העלפט דערמיט אונזער אינסטיטוציע!

ביאַליסטאָקער מושב זקנים אוז שפּיטאָל

זייט אַזוי גוט און העלפט אַרויס מיט דאָניישאָנס פון וואַרע און אַרטיקלען פאַר אונזער באַזאַר!

יערליכער חנוכה פעסטיוואַל

און מיטינג

פון דעם

ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים

זונטאָג, דעם 7־טען דעצעמבער, 1969

(צו דער 4-טער חנוכה-ליכטעל)

אין אונזער האָום, 228 איסט בראָדוויי, נ. י.

- פייערליכע **צערעמאָניע** פון אָנצינדען די טראַדיציאָנעלע **חנוכה-מנורות.**
- באַרימטער **חזן** און כאָר ווועלען בענטשען **חנוכה-ליכט** און זינגען פאַסיגע נומערען.
- עס וועט אָפּגעהאַלטען ווערען דער **יערליכער עלעקשאָן** פון אונזער **באָארד** אוו **דירעקטאָרען.**
- א יום-טוב'דיגער כיבוד, **חנוכה-לאַטקעס** און אַנדערע פאַט-ראָועס ווועלען סערווירט ווערען.

פאַרצייכענט דעם דאַטום און קומט מי טאוגן פאַרברענגען

לכבוד דעם יום־טוב!

ביאַליסטאָקער שטימע

אפיציעלער ארגאן פון דער ביאליסטאקער לאנדסמאנשאפט אין אמעריקע

נומער 305 ■ ערב ראש השנה, תש״ל — ניו־יארק, סעפטעמבער, 1969 ■ 49סטער יאָרגאנג

אין גאַנג פון צייט

געדאנקען און נאָטיצען

פון אהרן חיים

אונזער אינסטיטוציע צום נייעם יאָר

אונזער צייט און דור שטייט איצט אונטער דעם צייכען פון א סענסאציאנעלער דערגרייכונג: די לאנדונג פון אמעריקאנער אסטראנאטן אויף דער לבנה. „דאס טעלערל פון הימעל" איז שוין הינט ניט קיין פוסטע און זינלאָזע אמביציע, נאר א פאקטישע ווירקליכקייט.

מיר האָבען „דאס טעלערל פון הימעל" געבראכט צו אונזערע זקנים און זקנות, דא אויף דער ערד. אין אונזערע ווענט. אויסדרוקנדיג זייער צופרידענהייט מיט אונזער הייס און שפּיטאָל, זינגען אונזערע אינוואוינער דעם אלטען פאָלקסליד וועגען אונזער אינסטיטוציע: „שיין ווי די לבנה, גלאנציק ווי די שטערן, פון הימעל א מתנה ביזטו מיר צוגעשיקט".

אונזער מאָדערן־אייסגעשטאטער בנין איז מעבלירט אויפן שענסטען און באקוועמסטען אופן מיט גרויס געשמאק. אלץ איז נייַ, פרישׂ, זויבער אין ציכטיג, א זעלטענהייט איז אנשטאלטען פון דעם סאָרט.

אונזער שפיטאָל גיט די פאציענטען א צערטליכע באהאנדלונג, וואס מען קען עס ניט באקומען אין אייגענער הויז און ביי אייגענער פאמיליע. א גענויטער סטעף פון דאקטוירים און נורסעס, די בעסטע מעדיצינישע אויסשטאטונג, און דער אינטערעס אין דעם גאנצען און וואוילזיין פון דעם עלטערן מענטשען שאפען די גראנאטן, אז אונזערע אינוואוינער זיינען אין גוטע און געטריַיע הענט. פאר מער באקוועמליכקייט אינסטאלירען מיר איצט אייטאמאטישע עלעוויי־טארס און אין אייגענעם עלעקטרישען דזשענעראיטאר.

די שפּיזן איז פריש, גארהאפט און געשמאק און די גערייכטען וועראן צוגעגרייט מיט אבאטראכט פון באזונדערע דיעטעס, אין וועלכע די זקנים און זקנות נויטיגען זיך פאר זייער גוטען, הויל אין בעסטען.

די באלעבאטישקייט איז אויף א הויכער שטופע פון ארדנונג און הגיענע. עס ווערט געטאן אלדאס מעגליכעס צו מאכען פילען די אינוואוינער באקוועם און גליקליך.

עס ווערט אויך געזאָרגט פאר דעם גייסטיגען אין קולטורעלען וואוילזיין פון די אינוואוינער דורך פאראויללונגס־פראגראמען און קוטורעלע אינטערעסמונגען אין אינקלאנג מיט דער אידישער טראדיציע און מיט דעם פאָלקסטימלעכן גייסט.

באטש מיר האלטען אין פראקטיצירטן פרייהייט פון געווויסען, איז אבער אונזער הויז אין שפיטאל אין פילען אינקלאנג מיט די דינים פון כשרות, וועלכע ווערט ביי אינז שטרענג אפגעהיט.

אויך אונזער ביאליסטאקער צענטער איז אנערקענט אלס דער וועלט־אדרעס פון אונזערע לאנדסלייט, און דינט די ביאליסטאקער אידען אין דער בריטער עפענטליכקייט מיט געזעלשאפטליכקייט, פילאנטראפיע און קולטור. מיר פירען דורך וויכטיגע פונקציעס, שטיצען לאנדסלייט אומעטום, פארבינדען צענזיטע און צעשפרייטע קרובים, און דערביי גיבען מיר אונזער מיטגלידערשאפט, דער ביאליסטאקער לאנדסמאנשאפט אין דעם בריַיטען אידישען עולם די גייסטיגע חיות פון אונזער עגדרזקטען וואָרט אין דער „ביאליסטאקער שטימע". א גאָר באזונדער פלאץ אין אונזער ארבעט פון דעם „צענטער" פארנעמט די הילף פאר מדינת ישראל.

דאנקען מיר טאקע פון טיפען הארצען אינזערע באאמטע, דירעקטאָרען, שוער אין מיטגלידער, אינטערשטיצער און פריַינט פאר דער ביז־איצטיגער הילף און מיר האָפען אויך אויף ווייטערדיגער קאָאפּעראציע.

ביאליסטאקער היסטארישע יובילעאומס

היינטיגער יאָר איז געבענטשט מיט דער מזל־ברכה פון היסטארישע ביאליסטאקער יובילעאימס. וועלכע מיר געפינען פאר נויטיג צו פארצייכענען און מיטטיילען צו אונזערע לייענער.

■ דאס יאָר איז דער הונדערט־יאריגער יובילעאום פון דער ביאליסטאקער „צדקה גדולה", אויך באוואוסט אלס דער „קאמיטעט", וועלכער איז ארגאניזירט געוואָרען אין יאָר 1869 און איז געווען די צענטראלע קהלשע קאסע פאר הילף בדרך כבוד צו נויטבאדערפטיגע ביאליסטאקער אידען.

■ פופציג־יאריגער יובילעאום פון דער ערשטער ביאליסטאקער העברעאישער צימנאזיע, געגרינדעט אין ביאליסטאק אין 1919.

■ דער 50־יאריגער יובילעאום זיינט דער דערשיינונג פון דער ביאליסטאקער צייטונג „דאס נייע לעבען" אין יאָר 1919 אינטער דער רעדאקציע פון פסח קאפלאן.

■ דער 40־יאריגער יובילעאום פין דעם ביאליסטאקער צענטער און מושב זקנים אין ניו־יארק, וועמענס וויינקעלשטיין איז גאליציגט געוואָרען אין יאָר 1929 בייַם בנין אויף 228 איסט בראדוויי.

■ דער 20־יאריגער יובילעאום פון דער ערשטער ביאליסטאקער וועלט־קאנוואנשאן אין יאָר 1949 אין ניו־יארק, וואו עס איז געשאפען געוואָרען דער „קרית ביאליסטאק" פראיעקט.

■ דער 18־יאריגער „חי־" יובילעאום פון דער דערשיינונג פון דוד סאהנ׳ס ע״ה „ביאליסטאקער אלבום" אין יאָר 1951.

מזל־טוב אינז אלעמען! דער גייסט פין ביאליסטאק לעבט אין אונזערע ווענט!

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2023

דער פּלאַנירטער צוזאַמענפאָר פון די ביאַליסטאָקער

פון לואים סילווער
קולטור-טשערמאַן פון דער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין אַמעריקע

ביאַליסטאָקער אידען, אין זייער צעשפרייטקייט אי־בער דער גאַנצער וועלט, גרייטען זיך איצט צו אַ וויכטי־גער פאַסירונג — דעם גרויסען וועלט־צוזאַמענפאָר וואָס וועט פאָרקומען אין סוף חודש מאַי, 1970, אין מדינת־ישׂראל. ווי דער שטייגער איז פאַר ביאַליסטאָקער אי־דען, וועט דאָס זיין אַ צוזאַמענקום פון גאָר וויכטיגער באַדייטונג, וואָס וועט אויך דינען וויי אַ גוטער ביישפיל פאַר אַנדערע אידען. מיר זיינען זיכער, אַז דאָס וועט זיין אַ גרויסע איבערלעבעניש פאַר די אַלע ביאַליסטאָ־קער אידען, וועלכע וועלען זיך באַטייליגען אין דעם וועלט־צוזאַמענפאָר.

שוין דער פאַקט אַליין, וואָס ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט פון פאַרשיידענע לענדער וועלען זיך צונויפ־קומען ביי דעם וועלט־צוזאַמענפאָר, איז ממש אַ היס־טאָרישע פאַסירונג. לאָמיר ביי דער געלעגנהייט דער־מאָנען, אַז ענלעכעס איז אויך געווען מיט 20 יאָר צוריק, וועו אין ניו־יאָרק איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען דער ער־שטער וועלט־צוזאַמענפאָר פון ביאַליסטאָקער אידען. דאָס מאָל איז דאָס געווייס פון אַ נאָך גרעסערער בא־דייטונג, ווייל דאָס וועט פאָרקומען אין דער אידישער מדינה.

אָפּהיטען דעס גרויסען יחוס

ביאַליסטאָקער אידען, אין אַלע לענדער וואו זיי לעבען, האָבען מיט וואָס צו שטאָלצירען. אומעטום האַלטען ביאַליסטאָקער אידען אויף, מיט ליבע און טריישאַפט, דעם גרויסען אידישען יחוס, וואָס זיי האָ־בען מיט זיך געבראַכט פון דער אַלטער היים. אומעטום, אין ווייטע און נאָענטע לענדער, צווישען גרויסע און קליינע אידישע ישובים, זיינען ביאַליסטאָקער אידען פון די דינאַמישסטע און ענערגישסטע בייַם אויפהאַל־טען זייער **ביאַליסטאָקער** אידישען יחוס. אָפטמאָל זיי־נען אַנדערע אונז מקנא, און מיט רעכט.

ביאַליסטאָקער אידען זיינען אַ גאָר אייגענאַרטיגער גער „שבט" צווישען אַלע אַנדערע אידען, וועלכע שטאַ־מען פון יענער זייט ים. אונזערע לאַנדסלייט לאָזען ניט, ניט געקוקט אויף די פאַרשיידענע ענדערונגען וואָס רינג־לען אונז אַרום, פאַרגעסען און אָפּווישען דאָס גייסטיגע און דערהויבענע, וואָס מען האָט מיט זיך געבראַכט פון דער אַלטער היים. די ליבע צום אידישען פאָלק, צו אי־דיש און צו מענטשליכקייט ; די טריישאַפט צו גערעכטי־קייט און יושר, וואָס מיר האָבען אין זיך איינגעזאַפּט בייַ אונזערע טאַטעס און מאַמעס אין אונזער קינדהייט, טראָגען מיר וויייטער מיט גרויס איבערגעגעבענקייט.

דאָס אַלץ קומט זייער קלאָר צום אויסדרוק אין די פאַרשיידענע אַקטיוויטעטען, וואָס ביאַליסטאָקער אי־דען פירען אומעטום מיט אַזוי פיל ענערגיע. עס איז ניט איבערגעטריבען צו זאָגען, אַז כאַטש אין ביאַליסטאָק זיינען פאַר דער צווייטער וועלט־מלחמה געווען בלויז אַרום 60 טויזענט אידען, און אין אַנדערע גרויסע שטעט זיינען געווען פיל מערער אידען, זיינען אָבער ביאַליס־טאָקער אידען איצט אומעטום אויבען־אָן אין זייערע אַקטיוויטעטען. און לאָמיר נאָך צוגעבען, אַז ביאַליס־טאָקער אידען אומעטום, כאַטש זיי זיינען אָפּגעטיילט דורך ימ'ען און גרענעצען, זיינען געבונדען און פאַרקניפט ווי איין גרויסע טרייע משפּחה.

ניו יאָרק און מדינת ישראל

דער בעסטער ביישפיל ווי אַזוי ביאַליסטאָקער אי־דען האַלטען אויף זייער גרויסען יחוס, איז אונדזער ניו־יאָרק און אויך מדינת ישראל. אָנהויבענדיג פון יאָר 1842, ווען דער ערשטער ביאַליסטאָקער איד — שמחה צפת — איז געקומען קיין אַמעריקע, ביז איצט, ציט זיך איין גאָלדענער פאָדעם פון דער **אידישער ביאַליסטאָק** אין דעם פרייען, געבענטשטען לאַנד אַמעריקע. נאָך אין 1864, וואָס עס מיינט מיט 150 יאָר צוריק, איז אין ניו־יאָרק שוין געגרינדעט געוואָרען דער ערשטער „ביאַליס־טאָקער אונטערשטיצונגס־פאַראיין". און אַזוי אין פאַר־לויף פון דער גאַנצער צייט, אָנהויבענדיג מיט העכער הונדערט יאָר צוריק, זיינען די ביאַליסטאָקער אידען אַקטיוו און פול מיט ענערגיע אויף דער אַמעריקאַנער ערד.

דער ביאַליסטאָקער מושב־זקנים און צענטער אויף דער אַלטער אידישער איסט־סאַיד אין ניו־יאָרק איז ניט בלויז איינע פון די בעסטע און אָנערקענטסטע אינסטי־טוציעס פאַר עלטערע אידישע מענטשען. אָט די אינ־סטיטוציע, וואָס איז געגרינדעט געוואָרען מיט צענדלי־גער יאָרען צוריק דורך דעם אומפאַרגעסליכען דוד סאָהן ע"ה, איז אויך אַ לעבעדיגער מאָנומענט נאָך דער פאַר־שניטענער אידישער ביאַליסטאָק אויף יענער זייט ים. דאָ, אין דעם ביאַליסטאָקער צענטער, וועלען אומאויפ־הערליך אָנגעפירט וויכטיגע אַקטיוויטעטען פון און פאַר די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט. אַרום דעם צענטער גרו־פירען זיך אַלע גרופּען און אָרגאַניזאַציעס, וואָס נעמען אַריין לאַנדסלייט. יאָ, אין דעם ביאַליסטאָקער צענ־טער וועלט אויך וויייטער געצויגען דער גרויסער יחוס פון דער אידישער ביאַליסטאָק, וואָס איז אויף אַזאַ מורא'דיגען אופן פאַרשניטען געוואָרען פון די נאַצישע רוצחים.

אין אַ גרויסער מאָס איז דאָס מעגליך, ווייל אויך די ניי־געקומענע ביאַליסטאָקער נאָך דער צווייטער וועלט־מלחמה, די געפּיניקטע און על־פּי־נס געראַטע־וועטע פון היטלער־גיהנום, גייען אויך דעם זעלבען וועג וויי זייערע פריערדיגע לאַנדסלייט. זאָל דערמאָנט ווערען

און אויסגעדריקט ווערן אָנערקענונג צו דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט", טאַקע פון ניי־געקומענע, וועל־כע ווייזן אַרויס פיל ליבשאַפט און טריישאַפט צו דעם „פינטעלע" ביאַליסטאָק. אַ ספּעציעלע אָנערקענונג קומט דעם שטענדיגען דינאַמישען איסאַק ריבאַלאָווסקי (ריבאַל), אייניר פון די גרינדער און הויפט־אָנפירער פון דעם קלוב, וועלכער גיט אָפּ פיל מי און ענערגיע פאַר די אַקטיוויטעטן אין דעם צענטער, אַזוי ווי דאָס איז אויך מיט אַנדערע פון דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט".

ביאַליסטאָקער אידען אין אַמעריקע זיינען אויך די איינציגע, צוויישען אַלע אַנדערע לאַנדסמאַנשאַפטען־אַר־גאַניזאַציעס, וועלכע גיבען רעגולער אַרויס אַן אייגענעם זשורנאַל, די „ביאַליסטאָקער שטימע". דער דאָזיגער זשורנאַל, וואָס איז געגרינדעט געוואָרען פון דוד סאָהן ע"ה, אין נאָוועמבער, 1921, איז ווי אַ פאַרבינדונגס־בריק צווישען די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט איבער דער גאַנצער וועלט. מיר ווייסען גוט, אַז די „ביאַליסטאָקער שטימע" ווערט דערוואַרט מיט אומגעדולד אומעטום ביי די לאַנדסלייט, אַז דאָס איז ווי אַ גרויסער משפּחה־אַלבום וואָס נעמט אַריין אונזער גרויסען יחוס.

מיר ווייסען אויך גוט, וויפיל טריישאַפט און אי־בערגעגעבנקייט די ביאַליסטאָקער אידען האָבען אַרויס־געוויזען אין אַלע צייטען פאַר לאַנדסלייט אין פאַל פון נויט. שטענדיג, ווי דאָס איז געווען פאַר דער ערשטער וועלט־מלחמה, צווישען ביידע מלחמות און אויך נאָך דער גרויזאַמער צווייטער וועלט־מלחמה, האָבען ביאַ־ליסטאָקער אידען אין אַמעריקע געהאָלפען מיט האַרץ און נשמה זייערע ברידער און שוועסטער אין דער אַל־טער היים, אין אַנדערע פּלעצער, און באַזונדערס אויך אין מדינת ישראל.

מיר, ביאַליסטאָקער אין אַמעריקע, דאַרפען זיין שטאָלץ מיט דעם, וואָס אַ דאַנק אונזער הילף האָבען אויך די לאַנדסלייט אין דער אידישער מדינה באַוויזען אויפצוטאָן פיל דערגרייכונגען. אויך זיי, די ביאַליסטאָ־קער אידען אין ישראל, זיינען געווויס דאָרט אַן אויסנאַם מיט זייערע דינאַמישע אַקטיוויטעטן און באַזונדערס אויך מיט דעם, ווי אַזוי זיי האָבען אין דער אידישער מדינה פאַראייביגט דעם גרויסען יחוס פון דער אידי־שער ביאַליסטאָק. דער דאָזיגער קאַפּיטל פון די ביאַ־ליסטאָקער לאַנדסלייט אין ישראל איז אונז זייער גוט באַקאַנט, וואָס איז אַ טעמע פאַר זיך.

ענלעכעס דאַרף אויך געזאָגט ווערן ווען עס וועגען ביאַליס־טאָקער אידען אין דער ווייטער אויסטראַליע, אַרגענ־טינע, מעקסיקע, דרום־אַפריקע, אורוגוואַי, פראַנקרייך, און אין פיל אַנדערע לענדער. מיר ווייסען גוט וועגען די אַקטיוויטעטן פון די לאַנדסלייט אומעטום; מיר ווייסען מיט וויפיל ליבע און טריישאַפט זיי האָלטען אויף די גרויסע גייסטיגע ירושה, און מיר אַלע זיינען מיט דעם שטאָלץ.

אָבער ניט בלויז פאַר זיך און צווישען זיך זיינען ביאַליסטאָקער אידען אַקטיוו. אונזערע לאַנדסלייט, צווישען וועלכע עס זיינען פאַראַן אַ גרויסע צאָל פראָ־מינענטע פערזענליכקייטען אויף אַלע געביטען, זיינען אויך אַקטיוו אויף אומעטום אין אי־דישען לעבען. ביאַליסטאָקער אידען זיינען צווישען די אָנגעזענסטע און אַקטיוסטע אין אידישען געזעלשאַפט־ליכען לעבען, קולטור און דערציאונג, אין דער ליטעראַ־טור און אידישע פּרעסע, אין אידישען טעאַטער און ווי־סענשאַפט, און פיל אַנדערע געביטען. ביאַליסטאָקער אידען זיינען אויך אומעטום אַקטיוו פאַר אידישער הילפס־אַרבעט, צו העלפען אידען אין אַלע טיילען וועלט, און באַזונדערס פאַר מדינת ישראל.

אַ צוזאַמענפאָר פון אייגענע

אָט אין דעם גייסט, מיט דעם גרויסען גייסטיגען באַגאַזש וואָס מיר טראָגען מיט זיך אומעטום, וועלען מיר זיך צונויפקומען ביים וועלט־צוזאַמענפאָר פון ביאַ־ליסטאָקער אידען, אין סוף מאַי, 1970, אין מדינת ישראל. עס וועלען קומען ביאַליסטאָקער פון אַלע טיי־לען וועלט, צווישען וועלכע עס זיינען אַזעלכע, וואָס זיינען אַוועק פון דער אַלטער היים מיט אַ סך יאָרען צוריק. עס וועלען קומען לאַנדסלייט, וועלכע האָבען אויסגעוואַנדערט פון ביאַליסטאָק פאַר און נאָך דער ערשטער וועלט־מלחמה, און עס וועלען אויך קומען די יעניגע, וועלכע זיינען געווען אין היטלערס גיהנום, די רעשטלעך פון דעם אַמאָליגען בליענדען אידישען ישוב אין ביאַליסטאָק.

ניט געקוקט אויף דעם, וואָס מען וועט קומען פון ווייטע און נאָענטע לענדער, פון פאַרשיידענע קאָנטינענ־טען, וועט דאָס אָבער זיין אַ צוזאַמענקום, וואָס וועט נאָך מער דערנענטערען און צונויפבינדען די גרויסע, פאַר־צווייגטע ביאַליסטאָקער משפּחה. די באַריכטען, וואָס וועלען געהערט ווערן ביי דעם צוזאַמענפאָר וועגען דעם לעבען און די אַקטיוויטעטען פון די ביאַליסטאָקער אי־דען אין זייער צעשפּרייטקייט, וועלען געוויס זיין פון וויכטיגער באַדייטונג. אָבער ווי דאָס איז דער שטיי־גער ביי ביאַליסטאָקער, וועט מען ניט בלויז אָפּקומען מיט באַריכטען.

איך בין זיכער, אַז עס וועלען אויך אויסגעאַרבעט ווערן וויכטיגע פּלענער און עס וועלען אָנגענומען ווע־רען געהעריגע באַשלוסען צו פאַרגרעסערן און פאַרשטאַר־קען די אַקטיוויטעטן פון די ביאַליסטאָקער. עס וועט לען זיכער צוגעגרייט ווערן פּלענער צו בויען דעם „בית ביאליסטאָק" אין תל־אביב, אויפן נאָמען און אין אָנ־דענק פון אונזער אומפאַרגעסליכען פירער, דוד סאָהן ע"ה, צו שטאַרקען „קרית ביאַליסטאָק" און אויף אַזאַ בכבוד'יגען אופן פאַראייביגען די אַמאָליגע יחוס'דיגע אידישע ביאַליסטאָק.

דער צוזאַמענפאָר וועט נעמען אין באַטראַכט פּלע־נער לטובת עם ישראל און באַזונדערס צו העלפען מדינת ישראל אין דעם איצטיגען היסטאָרישען געראַנגעל. עס וועט זיין גוט און אָנגענעם זיך צו באַגעגענען מיט די לאַנדסלייט פון אַלע וועלט־טיילען אין מדינת ישראל.

איך וויניטש דעם וועלט־צוזאַמענפאָר פון די ביאַ־ליסטאָקער אידען אין ישראל גרויס הצלחה.

זאָל זיין אין אַ מזל'דיגער שעה!

אין די פאָרכטיגע טעג

פון **אהרן חיות**

דער מיליטעריזירישער „תשליך" ביים ירדן

מאַיעסטעטיש־רואיג פליסט דער ירדן איבער דעם הייליגען לאַנד און טיילט אָפּ צוויי פיינדליכע לאַגערן: אונזער מדינת־ישראל און דאָס אַראַבישע קעניגרייך פון ירדן.

פון דעם אַלטערטימליכען שטויב פון געשיכטע טויכען אַרויס הייליגע דערינערונגען וועגען ירדן. אונזער זיידע יעקב האָט אים דורכגעשפּאַנט מיט זיין בלויזען שטעקען אויפן וועג צו עשו; יהושע האָט אין דער טריקענישער איבערגעשפּרייזט דעם ירדן צוזאַמען מיט די אידישע וואָגלער, וועלכע האָבען געטראָגען דעם ארון־הברית אויפן וועג פון מדבר צו ארץ־ישראל; נעמן, דער שר פון ארם, האָט אויף דעם נביא אלישע׳ס עצה און שפּרוך זיך אָפּגעטונקט אין ירדן און זיך אויסגעהיילט פון זיין הויט־קראַנקהייט.

איצט שטייט דאָ אורי דער „סאַבראַ" אויף דער וואַך ביי דעם גרענעץ פון דער דערמאָבערטער טעריטאָריע אין דער זעקס־טאָגיגער מלחמה און טרייסלט אויס פון זיינע קעשענעס די זינד ביים זאָגען „תשליך", אַריינווארפענדיג די „פסול׳ע ברעקלעך" אין וואַסער.

דער ירדן רייניגט, דער ירדן הייליגט. מיר האָבען דאָ געוויזען אונזער קדושה און גבורה. די „זינד" גייען אַוועק מיטן וואַסער און מיר ווערען געלייטערט.

דער ירדן איז און וועט בלייבען אונזערס.

כאָטש אין מלחמה־גרייטקייט, מיטן רענצעל אויפן פּליצע און „עוזי"־ביקסעל ביים זייט, פאַרגעסט ניט אורי דער „סאַבראַ" מקיים צו זיין דעם מנהג פון תשליך ביים הייליגען אידישען טייך.

אַזאַ פאָלק זיינען מיר...

„מי במים ומי באש" ביים סוף

ליגען אונזערע טייערע גיבורים, ישראל׳ס בעסטע זין, אין די בעטאָנענע בונקערס ביים סוף־קאַנאַל, פאַרפעסטיגט קעגען שונא און אין וואַכזאַמער מלחמה־גרייטקייט אויף יעדען סיגנאַל, אָבער זיי פאַרגעסען ניט, אַז היינט איז דער יום־הדין, ראש־השנה, ווען דער גורל פון מדינות ווערט באַשטימט, ווער צו פרידען און ווער צו קריג.

האַלטען זיי פעסט די מחזורים מיט דער זעלבער טרייהייט, ווי זיי קלאַמערן זיך צום געווער און זיי זאָגען מיט כוונה דעם פּיוט פון „ונתנה תוקף": „מי במים ומי באש" — ווער עס איז פאַראור־טיילט מיט וואַסער און ווער — מיט פייער.

צו זיי איז עס ניט קיין פראַזע, קיין מליצה, נאָר טאָג־טעגליכע ווירקליכקייט. זיי געדענקען דעם נאַסען קבר פון דער שיף „אילת", פון דער סאָבמאַרין „דאקאר", דעם וואַסערדיגען גזר־דין פון זייערע חברים. זיי זעען יעדען טאָג די פייערשפייענדיגע קאַנאָנען פון די מצריים, אָבער זיי גלויבען, אַז דער גרויסער קאָמאַנדיר אין הימעל, דער סטראַטעג פון ניסים, איז מיט זיי און וועט זיי באַשיצען.

זיי טייטשען אויס דעם מחזור מיט זייערע לעבענס.

שופר אין מאָסקווער שוהל

אָט דערהערט זיך די לעצטע תקיעה יום־כיפור נאָך נעילה אין דער מאָסקווער שוהל. דער וויי־געשריי פון דריי מיליאָן שטום־פאַרשווויגענע אידען רייסט זיך פון די טיפענישען פון פאַרווייטאָגטע הערצער און שפּאַלט אַלע זיבען הימלען:

„לשנה הבאה בירושלים"!

האָרעפאַשנע אידען אין טוכענע היטלען מיט האָמעטנע קאַפּ־טאַנען און לאַנגע שטיוועל שטייען איינגעהילט, מיט טליתים אי־בער די קעפּ און קוקען אַרויף צו דער אָפּגעטיילטער לאָזשע, וואו עס געפינט זיך דער ישראל־אַמבאַסאַדאָר, און דריקען אויס זייער בענקשאַפט:

„איבעראַיאָר אין ירושלים!"

עס דוכט זיך, אַז די געדיכטע לופט פון צוזאַמענגעדרענגטע מתפּללים אין שוהל שאָפט דעם בריק צווישען דעם עולם און דעם אַמבאַסאַדאָר, און פאַראייניגט דאָ צוויי וועלטען: מאָסקווע און ירושלים.

ערגעץ־וואו אין וויעטנאַם

אויף אַ מיליטערישער באַזע אין פאַרוואָרפענעם וויעטנאַם, אין דער געדיכטענישער פון אַזיאַטישע דזשאַנגעלס, שטייט דאָרט נייטען, דער ברוקלינער בחור, און גראָבט אין זיין פּנים אין מחזור, וואָס דער „דזשואיש וועלפעיר באָארד" האָט צוגעשטעלט.

זיין תפילה פאַראייניגט זיך מיט דעם געבעט פון זיין טאַטען ביים עמוד פון אַ ברוקלינער שוהל און מיט דעם געיאָמער פון זיין מאַמען אין דער וויבערשער גאַלעריי:

„ופרוס עלינו סוכת שלומך" — שפּרייט אויס איבער אונז דיין געצעלט פון שלום!

דער גאַנצער לעבען דאָ איז ווי אַ סוכה, צייטווייליג, אין שפּאַנונג און דערוואַרטונג, ווי אַ וואָגלער אונטערוועגענס, אָבער ווען וועט מען שוין זיין צוריק אין דער היים, אין דער „דירת קבע"?

אַהיים אין פרידען — איז אַלעמענס בענקשאַפט און אַלע־מענס האָפענונג.

ימים הנוראים מנין פון אַמעריקאַנער קאָנגרעסליים

און אָט טראָגען מיר זיך אַריבער אין וואַשינגטאָן, ד. ס., די הויפּט־שטאָט פון די פאַראייניגטע שטאַטען, אויף דעם יחוס־דיגען „קאפיטאָל הילל", וואו עס געפינט זיך דער אַמעריקאַנער קאָנגרעס.

האָט זיך פאַרגלוסט עטליכע רעליגיעזע קאָנגרעסליים און סענאַטאָרען צו מאַכען דאָ אַ מנין אויף ימים נוראים. האָט מען געמוסען אַ זאַל אין אַ לוקסוריעזען בנין פון קאָנגרעס און פאַר־וואַנדעלט אין אַ שוהל מיט אַ באָווגליכען ארון קודש, בימה, ספרי־תורה, שופר, מיט מחזורים און אַלעם נויטיגען.

אַ קאָנגרעסמאַן איז אַ שליח־ציבור, אַן אַנדערער — אַ בעל־קורא, נאָך איינער — אַ בעל־תוקע. זיי האָבען אויך אייגענע גבאים און טיילען אויס עליות, ווי עס פירט זיך ביי אידען. קומען אַריין קריסטליכע געסט און באַוואונדערן דעם ערנסט און עהרפורכט. עס פילט זיך דער יום־הדין דאָ אין די קולוארען פון דעם אַמעריקאַנער פּאַרלאַמענט.

אַ אידישער קאָנגרעסמאַן, וואָס באַקומט דאָס וואָרט אויף אַ סעסיע פון רעפּרעזענטאַנטען־הויז, באַגריסט דעם עולם קאָנ־גרעסליים גראָד מיט דער צייטליכער אידישער ברכה, אין אָרי־גינעלען נוסח:

„לשנה טובה תכתבו ותחתמו!"

אומעטום, איבעראַל — איין פאָלק!

„וואָס מיר זיינען, זיינען מיר, אָבער אידן זיינען מיר!"

ביאַליסטאָק: זוניגע בילדער פון מיין יוגענט...

(פערטער טייל)

ביאַליסטאָק אונטער דער פּוילישער הערשאַפט

פון יעקב יערוזאַלימסקי

דער אָנזאָג פון אָנקומענדיגען שטורעם

די פּולווער־פּאַס פון אַן אָנקומענדיגען פּאָליטישען שטורעם האָט שוין געשוווען אין דער לופט.

נאָך דעם צוזאַמענברוך פון צאַרישען רעזשים איז געקומען צו דער מאַכט די געזעצליכע „קאָנסטיטואַנטע", פּאַרטרעטער־שאַפט פון אַלע פּאַרטייען אין רוסלאַנד אונטער דעם פּאָרזיץ פון „קאַדעט" אָלעקסאַנדער קערענסקי, קאָנסטיטוציאָנעלער דעמאָקראַט און באַוואוסטער אַדוואָקאַט.

די „קאָנסטיטואַנטע" איז אָבער, אַלס רעזולטאַט פון אַן אי־בערקערעניש, אַרונטערגעזעצט גיווואָרען דורך דעם נייעם קאָמוניסטישען רעזשים, וועלכער האָט זי אויפגעלייזט און באַהערשט די לאַגע.

דער נייער קאָמוניסטישער רעזשים אין רוסלאַנד איז אָנגעפירט געוואָרען פון די אויפגעקומענע הערשער: לענין (וולאַדימיר אוליאַנאָוו); לעאָן טראָצקי (בראָנשטיין), גרויסער מיליטעריסטער פירער, פּאַרפּאָסער פון דעם לאָזונג פון שפּעטערדיגען רוסלאַנד: „ני מירא, ני וואָיני" (קיין שלום, קיין מלחמה) — אַ פּראַזע אויף דער וואָנט פון ברעסט־ליטאָווסקער פּעסטונג אין יאָר 1917, אין דער צייט פון די רוסיש־דייטשע וואָפענשטילשטאַנדאונטערהאַנדלונגען; בוכאַרין (דער טעאָרעטיקער פון מאַרקסיזם); קאָמענעוו; זינאָוויעוו; לונאַטשאַרסקי (דער שפּעטערדיקער בילדונגס־מיניסטער); סטאַלין (יאָסעף דזשיגאַשווילי); ריקאָוו; טאָמסקי; יאָפע; מאַקסים ליטוינאָוו (אונזער ביאַליסטאָקער מאָטעלע וואַלאַך, שפּעטערדיגער אויסערן־מיניסטער).

די סאָוועטען־מאַכט האָט ניט געקענט אַראָפּשלינגען דעם אויפקום פון אַ נאַציאָנאַליסטיש־שאָוויניסטישען פּוילען, וואָס קען ווערען אַ געפאַר פאַר דער נייער קאָמוניסטישער רוסלאַנד. עס דאַרף באַמערקט ווערען, אַז די נייע רוסלאַנד האָט זיך נאָך דאַן גערַאַנגעלט מיט די רעשטלעך פון דער צאַרישער „ווייסער אַרמיי" פון גענעראַל קאָלטשאַק, גענעראַלען וראַנגעל און יודעניטש, ווי אויך מיט די אויסגעשפּראָכענע אַנטיסעמיטישע פּאָגראָמשטשיקעס, די באַגדעס פון די העטמאַנען פּעטלורַא, מאַכנאָ, זיעלאַני, וועלכע האָבען געבושעוועט אין אוקראַינע, און מיט די רעשטלעך פון די פּראָנצויזישע טרופּען אין אָדעס און די ענגלישע אין אַרכאַנגעלסק.

אַזוי האָט אויסגעזען די פּאָליטישע סצענע פון די נאָענטע שטעט אין ליטע און ווייס־רוסלאַנד, און באַזונדערס פון אונזער היימשטאָט ביאַליסטאָק, ווען די נייע־אויפגעשטאַנענע פּוילישע מלוכה האָט אויסגערגעמען די מאַכט. ביאַליסטאָק האָט זיך געצאָפּעלט אין די אַרעמס פון די פּוילישע אָקופּאַנטען, וועלכע האָבען זי באַהערשט מיט סאָדיסטישער הנאה און געמאַכט די זעכציג טויזענט ביאַליסטאָקער אידען פאַר אונטערטאַנען, ניט באַהאַלטענדיג דערביי זייערע אַנטיסעמיטישע טענדענצען.

* * *

ביאַליסטאָק, נאָוועמבער־דעצעמבער, 1919.

די באַציאונג פון דער פּוילישער מאַכט צו די ביאַליסטאָקער אידען וועלט אַלץ ערגער; מען רייסט און מען שניידט בערד; מען שלאָגט אידען אין די באַנען און מען ווארפט זיי אַרויס פון די פענסטער. אין די „עקסצעסען" (פאָגראָמען) צייכענען זיך אויס באַזונדערס די „האַלערטשיקעס", די פּוילישע מיליטערלייט אונטער דער אָנפירונג פון גענעראַל האַלער פון פויזען (פאָזניאַן"). די פּוילישע לאָזונגען: „סוואי דאָ סוועגא" (דער אייגענער דאַרף קויפען ביי אייגענע) איז אַן אָפּענע פּראָפּאַגאַנדע צו די קריסטען צו באַיקאָטירען אידישע סוחרים און קרעמער.

די פּוילישע פּאַרטייען פירען אַ פּאַרביסענעם קאַמף צווישען זיך. די פּירענדע רעגירונגס־פּאַרטיי איז די פּאַרטיי פון פּילסודסקי'ן, די פּ.פּ.ס. (פּאָלסקאַ פּאַרטיאַ סאָציאַליסטישנא), צווישען וועלכער עס געפינען זיך באַרימטע אידישע סאָציאַליסטען, ווי: ליבערמאַן, וויקטאָר אַלטער און הענריק ערליך (אַלטער און ערליך זיינען אין דער צווייטער וועלט־מלחמה, נאָך דער אינוואַזיע, דעם 1טען סעפּטעמבער, 1939, אַנטלאָפען קיין רוסלאַנד, און שפּעטער דאָרט דערמאָרדעט געוואָרען, אַלס טייל פון סטאַלינ'ס קרבנות).

די עקסטרעם־רעאַקציאָנערע פּוילישע פּאַרטיי איז די „נאַראָדאָוואַ דעמאָקראַטיאַ", באַקאַנט אונטערן נאָמען „ענדעקעס", און מער פון אַלע אַנדערע פאַרביסען־אַנטיסעמיטיש. אויך די נ.פּ.ר. (נאַראָדאָוואַ פּאַרטיאַ ראָבאָטניטשאַ), כאָטש אַן אַרבעטער־פּאַרטיי, אָבער פון רעכטען פליגעל, איז אויסגעשפּראָכען אַנטיסעמיטיש. די פּוילישע פּויערים־פּאַרטיי, אונטער דער אָנפירונג פון דער פּויערים־פּירער וויטאָס, איז אַ צעשוואומענע פּאַרטיי, וואָס האָט נישט קיין אויסגעשפּראָכענעם פּראָגראַם און געהערט מער צום צענטער.

אָט די אַלגעמיין־פּאָליטישע לאָגע אין דער מזרח־אייראָפּעישער וועלט און דער שפּיגעל פון דער אָזוי־גערופענער „פּוילישער קאָנסטיטוציאָנעל־פּאַרלאַמענטאַרישער מאַכט" איז נויטיג אַלס פּאַרשפּיל צו דער דראַמע פון די אידען אין ביאַליסטאָק, זייער לעבען און געמיט אונטער דער פּוילישער הערשאַפט.

* * *

דערצויגען אין זעלבסטווירדע און שטאָלץ, קענען די ביאַליסטאָקער אידען ניט פּאַרטראָגען די באַליידיגענדע באַציאונג פון דער פּוילישער מאַכט, די רעגירונגס־באַאמטע און בכלל פון פּאָליאַקען צו די אידען אין שטאָט. ספּעציעל קענען עס ניט פאַרנעמען די שטאָלצע געבילדעטע אידישע יוגענט, געוועזענע שילער פון העכערע בילדונגס־אַנשטאַלטען, ווי: רעאַל־שולע, קאָמערץ־שולע, אַלעקסאַנדראָוו'ס גימנאַזיע, לאכאנקא'ס פרויען־גימנאַזיע, געגענאיבער דער טורמע, „גאָראָדסקאָיע"; אָפּילו די מיטעלע לערערן־אַנשטאַלטען, ווי יאָפּע'ס שולע, „רעמעסלענאָיע", כוואַלעס'עס, דרוסקינ'ס און בישקאָוויטשעס פּראָ־גימנאַזיעס.

אויך שילער פון געוועזענע קלענערע לערערן־אַנשטאַלטען, ווי: באַביצקי'ס, מענאַראָוסקי'ס און פרידמאַנ'ס לאָזען פילען די פּאָליאַקען, אַז זיי פאַרלאַנגען רעספּעקט צו זיך און דעמאָנסטראַטיוו רעדעען זיי רוסיש אויפן קול אויף די שבת'דיגע אָדער יום־טוב'דיגע שפּאַציערען אויף די גאַסען: ניקאָלאַיעווסקי (געענדערט אויף „סענקיעוויטשאַ"), אַלעקסאַנדראָווסקי (מיצקיעוויטש

טשאַ), דייטשע גאַס (קיליגסקי), מאַרק און די „ברעמלעך", אויפן צענטער („רינעק קאָסציושקי"), אָדער אין שטאָט־גאָרטען („אָג־רוד מיעיסקי"), אָדער אין צערטעל׳ס וואַלד, פּאַרק ראָסקאָש א. א. וו., טראָצדעם וואָס די פּעאיגע אידישע אינטעליגענטע יוגענט האָט שנעל באַהערשט די פּוילישע שפּראַך, לייענענדיג די ליטעראַרישע ווערק פון הענריק סענקיעוויטש („קווא וואַדיס" — וואוהין גייסטו, רוים?) וואו ער באַהאַנדעלט דעם אויפשטייג פון קריסטענטום און דעם צוזאַמענברוך פון דער רוימישער אימפּעריע; „דזיאַדי" (זיידעס) פון אַדאַם מיצקיעוויטש, וואָס שילדערט דעם פּויליישן אויפשטאַנד געגען דער צאַרישער מאַכט; די פּאָעמען פון יוליוש סלאָוואַצקי א. א. וו. — האָט זי אויסגעמיטען דעם באַנוץ פון דער פּויליישער שפּראַך אין הויז און אין גאַס.

עס דאַרף דערביי באַמערקט ווערן, אַז גרויס אַנזען ביי דער יוגענט האָט אַרויסגערופען די אידען־פריינדליכע פּוילישע שרייבערין, עליזאַ אָזשעשקאָוו, ווען מען בוך „מאיר יאָזעפאָוויטש" האָט סימפּאַטיש געשילדערט די אידען און איז געווען אַ זעלטענהייט אין דער אַנטיסעמיטישער פּוילישער ליטעראַטור.

די אויפגעשטאַנענע פּוילישע מלוכה האָט שוין אַספּיראַציעס אויף טעריטאָריעלע דעראָבערונגען און שאַרפט די ציין אויף רוסישע געביטען, וואָס גרענעצען זיך מיט פּוילן: ליטע און וויס־רוסלאַנד. ווייל רוסלאַנד איז דאַן גראָד געווען פאַרנומען מיט אַן אינעווייניקסטען בירגער־קריג. פּוילען איז פאַרשיכור׳ט פון איר דערפאָלג אַלס נייַ־אויפגעקומענע מלוכה און באַהערשט פון „גרויסקייט־מאַניע"; שאָוויניסטיש־נאַציאָנאַליסטישע קלאַנגען טראָגען זיך איבער גאַנץ פּוילען; זיי שטאַמען פון דעם פּאַקט, וואָס פּוילען איז באַפרייט געווארען דורך דעם ווערסאַלער טראַקטאַט נאָכן 11טען נאָוועמבער, 1918, מיט דער אַקטיוויטעט באַטייליגונג פון דעם אוניווערזיטעט־פּראָפעסאָר און דעמאָלסדיגען אַמעריקאַנער פּרעזידענט, וואודראָו ווילסאָן, דעם איניציאַטאָר פון די „14 פונקטען" פאַר באַפרייאונג און זעלבסט־באַשטימונג פון פעלקער דורך דעמאָקראַטישע וואַלען; טאַקע דער טראַקטאַט האָט איינגעגלידערט אונזער היימשטאָט ביאַליסטאָק אין דער נייער פּויליישער מלוכה און זיין דאַטע איז געווארען אַ „שוואַרצער טאָג" פאַר אונזער ליבער היים אין קלעם פון די פּוילישע הערשער. אָט דער טראַקטאַט האָט דערפירט צו דעם אויפשטייג פון דעם מערדערליך־בלוטדורשטיגען נאַציזם און צו דער אויס־ראָטונג פון דעם פּויליישען אידענטום און חורבן־ביאַליסטאָק, צו דעם אומקום פון די זעכציק טויזענט ביאַליסטאָקער אידען אין די דייטשע מאָרד־פאַבריקען, קאַלכאויוועגס און גאַז־קאַמערן.

צי קען איך דאָס פאַרגעסען? אָט דער מורא׳דיגער חורבן פון אידישען פאָלק, די אויסגעשאָכטענע זעקס מיליאָן אידען, פאַרפאָלגען מיך טאָג און נאַכט אַן אויפהער און פילען אַן מיין האַרץ מיט שרעק פאַר יעדען ווינקעל פון דער ערד, וואו אידען וואוינען, ספּעציעל פאַר מדינת ישראל. איך בין באַזאָרגט וועגען אָט דעם דערגרייכטען צוויי־טויזענט יאָריגען חלום, וואָס איז באַדראָט פון אַלע זייטען, לעבענדיג אין טעגליכען בלוטיגען קאַמף, אַן אָפּרו, אין שטענדיגער געפאַר; עס בלוטיגט מיין האַרץ איבער די „סאַברעס", די וואונדערליכע אידישע יוגענט, די שטאָלצע בחורים און מיידלעך פון אונזער ניי־געבאָרן לאַנד.

איך האָב דעם גרעסטען טייל פון מיין לעבען אַוועקגעגעבען אידישע אַרגאַנאַציעס, אַקטיוו זיך באַטייליגט אין ציוניזם אין ביאַליסטאָק און אומעטום, וואו מיין פוס איז געשטאַנען, אין וואָרט און שריפט, אויף טריבונעס און אין אידישען זשורנאַליזם.

צי קען איך און מיינע פריינט עס פאַרגעסען?

זכרונות

פון יהושע גרינבערג

(ביאַליסטאָק מיין שטאָט)

ביאַליסטאָק, מיין שטאָט, כאָטש דאָרט ניט געבאָרן.
מיט ביאַליסטאָק פאַרבונדען מיינע קינדער־יאָרן.
די ערשטע גרויסע שטאָט כ׳האָב געזען...
דעמאָלט בין נאָך יונג געווען;
ביאַליסטאָק האָט פאַר מיר אויך געמיינט,
דאָקטער פּינעס, וואָס האָט דאָרט געוואוינט,
אַן אויגען־דאָקטער, וואָס טראָכאָמע היילט,
אַזוי האָט מען אין מיין שטעטעל דערציילט.
וואו האָבען זיי געהערט? הויב ניט אָן צו וויסען —
איינער דעם צווייטער געלאָזט פון אים גערעסען...

✡

ביאַליסטאָק, געווען אַ שטאָט פון ריינע גאַסען.
מ׳האָט זיך ניט געאיילט, ניט געטאָן רעש׳ן.
געגאַנגען צו דער אַרבעט אין פרימאָרגען,
אין אַ ציִטונג די אויגען טיף פאַרבאָרגען.
אין ביאַליסטאָק כ׳האָב די ערשטע טראַמווייַ געזען.
אמת, מיט פערד געשפּאַנט איז געווען,
אָבער די רעלסען איבער זיי געפּירט,
מיט „גרויס־שטאָטיגקייט" האָט די גאַסען באַצירט.

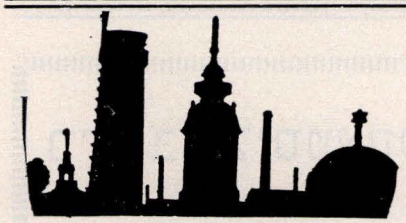
✡

— — — — — — — — — — — — — — —

איצט אַז איך בין ניט מער יונג...
ווי שנעל די יאָרען האָבען געגעבען אַ שפּרונג!
אין די שלאָפלאָזע, אומעטיגע ביינאַכטען,
טו איך פון ביאַליסטאָק אָפט טראַכטען:
— וואָס איז געווארען פון איר קהילה?
און אין האַרצען שטיל זאָג אַ תפילה:
— די וואָס זיינען לעבען געבליבען,
וואָס האָבען זיך אין אַנדערע לענדער פאַרקליבען;
די וואָס זיך אַרום ביאַליסטאָקער צענטער גרופּירען,
און וואָס מיט דער נאָבעלער אַרבעט אָנפּירען —
איר אַלע אין אייַנעם,
וואָס העלפען דעם צענטער, דעם מושב־זקנים,
זאָל אייניגקייט צווישען אייך אייַנוועבען,
צו פאַרשענערען דאָס לעבען.
זאָלען די זכרונות פון מיינע קינדער־יאָרען
מיט ׳חורבן ביאַליסטאָק" ניט ווערען פאַרלאָרען!

רפואה שלמה וואונטש צו אונזערע טוער

מיר ווינטשען אַ רפואה שלמה צו אונזערע באַאמטע און דירעקטאָרען: אַלבערט פּראָליך, עדנא ראָס, הייַמאַן מען, הילדאַ סלאָיער, סידני אייזנער, ראָזע רובין, בערנאַרד מאַרגענשטערן, אייב שרייבער, סאַפי שאַפּירא, יעטע ווייסמאַן, בעקי קאָרנוויין, און מיר האָפען צו קענען ווייטער טאָן צוזאַמען די גוטע אַרבעט.

געווען אַמאָל אַ שטאָט אַזאַ

(ביאַליסטאָקער מעמואַרען)

לאָנדיר שמועסן וועגן ביאַליסטאָק

פון הענאַך קוליש * (בוענאָס איירעס, אַרגענטינע)

ביאַליסטאָקער בעלי־בתים און אַרבעטער

(שמעון זעליג קאַפּלאַן און זושע בריל)

די פּאַסירונג, וועלכע איך גיב דאָ איבער, איז פּאַרצייכענט געווארן פון מיין גאָטזעליגען פּאָטער ע״ה, וועלכער האָט נאָך פיר יאָר „סלוזשבע״ (מיליטער־דינסט) ביים צאַר, געאַרבעט אַלס וועבער ביים פאַבריקאַנט שמעון זעליג קאַפּלאַן, דעם שוואָגער פון פאַבריקאַנט יעקב מאַרקוס.

די פאַבריק האָט זיך געפונען אויף יאַטקע גאַס, ראָג ביאַלע, עטליכע שטאָק הויך, שפּעטער איבערגעבויט אויף וואוינונגען.

אויף אַ העכערן שטאָק זיינען געשטאַנען 25 וועב־שטולען. די וועבער, אַלע פרומע אידן, האָבען יעדען טאָג געדאַוונט אויפן פּלאַץ בציבור שחרית, מנחה און מעריב, און דער בעל־הבית אַליין, ר׳ שמעון זעליג באַגלייט פון זיין „מענטש״ (באַדיינער) פלעגט קומען זיך אָנשליסען אין די תפילות. די באַציאונגען צווישען אים און די אַרבעטער זיינען בדרך כלל געווען פריינטליך.

אין פאַבריק האָט דאָן געאַרבעט אַ איד, אַ וועבער, זושע בריל, פאָטער פון איידלע דער קרעמערקע, וועלכע האָט געהאַט אַ שפּיז־געשעפט אויף גומיענער גאַס, נעבען וואַרשילסקי׳ס הויף.

געווען איז זושע אַ פרומער איד, געטראָגען אַ טלית־קטן, געדאַוונט ביים עמוד און געווען באַהאַוועט אין די „שווארצע פּינטלעך״.

וועז מען פלעגט אין פאַבריק ברענגען גאָרן, פלעגט ר׳ שמעון זעליג׳ס „מענטש״ אָנזאָגען די וועבערס און דער עולם פלעגט וואַרפען די אַרבעט און העלפען אַריפטראָגען די גאָרן. דער אָפּזאַץ פאַר די סחורה איז געווען דער גרויסער רוסישער מאַרק.

די אינדוסטריע האָט זיך אין יענער צייט זייער אַנטוויקעלט. מען האָט כסדר געבויט פאַבריקען, אויסגעשריבען נייע מאַשינען, שפּינערייען, וועבעריין, אָפּרעטורען, קעסלען און דאַמף־מאַשינען, אָבער צו דער זעלבער צייט האָט זיך פאַרטיפט דער אָפּגרונט צווישען דעם בעל־הבית און אַרבעטער. נייע רעוואָלוציאָנערע וויינטען האָבען שוין אָנגעהויבען דאָן, אין די לעצטע יאָרען פון פאַרגאַנגענעם יאָרהונדערט, צו בלאָזען אויף דער אַלגעמיינער און אויך אויף דער אידישער גאַס. די אַרבעטער האָבען זיך מער ניט געלאָזען עקספּלואָטירען. דער נייער שטראָם האָט אויך פאַרכאָפּט זושע בריל.

איינמאָל איז זושע געקומען אין פאַבריק אָן אַ טלית קטן, צו דער פאַרוואונדערונג פון אַלע אַרבעטער, און געבעטען אָפּ־שטעלען די אַרבעט, אָבער ניט פאַר תפילה בציבור, נאָר פאַר אַ וויכטיגער דערקלערונג.

„וואָס זיינען מיר? — האָט ער אויסגעשריען — וועבערס אָדער טרעגערס?״.

„וועבער״ — האָט דער עולם געענטפערט.

„אויב אַזוי, וועט איר דאָ מער ניט טראָגען קיין גאָרן. דאָס איז ניט אונזער אַרבעט״.

די ווערטער האָבען געקלונגען באַפעלעריש.

פון דאָן האָט מען שוין מער ניט געדאַוונט בציבור, נאָר פרומע וועבער האָבען געדאַוונט ביחידות און זושע האָט פון זיך אינגאַנצען אַראָפּגעווארפען דעם יאָך פון דאַוונען.

עלטערע וועבערס האָבען זיך מיט אים געמפּערט:

„ס׳טייטש, מען וועט זיך פאַרריסען מיט ר׳ שמעון זעליג און בלייבען אָן ברויט? !״

„אַנדערע צייטען היינט״ — האָט געענטפערט זושע — מיר וועלען זיך שוין מער ניט לאָזען אויסנוצען; גענוג געשקלאַפּט און — באַסטאַ! מען וועט אינגיכצען פּטור ווערען פון ׳צאַר׳ אויך״.

איין נאָכמיטאָג איז געקומען ר׳ שמעון זעליג׳ס „מענטש״ אויפּפּאָדערן די וועבער אַריפּצוטראָגען די גאָרן, אָבער זושע בריל האָט קיינעם ניט געלאָזען זיך רירען פון אָרט.

„מיר זיינען וועבערס, ניט קיין טרעגערס״ — האָט ער קאַטעגאָריש דערקלערט.

דער „מענטש״ האָט עס איבערגעגעבען דעם בעל־הבית. דער בעל עגלה האָט, במחילה, אַליין געמוזט אַרויפּטראָגען די גאָרן, און ר׳ שמעון זעליג איז געווען שטאַרק ברוגז און אַ לענגערע צייט זיך ניט באַוויזען אין פאַבריק.

אין אַ געוויסען טאָג איז ער אַריין אין פאַבריק און איינגעלאָדען אַלע וועבערס צו זיין טאָכטער׳ס חתונה.

זושע בריל האָט פאַרזאַמעלט די וועבערס, געהאַלטען פאַר זיי אַ דרשה, און דערקלערט, אַז צו דער חתונה דאַרף מען גיין. פאָרט אַ היימישער איד, אָבער קיין געלט אויף נייע בגדים זאָל מען ניט אויסגעבען, און יעדער זאָל קענען זיצען וואו ער ווייל, ניט ביי דעם באַזונדערען „בעל מלאכה׳שען טיש״.

אַזוי איז טאַקע געווען. זושע דער רעוואָלוציאָנער האָט אויסגעפירט.

זיינען טאַקע געקומען „עמך״ וועבערס צו דער חתונה, אָבער אין איינפאַכע בגדים, פוטערנע היט און אַפילו אין שטיוועל. וועלכע האָבען זיך שטאַרק אָנגעזעזן אין קאָנטראַסט צו די זשאַקעטען און צילינדערס פון די עלעגאַנטע רייכע הערען און דאַמען פון דער „העכערער געזעלשאַפט״. ר׳ שמעון זעליג האָט אַלעמען באַהאַנדעלט גלייך, אָבער זיין צאָרן איז דאָך געווען זייער גרויס.

אין די שפּעטערדיגע יאָרען פלעג איך זען זיין טאָכטער, איידלע די קרעמערקע, זיך נאָכפרעגען אויף איר פאָטער, אָבער זי פלעגט מיר זאָגען, אַז ער שרייבט ניט, ווייל די באַציאונגען צווישען פוילען און רוסלאַנד זיינען געווארן פאַרשאַרפט.

פון דאָן זיינען שוין פיל וואַסערן פאַרפלאָסען. אַן אַנדער וועלט געווארן. מען האָט זיך צעשפּרייט איבער אַלע עקען וועלט, דאָך איז פאַרבליבען אינגעקריצט אין זכרון די אַלטע היים און דער רעוואָלוציאָנערער עפּיזאָד מיט זושע בריל אין ר׳ שמעון זעליג׳ס פאַבריק, אַלס דערינערונג פון אַמאָל.

*) הענאַך קוליש, דער שרייבער פון די שורות, איז אַ דערפאָלגרייכער געשעפּטסמאַן און אָנגעזעענער כלל־טוער און אַן אַקטיוויסט ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנ־שאַפט אין אַרגענטינע.

מיט ביאַליסטאָקער אין אונזער „היים" און אין דער וועלט

פון איסאַק ריבאלאָווסקי
געוועזענער־סעקרעטאַר פון ביאַל. צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל

אונזער אינסטיטוציע איז באַוואוסט איבעראַל אַלס דער „ביאַליסטאָקער וועלט־אַדרעס" און דינט אַלס טראַנזיט־סטאַנציע און האַרציגע גאַסט־הויז פאַר באַזוכער פון אומעטום, באַזונדערס ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט, וועלכע קומען אַהער זיך אָנצאַפּען מיט „היים אין דער פרעמד", מיט דעם „פּינטעלע אידיש ביאַליסטאָק".

האָבען מיר טאַקע געהאַט אין פאַרגאַנגענעם סעזאָן אַ צאָל אָנגעזעענע געסט פון אַמעריקע ווי אויך פון אויסלאַנד.

פּראָפ. שמואל עברי פון באַלטימאָר, מערילענד

גרויס כבוד האָט אונז פאַרשאַפט דער באַזוך פון אונזער השוב'ען לאַנדסמאַן, פּראָפ. שמואל עברי, וועלכער פירט אָן די קאַטעדרע פון שטודיום איבערן נאָנטען מזרח אין דעם דזשאָן האָפּקינס אוניווערזיטעט אין באַלטימאָר און איז אויך דער אָנפירער פון דעם דאָרטיגען אידישען קאַלעדזש.

פּראָפ. עברי, אַ פּראָמינענטע פיגור אין דעם אַמעריקאַנעם אַקאַדעמישען לעבען און גרויסער עקספּערט איבער סאָציאַלע ענינים און באַזונדערס איבער היימען פאַר עלטערע מענטשען, האָט געמאַכט אַ טור אין אונזער איבערגעביטען בנין און באַוואונדערט אונזער היים און שפּיטאָל, אונזער סיסטעם, אַרבעט און דערגרייכונגען.

אין אַ בריוו צו אונזער אינסטיטוציע האָט ער אונז געדאַנקט פאַר דער אויפמערקזאַמקייט און גאַסטפריינטליכקייט, וואָס מיר האָבען אים אַרויסגעוויזען.

מר. גלאָגאָווסקי פון ישראל

פון מדינת ישראל האָט אונז באַזוכט אונזער לאַנדסמאַן, מר. גלאָגאָווסקי, איינער פון די אָנפירער פון דעם אַגריקולטוראַל־אינדוסטריעלען קיבוץ „גן שמואל" אין אידישען היימלאַנד. אינטערעסאַנט, אַז דער קיבוץ איז אָנגערופען אויף דעם נאָמען פון אונזער פאַרדינסטפולען ביאַליסטאָקער רב און ציון־פּיאָנער, הגאון ר' שמואל מאָהליווער זצ"ל; גראָד באַשערט אַ ביאַליסטאָקער אידען צו פאַרנעמען אַ חשוב'ען פּלאַץ אין דער פאַרוואַלטונג פון דער קאָלאָניע, וואָס טראָגט זיין רב'ס נאָמען.

פּריינט גלאָגאָווסקי האָט געהערט אין ביאַליסטאָק צו דעם אַמאָליגען „יוגענט־פאַראיין" פון דער שטאָטישער אידישער אינטעליגענץ און ער האָט זיך נאָכגעפרעגט אויף זיינע יוגענט־פריינט אין אַמעריקע, ווי פאָיע שוואַרץ, די דיכטערין ראָזא נעווָאָווסקאַ א. א. וו. מיר האָבען פאַר אים געפונען אין אונזער „ביאַליסטאָקער אַלבום" דאָס בילד פון זיין ברודער י. גלאָגאָווסקי, פאַרוואַלטונגס־מיטגליד פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער אין אויסטראַליע, און אויך אָנגעוויזען אויף דער מעגליכקייט, אַז די פאַמיליע פון לואיס גלאָגאָס ע"ה אין אַלעקסאַנדריע, ווירדזשיניע, זיינען מעגליך זיינע קרובים. פאַר דעם גאַסט איז עס געווען אָנגענעמע איבעראַשונג, זעענדיג ווי אונזער אינסטיטוציע איז דער ביאַליסטאָקער אַדרעסען־צענטער און קרובים־פאַרבינדונגס־ביורא פון דער גאַרער וועלט.

הענאך און רחל קוליש פון ארגענטינע

פון בוענאָס איירעס, אַרגענטינע האָבען מיר געהאַט זייער ליבע געסט, אונזער חשובען לאַנדסמאַן, הענאָך קוליש, וועלכער איז אָן אָנגעזעענער געשעפטסמאַן און כלל־טוער דאָרט אין לאַנד. עס איז געווען אונזער גרויס הנאה צו לייענען זיין קאָפּיטל מעמואַרען אין דעם פּסח־נומער „ביאַליסטאָקער שטימע" און אויך אין היינטיגען נומער איז ער פאַרטראָטען מיט אַ פּיינעם עפּיזאָד פון דער אַלטער היים. זיין נאָמען פיגורירט אויך צווישען אונזערע אַרגענטינער לשנה טובה באַגריסער אין דער אויסגאַבע.

די געסט האָבען געמאַכט אַ טור איבער אונזער בנין, באַוואונדערט די גוטע אַרבעט און דערגרייכונגען און ביים געזעגענען זיך געלאָזען פּיין געפּינען מיט אַ ביישטייערונג פאַר אונזער אינסטיטוציע און שפּעטער צוגעשיקט נאָך הילף.

מיר האָבען אויך באַקומען אַ האַרציגען בריוו און פּיינע ביישטייערונג פון זיין ברודער יוסף (כאָזע) קוליש פון בוענאָס אייראס.

פּייערליכע אויפנאַמע פאַר חוה און אליהו גרינגויז פון דרום־אַפריקע

עס איז פאַר אונז געווען אַן אָנגענעמע איבערראַשונג זיך צו דערוויסען, אַז אונזערע חשוב'ע לאַנדסלייט, דאָס געבענטשטע פאָרפאַלק, אליהו און חוה גרינגויז פון יאָהאַנעסבורג, זיינען געקומען אין ישראל צו דעם ביאַליסטאָקער צוזאַמענפאָר אין אַפּריל פון דעם יאָר און אַז זיי וועלען ביי אונז אָפּשטייגען פאַר אַ באַזוך אויף צוריקוועגס פון דער אידישער מדינה.

זיי האָבען טאַקע געהאַלטען וואָרט און זיינען צו אונז געקומען אין מאָנאַט יוני, ערב דעם אָפּשלוס פון אונזער סעזאָן, וועמיר האָבען נאָך געהאַט די געלעגענהייט זיי צו געבען דעם פאַרדינטען קבלת פּנים.

בייַ אַן אינטימער אויפנאַמע אין „ביאַליסטאָקער צענטער" אין אַ מיטענוואָכעדיגען טאָג אַרום שיין־געדעקטע טישען, האָט זיך פאַרזאַמעלט אַן אינטימער קרייז פון אונזערע באַאַמטע, דירעקטאָרען און טוער, פון ניו־יאָרק און פון פּעטער־סאָן, פאַרוואַלטער פון דער אינסטיטוציע און פּערזענליכע פריינט פון די גרינגוזעס.

דער קבלת פּנים איז דורכגעפירט געוואָרען אין אַ חבריישער אַטמאָספער אונטער דעם פאַרזיץ פון דעם שרייבער פון די שורות, וועלכער האָט איינגעלייטעט דעם צוזאַמענקונפט און אָנגעשלאָגען דעם פאַסיגען טאָן.

עס האָבען באַגריסט די חשוב'ע ערען־געסט: עקטינג פּרעזידענט, דזשאָזש פיליפּ נאָוויק; טשערמאַן פון באָארד אָו דירעקטאָרען, קואַנסעלאָר דייוויד דזש. גאָלדבערג; עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דער אַרבעטער־רינג־היים און אונזער קולטור־דירעקטאָר, פריינט לואיס סילווער; טרעזשורער מאָריס מייסין; פאָרשטייער פון דער פּעטערסאָנער דעלעגאַציע, דזשייקאָב קעטץ; אונזער פאָבליק רילייישאָנס דירעקטאָר, הרב אהרן חייט; אַדמי־

גרופען-בילד ביי דער אויפנאַמע לכבוד די ערען-געסט, אליהו און חוה גרינגוויז. — עס זיצען, רעכטס צו לינקס: סיליע גאָלד, גאָסי זאַקים, דזשייקאָב קעטץ, מאָריס מייסין, איסאַק ריבאַלאָווסקי, חוה און אליהו גרינגוויז, און עטעל אינגבערג; עס שטייען: סאָל גאָלד, שעפטל זאַק, אהרן חייט, מאַלי ריבאַלאָווסקי, ראָזע גאָלדבערג, דייוויד דזש. גאָלדבערג, דייוויד זאַקים, מאָריס עסטאָן, פיליפ נאָוויק, דייוויד פינקוס, לואיס סילווער, טאניאַ פאַרעצקי און אַלבערט פראָליך.

ניסטראַטאָר, עטעל אינגבערג; דער חשוב'ער „פאָרווערטס"-מיטאַרבעטער י. שמולעוויטש און אַנד.

אין די באַגריסונגען איז אַרויסגעבראַכט געוואָרען דער שטאָלצער יחוס אבות פון בידע ערען-געסט און עס איז מיט גרויס כבוד דערמאָנט געוואָרען דער נאָמען פון אליהו'ס פאָטער, דעם פאַבריקאַנט ר' פסח גרינגויז, און דער נאָמען פון חוה'ס פאָטער, דעם פאַבריקאַנט ר' יאַנקעלע זילבערמאַן, וועלכע האָבען פאַרנומען די „מזרח-וואַנט" פון ביאַליסטאָקער קהל. עס איז באַמערקט געוואָרען, אַז בידע, אליהו און חוה, גייען אין זייערע עלטערנס פוסטריט.

אליהו גרינגויז האָט אין נאָמען פון זיין פרוי און אין זיין פּערזענליכקייט נאָמען האַרציג באַדאַנקט פאַר דעם צוגעטיילטען כבוד, דערציילט פון זיין וואַנדער-וועג, פון ביאַליסטאָק ביז יאָהאַנעסבורג, איבערגעגעבען אַ גרוס פון די לאַנדסלייט אין דרום-אַפריקע און מדינת ישראל, געטיילט זיך מיט זיינע באַגייסטערטע אייגדרוקען פון זיין באַזוך אין אונזער אינסטיטוציע און טור איבער אונזער בילדינג. ער האָט דערביי באַטאָנט, אַז אַלס מיט-גרינדער און פּרעזידענט פון אַ אידישער היים פאַר עלטערע מענטשען אין יאָהאַנעסבורג, זיד-אַפריקע, פאַרשטייט ער אָפּצושאַצען אונזער אַרבעט, יאָ אין דערגרייכונגען אַז „אַלס ביאַליסטאָקער איד בין איך שטאָלץ מיט אייער גיגאַנטישען אויפטו, וואָס שפּיגעלט אָפּ אונזער ביאַליסטאָקער אונטערנעמונגס-קראַפט און שוואונג".

די גרינגוויזעס האָבען זיך פיין געלאָזט געפינען מיט אַן אַנ-געזעענער ביישטייערונג פאַר אונזער אינסטיטוציע. זיי האָבען געלאָזט אויסקריצן אויף דער „דוד סאָהן מנורה זייערע ביידענס נעמען ווי אויך דעם נאָמען פון זייער זון, פּסח, אַ ישיבה-בחור'ל, וועמעס בר-מצוה איז געפייערט געוואָרען דעם 20טען אויגוסט 1966, און מיר זיינען געווישען דאָן צווישען די אָפּיציעלע מזל-טוב-באַגריסער טעלעגראַפיש, ווי אויך אין אונזער „ביאַליסטאָקער שטימע".

אַן אינטעליגענט פאַרפאַלק און דערביי אין די „הויכע פענ-סטער" פון דעם אַלגעמיינעם און אידישען לעבען אין יאָהאַנעס-בורג, האָבען אָבער די גרינגוויזעס אַ טיפען סענטימענט פאַר ביאַליסטאָק, פאַר מאַמע-לשון און פאַר אונזער אינסטיטוציע.

צושריפט פון אונזער לאַנדסמאַן, יום קוליש, פון אַרגענטינע

מיר ברענגען דאָ אַן אינטערעסאַנטען בריוועלע פון אונזער חשובען לאַנדסמאַן, יוסף (כאָזע) קוליש פון בוענאָס-אייראָס, אַד-רעסירט צו אונזער געניראַל-סעקרעטאַר, איסאַק ריבאַלאָווסקי.

בעסטער פריינט איסאַק ריבאַלאָווסקי:

מיין ברודער, העגאַך קוליש, מיט זיין פרוי, וועלכע זיי-נען געווען צו באַזוך אין ביאַליסטאָקער צענטער, מושב-זקנים און שפּיטאָל, האָבען מיר דערציילט וועגן אייער אנ-שטאַלט און פשוט ניט געהאַט קיין ווערטער אויסצודריקען זיין באַוואונדערונג פון אַלעם, וואָס ער האָט דאָרט געזען. וועג איך וועל זיין אין ניו-יאָרק, וועל איך ביי אייך צום סאַמע ערשטען אָפּשטאַטען אַ וויזיט.

איך ווינטש אייך און דער גאַנצער אַדמיניסטראַציע גע-זונט און כוחות אָנצופירען מיט דער אינסטיטוציע, וועלכע איז היינט וועלט-באַרימט און איך שיק אייך איבער מיין באַ-שיידענע ביישטייערונג פאַר אייער וויכטיגען אַנשטאַלט.

כאָזע און יודזשיניאַ קוליש

דער בריוו רעדט פאַר זיך אַליין און קיינע קאָמענטאַרען זיינען ניט נויטיג.

איסאַק און רחל קאָגאַן צו באַזוך אין אונזער אינסטיטוציע

מיר האָבען אויך געהאַט דעם פאַרגעניגען אויפצונעמען דאָס חשובע פאָר-פאָלק, אונזערע האַרציגע לאַנדסלייט, איסאַק און רחל קאָגאַן פון בוענאָס אייראָס, וועלכע האָבען אונז אָפּגע-שטאַט אַ וויזיט.

די געסט האָבען אַדורכגעשפּאַצירט דעם גאַנצען בנין, באַ-וואונדערט אונזער אַרבעט און איבערגעלאָזען אַ פיינע ביישטייע-רונג. זיי זיינען פאַרטראָטען מיט אַ באַגריסונג אין דער אַרגע-טינער פּעידזש צווישען אונזערע לשנה טובה ווינטשער.

„וואָרף מיך ניט אַוועק אויף דער עלטער"

פון א. פּלאָצקער *

(ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים געזען פון א „פרעמדען")

שוין זייט אַ לענגערער צייט, ווי מיינס אַ גוטער פרייַנט האָט מיך איינגעלאַדען צו גיין מיט אים באַזוכען אין זען ווי עס זעט אויס דער ביאַליסטאָקער צענטער, און ווי אַזוי עס לעבען דאָרט די איינוואוינער, די עלטערע טאַטעס און מאַמעס.

וואָס אַן אמת, האָב איך אַלעמאָל געזוכט אַן אויסרייד אָפּצוּלייגען דעם באַזוך. ווייל, וואָס פאַרא אינטערעס קען איך האָבען פאַר דעם ביאַליסטאָקער צענטער? אָדער פאַר ביאַליסטאָקער? ביאַליסטאָק איז מיר געווען באַקאַנט בלויז פון דער פּויליש־לישער מאַפּע. אָבער אַזוי ווי איך בין געווען פון קאָנגרעס־פּוילען, איז די שטאָט מיט אירע אידישע איינוואוינער געווען פאַר מיר וויט און פּרעמד. אָבער אָט איז געשען אַ פאַקט, וואָס האָט מיך געמאַכט נאָענט צו די ביאַליסטאָקער אידען; אַ פאַקט, וואָס איז געבליבען איינגעקריצט אין זכרון, און דאָס אויף שטענדיג.

דאָס איז געווען אין צייט פון צווייטען וועלט־קריג, אין יאָר 1939. איך בין מאָביליזירט געוואָרען אין דער פּוילישער אַרמיי. מיין פּאָלק, וואָס האָט געקעמפט קעגן די רוסען, איז געוואָרען צעקלאַפּט. די שטאָט איז געוואָרען פאַרנומען פון די רוסען. איך בין אַ פאַרוואונדעטער געקומען אין ביאַליסטאָק, און אַזוי אַרום צום ערשטען מאָל געקומען אין באַרירונג מיט די אָרטיגע אידען. און צו זייער שבח מוז איך דאָ באַמערקען, אַז זיי האָבען אין יענער קריטישער צייט אַרויסגעוויזען פיל מענטשליכקייט און מיטגעפיל צו די אָנגעקומענע אידען, אַנטלאָפענע פון די דייטשען.

גייענדיג אַן איינזאַמער און פאַרבאַנדאַזשירטער פון די וואונדען, וואָס איך האָב באַקומען אויפן פראָנט, אויף איינער פון די ביאַליסטאָקער גאַסען, האָט מיך אָפּגעשטעלט אַן אומבאַקאַנטער איד, און מיך געפרעגט צי איך האָב וואו צו נעכטיגען. ענטפּערענדיג אַז ניין, האָט ער מיך גלייך מיטגענומען צו זיך אין שטוב אַריין אויף כאַזאַנאָוויטשאַ 8 (זיין נאָמען איז געווען פאַניטש, אויב איך מאָך נישט קיין טעות), און זיך מטפּל געווען מיט מיר, ווי מיט אַן אייגן קינד. ער איז געווען אַ פשוטער אַרבעטער אין נאָוויק׳ס פאַבריק, און שווער געאַרבעט צו האָבען פרנסה פאַר זיך און פאַמיליע.

דאָס איז געווען מיין ערשטער קאָנטאַקט מיט ביאַליסטאָקער אידען.

צי קען מען דאָס פאַרגעסן?

* * *

איך האָב שטענדיג געוואָלט זען די ביאַליסטאָקער אינסטיטוציע. און אָט האָט זיך געמאַכט די געלעגענהייט, און איך האָב באַזוכט דעם ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק, וועלכער געפינט זיך אויף איסט בראָדוויי. וועו איך בין געקומען אין צענטער איז געווען שבת ראש־חודש. איך בין אַריין אין דעם בית־מדרש, וועלכער געפינט זיך אויפן ערשטען שטאָק. עס זיינען דאָרט געווען עלטערע אידען און פרויען, ווי אויך שכנים, וועלכע קומען דאָרט דאַוונען. די מתפּללים האָבען געדאַוונט מיט גרויס כוונה און געהאַלטען אין זייערע ציטערנדיגע העכסט פעסט דעם סידור, ער זאָל חס וחלילה נישט אַראָפּפאַלען אויף דער ערד.

נאָכן דאַוונען זיינען זיי אַרויף פאַמעלעך, טרעפּ ביי טרעפּ, זיך אָפּגערוט, ווייל ס׳איז זיי שווער צו גיין, אַריין אין גרויסען לופּטיגען עס־צימער, וואו ס׳איז פאַר יעדען איינעם געווען צוגעגרייט אַ שבת׳דיגער מאָלצייט.

י. ריבאַלאָווסקי, דער גענעראַל־סעקרעטאַר פון דעם צענטער, איז געווען אויף אַזוי פיל העפליך און מיר אַלץ געוויזען. מיר זיינען געאַנגעגן פון צימער צו צימער, שטאָק ביי שטאָק. אין יעדען צימער וואו מיר זיינען אַריינגעקומען, האָבען די עלטערע איינוואוינער זיך אַרומגעכאַפּט מיט ריבאַלאָווסקי׳ן און היימיש, גוט־ברודעריש אים געפרופען: „איטשעק, איטשעק", און אים געקלאַפּט אין דער פּלייצע.

יעדער צימער וועלכען מיר האָבען באַזוכט איז געווען ציכטיג און ריין. אויף יעדען שטאָק געפינען זיך נוירסעס, וועלכע גיבען אַכטונג אויף די קראַנקע, וועלכע קענען זיך ניט באַוועגען. דער מעדיצינישער אָפּיס איז אויסגעשטאַט מיט די נייעסטע טעכנאָלאָגישע אינריכטונגען, און אַ צאָל דאָקטוירים פאַרנעמט זיך מיט די קראַנקע. אויפן זעלבען פלאָר געפינט זיך אויך דער דענטיסטישער קאַבינעט, ווי אויך אַ פאַדיאַטריסט און פיזישער טעראַפּיסט. מיט איין וואָרט, די מעדיצינישע אָפּטייליונג איז גוט אויסגעשטאַט — אַ וויכטיגע זאַך אין דעם לעבען פון די אַלע מענטשען, צווישען וועלכע עס געפינען זיך כראָניש־קראַנקע, און זיי נויטיגען זיך אין ספּעציעלער אויפּפּאַסונג, וואָס זיי באַקומען דאָ.

מיר זיינען ווייטער געגאַנגען פון פלאָר צו פלאָר. אומעטום שפּיגעלט פון דער ריינקייט. די קיך איז אויסגעשטאַט מיט מאַדערנע מכשירים. דאָס עסען איז שטרענג כשר. יעדער קראַנקער באַקומט דאָס עסען לויט דער אָנווייזונג פון דאָקטאָר.

צווישען די עלטערע מענטשען, מיט וועלכע עס איז מיר אויסגעקומען צו רעדען, געפינען זיך אויך אינטעליגענטען. זיי האָבן אפשר נישט באַקומען קיין אַקאַדעמישע בילדונג, אָבער האָבען אַ סך וויסען, זעלבסט־בילדונג דעראָבערט פון לעבען, לייענענדיג צייטונגען און ביכער. זיי קענען דאָ אויך געניסען פון דער גרויסער ביבליאָטעק, וועלכע האָט ביכער פון אונזערע קלאַסיקער, און נייע ביכער, וואָס וועלען צוגעשיקט פון מחברים און אַרגאַניזאַציעס. עס זיינען אויך דאָ פאַרשיידענע שפּילען און פאַרווייילונגס־אינריכטונגען פאַר די יעניגע, וואָס זיינען נאָך בכוח זיך צו פאַרנעמען דערמיט.

די איינציגע זאָרג, וואָס די עלטערע מענטשען וויזען אַרויס, איז די זאָרג ניט פאַר זיך, נאָר פאַר די קינדער און אייניקלעך. עס איז פאַר זיי אַ גרויסער יום־טוב, ווען זיי וועלען באַזוכט פון די קינדער, אייניקלעך, פריינט אָדער באַקאַנטע.

ראש השנה און יום כיפּור זאָגט דער שליח ציבור מיט גרויס כוונה, דעם טלית געהילט איבערן קאָפּ, די רירענדע תפילה: „אַל תשליכנו לעת זקנה" (דו זאָלסט אונז ניט אַוועקווארפען אויף דער עלטער).

טאָקע אָט דעם פראָבלעם האָט איינגעזען דער ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים און געפונען אַ לייזונג דורך זיין האַרציגער פאַלקסטימליכער היים פאַר דעם עלטערן דור; מקיים געווען דעם וועזענטליכען פאַרלאַנג פון אַ אידען אויף דער עלטער.

מיר לעבען היינט אין אַ וועלט וועו עלטערן קענען נישט הויזען צוזאַמען מיט די קינדער, און פאַרקערט, קינדער קענען נישט, און ווילען נישט, זיין צוזאַמען מיט זייערע עלטערע טאַטע־

---

*) דער שרייבער פון די שורות איז ביז צום צווייטען וועלט-קריג געווען דער רעדאַקטאָר פון דער וואָכענשריפט „דאָס פּלאָצקער לעבען" אין קאָנגרעס-פּוילען.

פּסח בורשטיין מיט אַ באַזוך אין אויסטראַליע

(אַ קאָרעספאָנדענץ פון אויסטראַליע)

פון א. זבאר

דאָס אויסטראַלישע אידענטום האָט דאָ איצט אויפגענומען אַ גאָר אָנגעזעענעם גאָסט פון ישראל — דעם באַקאַנטן געזעלשאַפטליכן טוער, דעם פאָפּולערן רעדנער, פאָרזיצער פון קאַצעטלער־פאַרבאַנד אין ישראל — אונזער פאַרדינסטפולן ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַן, פּסח בורשטיין, וועמען דער היגער קאַצעטלער־פאַרבאַנד האָט געפונען פאַר נויטיג איינלאָדן צו באַזוכען אונזער אידישען ישוב, אויפטרעטען אויף דער געטאָאַקאַדעמיע און גלייכצייטיג מהנה זיין דעם עולם מיט זיינע דורכאויס־טרעפליכע רעפעראַטען דאָ אין מעלבורן און אין סידנעי.

צום באַדויערן אָבער האָט פריינט בורשטיין דאָ פאַרבראַכט בלויז 3 וואָכען, און נישט געקוקט אויף דעם, וואָס מ׳האָט זיך ביי אים געבעטען צו בלייבען כאָטש נאָך איין וואָך, האָט ער אָבער נישט געוואָלט, אָדער נישט געקענט נאָכקומען אונזער בקשה.

אָבער אין משך פון דער קורצער צייט, וואָס ער האָט דאָ פאַרבראַכט, האָט ער באַוויזען שטאַרק אויסצונעמען ביים היגען עולם, וואָס האָט פון אים נישט ווייניג געגאָסען.

עס איז געווען קורץ, אָבער דורכאויס געלונגען.

עס דערמאָנען זיך די באַרימטע ווערטער פון צעזאַר׳ן: „וועני, ווידי, וויצי״ — געקומען, אַ קוק געטאָן און באַזיגט״.

מען וואָלט עס געקענט פאַראַפּראַזירען ביים אָנווענדען עס צו פּסח בורשטיין׳ס באַזוך אין אויסטראַליע: געקומען צו אונז אויף געציילטע עטליכע וואָכען, געזעדט פאַר הונדערטער און טויזענטער אידען און בלית־שנעל געוואונען אונזערע אַלעמענס הערצער.

לויט מיין מיינונג איז פּסח בורשטיין׳ס גרעסטע מעלה, וואָס

מאָמע. איז דער אייגציגער אויסוועג, אַז טאַטע־מאָמע זאָלען אַריין אין אַ מושב־זקנים. און דאָס איז אויך אַ פּראָבלעם וואָס איז נישט אַזוי לייכט בייצוקומען.

* * *

איך האָב פאַרלאָזט דעם ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים מיט געמישטע געפיל׳ען: איך האָב געזען ווי עלטערע מענטשען, שוואָכע און קראַנקע, פירען אַ קאַמף פאַר לעבען. ווייל ווי אַלט מען זאָל נישט זיין, ווייל מען פאָרט לעבען. פון דער אַנדערער זייט האָב איך געהאַט אַ פולע סאַטיספאַקציע, וויסענדיג און זעענדיג אַז די דאָזיגע עלטערע אידען באַקומען אַ גוטע אויפזיכט, אַז עס איז דאָ אַן אויג וואָס גיט אַכטונג אויף זיי, אַ סטאַף פון באַאַמטע וואָס ווייזט אַרויס איבערגעבענהייט, געדולד און פאַרשטענדניש.

דער ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים אויף איסט בראָדווי, וואָס איז אַמאָל באַוואוינט געווען דורך אידען און ס׳האָט אַמאָל דאָ פּולסירט מיט אידיש געזעלשאַפטליך לעבען, איז געגרינדעט געוואָרען מיט איבער 50 יאָר צוריק. דער צענטער גיט אַ ביסעל פרייד אין די הערצער פון די אַלטע לייט, וועלכע האָבען דאָ געפונען אַ היים. דער ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים איז אַ לייכט־טורם און אַ סימבאָל פון אַמאָליגען אידישען לעבען, וואָס טאָר נישט אויסגעלאָשען ווערען!

ער איז אייגער פון די געציילטע אידישע רעדנער, וועלכע רעדען מיט זייער אייגענער, נאַטירליכער שטימע.

זייער אָפט האָבען רעדנער (און אויך שרייבער) באַזונדערע שטימעס אין פריוואַטען טאָג־טעגליכען לעבען און אַ באַזונדערע, עפּעס אַ מין יום־טוב׳דיגע שטימע, ביים שרייבען, אָדער רעדען פאַר אַן עולם.

ס׳רוב רעדנער, פונקט ווי אַקטיאָרען, אָדער זינגער, שטעלען אַן זייערע שטימעס איידער זיי טרעטען אַרויס, בכדי עס זאָל אויסזען אַביסעל שענער, קינסטלערישער...

פּסח בורשטיין

אָבער פּסח בורשטיין רעדט מיט זיין אייגענער נאַטירליכער שטימע, ווי זיין האַרץ זאָגט אים אונטער, און עס איז טאָקע אַ סך בעסער, ווייל ס׳קומט אַרויס עפּעס אַזוי עכט, נישט־אי־בערטריבען און פּריש, ווי אַ שטיק נאַטור, ווי אַ שטיק לעבען.

און אין דעם טאָקע ליגט זיין אַנדערשקייט, זיין באַזונדערע אייגענאַרטיקייט.

אויף זיין צוויי־שעה׳דיגען רעפעראַט, וועלכער איז געווען געווידמעט דער לאַגע אין ישראל בעת דער 6־טאָגיגער מלחמה און נאָך איר — איז דער עולם געזעסען, ווי צוגעשמידט צו זייערע ערטער און מיט אַ פאַרכאַפּטען אָטעם געשלונגען יעדען וואָרט זיינעם.

מ׳האָט גלייך דערשפּירט, אַז מ׳האָט דאָ צו טאָן מיט אַ גרויסען בקי אין אַלע ענינים פון ישראל און מיט אַ מייסטער־האַפטען שילדערער פון פאַרשיידענע בילדער און סיטואַציעס פון יענע הערראַישע טעג אין ישראל, און ס׳איז דעריבער קיין וואונדער נישט, אַז זיינע רייד האָבען געמאַכט אַזאַ שטאַרקען רושם אויף די הונדערטער צוהערער.

און ווער ס׳קען פּסח בורשטיינ׳ען פון די פריערדיגע יאָרען, וויסט אַז באַגייסטערונג און היציקייט צו אַ זאַך, וואָס איז אים באַזונדערס נאָענט צום האַרצען, האָט אים קיינמאָל נישט געפעלט.

און טאָקע מיט דער זעלבער באַגייסטערונג זיינער האָט ער געערעדט אויף אַ ספּעציעלען אוועונט איינגעאָרדענט לכבוד אים דורך זיינע חברים־קאָצעטלער און זיינע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט, וואו אין נאָמען פון „ביאַליסטאָקער צענטער״ האָט אים מיט האַרציקע ווערטער באַגריסט דער רעדאַקטאָר פון די „אויס־טראַלישע אידישע נייעס״ — פריינט יצחק רובינשטיין.

צווישען אַנדערעס האָט פּסח בורשטיין געערעדט מיט אַן העכסט־אויפגערעגטען טאָן קעגען די הונדערטער אידען, מיט וועלכע ס׳איז אים אויסגעקומען זיך צו טרעפען אויף זיינע רייזעס איבער דער וועלט, וואָס האַלטען, אַז ס׳איז שוין גענוג צו רעדען וועגן דעם חורבן־איירָפּע.

ס׳איז שוין צייט — זאָגען זיי — אַז מ׳זאָל עס אַלץ פאַר־געסען און „זיי קוקען אויף מיר — באַקלאָגט זיך פּסח בור־שטיין — ווי אויף אַ משוגענעם, וואָס פֿאָרט אַרום איבער דער וועלט און האַלט אין איין איינטענה׳ן מיט די אידען, אַז מ׳דאַרף נישט און מ׳טאָר נישט פֿאַרגעסען".

„אָבער איך — גיט צו פריינט בורשטיין — בין שטאָלץ דערמיט, וואָס איך געהער דווקא צו דער קאַטעגאָריע משוגעים, וואָס האַלטען זיך פעסט ביי זייער פּרינציפּ, ביי זייער ׳משוגעת׳ — בשום אופן נישט צו פֿאַרגעסען דאָס אַלץ, וואָס ׳דאָרטן׳ האָט פֿאַסירט".

און ווי געוועכט איז פּסח בורשטיין.

האָט דאָך גלייך נאָך דער מלחמה, ווען די וואונד איז נאָך געווען אַזוי פריש (און איצט איז זי נישט פריש?...) געזומען הערשען ביי אונז אידען אַ חורבן־קאָמפּלעקס.

אמת איז, אַז נישט אַלעמאָל איז אַ קאָמפּלעקס אַ גוטע דער־שיינונג, ווייל דאָס עסט זיך אין אייער פּסיכיק און הערט אייך נישט אויף צו פּיניגען. ס׳איז אַ קרענקליכע דערשיינונג — אַ מין מאַניע.

ביי די נביאים האָט איר אַ קאָמפּלעקס וועגען דער אונטער־גאַנג־סכנה פון אידישען פֿאָלק, און ביי די אידען אין אונזער עפּאָכע — אַ חורבן־קאָמפּלעקס. און אין ביידע פֿאַלען איז עס אַ געזונטע דערשיינונג.

אַ סימן, אַז דאָס פֿאָלק, ווי אויך זיין ליטעראַטור און זיינע פֿרעלעגענטען רעאַגירען אויפן שטאָך אין לעבעדיגען לייב.

דער שרייבער פון די שורות האָט אַמאָל באַקומען אַ בריוו פון סעאַלאָוויטש׳ען, ווען ער גיט איבער, אַז ווען ער האָט אָנגע־שריבען זיין „איצטער" — אָבּ, זיין שטאַרקסטע ווערק, וואָס איז ווען אַרויס פון זיין פּען — האָט אַ געוויסע פרוי פון שיקאָגאָ געשריבען צו אים אַ פּראָטעסט־בריוו.

„איר זענט אַ סאַדיסט — האָט זי געשריבען. איר און אַ סך פון אייערע חברים־שרייבער. איר פאַרסמ׳ט אונז דאָס לעבען. לאָזט אונז פאַרגעסען! לאָזט אונז הנאה האָבען פון לעבען! ס׳איז פאַראַן אַזוי פיל פרישע מוזיק, אַזוי פיל נייע ביכער — גענוג מיטן חורבן, גענוג מיט דער חורבן־ליטעראַטור".

און אַז די אידישע פרוי פון שיקאָגאָ האָט נישט דערשפּירט דעם שטאָך אין לעבעדיגען לייב, הייסט נאָך נישט, אַז דאָס גאַנצע אידישע פֿאָלק שפּירט עס נישט און דאַרף עס נישט שפּירען.

די צרה איז אָבער די, אַז אויך אייניגע שרייבער האָבען זיך אויסגעדריקט: „גענוג מיט דער חורבן־ליטעראַטור!"

און ווער קען נישט מסכים זיין מיט בורשטיין׳ען אין דעם פּרט? איך האַלט, אַז מ׳האָט גענדאַרפט משפּט׳ן אַזאַ פרוי פון שיקאָגאָ, צוזאַמען מיט די דערמאָנטע שרייבער און מיט די, וואָס זשאַלעווען זייערע הערצער און האָבן מורא מ׳זאָל זיי, חלילה, נישט שטערן אין זייערע פאַרוויילונגען; מ׳דאַרף זיי משפּט׳ן, ווייל זיי באַגייען אַ נאַציאָנאַלען פאַרברעכען, אַ פאַר־ברעכען קעגען אידישען פֿאָלק.

און דווקא די ביכער, געשריבענע וועגען חורבן, אָט־די הונדערטער און הונדערטער זייטען „פון גסיסה און ווידער אַ נס" דאַרפען זיין בייַ אונז הייליג, ווי אַ ספר־תורה. און גע־שטאַרקט זאָלען זיין די פּסח־בורשטיינ׳ס, די „סאַדיסטען", וואָס האַלטען אין איין מאָנען און דערמאָנען און חזר׳ן איין מיט אַלע אידען דעם פּסוק: „וכל המרבה לספר בחורבן אייראָפּע הרי זה משובח".

ווייל אויב מיר אַלע וואָלטען געזאָגט, אַז די חורבן־ליטע־ראַטור איז שוין איצט אַן איבעריגע זאַך, וואָלט עס געהייסען, אַז מיר צעפּאַלען זיך גייסטיג.

מיר קענען אויך דורכאויס מסכים זיין מיט פריינט בור־שטיין, ווען ער פירט אויס, אַז דער וואָס איז „דאָרטען" נישט געווען און וואָס האָט נישט דורכגעמאַכט דעם גרויזאַמען גיהנום קען עס גאָרנישט באַגרייפען, ווייל קיין מענטשליכע פאַנטאַזיע קען נישט אויסמאָלען אָט דעם טראַגישען בילד און קיין שרייבער קען עס נישט באַשרייבען, אויב ער האָט עס אַליין נישט געזען און אַליין עס נישט דורכגעלעבט אויף זיין אייגען לייב.

מ׳דערציילט, אַז מאַרסעל פרוסט — דער פראַנצויזישער שרייבער (אַ האַלבער איד) האָט זיך געפּונען אין גסיסה־צושטאַנד, און ווען ס׳האָט אים אַביסעל אָפּגעלאָזען, בעסער געווארען, האָט ער פאַרלאַנגט מ׳זאָל אים ברענגען אַ קאַפּיטעל פון זיינע ווערק, וואו ער האָט באַשריבען די גסיסה פון זיינעם אַ העלד.

איבערלעבענדיג אַליין די גסיסה, האָט ער געפּונען, אַז ער האָט נישט ריכטיג באַשריבען יענעם קאַפּיטעל, ווייל ער אים איצט פאַררייכטען.

איך האָב בכיוון געבראַכט אָט דעם עפּיזאָד אַלס בעסטען ביישפּיל צו באַשטעטיגען וווי ווייט פּסח בורשטיין איז געראָטן אין זיינע אויסספּירונגען, אַז נאָר די, וואָס האָבען עס אַליין דורכ־געמאַכט, קענען עס פאַרשטיין.

בכלל באַזיצט פּסח בורשטיין אַ ים מיט זכרונות, און אַ שטיק אַמאָליק לעבען — אידיש לעבען — לויכט אויף פאַר אייך, ווען ער טראָגט זיך אַריבער מיט זיינע וואונדערבאַרע מעשה׳לעך צו אונזער „נעכטען".

אויף צופֿאַסען צום געהעריגען מאָמענט אַ מעשה׳לע, אַ וויץ, איז ער ממש אַ מייסטער.

און מערקווירדיק: כאָטש ער איז שוין היינט כמעט אַן „אייג־געפונדעווטער" ישראל׳דיגער איד מיט אַ פיינעם העברעאישען לשון, וואַרעמט ער זיך — אָט דער גרויסער חובב שפּת אידיש — אין זיינע שמועסן כסדר ביים ליכט און שיין פון זיין אמאָליגען אידישען פּוילען און אירע שטעט: ווילנע, ווארשע און זיין היימשטאָט ביאַליסטאָק, און יעדער נאָמען וואָס ער דערמאָנט אין זיין רעפעראַט, אין זיין פּריוואָטען שמועס, דערמאָנט אייך אין אַלע נעמען, אין אַלע גאַסען און אַלע אָפּגעמעקטע ישובים אונזערע.

פּסח בורשטיין האָט, אגב־אורחא, באַרירט אויך זיינע שווערע און ביטערע קינדער־יאָרען, ווי די אומשטענדען אין זיין לעבען האָבען זיך אַזוי אויפגעלייגט, אַז ער האָט אַליין — אָן קיין שום הילף — געדאַרפט דורכברעכען זיין וועג אין לעבען.

ס׳איז אָבער נישט שלעכט, וועו מ׳קען שטאָלצירען מיט יחוס־אבות, אָבער פּסח בורשטיין קען זיך דרייסט איבערנעמען מיט זיין יחוס־עצמו, וואָס שטראַלט אַרויס פון זיין אייגענער פּערזענליכקייט.

ער איז שוואַך אין געזונט. פרעגט זיך: וויזשע וועט פּסח בורשטיין דאָך נישט מיד, רעדענדיג 2 שעה נאָכאַנאַנד, אָן אַ מינוט איבערריים?

סיידען נאָר די וואַרעמקייט און האַרציקייט, מיט וועלכער ער ווערט אויפגענומען דורך זיינע צוהערער, שטאַרקען אים פיזיש און דערהויבען זיין מוט, זיין גלויבען און זיין לעבענס־לוסט.

די טויער פון היגען קאַצעטלער־פאַרבאַנד פאַרדינען גרויס אָנערקענונג און ס׳קומט זיי אַ האַרציגער יישר־כח פאַרן איינלא־דען פּסח בורשטיינ׳ען קיין אויסטראַליע און דערמעגליכען דעם היגען אידישען ישוב צו באַקענען זיך נענטער מיט אים ביים פאַרברענגען מיט אים עטליכע וואָכען, וואָס האָט אַריינגעבראַכט אַ מין געזעלשאַפטליכע יום־טוב׳דיקייט און אַ גרויסע אָפּפרי־שונג אין היגען אידישען לעבען.

דוד סאָהן ע״ה און ביאַליסטאָק אין וואָרט און בילד

(צום אַכצן־יאָריגען יובל פון „ביאַליסטאָקער אַלבום״)

פון א. ליס (ישראל)

היינטיקס יאָר פאַלט אויס דער 18־טער יאָרטאָג זינט דער דער־שיינונג פון דוד סאָהן ס״ה מאָנומענטאַלען מייסטערווערק „ביאַליסטאָק, בילדער־אַלבום פון אַ באַרימטער שטאָט און אירע אידען איבער דער וועלט״, איבערארבעט באַקאַנט אונטער דעם פּאַרקירצטען נאָמען „ביאַליסטאָקער אַלבום״.

18 „חי״ — צום לעבן, און ווירקליך לעבט טאָקע דער געניאַ־לער גייסט פון דוד סאָהן אין דעם אומשטערבליכן ווערק, ווי עס לעבט אידיש ביאַליסטאָק איבער דער גאָרער וועלט.

צו דער געלעגענהייט ברענגען מיר דאָ אַן אויסצוג פון אַן אָפּ־האַנדלונג איבער דוד סאָהן ע״ה און דעם „ביאַליסטאָקער אַלבום״, איבערגעדרוקט פון דעם בוך „אין זכות פון וואָרט״ פון אונזער חשובען לאַנדסמאַן און שרייבער, אברהם ליס, וועלכער איז אויך געווען אַ פּערזענליכער פריינט פון דוד סאָהן.

רעד.

דוד סאָהן ע״ה

איבער דריי הונדערט יאָר אידיש לעבן און אידיש שאַפן וויקעלט זיך פונאַנדער אין דער זאַמלונג. צוועלף הונדערט בילדער ברענגען אַרויס די דריי רובריקעס, אין וועלכע דער אַלבום איז איינגעטיילט: „אַנטשטייאונג און אויפבוי״, „חורבן און אומקום״, און „ביאַליסטאָקער אידען אין דער וועלט״ (וועלט־באַרימטע ביאַליסטאָקער פּערזענליכקייטן). עס איז געבראַכט אין בילד די געשיכטע פון אַ אידישער קהילה אין אַלע אירע פאַזען, איר אויפגיי און אַנטוויקלונג, געראַנגעל פאַר קיום; בילדער פון דעם עלענט און טרויער פון מלחמה; אַנטיסעמיטישע איבערפאַלען און נאַציאַנאַלער אויפגאַנג; בילדער וואָס וויזען דעם עקאָנאָמישן אויפבלי; בילדער פול מיט מי און אָפּפער; אויפגעבויטע אינסטיטוציעס, שולען, פילאַנטראָפּישע אַנשטאַלטען, קולטור־הייזער, טעאַטערס און כאָרען, ביבליאָטעקען (די באַרימטע ביאַליס־טאָקער שלום עליכם־ביבליאָטעק מיט איבער פופציג טויזענט ביכער און פּרעכטיגען שטודיר־זאַל); און בילדער פון שרייבער, קינסטלער און כלל־טוער. און אַזוי רייזן זיך די בילדער און ברענגען אַרויס אַזוי פּלאַסטיש דעם לעבן פון דער דינאַמישער אינדוסטריע־שטאָט. און די לעצטע בילדער, וואָס דערציילען אונז פון פיין, פון געטאָ, פון אָקציעס און פאַרשיקונג; בילדער פון אימה און טיפסטען מענטשליכען עלענט.

דוד סאָהן ע״ה, דער געוועזענער רעדאַקטאָר פון „ביאַליס־טאָקער שטימע״ אין אַמעריקע און איינער פון די גרינדער און פירער פון דער אַמעריקאַנער לאַנדסמאַנשאַפט, האָט אין משך פון דריי צענדליג יאָר צונויפגעזאַמלט אָט־דעם אוצר פון דער אילוסטרירטער געשיכטע.

ער האָט מיט זיין באַגאַבונג, מיט קולטור און פאַרשטענדע־ניש פאַר זיין בפירוש־היסטאָרישער אויפגאַבע געזאַמלט, קא־לעקציאָנירט, געזאָדר״ט און פאַרצייכענט און נישט מיד געווא־רען צו זוכען און נאָכצוזוכען. דער אַלבאָם איז נישט נאָר אַ פּראָדוקט פון אַ טיפען געפיל און בענקעניש צו דער היים־שטאָט מיט אירע טויזענטער אידען. עס איז קודם־כל אַן אויפטו פון אַ קולטור־מענטשען מיט אַ טיפען באַגער און מיט געשמאַק פאַר אייגענארטיגער שפּעפּערישקייט.

בלעטערט מען דעם אַלבום און מען וועלט פאַרכאַפּט פון דער שפּע, פון דער פאַרביקייט, פון דער פּרעציזקייט און פּינקט־ליכקייט. פּאָטאָגראַפיעס פון דער גרויער וואָכעדיקייט און פּא־טאָגראַפיעס פון היימישען יום־טוב, און אין אַלע און אומעטום זיינען אָנגעגעבען נעמען, דאַטעס, כאַראַקטעריסטיקעס. מען מאַכט דורך פון דאָס נייַ די אַלע געשעענישען, סאָטעמט אויף מיט אייגענטימליכען שטייגער און האַרציגער אידישער פאָלקס־טימליכקייט.

דוד סאָהן האָט נישט געהאַט פאַר זיך קיין מוסטערן פון אַזעלכע ווערק. דער אַלבום איז אַ חד־במינו און ווייזט אונז, אגב, נאָך אַמאָל, וואָס גראָד יחידים קענען אויפטאָן ביי קאָנצענטריר־טער, עקשנות׳דיגער אַרבעט.

ס׳איז אַ ווערק נישט נאָר פון ביאַליסטאָקער עבר. דאָ באַ־גענענען זיך אויך יענע, וועלכע האָבען זיך אָפּגעראַטעוועט קורץ פאַרן מבול און לעבען און שאַפען אין מדינת־ישראל, אין דרום־אַפריקע, אין אַרגענטינע. דאָ טרעפען מיר ביאַליסטאָקער, ווי די ערשטע בויער פון פּתח־תקוה און עפולה, פון חדרה, אין די איק״א־קאָאָלניעס פון מאָזעסוויל, אין ווייטען אויסטראַליע און ווי די גרינדער פון דעם טעקסטיל־שטעטל ווייזשאַ־לינטש אין אַרגענטינע, ביאַל. זייד־פאַבריקאַנטען אין פּעטערסאָן, און די טוער פון די אַמאָליקע אַרבעטער־בירזשעס, די טוער פון די ערשטע אידישע אַרבעטער־פאַרטיין אין ביאַליסטאָק, פון „בונד״ און פּועלי־ציון און „פאַראייניקטע״.

נאָר איבער אַלץ שרייט אַריבער געטאָ־פּיין, דער מאָרש קיין מאַידאַנעק. — — —

דער אַרבעטזאַמער און קולטורעלער דוד סאָהן ע״ה האָט נאָענט געמאַכט פאַרגאַנגענע דורות, דערנענטערט תקופות און געשעענישען, אַרויסגעבראַכט אין זיין בילדער־אַלבום מענטשען און טאַטען, און ס׳האָט זיך באַקומען אַ וואונדערלעכע, פּלאַסטישע מאָנאָגראַפּיע פון אַ שטאָט.

שרייבער און ביכער, ליטעראַטור און קונסט

דער „נס פון די נעראַטעוועטע ביאַליסטאָקער קינדער" פֿאַראיבערגעט אין בונד־פֿאַרם
דורך יעקב טאַבּיאַש

איינע פון די אויסטערלישסטע סענסאַציעס פון אונזער שווער־געפּרואוועטן דור איז די רעטונג פון אַ גרויסער צאָל ביאַליסטאָקער אידישע קינדער פון די ציין און נעגעל פון די בלוטדורשטיגע נאַציס אין דער צייט פון דער צווייטער וועלט־מלחמה. אין דער קאַטאַסטראָפּע פון אונזערע „זעקס מיליאָן" האָבען זיך אידישע קינדער געציילט אין גאָר הויכע ציפערן. ביאַליסטאָק איז אָבער באַשערט געווען אַז פיל פון אירע משה־לעך און שלמה'לעך, שרה'לעך און דבורה'לעך זאָלען בלייבן לעבן. אָט דעם וואונדער, דעם נאַציאָנאַלן מופת האָט באַוויזן דער לעגענדאַרער לאָמזשער לערער און באַיליסטאָקער דערציער יעקב טאַבּיאַש, איצט צוריקגעצויגענער פּעדאַגאָג, און פֿאַר די לעצטע 20 יאָר דירעקטאָר פון דער מלוכה'שער שולע אין צפת, ישראל, וועלכער ווערט טאָקע געוויפּען דער „מלאך הגואל פון דעם ביאַליסטאָקער אידישען קינד". ער גרייט איצט צו אין בונד־פֿאָרם די „לעגענדע פון אמת", די געשיכטע פון אָט דער גרעסטער און דראַמאַטישסטער אַוואַנטורע פון הצלת ישראל, דעם „נס פון די גערעטעוועטע ביאַליסטאָקער קינדער".

דער לערער
יעקב טאַבּיאַש
לעגענדאַרער מלאך-הגואל
פון די ביאַליסטאָקער
קינדער אין דער לעצטער
וועלט-מלחמה.

מיר האָבען באַקומען אַ וועגדונג פון אונזער ישראל־קאָרעס־פּאָנדענט אברהם שייקעוויטש, וועלכער איז, אגב, דער פינאַנץ־סעקרעטאַר און טעכנישער דורכפירער פון אָט דעם פּראָיעקט, און מיר גיבען עס דאָ איבער בקיצור.

שרייבט אונז פריינט שייקעוויטש:

„יעקב טאַבּיאַש איז געווען אָט דער מאַן פון השגחה עליונה, וועמען עס איז געווען באַשערט אָפּצוראַטעווען 90 ביאַליסטאָקער אידישע קינדער אין דער צייט וועז די וועלט האָט געברענט. דאָס זיינען געווען יתומים, וועמען מען האָט אַרויסגעשיקט פּאַר זומער־פּלעגע און געזונט־באַוואָכונג אין דער קינדער־קאָלאָניע אין דרוסקעניק, ביי ביאַליסטאָק, און דער לערער טאַבּיאַש איז מיט זיי מיטגעפּאָרען און געווען זייער אויפּזיצער. וועז די מלחמה איז אויסגעבראָכען דעם 22טען יוני 1941 און דער גורל פון אידישען ישוב אין ביאַליסטאָק האָט זיך געוואָקעלט אויפן וואָג־שאָל צווישען לעבען און טויט, האָט טאַבּיאַש באַשלאָסען פּאַר יעדען פּריייז צו ראַטעווען די קינדער פון דער לויערנדיגער דייטשער געפּאָר. ער האָט מיט זיי אויסגעוואַנדערט אין טיף־רוסלאַנד אונטער די שווערסטע באַדינגונגען, געוואָגעלט, גע־וואַלגערט זיך, געווען נע־ונד, געפונען פּאַר זיי ענדליך אַ מקום מקלט אין רוסישען דאָרף קאַראַקולינאַ, אין אוראַל, וואו ער איז מיט זיי געווען 5 יאָר, און אין זיי אויפגעהיט „דאָס פּינטעלע איד" אין אַ גויישער וועלט. נאָך דער מלחמה האָט ער די קיב־דער ווידער געבראַכט אין פוילען, אַרויסגעשמוגלעלט פון דער סאָוועטישער אָטמאָספּער און פון דעם פּוילישען אַנטיסעמיטיזם און זיי פון דאָרט מיטגענומען קיין פראַנקרייך, וואו זיי האָבען אונטערגענומען אַ ריזיקאַלישען וועג דורך „עלית הנוער" אין ארץ־ישראל, דורכגעמאַכט גלות ציפערן, ביז זיי זיינען אָנגע־קומען אין דעם אויסגעבענקטען אידישען היימלאַנד.

צוזאַמענגעשטעלט אין דער פּאָרם פון אַ טאָג־בוך, לעבעדיג און בילדליך, וועט דאָס בוך זיין פול מיט שפּאַנונג און זיך לייע־נען מיט פּאַרכאַפּטען אָטעם פון יונג און אַלט, אַלס די כראָניק פון אונזער גערעטעוועטער יוגענט דורך גערעפֿנגעל און צער, בענקשאַפט און ליידען, דערוואַרטונג און אויסדויער.

מיר וועלדען זיך צו אַלע ביאַליסטאָקער אין דער גאָרער וועלט, אַז זיי זאָלען זיך ביישטייערן צום ספּעציעלען „יעקב טא־ביאַש בוך־פֿאָנד", צו קענען אַרויסגעבען דאָס מאָנומענטאַלע ווערק, דעם לעבעדיגען דענקמאָל נאָך אונזער פּאַרשניטענער ביאַליסטאָק, וועלכע לעבט איצט אין ישראל דורך דער גערעא־טעוועטער יוגענט, היינט־צו־טאָג, דעם אַוואַנגאַרד פון צבא הגנה לישראל, אָנגעזעענע רעגירונגס־פיגורען, בויער און קעמפער פון אונזער אויפגעריכט היימלאַנד.

ביישטייערונגען דאַרפען געשיקט ווערען צו דעם „טאַביאַש בוך־קאָמיטעט" אויפן אַדרעס פון פינאַנץ־סעקרעטאַר: אברהם שייקעוויטש, רחוב אלכסנדר ינאי 19, תל אביב, ישראל".

אונזער ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק האָט בייגע־שטיירט אַ באַדייטענדע סומע און וועט אויך נעמען און פּאַר־שפּרייטען אַ צאָל ביכער. מיר פּאַרהאָפּען, אַז אונזערע אָרגאַני־זירטע לאַנדסמאַנשאַפּטען אומעטום וועלען נאָכטאָן דעם דער־מוטיגענדיגען ביישפּיל.

אונזער חשובער לאַנדסמאַן, דוד זאַבלודאָווסקי פון מעקסיקאָ, א בן־שמונים, דרוקט אַ בוך זכרונות

עס האָט אונז דערגרייכט די דאָפּעלטע בשורה טובה, אַז אונזער חשובער לאַנדסמאַן, דער ביאַליסטאָקער זקן־העיר און אמת'ער „נעסטאָר" פון דער לאַנדסמאַנשאַפט אין מעקסיקאָ, דוד זאַבלודאָווסקי, וועלט ענדע יאָר אַ בן־שמונים, מיט מזל, און אַז ער האָט שוין איבערגעגעבען צום דרוק זיין אינטערעסאַנטען בוך זכרונות „פּאַרגאַנגענע יאָרען", אַ באַלאַנס פון אַ לעבען. אַ טייל פון בוך זיך געדרוקט אין אַ סעריע קאַפּיטלען אין דער מעקסיקאַנער אידישער צייטונג „דער וועג".

מיר ווינטשען אונזער באַגאַבטען לאַנדסמאַן, דע סמשכיל און ליטעראַט, אַריכת ימים.

די „בען" צייכענונגען

קינסטלערישע רעצענזיע פון עטיען סוריא

(איבערזעצט פון פראַנצויזיש דורך א.ל.ג.)

אונזער געניאַלער לאַנדסמאַן, דער מאָלער בען (בן-ציון ראַבינאָוויטש) פון פּאַריז, און זיין באַגאַבטע פרוי, גערא, זיינען לעצטנס געווען די געסט פון דער פראַנצויזישער טעלעוויזיע, וואו עס איז דורכגעפירט געוואָרען אַ פּראָגראַם פון בען'ס אק-וואַרעלען און אויל-בילדער. דער פּראָגראַם איז געווען זייער דערפּאָלגרייך.

וועגען בען'ס צייכענונגען, אַ קונסט-אַלבום, איז דערשינען אין פראַנצויזיש אַ וואַרעמע רעצענזיע פון עטיען סוריא, עקס-פערט פון דעם פראַנצויזישען קונסט-אינסטיטוט. די רעצענזיע איז איבערגעזעצט געוואָרען אין אידיש און מיר גיבען דאָ אַן אויסצוג דערפון.

זאָל דערביי באַמערקט ווערן, אַז מאָלער בען האָט בייגע-טראָגען זיין מייסטערווערק צום היינטיגען נומער, אַ סימבאָ-לישע קונסט-צייכענונג, וועלכע באַצירט די הילע פון זשורנאַל, און פאַר וועלכער מיר זיינען אים אויך זייער דאַנקבאַר.

מיר באַגריסען אויך פריינט בען און גערא צו זייער נייער היים און אַדרעס פון דער קונסט-אַטעליע און מיר ווינטשן זיי מזל און דערפאָלג צום נייעם יאָר.

ר ע ד .

בן ציון ראַבינאָוויטש, „בען"

בען! דער מאָלער פון תהלים! דער קינסטלער פון ריינעם גייסט, אויסדריקענדיג די לירישסטע שוואונגען פון דער נשמה דורך איינפאַכע זשעסטען.

עס דאַרף באַמערקט ווערן, אַז פונדעסטוועגען שטעלט דער דאָזיגער מיסטיקער אויף דער מענטשליכער טעגליכער רעאַלי-טעט אַ העלזערישע און דאָס וועזנטליכע.

בלעטערענדיג די דאָזיגע רעאַליסטישע סקיצען, וואָס זיי-נען פאַראייניגט אין דאָזיגען אַלבאָם, ווערט מען זען ווי אַזוי ער האָט געקענט אויספירען אַזאַ אוממאָטעריעלע קונסט. ס'איז קו-קענדיג און פאַרצייכענענדיג מיט אַ שנעלען בליישטיפט; דאָ אַ מידען פרויען-קערפּער, געטרייסעלט דורך דעם וואַגאָן אויף אַ באַנק אין „מעטראָ"; דאָ די פרוי, וואָס גייט אומעטיג און פאַר-טראַכט, אין אייניגע קאַרידאָרען, וואָס מען שטעלט זיך פאָר אַד-מיניסטראַטיוון, און זי זעט אויס, ווי זי וואָלט זיך געפרעגט, אויב איר דורכפאַל איז אַ צופאַל, אָדער די שתדלנות איז געווען אַ שלעכטע; און דאָ וויידער דער דאָמינירענדיגער זשעסט פונעם קאָפּעלמייסטער, וואָס זוכט צו נעמען די אויבערהאַנט איבער זיינע מיטאַרבעטער, בכדי זיי אָנצואוואַרפען זיין קאָנצעפּציע פון ווערק.

אַ מייסטער פון תנועה, אָזאַ ווייזט זיך אונז אויס בען אין זיינע שנעלע האַנטוואורפען. קוקט זיי אָן מיט אויפמערקזאַמ-קייט, ווען איר באַוואונדערן, וואָס פאַר אַ קלאַרע געשיקטקייט האָט געקענט אָזוי פאַרצייכענען, מיט אַ קליין בליישטיפט-פלעק, מיט אָזוי פיל באַשיידענקייט און מיט אָזאַ קרעפּטיגער ריכטי-קייט דעם פולשטענדיגן בויג פון אַ קערפּער וואָס דריקט אויס אַ נשמה-צושטאַנד.

מיר זיינען, ווי די פּערל-זוכער, וואָס פאַרגעסען אויפצופע-נען די מושלען; אַ מאָל מיטן כישוף-שטעקעלע, און די מושלען צעפּפּנען זיך, און די פּערל גליטשען זיך אַרויס, אַ דאַנק דעם געשיקטען מאַגיקער.

„די סימפאָניע פון באַלוט", ראָמאַן פון ישראל גיטעלסאָן, פאַרטיג צום דרוק

אונזער חשובער מיטאַרבעטער, ישראל גיטעלסאָן-ווינצענ-טאָווסקי פון גארדענווייל, אויסטראַליע, מאַכט פאַרטיג צום דרוק אַן אינטערעסאַנטען ראָמאַן „די סימפאָניע פון באַלוט".

ישראל גיטעלסאָן

אַ לאָדזשער לאַנדסמאַן אָבער געטרייער פריינט פון די ביא-ליסטאָקער אין אויסטראַליע, שילדערט פריינט גיטעלסאָן אין זיין ראָמאַן אינטערעסאַנטע היימישע טיפען פון דעם באַרימטען אידישען פאָלקס-קוואַרטאַל אין דער אַמאָליגער לאָדזש — די „באַלוט" — און וויייט אַ מופת פון תחיית המתים פון די פאַר-צייטיגע האַרציגע אידען, וועלכע האָבען דאָרט געלעבט און גע-שאַפען אַ וואַרעמע נעסט פון אמת'ער פאָלקסטימלעכקייט.

מר. גיטעלסאָן האָט זיך אייניגע מאָל געדרוקט אין אונזער זשורנאַל. ער איז אויך געווען מיט יאָרען צוריק צו-גאַסט אין אונזער אינסטיטוציע. דורך דער צייט האָט ער מערערע מאָל, פון דעם ווייטען אויסטראַליע, ביגעשטייערט פאַר אונזער אינסטי-טוציע פיינע דאָניישאָנס אויפן שוועל פון די ימים-טובים.

באַמערקט מיט אַ שארף אויג און געשריבען מיט אַ פלי-סיגער פעדער, וועלען די טיפּען און עפיזאָדען אין דער „סימפּא-ניע פון באַלוט" האַלטען דעם לעזער געשפּאַנט פון טאָוועל ביז טאָוועל.

מיט אונזערע ביאַליסטאָקער איבער דער וועלט

ישראל

(קאָרעספּאָנדענץ)

פון **אברהם שיקעוויטש**

ביאַליסטאָקער צוזאַמענקונפט פון אַ ריי לענדער אין תּל אביב

דעם 14טען אַפּריל 1969 איז אין „תיכון ד", די מיטעלשולע, וועלכע האָט אַדאָפּטירט דעם נאָמען אין אָנדענק פון אונזער חרובֿ'ער היימשטאָט, פֿאַרגעקומען דער ערשטער היסטאָרישער ביאַל. צוזאַמענפֿאָר פון אונזערע לאַנדסלייט פון אַלע פּינקטן קאָנטינענטן אין דער געגענווארט פון דעלעגאַטן פון אַמעריקע, אַרגענטינע, דרום־אַפֿריקע, אויסטראַליע און אייראָפּע (פּראָנקרייך).

די קאָנפֿערענץ איז דערעפֿנט געוואָרן אונטער דעם פֿאָרזיץ פון אונזער פֿאָרדינסטפֿולען בן־עיר, יושב־ראש פון „ארגון יוצאי ביאַלסיטאָק", דעם ניט לאַנג געפֿיערטען בן־שבעים יובילאָר, פריינט זלמן ירושלמי, וועלכער האָט אָנגעשלאָגען דעם יום־טוב'דיגען טאָן מיט זכרונות פון אונזער אַמאָליגער אידישער ביאַליסטאָק און אַפּעלירט פאַר „המשך ביאַליסטאָק" אין ישראל און איבער דער גאַנצער וועלט.

אונזער חשוב'ער עסקן און בן־עיר, פריינט מרדכי קרוגליאַק, האָט דערקלערט די נויטוועניקייט פון דער קאָנפֿערענץ, אַלס צוזאַמענקונפט פון לאַנדסלייט פאַר דעם געמיינזאַמען צוועק פון אויפֿהאַלטען דעם זכר ביאַליסטאָק, אירע אידעאַלען און טראַדיציעס און פון פאַרפעסטיגען דעם ביאַליסטאָקער ישוב דאָ אין לאַנד מיט אַרבעט אויפֿן אָרט און הילף צו נייע עולים.

די אויסלענדישע ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפטן זיינען געוווען פאַרטרעטן דורך די פאָלגענדע פאַרשטייער: י. גרינגוין, דרום־אַפֿריקע; אברהם שבח און הערש פיגין, אַרגענטינע; דר. מ. יוכנאָוועצקי און וואָלף באַביטש, פּראָנקרייך; מר. הורוויץ, אויסטראַליע; ברוך מאַרגענשטערן און דער איבערגעבענער פריינט פון די ביאַליסטאָקער אין אַמעריקע, חשובער „פֿאָרווערטס"־מיטאַרבעטער, י. שמולעוויטש, וועלכער איז אגב געווען דער הויפּט־רעדנער בייַ דעם גלייכצייטיגען צוזאַמענפֿאָר פון פּולישען אידען אין ישראל. פריינט מאָרגענשטערן איז אַ טוער פון דירעקטאָר אין ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים אין ניו־יאָרק. די געסט פון די תּפוצות האָבען פֿאַרנומען זייערע פֿלעצער בייַ דעם ערעץ־טיש זייט בייַ זייט מיט די טוער פון ישראל.

גרופען־בילד בייַם צוזאַמענפֿאָר. — אַ בליק אויפֿן הויפּט־טיש און אַ טייל פון עולם אין זאַל.

פון אָרטיגען ביאַליסטאָקער ישוב האָבען זיך געמערקט הרב שמואל שצעדראַוויצקי, וויכטיגע אָרטאָדאָקסישע פיגור אין ישראל, אַיידעם פון רבי'ן ר' נחומ'טשע קאָברינער פון ביאַליסטאָק; מר. רכבי פון ירושלים און אויך פאַרטרעטער פון „קרית ביאַליסטאָק". פאַרשטענדליך, אַז עס זייַנען געווען אָנוועזענד די לייטענדע באַאַמטע און טוער פון „ארגון יוצאי ביאַליסטאָק", וועלכע האָבען אויף זיך גענומען די איניציאַטיוו צו פאַררופען די קאָנפֿערענץ.

הרב שצעדראַוויצקי האָט געגעבען אַן איבערבליק פון אַמאָליגער ביאַליסטאָק, אַלס דעם נעסט פון תּורה און טראַדיציאָנעלער אידישקייט, וואו אויפֿן כסא הרבנות זיינען געזעסען אַזעלכע ריזען, ווי הגאון ר' שמואל מאָהליווער, ר' חיים הערץ הייליפֿערין, ר' דוד פּאַיאַנס א. א. וו. און געוואָרן אָנגעהאַלטען „דאָס פּינטעלע ביאַליסטאָק" אומעטום.

דער באַרימטער ביאַליסטאָקער דיכטער אברהם שבח האָט געבראַכט אַ גרוס פון די ביאַליסטאָקער אין אַרגענטינע און באַגריסט די גוטע אַרבעט פון די ביאַליסטאָקער אין ישראל.

דר. יוכנאָוועצקי האָט איבערגעגעבען די גליקוואונטשען פון די ביאַליסטאָקער אין פֿאַריז, געהייליגט דעם נאָמען און אָנדענק פון דוד סאַהן ע"ה, אַרכיטעקט פון אידיש ביאַליסטאָק איבער דער וועלט, טריבון פון „נצח ביאַליסטאָק" און פאָרגעלייגט צו פאַראייביגען זיין נאָמען אויף אַ פּאַסיגען אופן אין ישראל.

אַדוואָקאַט צבי קלעמענטינאָווסקי, פון די אָנגעזעענסטע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און פֿאָפּולערסטע פֿאָליטיש פיגורען אין ישוב, האָט איבערגעגעבען אַ טרויעריגען גרוס פון זיין באַזוך אין מאַידאַנעק און אין דער נאָך־מלחמה'דיגער, חרובֿ'ער, „אידען־ריינער", אָבער פאַרפוילישטער ביאַליסטאָק, וועלכע איז אַ בית הקברות פון אַ שטאָלץ, גרויס, ראַשיג אידיש לעבען. ער האָט געראָפּען אָנצוהאַלטען די טרייהייט צו אונזער היימשטאָט דורך אַ ביאַליסטאָקער צענטער אין ישראל און פאַרשטאַרקטע ביאַליסטאָקער ישובים אומעטום.

גרויס אָנזען האָט אַרויסגערופען די באַטייליגונג פון אונזער פאַרדינסטפֿולען בן־עיר, פון די זיילען פון ישוב, מיט־אָנפֿירער פון דעם עליה און קליטה דעפּאַרטמענט בייַ דער אידישער אַגענטור אין ירושלים, הרב מרדכי קירשבלום, וועלכער האָט דאָ עמיגרירט פון אַמעריקע און זיך באַזעצט אזי לאַנד.

די דעלעגאַטען האָבען געמאַכט אַ באַזוך איבער דער מיטעלשולע „תיכון ד", באַוואונדערט די רייכע ביבליאָטעק, דעם

„מועדון" (קלוב), וואו עס ווערט געפֿלאַנט צו פֿאַראייביגען דוד סאָהנ׳ס נאָמען.

עס איז אויך געמאַכט געוואָרען, אויף דער איינלאַדונג פון אונזער חשוב׳ען לאַנדסמאַן און וועטעראַן פון ישוב, נח פּערלמוטער, אַ ספּעציעלער באַזוך אין „יד לבנים", דעם נאַציאָנאַלען מעמאָריאַל מוזעאום אין תּל אביב, וואו צוויישען אַנדערע געפֿאַלענע העלדען פון דער באַפֿרייאונגס־מלחמה אין 1948 און דער סיני־אַקציע אין 1956 איז אויך פֿאַראייביגט דער נאָמען פון פּערלמוטער׳ס געפֿאַלענעם זון.

אַ ספּעציעלע זיצונג איז ביי דער קאָנפֿערענץ געווידמעט געוואָרען די אויסלענדישע דעלעגאַטען. צווישען אַנדערע זיינען אויף דער זיצונג מיט רירענדע רעדעס אויפֿגעטראָטען אונזערע לאַנדסלייט: י. גרינהויז פון יאָהאַנעסבורג, דרום־אַפֿריקע; וואָלף באַביטש פון פּאַריז; ברוך מאַרגענשטערן פון ניו־יאָרק. עס האָבען אויך געredעט פּאַרטיצער זלמן ירושלמי און דער חשוב׳ער זקן און מלומד, פּירער פון דער ביאַליסטאָקער העברעאישער גימנאַזיע אורינאָווסקי.

אַ באַזוך איז אויך געמאַכט געוואָרען דורך די דעלעגאַטען אין „קרית ביאַליסטאָק", וואו זיי האָבען געזען די בית־הכנסת, דעם דענקמאָל און אַנדענק־וואַנט פֿאַר די ביאַליסטאָקער העלדען און מאַרטירער, אויפגעשטעלט פון דעם וויים־פּרעזידענט פון ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים אין ניו־יאָרק, פּריינט דוד לובין, די אָרטיגע ישיבה, דעם „בית עם" און אַנדערע מערקווירדיגע פֿלעצער.

זייער איינדרוקספול איז געווען דער שלוס־מיטינג פון דער קאָנפֿערענץ, וועלכער איז פֿאַרגעקומען אונטער דעם פֿאָרזיץ פון אַדוואָקאַט קלעמענטינאָווסקי. אין אַרקעסטער פון די שילער פון „תיכון ד", ווי אויך אַן אַנסעמבעל טאַנץ־גרופּע פון ישראל־קינדער האָבען דורכגעפירט אַ רייכען קינסטלערישען פּראָגראַם. אייניער פון די שילער האָט רעציטירט אַ ליד וועגען דער פֿאַרשניטענער ביאַליסטאָק.

אַ וואָרעמע רעדע וועלט אויסגעהערט פון אונזער חשוב׳ען בן־עיר הרב קירש־בלום, וועלכער רופט צו אַ פֿאַרגרעסערטער עליה אין דער טראַדיציע פון די אַמאָליגע ביאַליסטאָקער פּיאָנערן פון אי־דישען היימלאַנד.

גרויס באַגייסטערונג רופט אַרויס דער רירענדער גרוס פון שרייבער י. שמולעוויטש, וועלכער ברענגט אַ גרוס פון די ביאַליסטאָקער אין אַמעריקע און שילדערט די וואונדערבאַרע דערגרייכונגען פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל אין ניו־יאָרק.

עס באַגריסען אויך די דעלעגאַטען: מאָרגענשטערן, פּייגין, הורוויץ, רכבי א. אַ.

מר. קרוגליאַק לייגט דאַן פֿאָר אַ רשימה פון רעזאָלוציעס, איינשליסענדיג אַ באַשלוס צו פֿאַררופען קומענדיגען זומער אַ צווייטע אַלוועלטליכע ביאַליסטאָקער קאָנפערענץ אין תל־אביב; אַ רעזאָלוציע צו פֿאַראייביגען די אידישע ביאַליסטאָק דורך אַ ספּעציעלער אויסגאָבע פון אַן אילוסטרירטען „ספּר ביאַליסטאָק"; אַ באַשלוס צו פֿאַראייביגען דוד סאָהנ׳ס נאָמען אין דעם „מועדון" ביים „תיכון ד" אין ישראל; אַן אַנטשלאָסענהייט אַנצוהאַלטען אַ שטענדיגען און נאָך פּיל ענגערן קאָנטאַקט צווישען די ביאַליסטאָקער אין ישראל און אין די תפוצות; צו אַנטוויקלען דעם ישוב פון „קרית ביאַליסטאָק"; ווייטער צו פֿאַרצייכענען דעם ביאַליסטאָקער אַנטייל אין דעם לעבען, זיכערהייט און וואוקס פון מדינת ישראל.

דורך „המשך ביאַליסטאָק" צו „נצח ביאַליטסאָק" איז די לאָזונג און שלאָגוואָרט פון די רעזאָלוציעס, וועלכע ווערען אייניגע שטימיג אָנגענומען. עס ווערט געמאָלדען, אַז אונזער חשוב׳ער טוער, שלמה גאָרבער, איז באַאויפטראָגט צו זאַמלען ביל־דער פֿאַר דעם „ספּר ביאַליסטאָק"־פֿראָיעקט.

דער צוזאַמענפאָר שליסט זיך מיט אַ קינסטלערישען קאָנצערט פון אונזער לאַנדסמאַנשאַפֿטליכען אַרטיסט און פֿאָלקסזינגער, שמעון אַסאָוויצקי.

אַ ספּעציעלער דאַנק ווערט אויסגעדריקט צו פריינט קרוגליאַק פֿאַר זיין אומדערמידליכער אַרבעט ביים צוגרייטען דעם איצטיגען צוזאַמענפאָר.

אין אַ געהויבענער שטימונג און מיט דער אַמביציע צו ציען די גאַלדענע קייט פון אידישער ביאַליסטאָק אין ישראל און אין די תפוצות וועלט דער צוזאַמענפאָר אין תל־אביב געשלאָסען.

◈

צוזאַמענפאָר פון אַבסאָלוועטען פון דער ביאַליסטאָקער העברעאישער גימנאַזיע

אין תל־אביב וועט דעם 15טען אָקטאָבער 1969 פֿאַרקומען אַן אַלוועלטליכער צוזאַמענפאָר פון די אַביטוריענטען פון דער ערשטער העברעאישער גימנאַזיע אין אַמאָליגען ביאַליסטאָק. דער צוזאַמענפאָר ווערט פֿאַררופען מיט דעם צווועק צו פּייערן דעם 50־יאָריגען יובילעאום פון דער גימנאַזיע.

אַדוו. צבי קלעמענטינאָווסקי קאַנדידאַט פאַר תל אביב׳ער מעיאָר

אונזער חשובער בן־עיר און געוועזענער לעצטער ראש־הקהל פון דער פאַר־מלחמה׳דיגער ביאַליסטאָק איז אייניער פון אונזערע פאַרנומענסטע געזעלשאַפֿטליכע טוער. עס איז באמת ניט פאַראַן קיין וויכטיגע אינסטיטוציע וואו אונזער פריינט צבי קלעמענטינאָווסקי זאָל דאַרט ניט זיין פאַרטראָטען.

אַדוו. צבי קלעמענטינאָווסקי

אַלס אייניער פון די זיילען פון דער ליבעראַלער פּאַרטיי, קומט אונז אָפּט אויס צו הערען קלעמענטינאָווסקי׳ן אויף דער ראַדיאָ זייענע קאַמענטאַרען וועגען פילע פּראָבלעמען פון אונזער מדינה. ביים אַל־וועלטליכען ציוניסטישען קאָנגרעס איז ער אויסגעוויילט געוואָרען אַלס דער יורידישער אַטגעבער פון דער אַלוועלטליכער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, וואָס דאָס ברענגט אים צו פאַרהאַנדלען וויכטיגע וועלט־פּראָבלעמען פון אידישען פֿאָלק. אַזוי אַרום קומט אים אויס אַנטיילצונעמען ביי פילע געזעלשאַפֿטליכע אַרבעטען אין לאַנד און אין אויסלאַנד. לעצטענס איז ער געווען אין ווין, עסטרייך, אין די ענינים פון עליה פון די אידען אין פוילען און די פאַראייניגונג פון משפּחות פון אידען וואָס זיינען עולה פון סאָוועטן־פאַרבאַנד.

אין ישראל קלייבען מיר זיך צו די וואָלען פאַר דער זיבעטער כנסת (פאַרלאַמענט), און צבי קלעמענטינאָווסקי איז אייניער פון די קאַנדידאַטען פאַר דער כנסת פון ישראל. אויסער דעם וועט ער זיין דער באַנער־טרעגער פון דער ליבעראַלער פאַרטיי פאַרן פאָסטען פון שטאָט־פּרעזידענט (מעיאָר) פון תל־אביב. אין די לעצטע וואָלען איז ער אויסגעוויילט געוואָרען

אויפן אמט אלס וויצע־שטאט־פרעזידענט (וויצע־מעיאר) פון תל־אביב, וואו ער איז געווען דער הויפט פון דער מעדיצינישער אפטיילונג פון דער שטאט תל־אביב, זיי־ענדיג פארשטוואלטליך פאר די פארשי־דענע שפיטאלען, אמבולאטאריעס און אנ־דערע אפטיילונגען וואס האבען געהאט שייכות צום געזונט פון דער באפעלקע־רונג פון תל־אביב. אויסער דעם איז ער אויך אקטיוו אין "האיאס", פארבאנד פון פוילישע אידען, וואו ער איז געווען דער פארזיצער ביי דער שלוס־זיצונג פון זייער לעצטער קאנוונשאן.

ער איז אויך איינער פון די אקטיווע פירער פון "אירגון יוצאי ביאליסטאק" אלס פארזיצער פון דער פארצווייגטער ליי־קאסע.

פריינט קלעמענטינאווסקי האט באזוכט פוילען, וואו ער איז דעלעגירט געווארען אלס פארטרעטער פון דער מדינה צו די פייערונגען ביים אויפדעקען דעם מאנו־מענט פון דעם טרויעריק־באריטען קאנ־צענטראציע־לאגער מיידאנעק, און אין יע־נער צייט איז ער געווען אין ביאליסטאק. אויסער זיין פארצווייגטער געזעלשאפטלי־כער טעטיקייט האט צבי קלעמענטינאווסקי זיין אדוואקאטען־ביורא וואו ער העלפט "עמך" מיט ראט און טאט.

מיר ווינטשען אים דערפאלג אין זיין איצטיגען מוניציפאלען קאמפיין פאר איי־נעם פון די שטאט־טאטעס פון תל־אביב.

◈

א וועלט־קאנפערענץ פון קאצעטלער פארדרופען אין ישראל

אויף דער וואך פון דעם 8טען ביז דעם 16טען מערץ 1970 ווערט אין תל־אביב פארדרופען אן אלוועלטליכער צוזאמענפאר פון אידישע קאצעטלער און קעמפער גע־גען די נאצים. דער צוזאמענפאר וועט פארקומען אונטער דעם פאטראנאזש פון דעם פרעזידענט פון דער אידישער מדינה, זלמן שזר.

דער ארגאניזיר־קאמיטעט שליסט אויך אין אונזער חשובען לאנדסמאן און טויער, פסח בורשטיין, וועלכער איז איינער פון די פירער פון דער אלוועלטליכער פעדערא־ציע פון אידישע קאצעטלער און אנטי־נאצי־קעמפער.

בריוו וועגען דער קאנפערענץ זיינען ארויסגעשיקט געווארען צו אלע אנגעשלא־סענע ארגאניזאציעס.

זלמן ירושלמי א בן־שבעים מיט מזל

דעם פארגאנגענעם זומער האבן די ביא־ליסטאקער אין ישראל אויף אן אינטים־חברישען אופן געפייערט דעם 70טען גע־בורטסטאג פון דעם פארדינסטפולען בן־עיר און ענערגישען ביאליסטאקער פיא־נער אין ישוב, דעם גרויס־אינדוסטריעלער און פילאנטראפ, זלמן ירושלמי, פארזיצער פון אונזער "ארגון יוצאי ביאליסטוק" אין תל־אביב.

די פייערונג איז זיך צוזאמענגעפאלען מיט דער ביאל. קאנפערענץ אין תל־אביב.

זלמן ירושלמי

באגריסונגען זיינען אויסגעהערט געוואר־רען פון א צאל פארעהרער און פריינט פון דעם בעל־שמחה, וועלכער האט זייער האר־ציג געענטפערט און געדאנקט פאר דעם צוגעטיילטען כבוד.

ביי א באזונדער פייערונג אין "בית־הרופא" האבען דעם בעל־שמחה באגריסט: משה קול, מיניסטער פאר טוריסטיק; אהרן בעקער, געג. סעקרעטאר פון דער הסתדרות; און אנשעל ריים פרעזידענט פון פארבאנד פון פוילישע אידען.

די ירושלמי'ס (יערוזאלימסקי'ס) האבען געהאט א קליינע שטריק־פאבריק אויף יו־ראוצער גאס אין ביאליסטאק.

אין ישראל איז זלמן געקומען אין יאר 1925. ער האט דא געגרינדעט א ריזיגע שטריק־און טעקסטיל־פאבריק, ווי אויך אן אינדוסטריעלע באנק צו העלפען מיט קרעדיט די אנטוויקלונג פון דער ישראל־אינדוסטריע. ער איז אויך איינער פון די דירעקטארען פון דער פאלקס־באנק "קופת חולים" און פון דער פארזיכערונגס־געזעל־שאפט "ציון יהודה". ער האט פיל געהאל־פען דער "הגנה", דערמעגליכט צו ברענ־גען אין לאנד מאשינען צו פראדוצירען געווער. ער האט אויך מיטגעארבעט פאר דעם קרן קימת, קרן היסוד, ירושלים־ער אוניווערזיטעט און געהאלפען דעם נאציא־נאלען טעאטער "הבימה". ירושלמי איז אויך אקטיוו אין דער ליבעראלער פארטיי.

ירושלמי'ס ביאליסטאקער בייטראג איז זייער גרויס. ער לייסטעט פיל פאר "קרית ביאליסטאק" און העלפט אויך דעם "תיכון ד", די תל־אביב'ער גימנאזיע, וועלכע האט אדאפטירט דעם ביאליסטאקער נאמען. ער טוט פיל פאר דער ליי־קאסע ביים "ארגון".

טראץ זיינע גרויסע געזעלשאפטליכע און נאציאנאלע פארדינסטען און מאטעריעלען דערפאלג, איז ער פארבליבען דער ביא־ליסטאקער פאלקס־מענטש און גוטער ברו־דער, וואס העלפט יעדען לאנדסמאן אין נויט.

מיר ווינטשען אים, זיין פרוי און פאמי־ליע אריכת ימים, מיט געזונט, נחת און פרייד.

◈

די יערליכע ביאליסטאקער אזכרה

דעם 6־טען אויגוסט איז אין "קרית ביאליסטאק" פארגעקומען די יערליכע אזכרה צו דעם 26טען יאר צייט פון חורבן ביאליסטאק. עס זיינען געקומען לאנדס־לייט פון אלע עקען פון מדינת ישראל. דער אנדענק פון אנזער חרובער ביאליס־טאק און די לעצטע אומגעברענגטע קדושים איז געהיליגט געווארען אויף אן איינ־דרוקספולען אופן ביי א טרויער־אקאדע־מיע מיט רירענדע הספדים און א צוגע־פאסטען קינסטלערישען פראגראם, אזכרה און קדיש בציבור.

דער קאלעקטיוער יארצייט האט צע־מענטירט דעם בונד פון דער שארית הפ־ליטה פון דער אמאליגער ביאליסטאק, און די פארזאמלטע האבען געשווארען טרייי־הייט צום אנדענק פון אונזער היימשטאט, אירע העלדען און מארטירער.

◈

אונזערע פארלוסטען

משה ב"ר שרגא קאגאן ז"ל

מיט גרויס צער און באדויער ברענג איך די טרויעריגע ידיעה אז משה, דער זון פון אונזער חשובען בן־עיר שרגא און חיה קאגאן, געבוירען אין ביאליסטאק אין יאר 1947, איז דעם 15טען אפריל, 1969, כ"ו ניסן, תשכ"ט, געשטארבען אין בליענדען עלטער פון 22 יאר, אלס רעזולטאט פון אן ארבעטס־פארפאל אין לופט־פלאט פון צה"ל, וואו ער האט געדינט דריי מיט א

האַלב יאָר צוריק. די עלטערן שרגא און חיה קאַגאַן זיינען פון אונזערע גערעטע־וועטע פון היטלעריסטישען חורבן און פון די ערשטע איינוואוינער פון „קרית ביאַליסטאָק". שרגא קאַגאַן, זון פון קנישינער ראש־הקהל, דעם אָנגעזעענעם תבואה־סוחר, ר׳ משה, און אַליין אויך אַ געזעל־שאַפטליכער טוער און פירער פון אונזער יוגנט־לאַנדסמאַנשאַפט, האָט זייער פיל געלייסטעט פאַרן אויפבוי פון בית־הכנסת אין „קרית ביאַליסטאָק" און איז געווען דער גבאי פון שוהל פאַר פילע יאָרן. ער

משה קאגאן ע״ה

איז אויך אַ מיטגליד פון „ועד המקומי" פון „קרית־ביאַליסטאָק". ער האָט געגעבן זיין זון משה ז״ל אַ רעליגיעזע און נאַציאָנאַלע דערציאונג. געלערנט אין בית הספר דתי „מעלה", שפעטער אין דער ישיבה „נחלים" און נאָכדעם אויף אַ ספעציעלען קורס פאַר אוויאַציע אין חיפה. נאָכן ענדיגען דעם קורס איז ער מאָבילי־זירט געוואָרען אין ישראל׳ס לופט־פלאָט.

משה האָט אָנטייל־געהאַט אין דער 6־טאָגיגער זיגרייכער מלחמה, האָט אַרויס־געוויזען מסירת־נפש און העלדישקייט און איז געווען באַליבט ביי אַלע וואָס האָבען אים געקענט. לעצטן יאָר איז ער באַ־שטימט געוואָרען פון ישראל׳ס לופט־פלאָט צו פאָרען קיין אַמעריקע פאַר העכערער וויסענשאַפט אין אַוויאַציע, אָבער צום באַ־דויערן האָט די קראַנקהייט אוממעגליך געמאַכט זיין שליחות, און אין טאָג פון יום־השואה והגבורה, ווען דאָס גאַנצע אי־דישע פאָלק הייליגט דעם אָנדענק פון די 6 מיליאָן אומפאַרגעסענע קדושים, איז פון דער פאַמיליע קאַגאַן און פון אונז אַלע אוועקגעריסען געוואָרען דער העלדי־שער ישראל־זעלנער משה קאַגאַן ז״ל און אויסגעהויבט זיין ליכטיגע נשמה.

מיר דריקען אויס אונזער מיטגעפיל צו אונזער ליבן בן־עיר און פריינט, שרגא און זיין פרוי חיה, צו משה׳ס ברודער יאַנקעל און שוועסטער יוכבד און צו זיין אָנקעל, הרב אליעזר קאַגאַן, פלאָרידע, נ. י. אין זייער אומפאַרגעסליכען, גרויסען פאַר־לוסט. אין דעם אויפבוי פון מדינת יש־ראל און ירושלים השלמה זאָלט איר אַ טרייסט געפינען.

אבא מינעס ע״ה

אין תל־אביב איז דעם פאַרגאַנגענעם זומער געשטאָרבען אונזער בן־עיר, אבא מינעס ע״ה. ער איז געווען אַ לאַנג־יאָרי־גער תושב אין לאַנד, פון די אַמאָליגע ביאַליסטאָקער פיאָנערן און וועטעראַנען אין ישוב.

אָנגעפאַנגען האָט ער אַלס חלוץ און שפּעטער געוואָרען דער אייגענטימער פון אַ גרויסען האָטעל אויף די בערג כנען, ניטווייט פון צפת. דער האָטעל איז גע־ווען דער אָפּרו־אָרט פון ישראל׳ס מנהי־גים. אַהין זיינען געקומען: דער ערשטער פּרעזידענט דר. חיים ווייצמאַן ז״ל, דער צווייטער פּרעזידענט יצחק בן־צבי ז״ל, און אים צו לאַנגע, לעבעדיגע יאָר, דער געווען פּרעמיער דוד בן־גוריון און אַנדערע. דאָרט האָט זיך אויך געפונען דער שטאָב פון דער יו־ען אין דער צייט ווען דר. ראַלף באַנטש איז געווען דער פאַרמיטלער אין דער צייט פון דער באַ־פרייאונגס־מלחמה פון מדינת ישראל. דאָרט האָט זיך אויך איינקוואַרטירט אונ־זער אומפאַרגעסליכער לאַנדסמאַנשאַפטלי־כער פירער, דוד סאָהן ע״ה, גרינדער און עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון ביאַליסטאָקער צענטער, מושב־זקנים און שפּיטאָל אין ניו־יאָרק, בעת זיין באַזוך אין ישראל, צו־זאַמען מיט די ביאַליסטאָקער פאַר־פאַלקען מר. און מרס. ווילי קאהן און מר. און מרס. סאל גאָלד.

אבא מינעס ע״ה איז געווען נאָענט צו אונזער לאַנדסמאַנשאַפט און באַזוכט אונ־זערע אונטערנעמונגען.

דער פאַרשטאָרבענער אבא מינעס ע״ה האָט געלאָזען אין טרויער 2 טעכטער און זייערע פאַמיליעס: פרוי עטל בערקל און פרוי עז בריינין און 3 אייניקלעך.

גרשון לעווקאָוויסקי ע״ה

דעם 19טען יוני, 1960, איז אין תל־אביב געשטאָרבען פון אַ הארץ־אַטאַקע דער באַקאַנטער ביעלסקער בן־עיר, גרשון לעווקאָוויסקי, אין עלטער פון 65 יאָר. די נייעס האָט אַרויסגערופען גרויס טרויער ביי די לאַנדסלייט פון ביעלסק־פּאָדלייאַס־קי, אָרלע און ביאַליסטאָק, וואו לעווקאָווס־קי איז געווען זייער פאָפולער ביי אַלעמען און האָט זיך געשאַפען אַ נאָמען מיט זיין אויסערגעווייניליכער גוטהאַרציקייט און זעלטענע פעאיקייטען.

לאַנגע יאָרן האָט ער געוואוינט מיט זיין משפּחה אין יאָהאַנעסבורג, דרום־אַפ־ריקע און אינדאָנעזיע. מיט דריי יאָר צוריק האָבען זיי זיך אַלע באַזעצט אין מדינת ישראל. ער איז געווען אַן אויסגע־צייכענטער שפּראַכען־קענער און געטרייער טוער פאַר מדינת ישראל. ער האָט אי־בערגעלאָזט זיין פרוי עטיע (מאַזיא) לעווי־קאָווסקי, אַ זון מיט אַ טאָכטער און אייניקלעך.

מיר עהרן דעם אָנדענק פון אַלע דער־מאָנטע נפטרים און מיר דריקען אויס אונזער נחום אבלים צו די שוועסטער־קינדער, אָרלע און ביאַליסטאָק, וואו לעווקאָווס־קי איז געווען זייער פאָפולער ביי אַלעמען און האָט זיך געשאַפען אַ נאָמען מיט זיין אויסערגעווייניליכער גוטהאַרציקייט און זעלטענע פעאיקייטען.

לאַנגע יאָרן האָט ער געוואוינט מיט זיין משפּחה אין יאָהאַנעסבורג, דרום־אַפ־ריקע און אינדאָנעזיע. מיט דריי יאָר צוריק האָבען זיי זיך אַלע באַזעצט אין מדינת ישראל. ער איז געווען אַן אויסגע־צייכענטער שפּראַכען־קענער און געטרייער טוער פאַר מדינת ישראל. ער האָט אי־בערגעלאָזט זיין פרוי עטיע (מאַזיא) לעווי־קאָווסקי, אַ זון מיט אַ טאָכטער און אייניקלעך.

מיר עהרן דעם אָנדענק פון אַלע דער־מאָנטע נפטרים און מיר דריקען אויס אונזער נחום אבלים צו די שוועסטער־קינדער, אָרלע און ביאַליסטאָק, וואו לעווקאָווס־קי איז געווען זייער פאָפולער ביי אַלעמען און האָט זיך געשאַפען אַ נאָמען מיט זיין אויסערגעווייניליכער גוטהאַרציקייט און זעלטענע פעאיקייטען.

לאַנגע יאָרן האָט ער געוואוינט מיט זיין משפּחה אין יאָהאַנעסבורג, דרום־אַפ־ריקע און אינדאָנעזיע. מיט דריי יאָר צוריק האָבען זיי זיך אַלע באַזעצט אין מדינת ישראל. ער איז געווען אַן אויסגע־צייכענטער שפּראַכען־קענער און געטרייער טוער פאַר מדינת ישראל. ער האָט אי־בערגעלאָזט זיין פרוי עטיע (מאַזיא) לעווי־קאָווסקי, אַ זון מיט אַ טאָכטער און אייניקלעך.

מיר עהרן דעם אָנדענק פון אַלע דער־מאָנטע נפטרים און מיר דריקען אויס אונזער נחום אבלים צו די שוועסטער־קינדער, אָרלע און ביאַליסטאָק, וואו לעווקאָווס־קי איז געווען זייער פאָפולער ביי אַלעמען און האָט זיך געשאַפען אַ נאָמען מיט זיין אויסערגעווייניליכער גוטהאַרציקייט און זעלטענע פעאיקייטען.

לאַנגע יאָרן האָט ער געוואוינט מיט זיין משפּחה אין יאָהאַנעסבורג, דרום־אַפ־ריקע און אינדאָנעזיע. מיט דריי יאָר צוריק האָבען זיי זיך אַלע באַזעצט אין מדינת ישראל. ער איז געווען אַן אויסגע־צייכענטער שפּראַכען־קענער און געטרייער טוער פאַר מדינת ישראל. ער האָט אי־בערגעלאָזט זיין פרוי עטיע (מאַזיא) לעווי־קאָווסקי, אַ זון מיט אַ טאָכטער און אייניקלעך.

מיר עהרן דעם אָנדענק פון אַלע דער־מאָנטע נפטרים און מיר דריקען אויס אונזער נחום אבלים צו די שוועסטער־קינדער, אָרלע און ביאַליסטאָק, וואו לעווקאָווס־קי איז געווען זייער פאָפולער ביי אַלעמען און האָט זיך געשאַפען אַ נאָמען מיט זיין אויסערגעווייניליכער גוטהאַרציקייט און זעלטענע פעאיקייטען.

לאַנגע יאָרן האָט ער געוואוינט מיט זיין משפּחה אין יאָהאַנעסבורג, דרום־אַפ־ריקע און אינדאָנעזיע. מיט דריי יאָר צוריק האָבען זיי זיך אַלע באַזעצט אין מדינת ישראל. ער איז געווען אַן אויסגע־צייכענטער שפּראַכען־קענער און געטרייער טוער פאַר מדינת ישראל. ער האָט אי־בערגעלאָזט זיין פרוי עטיע (מאַזיא) לעווי־קאָווסקי, אַ זון מיט אַ טאָכטער און אייניקלעך.

מיר עהרן דעם אָנדענק פון אַלע דער־מאָנטע נפטרים און מיר דריקען אויס אונזער נחום אבלים צו די שוועסטער־קינדער, אָרלע און ביאַליסטאָק, וואו לעווקאָווס־קי איז געווען זייער פאָפולער ביי אַלעמען און האָט זיך געשאַפען אַ נאָמען מיט זיין אויסערגעווייניליכער גוטהאַרציקייט און זעלטענע פעאיקייטען.

לאַנגע יאָרן האָט ער געוואוינט מיט זיין משפּחה אין יאָהאַנעסבורג, דרום־אַפ־ריקע און אינדאָנעזיע. מיט דריי יאָר צוריק האָבען זיי זיך אַלע באַזעצט אין מדינת ישראל. ער איז געווען אַן אויסגע־צייכענטער שפּראַכען־קענער און געטרייער טוער פאַר מדינת ישראל. ער האָט אי־בערגעלאָזט זיין פרוי עטיע (מאַזיא) לעווי־קאָווסקי, אַ זון מיט אַ טאָכטער און אייניקלעך.

מיר עהרן דעם אָנדענק פון אַלע דער־מאָנטע נפטרים און מיר דריקען אויס אונזער נחום אבלים צו די שוועסטער־קינדער, אָרלע און ביאַליסטאָק, וואו לעווקאָווס־קי איז געווען זייער פאָפולער ביי אַלעמען און האָט זיך געשאַפען אַ נאָמען מיט זיין אויסערגעווייניליכער גוטהאַרציקייט און זעלטענע פעאיקייטען.

מיר עהרן דעם אָנדענק פון אַלע דער־מאָנטע נפטרים און מיר דריקען אויס אונזער נחום אבלים צו די שוועסטער־קינדער, אָרלע און ביאַליסטאָק, וואו לעווקאָווס־קי איז געווען זייער פאָפולער ביי אַלעמען און האָט זיך געשאַפען אַ נאָמען מיט זיין אויסערגעווייניליכער גוטהאַרציקייט און זעלטענע פעאיקייטען.

וועלט־צוזאַמענפאָר אין ישׂראל פון ביאַליסטאָקער גוטגעהיסן פון אונזער אינסטיטוציע

אויף אַ ספּעציעלען מיטינג, דעם 7־טען סעפּטעמבער 1969, האָט אונזער באָארד אָו דירעקטאָרען גוטגעהייסען דעם געפּלאַנטען ביאַליסטאָקער וועלט־צוזאַמענ־פאָר אין ישראל, ענדע מאַי 1970, און באַשלאָסען אָנטייל צו נעמען אין דעם וועלט־קאָמיטעט און אויך צו שיקען אַן אָנגעזעענע פאַרטרעטערשאַפט פון דירעק־טאָרען און טוער צו דער קאָנפערענץ.

עס וועלען געמאַכט וועדן ספּעציעלע אַרענדזשמענטס מיט אַ הנחה אין די ריי־זע־קאָסטען און אָנדערע אויסגאָבען אויפן פּלאַץ, ווי אויפענטהאַלט, טורען איבערן לאַנד א. א. ו. וואָס די דעלעגאַטען וועלען באַצאָלען.

וועגען אייגצאָלהייטען, רעזערוואַציעס און דעפאָזיטס פאַר דער גרופען־טור צו דעם ביאַליסטאָקער וועלט־צוזאַמענפאָר דאַרף מען זיך וועגדען אין אונזער אָפּיס צו אונזער פּאָבליק רילייישאַנס דירעקטאָר, אהרן חייט, וועלכער וועט גערן אַרויס־העלפען מיט נויטיגער אינפאָרמאַציע און פאַראַליטעטען.

פאַראינטערעסירטע דאַרפען זיך באַציי־טענס שטעלען מיט אונז אין פאַרבינדונג. ביאַליסטאָקער צענטער, 228 איסט בראָד־ווי, נ. י. GR 5-7755.

מיינע חברים פון דער רעדאַקציע „דאָס נייע לעבן"

(א קאַפּיטל זכרונות צום 50טן יובל פון דער אומפּאַרטייאישער דעמאָקראַטישער צייטונג)

פון **מ. סיראָטא** (פּראַנקרייך)

אין יאָר 1919 איז צום ערשטן מאָל דערשינען אין ביאַליסטאָק די אומפּאַרטייאישע דעמאָקראַטישע אידישע צייטונג „דאָס נייע לעבן" אונטער דער רעדאַקציע פון פּסח קאַפּלאַן. זייט 1931 איז זי אַרויסגעקומען אונטער דעם נאָמען „אונזער לעבן".

די מעמוּאַרן פון אונזער חשובן מיטאַרבעטער, מ. סיראָטאַ, וועלכע זיינע חברים־שרייבער, געווידמעט דער היסטאָרישער דאָקומענט פון אָט דעם 50־יאָריקן יובל „דאָס נייע לעבן" זיינען דעריבער באַזונדערס אינטערעסאַנט און צייטלעך. רעד.

אהרן ברעזינסקי (ארצי) ע"ה

איך ווייס ניט צי אין די ביאַליסטאָקער זשורנאַליסטישע קרייזען האָט זיך געפונען נאָך איינער אַזעלכער, וואָס זאָל קענען געווינען אַלגעמיינע סימפּאַטיע און ליבשאַפט, ווי דער מיטאַרבעטער פון „דאָס נייע לעבן", אהרן ברעזינסקי ע"ה. געווען אַ מענטש וואָס האָט ניט געהאַט קיין גאַל, אַ נוח־לבריות, וואָס מ׳רופט אָן אַ „זיידענער יונגערמאַנטשיק". אָנגעהויבען צו שרייבן האָט ער גאָנץ יונג. ער פלעגט צושיקען פון זיין שטעטעל דערציילונגען און הומאָרעסקעס נאָך אין א. ש. הערשבערג׳ס „ביאַליסטאָקער טאָגעבלאַט", נאָך פאַר דער ערשטער וועלט־מלחמה.

דער ליטעראַרישער רעדאַקטאָר איז דעמאָלט געווען דן קאפּ־לאַנאָוויטש, וועלכער האָט אויסגעפונען, אַז דער יונגער בחור׳ל האָט טאַלאַנט און וועט בקרב־הימים זיין אַ שרייבער ביי אידען. פלעגט ער טאַקע אָפט פאַרעפּנטליכען ברעזינסקי׳ס כתבים. מיר, אַלס רעדאַקטאָר אין „טאָגעבלאַט", פלעגט אויסקומען צו זען זיינע פּיינע שריפטען.

אין רעדאַקציע „דאָס נייע לעבן" איז ער אַריינגעקומען שוין ניט קיין „רויער". ער האָט שוין געהאַט אַ ידיעה אין רע־דאַקציע־פאַבריקאַציע.

רעדאַקטאָר קאַפּלאַן האָט אים אָפּגעגעבען אַ פּלאַץ ביי זיך אין רעדאַקטאָרסקען צימער. דעם זכות האָט פריער געהאַט זיין זון, יוסף, וועלכער איז בשעתו געווען געהילף־רעדאַקטאָר, איז אָפּגעפאָרען קיין רוסלאַנד.

ברעזינסקי׳ס אַרבעט איז באַשטאַנען אויסצוגעפינען אינ־טערעסאַנטע אַרטיקלען, שפּאַנענדיגע געשעענישען און בעלעט־ריסטישע זאַכען פון די אידישע צייטונגען, באַזונדערס פון אַמע־ריקע.

פון צייט צו צייט פלעגט ער אויך „דערלאַנגען" אַן אייגענע דערציילונג מיט זיין פיינעם סטיל, דינעם הומאָר און געטאָקטע שורות. אַלע האָבן זיך געפרייט, צוזאַמען מיט אים, פאַר וועלען אַ לאָורעאַט פון אַ קאָנקורס אין „פאַרווערטס" פאַר זיינער אַ דער־ציילונג, וואָס איז אָנערקענט געוואָרען אַלס די בעסטע, און ער האָט באַקומען די ערשטע פּרעמיע. ער וואָלט געווויס אויפגע־שטיגען אויפן געביט פון בעלעטריסטיק, וואו ער וואָלט פאַר־נומען אַ באַדייטענדיגען אָרט.

פאַרוואָס איז געקומען דעם דאָזיגען צאַרטען, איידעלען, טאַ־לאַנטפולען מענטשען און טייערען, ליבען חבר, פאַרשניטען צו ווערען, אין זיינע בליענדסטע יאָרען, דורך די רוצחישע נאַצישע הענט, אין אַ שבת־טאָג, וואָס ער האָט אַזוי ליב געהאַט און אַזוי שיין געשילדערט דעם שבת קודש?...

מענדל גאָלדמאַן (מנחם גאַן)

אין איינעם אַ טאָג, כ׳געדענק ניט צי די׳ זון האָט געשיינט, צי ס׳האָט געפּליוכעט אַ רעגען, וואָס איז, אגב, ניט וויכטיג, האָט זיך אין רעדאַקציע „דאָס נייע לעבן" אַריינגעשלייכט אַ שלאַנ־קער יונגערמאַן, מיט אַ גרינליך בלאַסען פּנים, און געפרעגט צי מ׳קען זען דעם רעדאַקטאָר פסח קאַפּלאַן.

מ׳האָט אים אָנגעוויזען דעם רעדאַקטאָר׳ס קאַבינעט. ער האָט אָנגעקלאַפּט און איז אַריין. בערך אַ פערטל שעה שפּא־טער איז ער אַרויסגעקומען אַ צופּרידענער און צעשטראַלטער.

רעדאַקטאָר פסח קאַפּלאַן האָט אים אָנגאַזשירט אַלס שטענ־דיגען מיטאַרבעטער אויף גאַנץ פּראָאַזאַישער אַרבעט: אויף אי־בערזיכטען פון דער פּוילישער פּרעסע, איבערזעצען אַן אַקטועלען אַרטיקעל פון פּויליש, און אויב ס׳וועט זיך אים איינגעבען — אויך אָנשרייבען אַן אייגענעם אַרטיקעל. אַזוי איז ער געוואָרען אַ מיטאַרבעטער פון „דאָס נייע לעבן" און מיט דער צייט זיך אויך אַרויסגעזוכט אַלס אויסגעצייכענטער פאָעט און דראַמא־טורג.

זיין מוטער׳ס טויט האָט אויף אים שטאַרק געווירקט און ער איז אַ שטיקעל צייט געוואָרען ערנסטער אין זיין באַציאונג צום פרויען־געשלעכט. ער האָט אָנגעשריבען אַ טרויער־לידּ אונטערן נאָמען: „נאָכן אָרון". דער באַוואוסטער חזן־קאָמפּאָזיטאָר, א. זאלודקאָווסקי, וועלכער איז דאַן געווען קאָנטאָר פון זאַבלו־דאָווסקי׳ס כאָר־שול, האָט פאַרפאַסט מוזיק צום לידּ און אויף אַן אָוועניע אין זאַל פון „לינת־הצדק" איז עס מוזיקאַליש אויפ־געפירט געוואָרען.

יאָרען זיינען פאַרבייגעפלויגען. מ. גאָלדמאַן האָט זיך פאַר־פולקאָמט אויף אַלע געביטען פון זיין שרייבען און באַזונדערס אין זיינע פּאָעטישע שאַפונגען. ער איז געוואָרען אַן אָנערקענטער פּאָעט. אין ביאַליסטאָקער ליטעראַטען־־און זשורנאַליסטען־פאַר־איין איז ער כמעט אַלעמאָל אויסגעוויילט געוואָרען אין דער פאַרוואַלטונג.

אין יאָר 1926 בין איך אָפּגעפאָרען קיין פּראָנקרייך און האָב אָפּגענומען פון מיין חבר גוטע גרוסען. אַזוי האָט ער, אין 1928, באַקומען די ערשטע פּרעמיע פון אַ לידער־קאָנקורס אין „פאָר־ווערטס" פאַר זיין לידּ: „האָרץ איין, האָרץ אויס". כ׳האָב זיך אויך דערוואוסט, אַז ער איז שטאַרק טעטיג אויפן טעאַטראַלען געביט, און אַז ער איז איינער פון די גרינדער פון דער קלייב־קונסט־בינע: „גילה רינה", וואו ער באַטייליגט זיך פּערזענליך. ער האָט אויך געמאַכט קאָריערע אין זיין ליטעראַריש־זשורנא־ליסטישען באַרוף. ער איז געוואָרען מיט־רעדאַקטאָר פון דער נייער צייטונג, וואָס רופט זיך שוין מער ניט „דאָס נייע לעבן", נאָר „אונזער לעבן".

* * *

איז אונטערגעקומען דער מאַרש פון די היטלער־תליונים אויף פוילען און מיין קאָנטאַקט מיט ביאַליסטאָק איז אָפּגעהאַקט געוואָרען.

ערשט אין 1946 איז אין פאַריז, צוזאַמען מיט אַנדערע

פּליטים פון רוסלאַנד, געקומען דער אַמאָל אַזוי פאָפולערער ביאַליסטאָקער אַרטיסט יודל גרינהויז און ער האָט מיר געברענגט אַ גרוס פון מענדל גאָלדמאַן, אַז ער געפינט זיך אין טאַשקענט (אוזבעקיסטאַן). פון אים האָב איך זיך אויך דערוווּסט, אַז פאַר דער מלחמה האָט ער חתונה געהאַט מיט דער בלאָנדער ראָזע זאַבלודאָווסקי, מיט וועלכער ער האָט געהאַט אַ זונעלע.

בעת די סאָוועטן האָבן אָקופירט ביאַליסטאָק איז ער מיט אַ טרופּע אַרויסגעפאָרען אויף גאַסטראָלן אין דער ברייטער רוסלאַנד. זיין פרוי מיטן קינד זיינען געבליבען אין ביאַליסטאָק און האָבן, בעת דעם צוריקקער פון די דייטשע בעסטיעס, געטיילט דעם גורל פון די טויזענטער אַנדערע ביאַליסטאָקער אידן.

מיט אַ שטיקעל צייט צוריק האָב איך באַקומען בריוו פון מיין פאַרלאָרענעם חבר, וואו ער טיילט מיר מיט פון זיין לעבען אין טאַשקענט, אַז ער האָט אַ צוויטן מאָל חתונה געהאַט מיט אַ פּראָמינענטער פרוי, אינזשינערין, מיט וועלכער ער האָט שוין אַ טאַכטער פון 18 יאָר, וועלכע איז שאָך־טשעמפּיאָנין פון אוז־בעקיסטאַן און אַ וואויליען זון, וואָס לערנט זיך זייער גוט און האָט אַלע שאַנסן אויסצוואוקסען אַ טשעמפּיאָן.

אין לעצטען בריוו האָט ער מיר, אגב, מודיע געווען, אַז זיין טאָכטער האָט אים אַנגעזאָגט די בשורה טובה אַז זי האָט חתונה געהאַט. וויבטש איך מיין חבר מענדעל, אַז ער זאָל פון דער יונגער פּאָר אַ סך נחת האָבען און נאָך דערלעבען פירען צו דער חופּה זיין געראָטענעם זון.

ערשט די לעצטע טעג האָב איך באַקומען זיין נייעם בוך לידער: „היימווייי", וואָס זיינען קלאָג־לידער נאָך זיין פאַרלאָרענער היים. די לידער זיינען זייער רירענד און רופען אַרויס טרערען ביים לייענען.

בונים טייטעלבוים

איך האָב זיך מיט אים באַקאַנט אין אַ ווינטערדיגען אוועַנט אויף ראָג ניקאָלאַיעווסקי דורך אונזער גמיינזאַמען חבר חיים וויסאָצקי.

ער האָט באַזעסען בילדונג, האָט געקענט גוט רוסיש און דייטש און האָט פאַרנומען פאַראַנטוואָרטלעכע אַמטען.

אין 1919 האָט אין ביאַליסטאָק אָנגעהויבען צו דערשיינען אַן אומפּאַרטייאישע דעמאָקראַטישע אידישע צייטונג אונטער דער רעדאַקציע פון פּסח קאַפּלאַן א. ד. נ. „דאָס נייע לעבען". איך האָב אָנגעהויבען צו אַרבעטען אין דער צייטונג.

איינמאָל, בעת אַ שפּאַציר, וווייזט מיר טייטעלבוים אַ ליד וואָס ער האָט געשאַפען און בעט מיך איך זאָל עס וווייזען דעם רעדאַקטאָר. האָב איך אים גערָאטן ער זאָל עס אַליין וווייזען דעם רעדאַקטאָר קאַפּלאַן זיין דיכטונג, און היות די רעדאַקציע נויטיגט זיך אין אַן אַדמיניסטראַטאָר, וועט דאָס קענען זיין פאַר אים אַ גוטער פּאָסטען.

ער האָט מיר געפאָלגט און דער רעזולטאַט איז געווען בעסער ווי גוט. זיין דיכטונג איז קאַפּלאַנען געפעלען און ער האָט אים אויך אָנגפאַרטרויט דעם פּאָסטען פון אַדמיניסטראַטאָר און אָנאָנסן־זאַמלער. כדאי צו באַמערקען, אַז ב.׳ס ליד איז ערגיץ פאַרפאַלען געוואָרען און ב. האָט שוין מער קיין לידער ניט געשריבען. דערפאַר האָט ער אויף דער בקשה פון דירעקטאָר פון קינא אַפאַלאַ געשאַפען אַ גלענצענדיגע פאָעמע געווידמעט אַ באַרימטען פילם, אָפּגעדרוקט אין „דאָס נייע לעבען".

ער האָט דערפאַר באַקומען אַ פיינעם האָנאָראַר פון אַפאַלא־דירעקטאָר ה. וויינשטיין און קאָמפּלימענטן פון רעדאַקטאָר פ. קאַפּלאַן.

ב. טייטעלבוים האָט אויך פאַרעפענטליכט אַ ריי קליינע פעליטאָנען, וואָס האָבען אַרויסגערופען באַוואונדערונג און שבחים פון די לייענער פון דער צייטונג. ער האָט פאַרמאָגט אַ פיינעם סטיל, רוטין און דינעם הומאָר.

בכלל האָט ער זיך אויסגעצייכענט אויף אַלע געביטען וואָס ער האָט געשריבען און רעדאַקטאָר קאַפּלאַן האָט פון אים זייער געהאַלטען.

ב. טייטעלבוים האָט געהאַט צו פאַרצייכענען אין פאַרדריסליכען דורכפאַל. ס׳האָט זיך געהאַנדעלט אין אַן אומשולדיגער כראָניק־נאָטיץ. ומעשה שהיה, כך היה. אין שטאָט האָבען זיך פאַרשפּרייט קלאַנגען אַז די פּוילישע מיליטער־מאַכט גרייט זיך צו רופען אַלע געבוירענע פון יאָר 1896 צו אַקטיוונען מיליטער־דינסט. מיט אַ שטיקעל צייט צוריק זיינען געפּופען געוואָרען די געבוירענע פון יאָר 1898.

טייטעלבוים איז אין צוזאַמענאַנג מיט די קלאַנגען אַוועק אין מיליטער־קאָמענדאַנטור, וואו מ׳האָט אים פאַרזיכערט אַז ס׳איז לא דובים ולא יער, מ׳האָלט ניט ביים רופען דעם יאָרגאַנג 1896. אויף דעם סמך האָט „דאָס נייע לעבען" פאַרעפענטליכט אַ באַראַיגענדע ידיעה, אַז מ׳האָלט ניט ביים רופען קיין פרישע יאָרגענג.

ליידער זיינען, אין זעלבען טאָג וואָס די ידיעה איז דערשינען, פונאַנדערגעקלעפּט געוואָרען אַפּישען, אַז אַלע געבוירענע פון יאָר 1896 דאַרפען זיך מעלדען, לויט אַ גלעווסער ריי, צו דערפילען זייער מיליטער־דינסט.

מ׳קען זיך לייכט פאָרשטעלען דעם דערשיטערנדיגען רושם פון דער דאָזיגער ידיעה און ווי אַזוי ס׳האָבען גענפילט די מיטגלידער פון רעדאַקציע און באַזונדער דער פאַראַנטוואָרטלעכער פאַר דער ידיעה ב. טייטעלבוים. ער האָט זיך דאָס קיינמאָל ניט געקענט מוחל זיין און דאָס האָט צוגעאיילט זיין אָפּפאָר קיין אַמעריקע. ערב זיין פאַרלאָזען ביאַליסטאָק האָבען אַלע מיטאַרבעטער אים געווידמעט אַרטיקלען און מ׳האָט אים איינגעאָרדענט אַ וואַרימען אָפּשייד־אָוועַנט.

טייטעלבוים האָט געשריבען אַ ריי אַרטיקלען מיטן טיטעל: ביאַליסטאָק מיין ביאַליסטאָק. זיין ליבע און בענקשאפט נאָך דער שטאָט וואו ער איז געבוירען און פאַרבראַכט די שענסטע יאָרען פון זיין קינדהייט און די בעסטע יאָרען פון זיין יוגענט.

טייערער חבר!

אויב ס׳וועט צו דיר דערגרייכען מייַנע שורות, רוף זיך אָפּ. דאַרפסט דאָך מיר ניט פאַרגעסען. דו האָסט דאָך זיך אויפגעהאַלטען בייַ מיר עטליכע טעג וועַן די באַלשעוויקעס האָבען פאַרלאָזען ביאַליסטאָק און דו האָסט מורא געהאַט צו נעכטיגען בייַ זיך אין דער היים. רוף זיך אָפּ, טייערער חבר בונים!

זאַבלודאָווער יזכור-בוך אַרויס פון דרוק

אין בוענאָס אייַרעס איז אַרויס פון דרוק אַ וויכטיגער ליטעראַרישער דענקמאָל און וויידיגע מצבה נאָך אַן אָפּגעווישט אידיש שטעטל, דער „זאַבלודאָווער יזכור־בוך", צום צוואַנציגסטען יאָרטאָג פון די ערשטע אידישע קרבנות פון חורבן זאַבלודאָוע, בייַ ביאַליסטאָק.

דאָס בוך איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען פון אַ רעדאַקציע־קאָלעגיום, וואָס איז באַשטאַנען פון: שמואל טשעסלער, יוסף רעזניק און יצחק טשעסלער.

רייַך אילוסטרירט, שילדערט דאָס יזכור־בוך 300 יאָר אידיש לעבען און שאַפען אין דעם פאַרניכטעטען קליינשטעטל, וואו עס האָבען געלעבט און געווירקט גרויסע אידישע גייסטער. אגב האָט זיך זאַבלודאָוע באַרימט געמאַכט אין דער וועלט מיט דער אייגענאַרטיגער זאַבלודאָוער שוהל, וועלכע איז געווען אַ קונסט־ווערק פון אַרכיטעקטור אין גאַנץ מזרח־אייראָפּע.

ביי אונזערע לאַנדסלייט אין אַרגענטינע

פון יצחק גרינצווייג

(סעקרעטאַר פון ביאַליסטאָקער פאַרבאַנד)

די קאָאָפּעראַטיווע ליי־קאַסע „לאַ טעקסטיל"

„לאַ טעקסטיל", וועלכע פונקציאָנירט אין אונטערשטען שטאָק, מיט איר פּערסאָנאַל און באַוועגונג פון די אַקציאָנערן, ברענגען אויך אַריין לעבען אין אונזער פאַרבאַנד. דעם 28טען מערץ, 1969 איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג צו דערווייַלן, טייַלווייז, נייַע דירעקטאָרן אויפן אָרט פון די וואָס דאַרפען פאַר־לאָזן, לויט די סטאַטוטן, זייערע אַמטן. ס׳איז אויסגעהערט געוואָרן אַ צופרידענ־שטעלענדער באריכט וועגען דעם וואוקס פון דער צאָל אַקציאָנערן, אייגענער קאַפּי־טאַל פון דער קאָאָפּעראַטיווע און אַרויס־געגעבענע קרעדיטן. דער שטופענווייי־זער וואוקס פון דער קאָאָפּעראַטיווע, וועל־כע זוכט נישט צו „אייגלייגען וועלטען", נאָר זאָרגט פאַר די לאַנדסלייט און פריינט, וועלכע נויטיגען זיך אין אַ הלוואה, אַ זאַך וואָס זיי וואָלט שווער געווען צו באַקומען אין די אָפּיציעלע בענק.

דער נייער דירעקטאָריום

דער נייער דירעקטאָריום איז צוזאַמענ־געשטעלט אויף פאָלגענדען אופן: פּרעזי־דענט, ש. ז. וואַראַן; וויצע־פּרעזידענט, יעקב בעז; סעקרעטאַר, יצחק גרינצווייג; פּראָט. סעקרעטאַר, שמואל ליטווין; קאַ־סירער, סאול גרודסקי; פּראָט.־סעקרעטאַר, מנחם שווארץ. פאַרוואַלטונגס־מיטגלידער: פישל וואָלקאָווסקי, וואָלף פאלטער, מיכאל קראוויעצקי, לייבל בעז, לעאָן וויינער. פאַרטרעטער: הערש פּאָלאַק ז. ד. יעוו־רייסקי, ג. פיינסאַד. חשבון־איבערזיען: בערל ביאַלאָסטאָצקי און אברהם דיין.

אונזערע פאַרטרעטער ביי דעם ביאַליסטאָקער צוזאַמענפאָר אין ישראל

אונזער ביאַליסטאָקער ישוב אין אַרגענ־טינע איז געווען פאַרטראָטען ביים ביאַ־ליסטאָקער וועלט־צוזאַמענפאָר דעם זומער אין תל־אביב דורך אונזערע חשובע פאַר־שטייער: דעם דיכטער אברהם שבח ע״ה און, אים צו לאַנגע יאָר, דעם אינדוסטריא־ליסט און פילאַנטראָפּ, הערש פייגין.

אונזערע פאַרלוסטען

ש ל מ ה פּ אַ ט ע״ה, איז געשטאָר־בען פלוצלינג אין בועגאָס אייריס דעם 2טען אַפּריל, 1969, אין עלטער פון 74 יאָר.

אין אַרגענטינע איז שלמה פּאַט אַנגעקו־מען אין יאָר 1922 און זיך באַלד געווידד מעט די אינטערעסען פון דער לאַנדסמאַנ־

שלמה פּאַט ע״ה

שאַפט, געהאָלפען די „גרינע" ביאַליסטאָ־קער, ווי אויך געהאָלפען די אינסטיטוציעס אין דער אַלטער היים.

אין די יאָרן 1929־1930 האָט ער גע־האָלפען רעאָרגאַניזירען דעם ביאַליסטאָ־קער פאַראיין, און ער האָט איניגע מאָל פאַרנומען דעם אַמט פון פרעזידענט. צוזאַ־מען מיט זיין פרוי, באַבעל ע״ה, באַקאַנט אַלס די „מאַמע פון די ביאַליסטאָקער", האָט ער פיל געלייסטעט פאַר דעם וואויל און בעסטען פון די לאַנדסלייט. ער איז געווען אַ נוח לבריות, אַ מזג טוב, און זיך אויסגעצייכענט מיט ביאַליסטאָקער פּאַט־ריאָטיזם. צוזאַמען מיט זיינע קינדער פלעגט ער העלפען אייגרדענען ביאַליס־טאָקער פאַרווייַלונגען. לעצטענס איז ער געווען דער עהרן־פּרעזידענט פו פאַרבאַנד.

ער לאָזט איבער 2 פאַרהייראָטע טעכ־טער מיט זייערע פאַמיליעס.

מיט שלמה פּאַט ע״ה איז אַוועק אין דער אייביקייט אַן אידעאַליסטישער ביאַליס־טאָקער כלל־טעור אַ טיפּ וואָס פאַרשווינדט שוין היינט פון אונזער אויבערפלאַך.

א ב ר ה ם ש ב ח ע״ה, געשטאָרבען פלוצלינג אין ניו־יאָרק דעם 20טען אַפּ־ריל און געבראַכט געוואָרען צו קבורה אין בוענאָס אירעס דעם 23טען אַפּריל. צו דער לוויה איז געקומען אַ גרויסער עולם ביאַליסטאָקער, ווי אויך פאָרשטייער פון קולטור־אָרגאַניזאַציעס, ווי דער שרייבער־פאַראיין, „אייוואָ", קולטור־קאָנגרעס א.א.וו. עס האָבען אים מספּיד געווען: דער פּרע־זידענט פון פאַרבאַנד, זלמן יעווריייסקי; דער דיכטער, שמואל טשעסלער, און אין נאָמען פון די קולטור־אינסטיטוציעס — דער שרייבער שמואל ראָזשאַנסקי. ביים אָפּגאַנג קבר האָט געערעדט אין נאָמען פון „לאַ טעקסטיל"־קאָאָפּעראַטיוו דער סעקרעטאַר פון דירעקטאָריום פון ביאַליס־טאָקער פאַרבאַנד, דער שרייבער פון די שורות, יצחק גרינצווייג. צו די שלושים איז פאַראַנשטאַלטעט געוואָרען אַן הזכרה־אָוונט אין זיין אָנדענק. עס האָבען גע־רעדט: שמואל ראָזשאַנסקי, שמואל טשעס־לער, און דער רעציטאַטאָר, דאָדיע זאַבלו־דאָווסקי. האָט דעקלאַמירט שבח׳ס לידער.

מיר ברענגען דאָ אַן אויסצוג פון אַ רע־צענזיע פון דעם ביאַליסטאָקער דיכטער, שמעון אַסאָוויצקי פון ישראל, איבער אברהם שבח ע״ה:

אברהם שבח ע״ה

דער נפטר איז געווען איינער פון די געצייטלטע לעבען־געבליבענע ביאַליס־טאָקער דיכטער, וועלכע האָבען אויס־געמיטען דעם אומגליק פון חורבן ביאַ־ליסטאָק. שבח, מיין יוגענט־חבר, איז אפשר דער אייניגער פון די פאָעטען פון אונזער דור, וועלכער האָט פאַראיי־ביגט אונזער שטאָט מיט אַזוי פיל האַרץ און ליבע.

אין משך פון די לעצטע יאָרען איז פאַרעפענטליכט געוואָרען אַ גרויסע צאָל פון זיינע לידער אין פאַרשיידענע צייטשריפטען אין דער גאָרער וועלט. באַזונדערס פאָפולער איז שבח׳ס אַלבאָם מיט געקליבענע 100 לידער (מוזיק פון

ביי אונזערע לאַנדסלייט איבער אַמעריקע

פּעטערסאָן, נ. דזש.

אונזער פֿאַרטרעטער־שאַפט ביי די באָארד־מיטינגען פון דער האָום

די ביאַליסטאָקער אין פּעטערסאָן זיינען ווירדיג פֿאַרטראָטען ביי די מיטינגען פון דעם באָארד אף דירעקטאָרעז פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל אין ניו־יאָרק. אונזער וואָרט איז וואָגיג און אונזער אָפּרוף צו אַלע קאָמפּיינס שטעלט אַוועק די „סאָסייעטי" אין דעם פּאָדערגרונט פון דער אָרגאַניזירטער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין אַמעריקע.

א שמחה ביי די זאָקימ׳ס

מיר גיבען אָפּ א האַרציגען מזל־טוב אונזער חשובען טוער וויס־פּרעזידענט פון דער ביאַליסטאָקער האָום אין ניו־יאָרק, פּריינט דיוויד זאָקים און זיין ליבער פרוי, גאָסי, צו זיין 75טען געבורטס־טאָג, וועלכער איז געפּייערט געוואָרען דעם פֿאַרגאַנגענעם זומער.

פּאָול פּאָרסאָן אין פלאָרידע

אונזער פריינט און טוער פּאָול פּאָרסאָן האָט זיך באַזעצט אין פלאָרידאַ, אָבער ער קומט פון צייט צו צייט אין פּעטערסאָן און איז אַקטיוו אין אונזער אָרגאַניזאַציע.

דייוויד פּינקוס טעטיג פֿאַר דעם בילדינג־פֿראָיעקט פון דער ביאַליסטאָקער האָום

אונזער טוער, דייוויד פּינקוס, פירט אָן אַ קאַמפּיין אין פּעטערסאָן צו שאַפֿען פּאָנדען פֿאַר נעמען אויף דער „דוד סאָהן מנורה", וואו ער האָט אגב פֿאַראייביגט זיין נאָמען ווי אויך דעם אָנדענק פון זיין גאָט־זעליגער פרוי, בערטאַ ע"ה.

פּאָול ראָזען שטיצט אונזער אינסטיטוציע

אונזער חשובער לאָנדסמאַן, סאָל ראָזען, פון די „יונייטעד יאַרן קאָ." אין פּעטערסאָן, וויזיט אַרויס אינטערעס פֿאַר דער ביאַליסטאָקער האָום. ער האָט אין דער פֿאַרגאַנגענהייט אַרויסגעהאָלפּען מיט אָן אונטערשטיצונג פון 5000 דאָלאָר און לעצטענס מאַכט ער אָן אראַנדזמענט צו פֿאַר־אייביגען די נעמען פון זיינע עלטערן אויף דער „דוד סאָהן מנורה", אויף דער איניציאַטיוו און עצה פון אונזער טוער, פּאָול פּאָרסאָן.

רפואה שלמה וואונטשען

מיר ווינטשען א רפואה שלמה אונזער חשובער און אומדערמידליכער טשערליי־די, מר. ר׳אָזע רובין, אונזער טרעזשורער און עדבוק מענעדזשער, דזשיקאָב קעטץ, און אונזער פּראָט.־סעקרעטאַרין, אסתר אַראָנאָוויץ, וועלכע דערהאָלטן זיך נאָך לעצטענס דורכגעמאַכטע קראַנקהייטען.

העגאַך קאָהן), וואָס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אין זיינער צייט פון דעם ביאַליסטאָקער פּאָרבאַנד אין אַרגענטינע. באַזונדערס באַליבט זיינען „ביאַליסטאָקער מיין קער געסעלעך", „ביאַליסטאָק מיין היים", און זיינע לידער וועלען בקרוב אַרויסגעגעבען ווערען אין ישראל אין העברעאיש דורך דער איניציאַטיוו פון זיין פרוי ראיא שבח און זיין זון יצחק, וועלכער געפינט זיך אין ישראל־קיבוץ מגידו, און מאַכט אַדורך זיין מיליטער־דינסט אין צה"ל.

אברהם שבח געוואוינט א סך יאָרען אין אַרגענטינע, אָבער ער האָט באַשלאָסען זיך צו באַזעצען אין ישראל, און דאָס איז געווען דער צוועק פון זיין לעצטען באַזוך. ער האָט שוין אפֿילו געהאַט א דירה און זיך געלערנט העברעאיש אין אן „אולפּן". דער פרי־צייטיגער טויט האָט צעשטערט זיין לע־בענס־חלום.

אברהם שבח איז מער ניטא מיט אונז, אָבער זיינע האָרציגע ביאַליסטאָקער לידער וועלען אונז שטענדיג באַגלייטען.

מיט אברהם שבח איז אַוועק אין דער אייביקייט איינער פון די באַגאַבטסטע ביאַליסטאָקער מייסטער פון פערזן, דער באַזונגער פון זיין שטאָט, וועמענס ווערטער וועלען שטענדיג בלייבען אייג־געקריצט אין ביאַליסטאָקער הערצער און אין דער נשמה פון אידישען פֿאָלק.

מיר דריקען אויס דעם זעלבן וואונטש צו מרס. ווילי̈אָם ווייזנער.

אונזערע באַזוכען אין דער ביאַליסטאָקער האָום

א קאָמיטע פון אונזערע טוער אין די פֿערזאָנען פון ווילי̈אָם ווייזנער, דייוויד זאָקים און דייוויד פּינקוס איז געווען צו באַזוך אין דער ביאַליסטאָקער האָום דורך דעם פֿאַרגאַנגענעם זומער, זיך געטראָפען מיט די פֿאַרוואַלטערס פון דער אינסטי־טוציע און באַהאַנדעלט וויכטיגע לאַנדס־מאַנשאַפטליכע פּראָבלעמען.

די באַאמטע און טוער פון דער „ביאַ־ליסטאָקער בענעוואָלענט סאָסייעטי" ביי אונז אין שטאָט פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל אין ניו־יאָרק, די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט איבעראַל און כלל ישראל אין דער וועלט א געבענטשט יאָר.

סאל גאָלד

אברהם שייקעוויטש, אונזער ישראל־קאָרעספּאָנדענט, איז באַגליקט געוואָרען מיט א נייעם אייניקעל

מיר דריקען אויס א האַרציגען מזל־טוב אונזער חשובען קאָרעספּאָנדענט, אברהם שייקעוויטש, און זיין ליבער פרוי, צפורה, צום געבורט פון זייער צווייטען אייניקעל, א זונעלע, אַלעד, ביי זייערע טייערע קינ־דער, בן־ציון און אלישבע, און מיר ווינ־טשען די גליקליכע זיידעס און באָבעס פון ביידע צדדים, די שטאָלצע עלטערן און דער גאַנצער משפּחה פיל נחת און פּריידע, נוסח ביאַליסטאָק, און לויט דעם גייסט פון מדינת ישראל.

„ביאַליסטאָקער וועגען" ארויס פון דרוק

אין בוענאָס איירעס איז ארויס פון דרוק דער יאָרצייט־נומער „ביאַליסטאָקער וועג־גען", געווידמעט דעם 26טען יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט און האָט א שפע פון מאַטעריאַל מיט דער באַ־טייליגונג פון שרייבער פון אַלע עקען וועלט.

מילוואקי, וויסק.

דער 30-יאריגער יובילעאום פון אונזער ארגאניזאציע

היינטיגס יאר פאלט אויס דער 30-יאריגער יובילעאום פון אונזער „ביאליס-טאקער בענעוואלענט סאסייעטי" אין מילוואקי, א היסטארישע דאטע פון דערפאלג-רייכע דריי צענדליג יאר לאנדסמאנשאפט-ליכער און אלגעמיין-געזעלשאפטליכער טעטיקייט, וואס וועט פארצייכענט ווערן ביי אונזער יערליכן באנקעט.

ביי דער גרינדונג פון אונזער ארגאניזאציע אין יאר 1939 האט אונז זייער פיל ארויסגעהאלפן דער אומפארגעסליכער פירער פון דער ארגאניזירטער ביאליס-טאקער לאנדסמאנשאפט אין אמעריקע און עקזעקוטיוו-דירעקטאר פון דעם „ביאליס-טאקער צענטער און מושב זקנים" אין ניו-יארק, דוד מאהן ע"ה.

ער האט אונז אויך באזוכט, ווען ער האט געמאכט אן ארגאניזאטארישען טור איבער דער אמעריקאנער פראווינץ.

אונזער יערליכע קארד-פארטי

דעם 29טען מאי, 1969 איז דורכגעפירט געווארן אונזער יערליכע קארד-פארטי. טראץ דעם שלעכטען וועטער און דער מורא צו גיין אין גאס אין די אווענט-שטונדען, האבען מיר דאך צוגעצויגען אן עולם און געמאכט א דערפאלג.

א הארציגען דאנק פאר זייער מי און אנ-שטרענגונג קומט אונזער פרעזידענט, מאקס שומאכער, און זיין ליבע פרוי, איידע שומאכער, וועלכע איז טראץ איר שוואכען געזונט געווען זייער אקטיוו, ווי אויך מרס. ראזע שומאכער, וועלכע איז געווען די טשערליידי פון טיקעט-פארקויף. אלע מעמבערס האבען צוגעהאלפען.

אונזער יערליכער פיקניק

דעם 17טען אויגוסט איז אין „לעיק פארק" דורכגעפירט געווארן אונזער יער-ליכער פיקניק. דאס מאל האבען מיר איינ-געפירט א נייע זאך, א „בעסקעט פארטי", אדער בעסער געזאגט א פאמיליען-פיק-ניק. אויך דא זיינען געווען זייער טעטיג די שומאכערס און אונזער געווען זייער טעטיג פרעזידענט און איצטיגער ווייס-פרעזי-דענט, אלעקס און זיין פרוי, ראשע ליבע דארען, ווי אויך מר. און מרס. דזשאו און בעסי באקסענבוים.

די רעליף-ארבעט פאר לאנדסלייט

מיר האבען געשיקט די סומע פון 100 דאלאר צו דעם „ארגון יוצאי ביאליסטאק" פאר דער ליי-קאסע אין תל-אביב. מיר האבען אויך באזארגט שפייז-פאקעטען צו די נויטבאדערפטיגע לאנדסלייט אין מדינת ישראל.

הילף צו דער ביאליסטאקער האום

מיר האבען אויך ארבערגרעשיקט די סו-מע פון 300 דאלאר צו דעם ביאליסטאקער צענטער און מושב זקנים אין ניו-יארק, אין דער סומע איז געווען איינגעשלאסען א בייטראג פון 200 דאלאר אלס מתנה לכבוד דעם 80טען געבורטסטאג פון אונ-זער חשובען לאנדסמאן און טורע, אהרן שומאכער.

אונזער אפרוף אויף נאציאנאלע צוועקען

אונזער ארגאניזאציע, כאטש קליין אין צאל אבער געטריי דעם נאציאנאלען אי-דעאל, האט זיך באטייליגט מיט א בייטראג פון 100 דאלאר צו דעם „ישראל-עמויר-דזשענסי פאנד" פון „יונייטעד זשואיש אפיל".

הילף אויפן ארט

מיר שטיצען אויך די וויכטיגע פילאנ-טראפישע אינסטיטוציעס אין מילוואקי, ווי דעם נאציאנאלען אידישען שפיטאל „רעד קראס" א. א. וו.

אונזער נאמען אויף דער „דוד סאהן מנורה"

אונזער בייטראג פון 300 דאלאר צו דעם ביאליסטאקער מושב זקנים און שפיטאל אין ניו-יארק איז געווען אן ענטפער צום אפיל פאר דער „דוד סאהן מנורה". מיט דער אונטערשטיצונג האבען מיר זיך פאר-דינט, אז דער נאמען פון אונזער סאסייעטי איז אויסגעקריצט געווארן אין בראנז אויף דעם דערמאנטען טאפעל. מיר וועלען נאך דארפען גוטמאכען דעם באלאנס פאר דעם טאפעל, אבער אונזער קרעדיט איז גוט.

זאל דערביי באמערקט ווערן, אז אונ-זער „סאסייעטי" האט אויך א צימער אויף איר נאמען אין דעם איבערגרעביטען ביא-ליסטאקער מושב זקנים און שפיטאל אין ניו-יארק.

דער יערליכער באנקעט

מיר מאכען שוין באצייטענס פארבאריי-טונגען פאר אונזער יערליכען באנקעט, וועלכער וועט דורכגעפירט צום שלוס פון יעדען יאר אין „בית עולם" מיט א רייכען פראגראם און ברענגט ארויס א היפשע סומע.

מזל-טוב צו אהרן שומאכער

מיר ווינטשען א הארציגען מזל-טוב צו אונזער עלטסטען מעמבער, אהרן שומא-כער, וועלכער האט לעצטענס געפייערט זיין 80טען געבורטסטאג. ער געפינט זיך אין פלארידא, אבער האט שטענדיג אין זי-נען אונזער אינסטיטוציע. מיר האפען, אז ער וועט געבענטשט ווערן מיט אריכת ימים געזונט און גליק.

רפואה שלמה צו די באקסענבוים'ס

מיר ווינטשען א שנעלע און פולקאמע דערהאלונג צו אונזערע טוער, דזשאו און בעסי באקסענבוים, וועלכע איז טשערליידי פון אונזער רעליף-קאמיטע.

אונזער „זייט געזונט" צו מר. און מרס. סעם שומאכער

מיר ווינטשען א הארציגען „צאתכם לשלום" צו אונזערע ליבע לאנדסלייט און איבערגעגעבענע טוער, מר. און מרס. סעם שומאכער, וועלכע האבען פארלאזען מיל-וואקי צו באזעצען זיך אויף שטענדיג אין פלארידא. מיר ווינטשען זיי גליק אין דער נייער היים און מיר האפען, אז זיי וועלען אפילו דארט אין זיענען האבען אונזער ארגאניזאציע און אונז העלפען, ביים בעס-טען געזונט, אין נחת און אין פריידען.

אונזערע פארלוסטען

דער שרייבער פון די שורות און זיין פא-מיליע איז לעצטענס איינגעהילט געווארען אין אבלות צוליב דעם טויט פון 2 אנ-קעלס אין איין וואך. זיי זיינען געווען אין עלטער פון 84 און 89 יאר. אט די אנקעלס פון מרס טראש זיינען ביידע געבארען גע-ווארען אין מילוואקי. זאל דערביי באמערקט ווערען, אז מרס. טראש איז געווען פון די ערשטע אידען וועלכע האבען זיך מיט זייערע פאמיליעס באזעצט אין מיל-וואקי מיט העכער 100 יאר צוריק.

די מאס פון טרויער איז אפנים נאך ניט געווען פארפולט, ווייל דעם 1טען מערץ, 1969 האט דער שרייבער פון די שורות פארלארען זיין קוזין, אברהם אייב קאזלאף (קאטשעווסקי) ע"ה, אין עלטער פון 69 יאר. מר. קאשעווסקי האט געוואוינט אין מינעאפאליס, מינ. ער האט געשטאמט פון ביאליסטאק און זיין פאטער איז אין דער אלטער היים געווען באשעפטיגט אין דער טוך-פאבריקאציע. זיי האבען געהאט איי-גענע וועב-שטולען. ער לאזט איבער א פרוי, דזשעני, 2 טעכטער, 4 אייניקלעך

שקאַגאָ, אל.

אונזער ליידים אָוקזילערי ביי דער אַרבעט

מיר האָבען פאַר די לעצטע עטליכע מאָנאַטען דורכגעפירט מיטינגען פון אונזער „ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי" און מיר זיינען אָנגעגאַנגען מיט דער אַרבעט טראָץ דעם פאַקט, וואָס דער עולם ווערט עלטער און שוואַכער.

יערליכע קוואָטע פון „ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב"

אונזער אומדערמידליכער טוער, פרעזידענט פון „ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב", איזראַעל מינעס, גייט אָן, ווי שטענדיג, מיט דעם יערליכען קאַמפיין צו שאַפען די שיקאָגער קוואָטע פאַר דער ביאַליסטאָקער היים אין ניו־יאָרק. טראָץ די שווערישקייטען, וואָס ער טרעפט אָן, האַלט פריינט מינעס אָן די וויכטיגע טראַדיציע.

אונזערע טיכטיגע באַאמטע

די שרייבערין פון די שורות, פרעזידענטין פון דער ליידיס אָוקזילרי, געניסט פון דער קאָאָפּעראַציע פון איבערגעגעבענע באַאמטע, וועלכע העלפען איר אין דער הייליגער אַרבעט. די באַאמטע זיינען: מרס. ג. טאַנקוס און מרס. קיילישׂ, וויסּפרעזידענטינס; רחל מאַזור, מרס. ראקאָף

און אויך 2 שוועסטער: מרס ראשע ליבע דאָרען אין מילוואָקי און חיה רייזעל קאַפלאַן אין אַרגענטינע.

דער פריסיטיגער טויט פון אייב קאָלאָף האָט איינגעהילט אין גרויס טרויער ניט בלויז די נאָענטע פאַמיליע, נאָר אויך די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אין מינעאָפּאַליס און אין מילוואָקי און דורך די שפּאַלטען פו ׳דער קאָרעספּאָנדענץ וועלט אויסגעדריקט מיטגעפיל און טרייסט צו דער שוועסטער־געטראָפענער משפּחה.

דער שרייבער פון די שורות און אַלע ביאַליסטאָקער אין מילוואָקי וויינטשען זייערע פאַמיליעס, פריינט, לאַנדסלייט אומעטום און כלל ישראל איבער דער גאַנצער וועלט אַ גוט און געבענטשט יאָר.

בען טראָש

ביאַליסטאָקער פאַמיליען־קלוב

ביי אונז אין שטאָט עקזיסטירט אויך אַ „פאַמיליען־קלוב פון ביאַליסטאָקער נייגעקומענע". אין שפּיץ פון דעם קאָמיטעט פון קלוב שטייט אונזער לאַנדסמאַן, בנימין אַבעלסקי„. דער קלוב שטעלט מיט זיך פאָר אַן אינטימען קולטור־קרייז פון ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט, וועלכע זיינען פון דער שארית הפּליטה נאָכן גרויסן חורבן. פריינט אַבעלסקי דרוקט זיך פון צייט צו צייט אין דער „ביאַליסטאָקער שטימע".

שמחות ביי לאַנדסלייט

מיר ווינטשען אַ האַרציגען מזל־טוב אונזערע טייערע לאַנדסלייט און מיטגלידער, מר. און מרס. טשאַרלס שיינמאַן, צו זייער גאָלדענעם חתונה־יובילעאום וועלכער איז געפייערט געוואָרען ביי אַ גרויסאַרטיגער פאַרטי. מיט פרייד איז פאַרצייכענט געוואָרען 50 יאָר פון זייער האַרמאָנישען פאַמיליען־לעבען.

דאָס זעלבע ווינטשען מיר אַ האַרציגען מזל־טוב צו אונזער ווייס־פרעזידענטין און איר ליבען מאַן, אסתר און חיים קיילישׂ, צו זייער 50־יאָריגער חתונה־אוניווערסערי, וועלכע די קינדער האָבען פאַר זיי געפּראָווען מיט גרויס כבוד. די קיילישעס זיינען צווישען די זיילען פון אונזער אָרגאַניזאַציע, זייער אַ טייער פאַרפאַלק און ענערגישע טוער. זיי פאַרפעלען נישט קיין מיטינג און ברענגען רעפּרעזשמענטס צו אונזערע צוזאַמענקונפטען און אונטערנעמונגען.

מיר ווינטשען די בעלי־שמחות, אַז זיי זאָלען פּראָווען זייערע בריליאַנטענע חתונות אין נחת און אין פריידען.

מיר פאַרצייכענען אויך מיט שטאָלץ און פרייד די בר־מצוה שמחות און מיר ווינטשען מזל־טוב צו מרס. רעי בלאו און צו מרס. לעווין צו דער בר־מצוה פון זייערע אייניקלעך. זאָלען זיי האָבען פון די בחורימלעך און פון די אַנדערע מיטגלידער פון זייערע פאַמיליעס אַ סך נחת און כבוד.

גראַדואיישאַנס

מיר פאַרצייכענען די גראַדואיישאַנס פון אונזער אינגערן דור און מיר ווינטשען מזל־טוב צו דזשענים גאָטמאַן, אייניקעל פון מרס. איידע גאַרבער, וועלכע האָט ענדיגט איר שטודיום אין ווַאשינגטאָן אוניווערזיטעט; די 2 אייניקלעך פון דער שרייבערין פון די שורות האָבען אויך גראַדואירט: ניעל קליינבארט — פון אי־לינאָיס אוניווערזיטעט און שעילא ראָזענטאָל פון היי־סקול; מרס ראקאָפ׳ס אַן אייניקעל האָט געענדיגט פאָבליק־סקול. מיר ווינטשען די יונגוואַרג און די פאַמיליעס נחת און דערפאָלג.

רפואה שלמה וואונטשען

אייניגע פון אונזערע מיטגלידער און טוער זיינען געווען קראַנק און מיר ווינטשען אַ רפואה שלמה צו אונזער ווייס־פרעזידענטין, מרס. גיטעל טענקוס, און צו די אַלע, וואָס האָבען דורכגעמאַכט קראַנקהייטען, אַז זיי זאָלען אויפגעריכט ווערען מיט פולקאָמען געזונט און קענען ווייטער אָנגיין מיט זייער גוטער אַרבעט.

אונזערע פאַרלוסטען

אונזער ביסעל פרייד איז אויך געמישט מיט טרערען און ליידען, ווייל מיר האָבען פאַרלאָרען אַ צאָל וויכטיגע טוער.

מיר טרויערן אויף דעם פאַרלוסט פון אונזער זייער וויכטיגער טוערין און גוועזענע פרעזידענטין, מרס רבקה ליסס ע״ה, וועלכע האָט זיך געציילט צווישען אונזערע פיאָנערינס און טשאַרטער־מעמבערס, ווי אויך פון אונזערע טייערע טוער, מאָריס מינעס ע״ה, אַדאָלף פּאָדאָרקער ע״ה און אַלבערט וואָלאַך ע״ה, די געטרייע מיטגלידער פון אונזערע פאַרדינסטפולע טוערינס. מיר ווינטשען די שוועסטער־געטראָפענע פאַמיליעס, אַז זיי זאָלען מער פון קיין צער ניט וויסען און אין זייער גוטער אַרבעט פאַר אונזער אָרגאַניזאַציע זאָלען זיי אַ טרייסט געפינען.

אַ גוט יאָר

מיר זיינען פאַרטראָטען מיט אַ לשנה טובה וואונטש אין היינטיגען נומער, דאָך אַבער נוצען מיר אויס די געלעגענהייט צו באַגריסען און ווינטשען אונזערע מיטגלידערינס מיט זייערע פאַמיליעס, די טוער פון „ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב" צוזאַמען מיט דעם פאַרדינסטפולען פרעזידענט, איזראַעל מינעס, די ביאַליסטאָקער אין ניו־יאָרק און איבער דער גאָרער וועלט און אַלע אידען אַ געבענטשט יאָר.

ראָזע צוקערמאַן

אונזער אינסטיטוציע העלפט דער אידישער מדינה; קויפט ישראל־באָנדס

פון רעכטס צו לינקס: מאָריס מייסין, מרס. עטעל אינגבערג, אילאַי טארלאָפסקי, אָסיפ וואָלינסקי; אַנטקעגן: איסאַק ריבאַלאָווסקי, אהרן חייט און יחיאל דאָבעקירער; אין צענטער די „דוד סאָהן מנורה".

מיטן פּנים צו מדינת ישראל ווי עס איז שוין די לאַנג־יאָריגע ביאַליסטאָקער טראַדיציע און נאַציאָנאַלע באַציאונג פון אונזער אינסטיטוציע, האָט דער ביאַליסטאָקער צענטער אין דעם פאַרגאַנגענעם סעזאָן געקויפט ישראל־באָנדס פאַר $5,000.

די טראַנזאַקציע איז דורכגעפירט געוואָרען אין אונזער אָפּיס ביי אַ פייערליכער צערעמאָניע. אונזער אינסטיטוציע איז געווען פאַרטראָטען דורך די באַאמטע און דעם אַדמיניסטראַטיוון סטאָף. די ישראל־באָנד־אָרגאַניזאַציע איז געווען רעפּרעזענטירט דורך אַ ספּעציעלער קאָמיטע אין די פּערזאָנען פון דעם באַוואוסטן ציון־פירער, פּרעזידענט פון די ישראל־באָנדס, אָסיפ וואָלינסקי.

דער טשעק פאַר די באָנדס איז אָפּיציעל איבערגעגעבן געוואָרען ביי דער סימבאָלישער „דוד סאָהן מנורה" אין דער לאַבי פון דער האָום צו עהרן דעם אָנדענק פון אונזער אומפאַרגעסלעכן גרינדער, פירער און עקזעקוטיוו־דירעקטאָר, דוד סאָהן ע"ה, וועמען מדינת ישראל איז געווען זייער ליב און טייער. לינסקי, און דעם עקזעקוטיוו־דירעקטאָר, יחיאל דאָבעקירער.

לאָמ אַנדזשעלעס, קאַל.

ביאַליסטאָקער אין וויסענשאַפט, דערציאונג און קולטור

מיר, ביאַליסטאָקער לאָנדסלייט, האָבען דאָ געשאַפען אַ קאָלאָניע פון אינטעלעקטואַלן, וועלכע האָט זיך טיף פאַרוואָרצעלט אין דעם עפענטליכען לעבען פון לאָס אַנדזשעלעס.

דער שרייבער פון די שורות, אַ געהילפּקליניקעל פּראָפעסאָר ביי דער „לאָמאָ לינדא מעדיקל סקול" אין דעם אוניווערזיטעט פון דרום־קאַליפאָרניע, אַרבעט ווי־סענשאַפטליך אויף דעם כעמישען באַשטאַנד פון די איינאָטעמונגס־סובסטאַנצען, „סניפינג סאָלווענטס" און זייער שעדליכער ווירקונג אויפן געזונט. ער איז איינגעלאָדען געוואָרען אויף אַ לעקציע אויף דער אַנגעוויייטאָגטער טעמע דעם 22טען אַפּריל, 1969, אַלס טייל פון דעם מעדיציניישען פּראָגראַם צו באַקעמפען די שעדליכע פאַרטויבונגס־מיטלען, וועלכע שאַפון אַן איבעל פאַר דעם יחיד און דער עפענטליכקייט. דער קורס ווערט אָנגעפירט פון דעם אוניווערזיטעט פון וויסקאָנסין. גלייכצייטיג איז דער שרייבער אויך טעטיג אין דעם אידישען דערציאונגס־סיסטעם, אַקטיוו פאַר דער העברעאישער קולטור און נעמט אָנטייל אין אַ צאָל קולטורעלע אינסטיטוציעס.

מיר זיינען אויך זייער שטאָלץ אויף אונזער חשובען דר. פאָנטער, וועלכער איז אויך אַ באַרימטער וויסענשאַפטלער. זיין פרוי, מיידעלשער פאָמיליע־נאָמען סערלין, פון ביאַליסטאָק, איז די אויפּזעערין אין דער „לשכת החנוך".

דאָ געפינט זיך אויך דער גרויסער ביאַליסטאָקער מלומד און משכיל, דר. ביאַליס, פון דער היים — ביאַלאָסטאָצקי, וועלכער איז אויך פאַרבונדען מיט דער דערציאונג־ביוראָ אַלס אָנערקענטער חנוך־עקספּערט.

דר. יעקב סאָקאָל

אונזער האָם אויפן שוועל פון די ימים הנוראים

ווי אַלע יאָר וועלען מיר אויך דאָס יאָר אָפריכטען די פאַרטיגע טעג אין אונזער האָם אויף דעם עכט־טראַדיציאָנעלען אי־דישען שטייגער, ווי אַמאָל אין דער אַלטער היים.

ציכטיג אוך ליכטיג וועט אונזער האָם באַגעגענען דעם גרויסען יום־טוב מיט דער אמת׳ער ערנסטקייט אוך ערפורכט.

אונזער שוהל וועט אויך דאָס יאָר זיין דער זאַמעלפונקט פון מתפללים, אונזערע אייגענע זקנים ווי אויך שכנים פון דער נאַכבאַרשאַפט, וועלכע וועלען דאָ קומען אויסבעטען אַ גוט יאָר.

אונזערע בעלי־תפילה וועלען פאַרבע־טען אוך אַ גענייטער בעל־תוקע וועט בלאָ־זען שופר.

עס וועלען אויך אָנגעצונדען ווערען אַלע עלעקטרישע ליכט ביי די נעמען פון אונ־זערע פאַרשטאַרבענע פרייַנט אוך מיטגלי־דער, וועלכע זיינען פאַראייביגט אויף די בראָנז־טאַפעלס אין אונזער שוהל, אוך זייער אָנדענק וועט געהייליגט ווערען ביי דער תפילה פון „יזכור".

מיר וועלען אויך האָבען אַ נייע, פרעכ־טיג־דעקאָרירטע סוכה, ווי אויך אַן אתרוג הדר, מיט דעם גאַנצען געשפאַן.

אונזערע נייע עס־צימערן וועלען אויס־זען יום־טוב׳דיג אוך עס וועלען דאָרט סערווירט ווערען געשמאַקע אוך נאַראָהאַפ־טע מאָלצייטען פון אַלעם גוטען. אונזערע איינוואוינער וועלען גענייסען פון דער רחבות אוך קאָמפאָרט פון דעם פולשטענ־דיג־אויסגעפאַרטיגטען דייַנינג־רום אוך אוך גרויסאַרטיגער קיך.

ביי די תפילות אין שוהל, ווי אויך ביי די געדעקטע טישען אין אונזערע דייַנינג־רומס אוך אין די אָפרו־צימערן וועלען אונזערע עלטערע איינוואוינער אויסבע־טען אוך צואוויינטשען אַלע אונזערע וואויל־טעטיגע מיטגלידער אוך פריינט, וועלכע האָבען געהאַלפען אַריינברענגען דעם יום־טוב אין הויז אַריין, אַ געזונטען, געבענטש־טען אוך מזל׳דיגען נייעם יאָר.

אונזער דערפאַלגרייכער „זומער עמוירדזשענסי דריוו"

מיר פאַרציכענען מיט פרייד די גוטע רעזולטאַטען פון אונזער „זומער־דזשענסי־קאַמפיין", וועלכער הט אַריינגע־בראַכט באַדייטענדע הילף צו אונזער האָם.

אונזערע דירעקטאָרען אוך טוער, די שוועסטער פון דער „ביאַליסטאָקער ליי־דיס אָוקזילערי" אוך די „בראַנקס ליג", האָבען פאַרנוצט זייערע וואַקאַציעס אין שטאַט ווי אויך אין די זומער־רעזאָרטען צו זאַמלען הילף פאַר דער האָם, אוך אונז פיל געהאַלפען אין די זומער־מאַנאַטען. וואַרעמע אָפרופען זיינען אויך געקומען פון אונזערע מיטגלידער איבערן לאַנד אוך איבער דער גאָרער וועלט.

יעדען איינעם וועלכער האָט נאָר צוגע־לייגט אַ האַנט צו דעם „קאַמפיין", דריקען מיר אויס אַ האַרציגען דאַנק אוך אָנער־קענונג.

די לשנה טובה באַגריסונגען אין אונזער זשורנאַל

אונזערע לעזער וועלען באַמערקען די ראש־השנה באַגריסונגען אין אונזער הייב־טיגען נומער, וועלכע זיינען שוין ביי אונז געוואָרען אַ יערליכע טראַדיציע.

ווי אַלע יאָר, שיקען מיר אויך דאָס יאָר אַרויס בילס פאַר די לשנה טובה וואונ־טשען, אוך מיר דערמאָנען די יעניגע, וועל־כע האָבען נאָך ניט אַריינגעשיקט זייער באַטרעף, אַז זיי זאָלען עס טאָן אַזוי שנעל ווי מעגליך וויייל הילף אין צייט האָט אַ דאָפּעלטע ווירקונג.

דערמאָנונג וועגען דיום

ענדע יאָר 1969 וועלען פון אונזער אָפיס אַרויסגעשיקט ווערען בילס פאַר דיוס צום נייעם יאָר.

מיר בעטען אונזערע חשובע מיטגלידער צו דערליידיגען די בילס, וויייל מיטגלי־דערשאַפט איז די „ביאַליסטאָקער מעטרי־קע" און איינע פון אונזערע הויפט־קווע־לען פון איינאַמע.

יערליכער טעאַטער בענעפיט זונטאָג, דעם 19טען אָקטאָבער

לויט דער דערפאָלגרייכער דערפאַרונג און צופריידענהייט פון אונזער עולם דעם פאַרגאַנגענעם יאָר, האָבען מיר אויך דאָס מאָל אַראַנזשירט אונזער יערליכען טעא־טער־בענעפיט אַלס „מאַטינע"־פאַרשטע־לונג.

דער בענעפיט וועט פאָרקומען זונטאָג בייטאָג, דעם 19טען אָקטאָבער, 2 אַזייגער, אין דעם „אַנדערסאָן אידישען טעאַטער", סעקאָנד עוועניו און 4טע סטריט, ניו־יאָרק.

עס וועט אויפגעפירט ווערען די פּרע־מיער־פאַרשטעלונג פון סעזאָן, אַ לוסטי־גער ספּעקטאַקל, „אוי, איז דאָס אַ חתונה". דאָס איז אַ שפּאָגעל־נייע מוזיקאַלישע קא־מעדיע, אַ קאָמבינאַציע פון וואָרט, טאַנץ און מוזיק.

אין דער פאַרשטעלונג וועלען זיך באַ־טיליגען באַרימטע טאַלאַנטען פון דער אידישער בינע, מיטן באַליבטען סטאַר־קאָמיקער און וויצלינג, מאָקס פערלמאַן, באַגלייט פון: דזשייקאָב דזשייקאָבס, גיטע גאַלינא, שפּרה לערער, טעלמאַ מינץ, מי־כאל מיכאַלעוויטש א. אַנד.

טיקעטס זיינען פונאַנדערגעשיקט געווא־רען צו די מיטגלידער פון אונזער אינ־סטיטוציע און צו אַלע אונטערשטיצער.

די אַלע וואָס האָבען דערהאַלטען טי־קעטס, וועלען געבעטען אַריינצושיקען דעם באַטרעף אַזוי שנעל ווי מעגליך. מ׳ר מאַכען אויך אויפמערקזאַם, אַז מען זאָל די טיקעטס אַוועקלייגען אויף אַ זיכערן פלאַץ, כדי צו קענען זיי לייכט געפינען אין טאָג פון דער פאַרשטעלונג.

יזכור-תפילות אין אונזער שוהל

אין אונזער אָפּגעפּרישטער שוהל וועלען, ווי יעדען יאָר, געזאָגט ווערען בציבור די תפילות פון „יזכור" אום יום־כיפור און שמיני עצרת.

עס וועלען אָנגעצונדען ווערען יאָרצייט־לאָמפּען ביי אַלע נעמען אויף אונזערע טאָפּלס.

האָט אונז אין זינען מיט אייערע דאָ־ניישאָנס ביי „יזכור"!

דער יערליכער חנוכה-מיטינג, פייערונג און קאָנצערט

זונטאָג פאַרנאַכט, דעם 7טן דעצעמ־בער, 1969. צו דער פערטער חנוכה־ליכ־טעל, וועט אין אונזער אוידיטאָריום דורכ־געפירט ווערען דער יערליכער חנוכה־מיטינג, פייערונג און קאָנצערט פון דער אינסטיטוציע.

עס וועט, ווי שטענדיג, פאַרקומען די אילומינאַציע פון אונזערע חנוכה־מנורות, און עס וועט אויך דורכגעפירט ווערען אַ פּאָסיגער מוזיקאַלישער פּראָגראַם. אייג־צעלהייטען וועלען אָנאָנסירט ווערען אין דער פּרעסע, ווי אויך אין איינלאַדונגס־בריוו צו די מיטגלידער און פריינט.

ווי אַלע יאָר, וועלען מיר אויך דאָס מאָל האָבען וואַלען פאַר אַ נייעם באָארד אָף דירעקטאָרען פאַר דעם יאָר 1970.

נאָך דעם מיטינג און קאָנצערט וועט דער עולם געניסען פון יום־טוב׳דיגע מא־כלים אַרום שיין־געדעקטע טישען, חנוכה־לאָטקעס און אָנדערע פּאָטראָווע.

אונזער טראַדיציאָנעלע פּורים-פייערונג, קאָנצערט און סעודה

זונטאָג פאַרנאַכט, דעם 22טן מערץ, 1970, וועט אין אונזער אינסטיטוציע גע־פייערט ווערען דער יום־טוב פּורים מיט אַ שיינעם צוזאַמענקונפט קאָנצערט און סעודה.

דער פּראָגראַם פון דער אונטערנעמונג און די באַטייליגטע טאַלאַנטען וועלען גע־מאַלדען ווערען אין דער פּרעסע און אין איינלאַדונגס־בריוו צו די מיטגלידער און פריינט.

ביי דער סעודה וועלען אונזערע געסט געניסען פון געשמאַקע המן־טאַשען, מיט דעם עכט־ביאַליסטאָקער טעם און פון אַנדערע געשמאַקע מאכלים.

אַ דאַנק צו די פירער און טוער פון אונזער שוהל

מיר דאַנקען האַרציג הרב מאיר וויינ־שטיין פאַר לערנען משניות אַ גאַנץ יאָר אַן געצאָלט; מעקס טאַבייעס, פרעזידענט; מר. הערי באַש, וויכטיגען עסקן, די בעלי־תפילה, דעם בעל־קורא ווי אויך אַלע מת־פּללים פון דער האָום און פון דער נאַכ־באַרשאַפט, וועלכע האָבען פאַטראָניזירט אונזער שוהל דורך די ימים נוראים און מיר ווינטשען אַלעמען אַ גוט יאָר.

אונזער יערליכער באַזאַר

עס ווערען שוין געמאַכט צוגרייטונגען פאַר אונזער יערליכען באַזאַר, וועלכער ציט שטענדיג צו אַ גרויסען עולם פון אַלע עקען שטאָט.

דער באַזאַר איז אַן אמת׳ער „ביאַליסטאָ־קער דעפּאַרטמענט סטאָר", אין מיניאַטור, מיט אַ רייכען אויסוואָל פון פאַרשיידענע סחורות און אַרטיקלען פאַר דעם פּרעזענ־ליכען געברויך, פאַר הויז און פאַמיליע.

אונזערע האַרציגע שוועסטער פון דער ליידיס אָוקזילערי אַרבעטען שוין אויף דעם געביט און ברענגען אַריין סחורה און אַרטיקלען. פיל אָנגעזעענע פירמעס רופען זיך אָפּ אויף אונזער וועגדונג און שיקען אַריין גוטע שטאָפּען, נוצליכע זאַכען און פאַרשיידענע סחורות פון זייערע לאַגערן.

ביי דעם באַזאַר וועט מען, ווי שטענדיג, קענען איינהאַנדלען גרויסע מציאות און דערביי אויך העלפען אונזער אינסטיטו־ציע.

דער באַזאַר וועט פאַרקומען אין צוויי וויקענדס. ער וועט זיך דערעפענען שבת אָוונט, דעם 13טן דעצעמבער, אין אונ־זער בילדינג, אוֹן דויערן ביז דינסטאָג, דעם 16טן דעצעמבער. דאַן וועט ער זיך ווידער עפענען שבת אָוונט, דעם 20טן דעצעמבער, און זיך שליסען זונטאָג אָוונט, דעם 21טן דעצעמבער.

צוגרייטונגען צום איידע איידאַק לאָנטשאָן

מיר מאַכען שוין פאַרבאַרייטונגען צום יערליכען איידע איידאַק לאָנטשאָן, וואָס וועט פאַרקומען מיטוואָך בייטאָג, דעם 12־טן נאָוועמבער.

דער לאָנטשאָן לכבוד דער גרינדע־רין און ערשטער פרעזידענטין פון דער ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי, מרס. איידע איידאַק, איז דער יום־טוב פון דער ביאַליסטאָקער פרוי אין אַמעריקע.

יאָרצייט פון ביאַליסטאָקער חורבן אָפּגעריכט אין אונזער שוהל

אין דער וואָך פון דעם 16טן ביז דעם 23טן אויגוסט, 1943, וואָס איז זיך דאַן צוזאַמענגעפאַלען מיט די אידישע דאַטעס פון ט״ו ביז כ״א מנחם־אב, איז פאַרגעקו־מען די עפענטליכע ליקווידאַציע פון דער ביאַליסטאָקער געטאָ דורך די נאַצישע רוצחים, וועט עס זיינען אומגעבראַכט געווארען די לעצטע 60 טויזנט קדושים און אידיש ביאַליסטאָק איז אַוועק מיט פלאַם און רויך.

אָט די וואָך פון קאָלעקטיוער אבלות, צום 26טן יאָרצייט פון חורבן ביאַליס־טאָק, איז אָפּגעהיט געווארען אין אונזער שוהל אויף אַ באַשיידענעם אָבער עהרנ־ווירדיגען אופן מיט הזכרות, תפילות, קדיש, יאָרצייט־ליכט אין עכטען גייסט און טראַדיציע פון אונזער אַלטער היים.

איבערן לאַנד און איבער דער גאָרער וועלט איז אָפּגעריכט געווארען דער 26־טער יאָרצייט מיט אַרגאַניזאַציאָנעלע עפענטליכע טרויער־אַקאַדעמיעס און מיט סימנים פון אבלות אין ביאַליסטאָקער פּרי־וואָטע היימען און פאַמיליעס.

ביים שיין פון די יאָרצייט־ליכט האָבען ביאַליסטאָקער אומעטום געשווארען צו בלייבען טריי צו דעם גייסט פון זייער היימשטאָט און צו דער טראַדיציע און אידעאַלען פון זיערע קדושים, און זיך אונטערגענומען ווייטער צו שמידען די איבערגעריסענע קייט פון אידיש ביאַליס־טאָק מיט נייע און פרישע רינגען איבער דער גאָרער וועלט.

קרובים געזוכט

פאַמיליע באַראַש, פון ביאַליסטאָק, געווואוינט אין קאַליפאָרניע, ווערט געזוכט פון זייער קרוב יאַנקעל אָסטרינסקי פון ביאַליסטאָק, פוילן. מעל־דען צו:

JACOB OSTRYNSKI
Ul. Biala 3 M. 9 Bialystok, Poland

ברידער קאָגאַן, פון ביאַליסטאָק, געווואוינט אין ניו־יאָרק, זין פון קלמן קאָגאַן און אַנדערע צוויי ברידער, ווערט געזוכט פון זייער פּלימעניק חיים קאָגאַן און פאַמיליע פון אָסטראָוו־מאַזאָ־ויעצק, פוילען, איצט אין ישראל. אינפאָרמאַציע דאַרף אַדרעסירט ווערען צו:

MR. H. CHRUST
171-12 84th Rd. Jamaica, N. Y.

הערשעל קאָגאַן, פון ביאַליסטאָק (קאָגאַנאָ־ווסש אין דער אַלטער היים), איצט אין ניו־יאָרק, ווערט געזוכט פון זיין שוואָגער, כאַצקעל פּאַל־טער. מעלדן צו:

SZYJA KIRSCHENBAUM
Rua Soa Miguel 245 Cosa 9
Rio de Janeiro, Brazil

חזן הערי פיינבערג דעם 9-טען יאָר בים עמוד פון „פלעטבוש דזשואיש צענטער"

מיר גראַטולירען אונזער חשובען טראָסטי, רעוו. הערי פיינבערג, וועלכער איז אויפגענומען געווארען צום 9-טען מאָל, אַלס שליח איז „פלעטבוש דזשואיש צענטער" פאַר די היינטיגע ימים הנוראים.

חזן פיינבערג איז באַשאַנקען מיט אַ גאָלדענער שטימע און איז אויך אַן עקספערט אין דעם היימישען סקאַרבאָוועון נוסח פון די תפילות אין די פאַרכטיגע טעג. ער איז אויך זייער מוזיקאַליש און פאַרמאָגט דעם עכט־אידישען קנייטש און קרעכץ.

חזן הערי פיינבערג

צווישען אונזערע ביאַליסטאָקער איז חזן פיינבערג איינער פון די אָנגעזעענסטע טוער. ער פאַרנעמט דעם חשובען אָמט פון טראָסטי אין אונזער אינסטיטוציע און צוזאַמען מיט זיין ליבער פרוי, געדענקט טוט ער זייער פיל פאַר אונזער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל. ער באַשיינט אונזערע שמחות טרעט אויף ביי אונזערע אונטערנעמונגען און פאַרשאַפט אַלעמען אַ גייסטיגען פאַרגעניגען. אויסער זיין פרייער דינסט, וואָס ער לייסטעט פאַר אונז, לאָזט ער זיך אויך זייער פיין געפינען מיט באַדיינטעדע דאָניישאָנס און שאַפט אויך הילף פון אַנדערע. ער האָט אויך אַרייַנגעבראַכט אַ מעמאָריאַל־טאָפעל אין אונזער שוהל, אויף וועלכען עס זיינען פאַראייביגט די נעמען פון די פאַרשטאָרבענע מיטגלידער פון זיין משפּחה, ווי אויך ביאַליסטאָקער אידען, וועלכע זיינען אומגעקומען אין גרויזאַמען חורבן ביאַליסטאָק.

חזן פיינבערג איז אויך צווישען די פאַרדינסטפולע טוער פון „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט", אַן אייגענער היימישער „ביאַליסטאָקער יאָט", וועמען מיר האָבען זייער ליב.

מיר ווינטשען חזן פיינבערג ער זאָל האָבען אַ סך דערפאָלג אויף דער שטעלע און אויסבעטען פאַר זיך, פאַר זיין פאַמיליע, פאַר אונז און פאַר אַלע אידען אַ גוט יאָר.

אונזערע לאַנדסלייט, הערשעל און סטעלאַ פייגין פון בוענאָס איירעס, פירען זייער טאָכטער צו דער חופּה

דעם 21־טען יוני האָבען מיט מזל און ברכה אונזערע ליבע לאַנדסלייט און אונטערשטיצער, הערשעל און סטעלאַ פייגין פון בוענאָס איירעס, אַרגענטינע, געפירט צו דער חופּה זייער געראָטענע טאָכטער, פעליסא, מיט איר אויסדערוויילטען און באַשערטען חיים ליבערמאַן.

דער חתן איז דער זון פון דוד און שרה פעלדמאַן־ליבערמאַן.

דער כלה׳ס עלטערן זיינען אָנגעזעענע טוער אין אונזער לאַנדסמאַנשאַפט אין אַרגענטינע. פייגין פירט אַ גרויסע פאַבריק פון מעטאַלורגיע און קעסלען און איז פון די פּראָמינענטסטע אינדוסטריעלער אין לאַנד. ער איז אויך געווען אַ דעלעגאַט צו דעם ביאַליסטאָקער וועלט־צוזאַמענפאָר אין ישראל דעם פאַרגאַנגענעם זומער.

מיר ווינטשען חתן־כלה און די עלטערן אַ סך נחת און גליק.

יודעל זאַבלודאָווסקי, אונזער דירעקטאָר, אַ 75־גער, מיט מזל

מיר גראַטולירען אונזער חשובען דירעקטאָר און דאָנאָר, יודעל (דזשוליוס) זאַבלודאָווסקי מיט זיין ליבער פרוי אסתר צו זיין 75־טען געבורטסטאָג, וועלכען ער האָט פאַרצייכענט דעם זומער.

יודעל איז איינער פון אונזערע געטרייסטע דירעקטאָרען און טוער. ער איז אויך אַקטיוו אין „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" און לאָזט זיך פיין געפינען מיט זיינע דאָנייישאָנס אויף יעדען רוף און וועגדונג.

יודעל איז דער זון פון אונזער גאָטזעליגער טוערין, מאַלי בענדעלשטיין ע״ה, וועלכע פלעגט אונז פאַרזאָרגען מיט פיש אויף שבתים און ימים־טובים.

יודעל און אסתר זאַבלודאָווסקי האָבען גלאָזט אויסקריצען זייערע נעמען אויף דער „דוד סאָהן מנורה".

הומאָריסט הערשעל נעמדעל פאַרצייכענט דעם 40־יאָריגען קינסטלערישען יובל

זונטאָג, דעם 16־טען נאָוועמבער, 1969, וועט אין „טאָון־האַל" ביי אַ גרויסאַרטיגער קולטורעל - אַרטיסטישער אונטערנעמונג געפייערט ווערען דער 40־יאָריגער קינסטלערישער יובל פון אונזער באַליבטען פריינט, שוישפּילער, הומאָריסט און רעזיטאַטאָר, הערשעל גנדעל.

דער בעל־שמחה, וועלכער טרעט אויף זייער אָפט ביי אונזערע פאַרזאַמלונגען און אונטערנעמונגען, וועט דורכפירען זיין דעביוט ביי אַ ספּעציעלען קאָנצערט פון פאָלקלאָר און מאָנאָלאָגען, מיט דער מיטווירקונג פון באַרימטע טאַלאַנטען פון דער אידישער און ענגלישער בינע. הערשעל גנדעל צייכענט זיך אויס מיט זיין אָריגינעלען אויסטייטש פון דער אידישער רעדענסאָרט אין מויל פון פאָלק און האָט זיך דערוואָרבען פיל אָנהענגער און פריינט אין דער בריטער אידישער עפענטלעכקייט. ער באַשיינט אונזערע שמחות און זיין אויפטריט איז שטענדיג אַן אַטראַקציע פאַר דעם בריטען עולם.

אונזער אינסטיטוציע וועט זיך באַטייליגען דורך אַ צאָל פאַרטרעטער און געסט ביי דעם קינסטלערישען יום־טוב פון אידישען וואָרט.

„קלוב ביאַליסטאָקער פריינט", טיכטיגע לאַנדסמאַנשאַפט־ליכע אָרגאַניזאַציע

מיט פרייד און שטאָלץ פאַרצייכענען מיר די דינאַמישע אַרבעט פון אונזער אינגערן עלעמענט, דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט", וועלכער האָט פאַר די פאַרגאַנגענע עטליכע מאָנאַטען דורכגעפירט אַ צאָל וויכטיגע אונטערנעמונגען און פאַרמעסט זיך אויך אויף וויכטיגע אַקטיוויטעטן אין דער צוקונפט.

אַקציע פאַר אַן אַמבולאַנס צו ישראל

דער „קלוב" האָט זיך אונטערגענומען צו פאַרשאַפען אַן אַמבולאַנס פאַר מדינת ישראל, וואָס איז אַ לעבענסנויטוועניגער טראַנספּאָרט־מאָשין פאַר די פאַרוואונדעטע אויף די גרעניצען צו דערגרייכען שנעל די הילף און באַהאַנדלונג פון דעם נאָענטסטען שפּיטאָל. דאָס וועט זיין דער ערשטער „ביאַליסטאָקער אַמבולאַנס" פאַר דעם אידישען היימלאַנד וואָס וועט טראָגען דעם נאָמען פון „קלוב" און דערביי וועט אויך דערמאָנט ווערען דער ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק.

כדי צו שאַפען די נויטיגע פאָנדען, האָט דער „קלוב" דורכגעפירט דעם 21־טען מאַי, 1969 אַ גרויסאַרטיגע „יום העצמ־

די „דוד סאָהן מנורה" אָפּען פאַר דעם בריטען עולם

אונזער „דוד סאָהן מנורה־פּראָיעקט" האָט אַרויסגערופען גרויס באַגייסטערונג און אונזערע באַאמטע און דירעקטאָרען האָבען גלאַזט אויסקריצען זייערע נעמען, איינצעלנע ווי אויך פון פאַר־פאַלקען, אויף די צווייגען פון דער מנורה, וועלכע איז דער לעבעדיגער סימבאָל פון ביאַליסטאָקער אייביקייט.

דאָס זעלבע האָבען אויך אַרגאַניזאַציעס גלאַזט אויסקריצען זייערע נעמען אויף דעם אונטערשטען געשטעל פון דער מנורה. דר פּראָיעקט ווערט באַטראַכט פאַר אַ געניאַלען איינפאַל צו הייליגען דעם אָנדענק פון אונזער אומפאַרגעסליכען פירער, דוד סאָהן ע"ה, איינצוקויפען זיך אין ביאַליסטאָקע ריחוס, ווי אויך צו העלפען דעקען די חובות, וואָס האָבען זיך אָנגעזאַמעלט דורך דעם רעמאָנט פון אונזער בילדינג.

אונזערע מיטגלידער, ווי בכלל די בריטע אידישען מאַסען, האָבען זיך צו אונז געווענדעט, אַז מיר זאָלען אויך זיי געבען די גלעלעגענהייט צו פאַרצייכענען זייערע נעמען. מיר קומן נאָך דעם געריכטען פאַרלאַנג און מיר עפענען די מנורה פאַר אונזערע מיטגלידער און פריינט, וועלכע ווילען זיך אָנשליסען אין דער עהרען־רשימה פון אונזער אינסטיטוציע לויט די איינגעשטעלטע ראַטעס פון 150 דאָלאַר אַ נאָמען, איינצעלנער אָדער אַ פאַרפאָלק, און 500 דאָלאַר — אַן אַרגאַניזאַציע.

סחורה פאַר אונזער יערליכען באַזאַר — אַ דרינגעדע נויטוועندיקייט

אונזערע לעזער וועלען באַמערקען אין דער אָפּטיילונג פון „אונזער אינסטיטוציע", אַז אונזער יערליכער באַזאַר עפענט זיך דעם 13טען דעצעמבער.

מיר זיינען אין אַ פאַרלעגנהייט צוליב מאַנגעל פון אַ גענוגענדען לאָגער פון ווארע פאַר דעם באַזאַר, און מיר אָפּעלירען צו אַלע אונזערע טוער און מיטגלידער, פריינט און אונטערשטיצער, לאָנדסלייט און לעזער, צו געבען ווי אויך צו זאַמלען און אַריינברענגען סחורה און אַרטיקלען פאַר דעם באַזאַר אַזוי שנעל ווי מעגלעך.

מיר בעטען אויך די פריינטליכע פירמעס צו העלפען אונז מיט ווארע פון זייערע אייגענע געשעפטען ווי אויך פון פריינט און באַקאַנטע.

אַלע ווי איינער פאַר דעם ביאַליסטאָקער יערליכען באַזאַר!

אַכטונג לייענער!

אהרן חייט׳ס ביכער צו רעדוצירטע פרייזען: רייזעלע דעם שוחט׳ס (אידישע נאָוועלע) $1.00; „טו־וואָרלדס" (ענגלישע נאָוועלע) $1.50; ישראל (רייזע־איינדרוקען) $1.50. אַריינשיקען דעם באַטראָף מיט דער באַשטעלונג צום מחבר:

AARON CHAIT, 1666 Carroll St., B'klyn, N. Y. 11213

אות"־פייערונג, מיט דער באַטייליגונג פון דעם השובען „פאַרווערטס"־מיטאַרבעטער און באַרימטען פּאָעט, יוסף רובינשטיין, און אונזער אייגענער ביאַליסטאָקער סאָפּראַנאָ־זינגערין, "עטא אייזנער, פרוי פון אונזער דירעקטאָר, סידני אייזנער.

דער גאַסט־רעדנער, פריינט רובינשטיין, האָט באַגייסטערט אַלעמען מיט זיין מייסטערהאַפטער רעדע וועגען דער איצטיגער לאָגע אין מדינת ישראל. אונזער געניאַלער סעקרעטאַר, פריינט איסאַק ריבאַקאָווסקי, וועלכער איז געווען דער פאַרזאַמלונג, האָט געמאַכט אַ דערפאָלגרייכען אפּיל פאַר אַן אַמבולאַנס צו ישראל און עס איז אַריינגעקומען אַ באַדייטענדע סומע פון עטליכע טויזענט דאָלאַר. די טאַלאַנטפולע יעטא אייזנער האָט פאַרגעבראַכט פּאַסיגע נומערן. עס איז אויך געווייזען געווארען אַ פילם „די זעקס־טאָגיגע מלחמה", דורך דער העפליכקייט פון דער „ישראל־באַנד־אָרגאַניזאַציע".

אין דער אָקציע פאַר דעם אַמבולאַנס האָט זיך באַזונדערס אויסגעצייכענט אונזער לאַנדסמאַן און מיטגליד סעם סאָלאָש, אַן איבערגעגעבענער און ענערגישער טוער, וועלכער האָט אַליין בייגעטראָגען און אויך געשאַפען פון זיינע פריינט אין עטליכע טעג דעם לייבען־חלק פון דעם פאַנד, די סומע פון 1200 דאָלאַר.

עס איז באַלד אויפן אָרט דערקלערט געוואָרען אַן אָפּיציעלער קאַמפּיין פאַר דעם אַמבולאַנס, וועלכער דאַרף פאַרגעזעצט ווערען דורך דעם זומער און אויך אין דעם נייעם סעזאָן. באַדייטענדע ביישטייערונגען קומען אָן פון נאָענט און ווייט.

וואַרעמער אָפּרוף פאַרן אַמבולאַנס אין פילאַדעלפיע

דער רוף צו העלפען מדינת ישראל מיט אַ ביאַליסטאָקער אַמבולאַנס האָט זיך אויך איבערגעטראָגען אויף דער פּראָווינץ. אונזערע חשובע טוער, ליסקע און שמואליק טשודען און מאשקע און גדליה לין, האָבען באַזוכט פילאַדעלפיע, זיך געטראָפען מיט אונזערע דאָרטיגע ביאַליסטאָקער, דורכגעפירט אַ קאַמפּיין און געשאַפען די סומע פון 500 דאָלאַר.

אַ האַרציגער דאַנק ווערט אויסגעדריקט צו אַלע ביישטייערער, אָבער אַ גאָר באַזונדער קאַמפּלימענט קומט אונזער לאַנדספּרוי און טוערין, מרס. ב. סילעסקי, וועלכע האָט אַרומגעפירט די טשודענ׳ס און די ליינ׳ס פון טיר צו טיר און געהאָלפען שאַפען די דערמאָנטע סומע.

דער יערליכער אויספלוג

זונטאָג, דעם 10־טען אויגוסט, 1969, האָט דער „קלוב" דורכגעפירט דעם טראַדיציאָנעלען יערליכען פּיקניק. טראָץ דעם רעגענדיגען וועטער איז אַ היפּשער עולם זיך צוזאַמענגעקומען אין העמפּסטעד סטייט פּאַרק ביי דעם סאָודערן סטייט פּאַרקווייען פאַרבראַכט אַן אָנגענעמען טאָג צוזאַמען.

דאָס מאָל איז דער פּיקניק געווען גרויסע וויידמעט דער פאַרזעצונג פון דעם אַמבולאַנס־קאַמפּיין. מען האָט פאַרשפּרייט ראַפּלס פאַר דעם אַמבולאַנס און עס איז געשאַפען געוואָרען אויפן פּלאַץ אַ פיינע סומע.

ווען עס וועט זיך איינקאַסירען דער פולער באַטרעף, וואָס אַן אַמבולאַנס דאַרף קאָסטען, וועט דער „קלוב" איינשאַפען דעם אַמבולאַנס און אויף אַ פייערליכען אופן דורכפירען די פּרעזענטאַציע צו דעם „רויטען מגן דוד" פון מדינת ישראל.

דערעפענונגס־מיטינג פון סעזאָן

שבת אָוונט, דעם 25טען אָקטאָבער, 1969 וועט דער „קלוב" דערעפענען דעם נייעם סעזאָן פון טעטיקייטען אויף אַ פייערליכען אופן מיט אַן אינטערעסאַנטען מוזיקאַלישען פּראָגראַם, אויסגעפירט דורך אונזערע אייגענע טאַלאַנטן. אייניצעלהייטען וועלען געמאָלדען ווערען אין דער פרעסע און אין בריוו צו די מיטגלידער.

צוויי שטעט

פון אָסקאַר מעקלער

דער דיכטער, אָסקאַר מעקלער,
פון קאַליפאָרניע, איז געווען אַ קא-
פּעלמייסטער פון אַן אָרקעסטער
אין דער אַמאָליגער ביאַליסטאָק
זיינע לידער זיינען באַהויכט מיט
דעם אָטעם פון דער אַלטער היים
און פון אונזער היימלאַנד.
ר ע ד.

ביאַליסטאָק, מיין היים

ניטאָ שוין מער די שטאָט,
די האַרציגע, וואָס האָט
געאַרבעט שטאָלץ און פיין;
טעטיג טאָג און נאַכט,
א נאָמען זיך געמאַכט
וואָס וועט אויף אייביג זיין
צו אונז אַ הייליג געבאָט.

דערציילען דאַרפען מיר,
געשיכטע אָן אַ שיער,
אַיעדען טאָג אין יאָר;
ביאַליסטאָק, דיר געדענקען,
נאָך דיר אָן אויפהער בענקען,
וועט שטענדיג דור נאָך דור.

ירושלים

די „גרויסע פיר", די הערצן,
זיי ווילען אונז צעשטערצן,
דעם נס, דעם גרויסען, נייעם,
פון גאַנץ ירושלים.

צי האָבען זיי פאַרגעסען,
אַז מלכים דאַרט געזעסען,
אויסגעשפּונען דעם חלום
פון אַן אַלוועלטליך שלום.

עס וועט זיי ניט געלינגען
ישראל צו באַצווינגען;
ירושלים די שטאָט פון תורה,
דאָס נעסט פון אונזער בורא,
די קרוינשטאָט פון מלכים,
וועט זיין אונזער לנצח נצחים.

צוויי לידער

פון ראָזא נעווראָווסקאַ

היום חרת עולם

פיוט פון העברעאישען אַריגינאַל.
פרייַע איבערזעצונג פון דעם ימים הנוראים-

היינט איז דער טאָג פון וועלטגעבורט.
היינט ווערט געשטעלט צו משפט יעדע באַשעפענישׂ פון די וועלטען.

סיי די קינדער, סיי די קנעכט.
אויב ווי קינדער — דערבאַרעם זיך איבער אונז
מיט רחמנות פון אַ טאַטן איבער קינדער.
אויב ווי קנעכט — זיינען אונזערע אויגען צו דיר געווענדעט,
ביז דו וועסט אונז דערבאַרעמהאַרציקן,
און וועסט ברענגען ווי ליכטיגקייט אונזער משפט.
אָה, שרעקליכער און הייליגער!

דער צעריסענער ספר

„זכור את אשר עשה לך עמלק"

איך האָב געזען אַ צעריסענעם ספר,
די שורות, די אותיות צעבראָכען.
די שונאים האָבען געשענדעט דעם סדר
פון יאָרען, פון טעג און פון וואָכען.

דער פּאַרמעט געווען איז צעריסען.
די שוואַרצקייט פון שריפט האָט געשיילט זיך.
ס׳האָט די שנאה פון מענטש אייגעביסען
די אייצאיקייט, די גאַנצקייט. זי צעברעקלט, צעטיילט זי.

איז צעריסען דער ספר געלעגן.
און זיין פּאַרמעט האָט געשטראַלט און געהעלט.
און זיינע אותיות און שורות — גלייכוועגן
געפירט צו דער גאַנצקייט און יושר פון וועלט.

לאָמיר זיך איבערבעטן

פון יעקב כהן

אָ, דו, ביי וועמען אַלץ,
ווי מענטש און וועלט איז איינס,
וועמענס רוים געשפּרייט
אין בלאָ געווייקעלט, איז געהילט,
ווי אַלץ, אַלץ אין רוים
מיט באַוועג איז אָנגעפילט.

דו אחד גרויסער, פאַרוואָס
תמיד משפּטסטו זיך מיט מיר?
פאַרוואָס ביים בן־אָדם זוכסטו
חשבונות, חטאים־זינד?
צו וואָס זיך תמיד קריגען, רייסען?
ס׳אייביגע לעמעלע, דאָס רינד?...

דו, וואָס דעם מענטשענס שוואַכקייטען
אַליין געמיסטערט האָסט, דו ווייסט,
וואָס־זשע מעסטו אים מיט האַרבקייטען,
מיט גזר־דין איבער אים דו שטייסט?

צו וואָס זיך תמיד קריגען, רייסען?
אַז אַלץ איז דיינס, גוף און נשמה,
פאַרוואָס זאָל פיין אין לייב,
זיך מיט צאָרן גאָר איינבייסען?

איז לאָמיר ענדיגען דעם חשבון, אַלטען,
זיך מער נישט קריגען, נאָר איבערבעטען.
נישט שטראָף מער מענטש דעם שוואַכען,
נאָר בעסער אים און וועלט איבערמאַכען...

ביאַליסטאָקער פּיאָנערן

(פּען־פּאָרטרעטן)

פון א. ח.

פּעני שייפער, די מאַמע פון די אידישע צער בעלי־חיימ'ניקעס אין אַמעריקע

אין די קעטסקיל־בערג פון דער ניו־יאָרקער פּראָווינץ שטרעקט זיך אויף הונדערטער אַקער לאַנד, אַרום דעם שטעטעלע וואודרידזש, אַ „גרינע אימפּעריע" פון בוימער, גראָזן, פלאַנצן און בלומען. ביים אַריינפאָר מערקט זיך אַ שילד „וועגעטאַריאַנער האָטעל".

אָט דער ווינקעלע, אַן אמת'ער חן־פּינטעל אויף דעם פּיל־פּאַרביגן טעפּיך פון מאַמע־נאַטור, איז דאָס קעניגרייך פון דער ביאַליסטאָקער אשת חיל פּעני שייפער, וועלכע ווערט דאָ באַטראַכט פאַר דער האַרציגער „מאַמען" פון די וועגעטאַריאַנער איבער דער לענג און ברייט פון לאַנד.

די וועגעטאַריאַנער זיינען גאָר אַ באַזונדער שבט אין דער מענטשליכער ראַסע, מיט אייגענע פּרינציפּען און מנהגים. זיי עסען ניט קיין פלייש, פיש, און באַנוצען זיך ניט מיט קיין שפּייז, וואָס ווערט צוגעריכט פון אומגעברַאכטע לעבעדיגע באַשעפענישען. זייערע דיעטע איז מילך, אייער און גרינצייג, און מרס. שייפער ספּעציאַליזירט זיך אין מאַכען דערפון די געשמאַקסטע פּאָטראָווס.

פּעני שייפער

פּעני שטאַמט פון דער אינטעליגענטער פאַמיליע סאָפער פון ביאַליסטאָק. איר טאַטע איז געווען אַ לערער און אַנפירער פון אַ מיידעל־שולע אין דער אַלטער היים. געקומען איז זי אין אַמעריקע אַלס יונג קינד אין 1907, און היינט איז זי שוין, אָן עין הרע, אַן אַכציגער, אָבער דאָך מיט אַ יונגען גייסט, צאָפּעלדיג, געזונט, זשוואָווע, פול מיט לעבען, ווי אַן אַכצען־יאָריג מיידעל.

זי דערציילט פון איר יוגענט, ווען זי האָט, אַלס טאָקערקע, פאַר פּענים געאַרבעט אין אַ שאָפּ און געמאַכט פאַלדען צו קלייד־לעך. אַריינגעהאַרעווט לאַנגע שטונדען, פאַרדינט איר אויסקומעניש מיט מאַזאַליעס און שווייס.

עס האָט איר אָבער געצויגען צום פרייען דרויסען, צו נאַטור, צו מאַמע־ערד, און זי איז מיט 49 יאָר צוריק געקומען אין וואוד־רידזש, אַנגעהויבען קליין פון אַ רומינג־הויז, שפּעטער אַ באַר־דינג־הויז, און היינט פירט זי אָן מיט איינעם פון די עלעגאַנטסטע וועגעטאַריאַנער האָטעלען אין לאַנד.

איף איר צער בעלי־חיימ'דיגער לעבענס־פילאָזאָפּיע האָט געהאַט אַ דעצידירענדען איינפלוס אַ געוויסער דאָקטאָר ליבער. זי איז געוואָרען זיין הייסע חסידה און באַשלאָסען צו שפּייזען מענטשען בלויז מיט מילכיגס, אייער און גרינס, דערהאַלטען זייער פיזישען געזונט אויף אַ גוטער שטופע און אויך צו דער־הויבען זייער מאָראַל.

קומען אַהער מענטשען פון איבעראַל, אידען און ניט־אידען. דאָס איז ניט בלויז אַ האָטעל, אַ פּענסיאָן, נאָר אַ מין סאָרט „פאָלקס־אוניווערזיטעט", וואו פּעני און אירע געסט, צווישען זיי ספּעציאַליסטען אין נאַטירליכער היגיענע, האַלטען לעקציעס וועג־גען וועגעטאַריאַניזם.

„לא תרצח" — טענה'ט פּעני מיט אַ מוטערליכען מוסר און קלוגען שמייכעל פון אַן אמת'ער פּיקחית. זי טייטעלט מיט דעם פינגער אויף אָט דעם וויכטיגען געבאָט פון די „עשׂרת הדברות", ווי עס פלעגט טאָן איר טאַטע, ווען ער פלעגט פאַר די מיידלעך טייטלען מיטן פינגער אויף די בלעטער פון חומש.

„ווי קען אייך אייניגיין אַ ביסען פלייש אָדער פיש אין מויל, ווען איר ווייסט אַז צוליב אייער זוכל וסובא'דיגער תאווה, צוליב אייער „פרעסען" און „זויפען" האָט מען פאַרשניטען דאָס לעבען פון אַן אומשולדיג באַשעפענעניש".

פּעני האַלט אויס דעם פאַרמעסט מיט אירע „פליישיגע" קאָנקורענטען. אַ גוטע קעכין אין אירע מיידלשע יאָרען, ווען זי פלעגט אין הויז צוגרייטען אַלע גערייכטען, ווייזט זי אַ קונץ, אַז זי קען מאַכען „געהאַקט פלייש, אָדער לעבערלעך", „געפילטע פי״ש, אָדער אַ שבת'דיגען „טשאָלענט" פון גרינס און גרויפּען.

„היט זיך פאָר די ביינדעלעך אין די פיש" — קיבעצט אייך פּעני און טרייבט קאָטאָווס. דערצו גיט זי צו: „נאָך מיין פליי־שיגען טשאָלענט" קענט איר רואיג פאַרטרינקען אַ גלאָז מילך און ניט מורא האָבען פאַר אַן עבירה, אַ זינד".

פּעני איז די שוועסטער פון אונזער פאַרשטאַרבענער טוע־רין, בעסי מאַרעל ע״ה, און זיי אַלעמען צו לאַנגע, לעבעדיגע יאָר, פון ראָוז, עז און פאָולין. זי איז אויך די טאַנטע פון אונזער חשוב'ער מיטגליד מרס. עני בערמאַן. פּעני'ס קינדער, הוירב און קלעיר, זיינען מיט איר אויפן פּלאַץ און העלפען פירען דאָס געשעפט, און אויך די אַנדערע קינדער העלפען אַרויס, ווען זיי קומען צו דער מאַמען. די גאַנצע פאַמיליע זיינען וועגעטאַריאַנער.

ביאַליסטאָקער זיינען פּיאָנערן אויף אַ סך געביטען און פּעני איז איינע פון זיי. זי איז די מאַמע פון די אידישע צער בעלי־חיימ'ניקעס דאָ אין לאַנד.

קאַלענדאַר פון אונזערע נעקסטע אונטערנעמונגען

- יערליכער טעאַטער־בענעפּיט זונטאָג בייטאָג, דעם 19טען אָקטאָבער 1969 ,
- יערליכער איידע איידאָק לאָנטשאָן, מיטוואָך בייטאָג, דעם 12טען נאָוועמבער ;
- יערליכע חנוכה־פייערונגען און קאָנצערט, זונטאָג פאַרנאַכט, דעם 7טען דעצעמבער ;
- יערליכער באַזאַר — 2 וויקענדס : שבת אָוונט, 13טען דע־צעמבער ביז דינסטאָג אָוונט, 16טען דעצעמבער ; שבת אָוונט, 20טען דעצעמבער ביז זונטאָג אָוונט, 21טען דעצעמבער ;
- יערליכע פּורים־פייערונג, זונטאָג פאַרנאַכט, 22טען מערץ 1970.

30-טער יאָרטאָג פון צווייטער וועלט-מלחמה; קאַטאַסטראָפאַלער יאָרצייט פאַר מענטשהייט; „יזכור" נאָך אונזערע זעקס מיליאָן

היינטיגען סעפּטעמבער איז געווען 30 יאָר, זינט היט־לער, ימח שמו, דער גרויזאַמסטער טייוולאָנישער מאַניאַק פון אַלע דורות, האָט אונטערגעצונדען די וועלט, געבראַכט אַ חורבן אויף דער מענטשהייט און פאַרשניטען זעקס מיליאָן, אַ דריטל פון אונזער פאָלק.

עס איז אַ טראָגישע דאַטע פאַר אונז אַלעמען. פון אַלע פעלקער זיינען מיר געווען די ערשטע צו גיין אויף דער „עקידה", אויפן מזבח פון דעם שטנ׳ס רשעות אין דער וועלט קאַלטבלו־טיגער גלייכגילטיגקייט. אין דער גרויסער קאַטאַסטראָפע איז אויך אונזער אידיש ביאַליסטאָק אָפּגעוויושט געווען אין דעם בלוט און מאַרך פון אונזערע קדושים, העלדען און מארטירער.

מיר וועלען זיי ניט פאַרגעסען, די 6 מיליאָן ברידער און שוועסטער, טאַטעס און מאַמעס. מיר וועלען הייליגען זייער אַנ־דענק מיט „יזכור"־תפילות און ציען וויייטער דעם גאָלדענעם פאָדעם פון זייער גרויסער גייסטיגער ירושה.

אין אונזער שוהל וועט מען דעם יום כיפור און שמיני עצרת זאָגען „יזכור" נאָך די 6 מיליאָן, נאָך די ביאַליסטאָקער קרבנות, נאָך די בראַווע קעמפער פאַר מדינת ישראל, וועלכע זיינען געפאַלען אין די ביז־איצטיגע מלחמות און פאַלען כסדר אויף די גרענעצען פון זייער היימלאַנד, ווי אויך נאָך די פאַר־שניטענע יונגע לעבענס פון די אַמעריקאַנער זעלנער אויף דעם שלאַכטפעלד פון וויעטנאַם.

דער מלאָך המות איז נאָך ניט געזעטיגט. ער וועט ניט מיד צו אַקערן מיט שווערד, זייען מיט בלוט און שניידען מיט חורבן און טויט.

מיר וועלען ניט וועטן מיד צו ברענגען לעבען, געזונט, ליכט און גליק!

„יזכור"!

יעטע סאָקאָל ע״ה

דעם 8־טען מאַי, 1969, איז אין אויס־טראַליע אַוועק אין איר אייביגער רו אונ־זער חשובע לאַנדספּרוי, יעטע סאָקאָל ע״ה.

די פאַרשטאַרבענע איז געווען די פרוי פון דעם באַוואוסטען אינדוסטריאַליסט, דעם געווען בייאַליסטאָקער פאַבריי־קאַנט, לאַנדסמאַנשאַפטילכען טוער און פי־לאַנטראָפּ, אברהם סאָקאָל ע״ה.

זי לאָזט איבער אין טיפען טרויער איר שוועסטער־קינדער פאַמיליע: קינדער הע־לא און אָסקאַר וויייסברעם; אייניקלעך: עדיוואַרד וויייסברעם, וויווין און אילאַי טאַבאַרי אין ירושלים, און אור־אייניקלעך: שערי און דאהילא (ירושלים).

שרה באנטשעווסקי ע״ה, געשטאַרבען לעצטען זומער אין אויסטרא־ליע.

די פאַרשטאַרבענע, אַ בייאַליסטאָקער לאַנדספּרוי, איז געווען די פרוי פון וועל־וועל באנטשעווסקי. אויסער איר מאַן לאָזט זי אויך איבער אַ טאָכטער, רחל, זון, עדי (אליהו), שנור מארגיט, אייניקעל אביבה, שוואָגער און שוועגערין, מאַקס און עק.

מיכל ליפאָווסקי ע״ה, גע־שטאָרבען דעם 7־טען אויגוסט, 1969 אין אונזער האָום, אין עלטער פון 93 יאָר.

דער נפטר, אַ האָרעפאַשנער אַרבעטער אין זיינע יונגע יאָרען, האָט אויף דער על־טער געפונען אַ האַרציגע היים אונטער אונזער דאַך. ער איז נאָענט צו 16 יאָר געווען גבאי אין אונזער שוהל. אַן ערלי־כער פאָלקס־מענטש און פרומער איד, האָט ער זייער אויפגעפאַסט אויף אונזער מקום קדוש און די תשמישי קדושה, טליתים, סידורים, אויפגעהאַלטען די טעגליכע מנינים, אָפּגעהיט קדישים און יאָרצייטען, און אויך דערלידיגט אַלץ וואָס די שוהל האָט זיך געוויטיגט דורך די וואַכענטעג, שבתים און ימים טובים.

ער לאָזט איבער אַ זון, לעאָנארד, טעכ־טער: נעטי און ליליען מיט זייערע פאַמי־ליעס; 7 אייניקלעך און 6 אור־אייניקלעך; 4שוועסטער: עלקע, פּעשע, מערי און כיע־נע און אַ ברודער אין אַפריקע.

הערשל אלישעווסקי ע״ה, לעצטענס געשטאָרבען אין אַרגענטינע.

דער נפטר האָט געשטאַמט פון די באַ־וואוסטע ברידער אַלישעווסקי אין ביאַליס־טאָק, וועלכע האָבען געהאָט אַ שניידעריי אויף קופּיעצקא 1. ער איז געווען אַ בעל־תפילה און פלעגט דאַוונען ימים נוראים אין אַרגענטינער שוהלען.

ער לאָזט איבער אַ פרוי, רייזעל, און פאַמיליע.

אסנה לאה צייווס ע״ה, געשטאָרבען דעם 13־טען מאַי, 1969, אין אַרגענטינע.

די פאַרשטאַרבענע, אַ נאָבעלע פּערזאָן, לאָזט איבער אַ שוועסטער, סאָניע ראָטענ־בערג, און איר מאַן, מאָריס, אין ברוקלין.

אַ גרופּע מיטגלידער און טוער פון דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" האָט אַראָנ־זשירט אַ מעמאָריאַל־טאַפּעל פאַר דער פאַרשטאַרבענער אין דער שוהל פון אונ־זער האָום.

גאָם טאַרלאָוו ע״ה, אונזער דירעקטאָר, אַוועק אין דער אייביקייט

דאָנערשטאָג, דעם 3־טען יולי, 1969, איז נאָך אַ לענגערער קראַנקהייט, אין בליִ־ענדן עלטער, געשטאָרבען אונזער חשובער דירעקטאָר און דאָנאָר, גאָם טאַרלאָוו, ליִ־בער זון פון אונזער געשעצטען פרעזידענט, און ערשטע ליידי, אילאַי און פּעני טאַר־לאָפסקי.

די לויה איז פֿאָרגעקומען זונטאָג, דעם 6־טען יולי, און אַ גרויסער עולם פון פֿא־מיליע, פריינט און באַקאַנטע איז געקומען באַגלייטען דעם בריליאַנטענעם יונגערמאַן צו זיין אייביגער רו. אונזער אינסטיטוציע איז געווען ווירדיג פֿאַרטרעטען.

דער יונג־פֿאַרשניטענער גאָם איז געווען אַ זעלטענער מזג־טוב, מיט אַ גאָלדענער האַרץ און אָפענער האַנט פֿאַר יעדען אייִ־נעם. ניט בלויז די פֿאַמיליע און זייִנע פֿערזונליכע פריינט, נאָר אָפילו די שכנים פון די הייזער, ווו־ער איז געווען דער אייגענטימער האָבען פֿאַרגאָסען טרערען און זיך ניט געקענט אָפּלויבען פון דעם וואונדערבאַרען לענדלאָרד און זייִנע זעל־טענע מעלות.

פֿאַר אונז איז געווען אַ נחת און אַ כבוד, וואָס גאָם איז דערווייִלט געוואָרען אין אונ־זער באָארד אָף דירעקטאָרען. זיין נאָמען און דער נאָמען פון זיין געטרייער פרוי, סיביל, שייִנט אַראָפּ פון אַ טאָפּעל איבער אַ גאַנצען צימער אין אונזער בילדינג, וואָס ווי האָבען זיך אייִנגעשאָפּען, זיי זייִנען אויך אויסגעקריצט אויף דער „דוד סאָהן מנורה״ אין דער לאָבי פון אונזער האָום.

גאָם טאַרלאָוו לאָזט איבער אין טיפֿען טרויער זייִנע ליבע עלטערן, אילאַי און פּעני טאַרלאָפּסקי, זיין פרוי, סיביל, און 2 טייִערע און געראָטענע קינדער: אַ זון, ברוס, און אַ טאָכטער דאנא; אַ ברודער און שוועגערין: עטעל און מ. אַרטור טאַרלאָוו, און אַ שוועסטער און שוואָגער, פרענסיס און ראָבערט נעלסאָן, וועלכע זייִנען אויך דירעקטאָרען און דאָנאָרס.

מיט גאָם טאַרלאָוו איז אַוועק אין דער אייביקייט אייִנער פון די פייִנסטע אידיש־אַמעריקאַנער יונגלייט אַ דזשענטעלמען און פילאַנטראָפּ, אַ צירונג פֿאַר דער מש־פּחה, פֿאַר אונז אַלעמען און פֿאַר דעם גאַנ־צען אידישען פֿאָלק. זיין טויט האָט אונז אַלעמען פֿאַרתּומ׳ט און אייִנגעהילט אין טיפֿען טרויער.

יהודה קאַהען געשטאָרבען; האָט געהאַט א רבנישע לוויה

מאָנטאָג, דעם 30־טען יוני, 1969, איז געשטאָרבען אין אייִנזאַמקייט אונזער לאַנדסמאַן און פריינט, יהודה (דזשוליוס) קאָהען, דער ליבער זון פון אונזער פֿאַר־דינסטפולען עהרן־פֿרעזידענט, מר. דזשיי־קאָב קאָהען און פון דער פֿאַרשטאָרבענער דאָרע קאָהען ע״ה, אים צו לעבעדיגע יאָר. ער האָט אויסגעהויכט זיין נשמה אין תפי־לה, ווען ער האָט באַזוכט אַ באָרימטע ניו־יאָרקער שוהל.

יהודה, אָדער „יודי״, ווי מען האָט אים גערופען אין דער פֿאַמיליע, איז געבוירען צו זיין אייביגער רו דאָנערשטאָג, דעם 3־טען יולי. ער האָט זוכה געווען צו אַ רבנישער לוויה מיט הספּדים פון די גרעסטע פירער פון דער אידיש־אַמעריי־קאַנער אָרטאָדאָקסיע און פֿאַרטרעטער פון דער וועלט פון תורה און ישיבות. די טרויעריגע פונקציע איז דורכגעפירט גע־וואָרען דורך הרב הגאון דר. טובי׳ ה. שטערן, גייסטיגער פירער פון דער „דזש. סי. קאָהען קאָמיוניטי סינאַגאָג״ אין מיאַמי ביטש, פלא. פון וועלכער מר. דזשייקאָב קאָהען איז דער גרינדער און דער פֿרע־זידענט.

אונזער אינסטיטוציע איז ביי דער לוויה געווען ווירדיג פֿאַרטרעטען דורך אַן אָנ־געזעענער קאָמיטע און אָנטייל גענומען אין צוטיילען דעם נפטר דעם לעצטען כבוד און אין טאָן אים זייִנע רעכט.

דער נפטר, אַ קראַנקער מענטש, אַ בעל־מום, וועלכער האָט ניט געקענט רעדען, האָט אָבער אויף זיין שטום־לשון, דורך זייִנע באַוועגונגען, שפּראַך פון ווייכע האַר־ציגע אויגען און זעלטענע מעשים טובים, אויסגעדריקט פיל מער און וויכטיגער פיל אידישער און מענטשליכער, ווי אַ נאָרמא־לער, געזונטער מענטש. ער איז געווען אַן אָרטאָדאָקסישער איד מיט מעלות און מי־דות טובות, אַ בעל־צדקה, דערצו אויך אַ קלוגער מיט אַ שאַרפען קאָפּ און טיפען פֿאַרשטאַנד.

ער איז געווען אַ נאַציאָנאַלער איד און מדינת ישראל איז אים געווען נאָענט צום האַרצען.

„יודי״ האָט זייער ליב געהאַט אונזער אינסטיטוציע און פלעגט זיך פרייען, ווען זיין פֿאָטער, אונזער חשובער עהרן־פֿרעזי־דענט, מר. דזשייקאָב קאָהען און זיין פֿאַמי־

יוסף יוליאַן) ברוסאק ע״ה, געשטאָרבען דעם 3־טען יולי, 1969, אין עלטער פון 66 יאָר.

דער נפטר האָט געשטאַמט פון אַ בא־

לעבאַטיש־סוחרישער פֿאַמיליע, וועלכע האָבען געהאַט אַ קליידער־געשעפט ביי די „ברעמלעך״.

יוסף ברוסאק איז געווען אַ מיטגליד פון „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט״ און פון אונ־זער אינסטיטוציע. אַ ליבליכער, גוטמוטי־גער מענטש, האָט ער זיך פֿאַרשאַפט אַ סך פריינט און גענאָסען פון אַ גוטער רעפוטאַ־ציע.

ער לאָזט איבער אין טרויער זיין פרוי, טאַניאַ, וועלכע האָט פֿאַראייביגט זיין נאָ־מען אויף אַ מעמאָריאַל־טאָפּעל אין שוהל פון אונזער האָום, אויף אַ בעט אין אונזער שפּיטאָל און אויך געלאָזט אויסקריצען זייערע ביידענס נעמען אויף דער „דוד סאָהן מנורה״. זי האָט אין זיין ליכטיגען אָנדענק געגעבען אַ באַדייטענדע ביישטיי־ערונג פֿאַר אונזער אינסטיטוציע.

ליע, האָבען בייגעטראָגען צו אונזער האָום מיט אַ ברייטער און אָפענער האַנט.

ער האָט איינגעהילט אין טיפען טרויער זיין ליבען פאָטער; פֿאַרהייראָטע ברידער און שוועסטער; סעם קאָהען מיט זיין פרוי און פֿאַמיליע; סאָפי רעזניק מיט איר מאַן און פֿאַמיליע; אדא טוירקיש מיט איר מאַן און פֿאַמיליע אין מיאַמי ביטש; לואיס קאָהען און אַלבערט קאָהען מיט זייערע פרויען און קינדער אין ניו־יאָרק און אונ־זערע ווייס־פֿרעזידענטן, ראָזע און ווילי־אַם קאָזענעץ מיט זייער פֿאַמיליע אין גרייט נעק, לאָנג איילאַנד.

רעגינאַ בערגער, אונזער לאַנדסמאַנס פרוי, אומגעקומען אין אַן אויטאָמאָביל־קראַך; מאַן און פּלימעניקעס פאַרוואונדעט

פאַראַן אַ צייט, ווען דער „מזבח פאַר־גיסט טרערען" (מזבח מוריד דמעות), אין דאָס גילט אויף דעם פאָלגענדען גרויסען אומגליק.

אַ שרעקליכע קאַטאַסטראָפע האָט פּאַ־סירט דעם 7־טען אויגוסט, 1969 אויף דעם אינטערבאַראָ־שאָסעי אין ברוקלין, ווען דער אויטאָמאָביל פון אונזער חשובען לאַנדסמאַן, מיטגליד און אונטערשטיצער, ברוך בערגער, מיט דריי פּאַסאַזשירען, האָט אַריינגעקראַכט אין אַ בוים און איז צעשמעטערט געוואָרען, ברענגענדיג אויי־גענבליקליכען טויט צו זיין פרוי, רעגינאַ בערגער, לעבענס־געפערליכע וואונדען צו אים אַליין וויי אויך צו זיינע צוויי ערשט־פאַרהיראַטע פּלימעניקעס, וועלכע האָבען זיך אומגעקערט פון זייער „האָנימון".

דער שאָפער, מר. בערגער, האָט בא־מערקט צוויי קינדער אויף בייסיקעלס אין פראָנט פון זיין אויטאָמאָביל. ער האָט זיך באַמיט זיי אויסצומיידען און ניט שטעלען צוויי קינדערשע לעבענס אין סכנה, אָבער האָט ליידער באַצאָלט מיט זיין אייגענער פאַמיליע. ער האָט זיך אָפּגעקערט פון וועג, אָבער פאַרלוירען די קאָנטראָל אי־בערן מאָטאָר און דער אויטאָמאָביל האָט זיך אומגעקערט און דאָס אומגליק האָט פאַסירט.

רעגינאַ איז געבראַכט געוואָרען דעם 20טען אויגוסט צו איר אייביגער רו. אונ־זער אינסטיטוציע האָט איר פאַרשאַפט אַ קבר אויף בית דוד סעמעטערי, און אונ־זער רבי אהרן חייט, דירעקטאָר אָף פּאָב־ליק ריליישאַנס, האָט דורכגעפירט די טראַגישע לוויה.

ברוך בערגער, ערענסט פאַרוואונדעט, געפינט זיך אין קינגס קאונטי שפּיטאָל פאַר באַהאַנדלונג, און אויך זיינע פּלימע־ניקעס זיינען אין שפּיטאָלען, וואו זיי ווע־רען באַהאַנדעלט. די טראַגעדיע איז גע־ווען נאָך גרעסער, וואָס דער מאַן און די פּלימעניקעס האָבען ניט געקענט בייווואו־נען זייער פרוי׳ס און טאַנטע׳ס לוויה.

ברוך און רעגינאַ זיינען ביידע געקומען פון היטלער׳ס „מזבח" און דער „עקידה" פון 6 מיליאָן. זיי זיינען געווען פון דער שארית הפּליטה, האָבען דורכגעלבט דעם נאַצי־גיהנום און זיך נאָך וואָגלענישען און יסורים, נאָך קאָנצעטראַציע־לאַגערן און צרות דערשלאָגען צו די ברעגען פון אַמע־ריקע, כדי דאָ אָנצוהויבען אַ ניי לעבען.

דער טראָפּען נחת האָט אָבער ניט לאַנג געדויערט; שנעל אויסגערונען און זיך דראַמאַטיש פאַרענדיגט.

רעגינאַ האָט געשטאָמט פון וואַרשע און איז געווען אַ נאָבעלע פרוי, וואויל־טע־טיג. זי האָט פיל געהאָלפען איר פאַמי־ליע אין פּויילען און אויך דערמוטיגט איר מאַן אין זיין וואוילטעטיגער אַרבעט. זי איז אַלט געווען 67 יאָר.

צו דער לוויה זיינען, אויסער ברוך׳ס ברודער, הערשעל בערגער, זיין טאָכטער, מרס. בערגעלסאָן, אייִדעם און פאַמיליע, אויך געקומען אַ צאָל לאַנדסלייט פון וואַר־שע, וועלכע זיינען געווען נאָענטע פריינט פון דער טראַגיש־אומגעקומענער רעגינאַ. זיי האָבען דערציילט אירע מעלות און מי־דות טובות.

ברוך בערגער האָט באַלאַנגט צו אונזער „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט", צו אונזער אינסטיטוציע און זיך געלאָזט פיין געפי־נען אויף יעדען רוף פאַר הילף. ער איז אויך אַ מיטגליד פון אַ צאָל אַנגעזעענע שוהלען אין ברוקלין.

מיר ווינטשען אים אַ רפואה שלמה און אין זיין גוטער אַרבעט פאַר אונזער אינ־סטיטוציע זאָל ער אַ טרייסט געפינען.

איטקע צירל באַראַקין ע״ה

מיט טיפען ווייטאָג אין האַרצען, מיט יראת הכבוד און בענקשאַפט אָן סוף, דערמאָן איך דיר, טייערע מאַמע מיינע, היינט און יעדען טאָג פון יאָר, צום 26־טען יאָרצייט זינט די נאַצי־מערדער האָבען דיין אייִ־דעלע נשמה, און שטיל און עלענט לעבען אומברחמנות׳דיג אויסגעלאָ־שען אין דער ביאַליסטאָקער געטא, אין יאָר 1943. איך האַלט הייליג דיין נאָמען.

דיין טאָכטער
חיה פייגל באַראַקין־מעלאַמדאָוויטש
און פאַמיליע
שיקאָגאָ

לואיס איידאַק ע״ה

אין עלטער פון 97 יאָר איז דאָנערשטאָג, דעם 4טען סעפּטעמבער 1969, געשטאָר־בען אין אונזער האָום אונזער חשוב׳ער און פאָרדינסטפולער לאַנדסמאַן און טוער, לואיס איידאַק ע״ה.

דער נפטר איז געווען אַן אָנגעזעענער בויי־אונטערנעמער, פלאַנען־צייכענער און פאַקטיש דער ערשטער אַרכיטעקט פון אונזער בנין. ער האָט אויסגעשטעלט דעם פלאַן און אויך פערזענליך געהאָט די אויפ־זיכט איבער דער בויי־אַרבעט.

אַ גאַנץ לעבען האָט לואיס איידאַק אַרויסגעוויזען זיין טרייהייט צו אונזער אינסטיטוציע, וואו ער האָט טאַקע געפו־נען אַ רואיגע און באַקוועמע היים אויף דער עלטער אין אַטמאָספער פון ליבע און זאָרגפעלטיגקייט.

ער לאָזט איבער אין טיפען טרויער זיין טייערע פרוי, אייִדע אייִדאַק, אונזער פּיאָ־נערין און וועטעראַנין, די גרינדערין און ערשטע פּרעזידענטין פון אונזער ביאַלי־סטאָקער ליידיס אָוקזילערי; אַ טאָכטער און אייִדעם, רוט און עדוואַרד ווינסטאָן, דירעקטאָרען אין אונזער האָום און טוער אין דער אָוקזילערי, און אַ פאַרהייראָטען אייניקעל, בערי, מיט זיין פרוי סוזאַן.

די פאַמיליע האָט פאַראייביגט דעם נא־מען פון נפטר אויף אַ מעמאָריאַל טאַפעל אין אונזער שוהל.

מיט לואיס אייִדאַק איז אַוועק אין דער אייביגקייט אייניער פון די טיכטיגסטע ביא־ליסטאָקער פיאָנערן, וועלכע האָבען גע־לייגט דעם פונדאַמענט פאַר אידיש ביא־ליסטאָק אין אַמעריקע.

פריינט אליהו גרינגויז פון יאָהאַנעסבורג געשטאָרבען דעם ראש השנה

וועג מיר גייען צום דרוק איז אָנגעקו־מען די טרויעריגע ידיעה, אַז אונזער חשוב׳ער לאַנדסמאַן, אונטערשטיצער און פריינט, אליהו גרינגויז, איז פלוצלינג געשטאָרבען אין יאָהאַנעסבורג, דרום־אַפ־ריקע, דעם ערשטען טאָג ראש השנה, דעם 13טען סעפּטעמבער 1969.

ער לאָזט איבער אין טיפען טרויער זיין פרוי, חוה, און בן־יחיד, פסח.

מיר דריקען אויס אונזער מיטגעפיל צו דער שווער־געטראָפענער פאַמיליע.

די דייטשן פאַרלאָזן ביאַליסטאָק

פון אלתר טרום (שטאָקהאָלם)

מחנות אָפּטרעטענדיגע דייטשען ציען זיך צוריק צום „הייס־לאַנד". אַלע וועלדער, פעלדער, בריקען, וועגען זיינען באַלאַגערט מיט זיי. אַ צרודערונג האָט מיט פּאַניק אַרומגעכאַפּט די „העל־דישע" שטאָט־קאָמענדאַטור, געשטאַפּאָ־לייט, ווען די גרויסע סאָוועטישע זומער־אָפענסיווע האָט זיך אָנגעהויבן דעם 22טן יוני, 1944, פון וויטעבסק, מינסק, בארַאַנאָוויטש, מאָלאָדעטשנע און אַנדערע שטעט און שטעטלעך. די סאָוועטישע העלדען־פאַר־טיזאַנער האָט מען מיט פאַראַשוטיסטען אַרונטערגעוואָרפען צו די בריינסקער ביאַליסטאָקער און אַנדערע פאַרטיזאַנישע פאַר־באַנדען.

דעם 1טען אויגוסט, 1944, האָבען שוין די סאָוועטישע פאָר־פאָסטענס דערגרייכט צו ברעסט־ליטאָווסק, ביאַליסטאָק, ביעלסק, בריינסק, ביזן בוג.

אויף די גאַסען פון ביאַליסטאָק האָבען זיך באַוויזען אידען מיט אַן אויסזען פון לעבעדיגע מתים, אַרומגעוויקעלטע אין שמאַ־טעס. נישטאָ קיין קונסט־מאָלער וואָס זאָל קענען מאָלען אַזאָ פאַנטאַזיע: אויסגעצערטע, אָפּגעריסענע, באַוואָקסענע, לעבעדי־גע שאָטענס. עס זיינען געקומען וואַלד־פאַרטיזאַנער, אויסבא־האַלטענע אין בונקערס, גריבער און ביי גוטע קריסטען.

דעם 2טען אויגוסט, 1944, האָבען זיך שוין די שטעטלדיגע פאַרטיזאַנער צוריקגעקערט „אַהיים" צו די שטעטלעך, און די ערשטע אַרבעט איז געווען אָפּגעבען די געווער צו די סאָוועטישע קאָמענדאַטורן אין בריינסק, סעמיאַטיטש, דראָגאטשין, קריניק און קלייַנע גרופּעס פון לאָמזשער געגענט. זיי האָבען אָפּגעגעבען זייער געווער צו דער נייַער מאַכט, נעמענדיג קוויטירונגען מיט צייַגנישען פאַר זייער פרייוויליגען דינסט.

דער באָפעל פון 16טען אויגוסט, 1944, פון דער סאָוועטישער מיליטער־מאַכט איז געווען, אַז אַלע געוועזענע פאַרטיזאַנער מו־זן זיך צושטעלען צו קעמפען, איז נאָר דערפילט געוואָרען פון ביאַליסטאָקער פאַרטיזאַנער, און נישט צופיל האָבען זיך צוריק־געקערט פון דער מלחמה, אָבער די שטעטלדיגע אידען האָבען געטראַכט: מוחל די טובה!

די אידען, צוריקגעקומענע אין די שטעטלעך, האָבען באַ־גענגען אַ פּוסטקייט, אַן עכאָ־אָפּקלאַנג וואָס האָט אָנגעוואָרפען אַ שרעק. פאַרמאַכטע געטאָס, און אויסגערויבטע פאַרמעגענס פון די דייטשען, פּאָליאַקען, האָבען די געוועזענע העלדישע פּאַרטי־זאַנער, אַרומגעבלאָנקעט און געזוכט זייערע טאַטעס, מאַמעס, שוועסטער, ברידער, חברים, חבר'טעס, און זיינען פלוצלינג פאַר־וואַנדעלט געוואָרען אין אבלים. די ערשטע וויכטיגע אַרבעט, וואָס די פאַרטיזאַנער האָבען געטאָן, איז ברענגען מיט כבוד צו קבר־ישראל די בערג הרוגים פון די גריבער, וואָס די דיי־טשען האָבען אומגעבראַכט אין די 20 חדשים נאָכן ליקווידירען די אידישע שטעטלעך, זינט דעם 2טען נאָוועמבער, 1942, ווען די דייטשען האָבען געמוען מאָרדען געכאַפּטע אידען, וועלכע די פּאָליאַקען האָבען אַרויסגעגעבען, אָדער זיי אַליין צוגעשטעלט פאַרן פונט צוקער.

אין ביאַליסטאָק, בריינסק, סעמיאַטיטש, אָרלע, באטקע, זאַמ־ברָאוו, וויסאָקע־מאָזאָוויעצק, ביעלסק, קינישין סוכאָוואָליע, אוי־גוסטָוווע, סואוואָלק, טשיזשעוועע, דראָגיטשין, זאָבלודאָווע סא־קאָלע, טשעכאָנאָווצע, סאָקאָלקע, זיינען די טעג פון 1טן אויגוסט געווען אויסגעפילט מיט שווערער לופט פון צעפוילטע גופים.

מיט אַ סך כבוד איז די אַרבעט געטאָן געוואָרען. ליידער האָט מען נישט געקענט איבעראַל צוקומען צוו ווייטע דערפער, וואו דער אָפּאָגישער פּויילישער אַנטיסעמיטיזם האָט געבושעוועט.

אין אלול, 1944, האָט מען שוין געזאָרגט וועגען איינער־דענען ימים־נוראים־מנינים. דאָס לעבען האָט זיך שוין אַביסעל נאָרמאַליזירט. האַנטווערקער האָבען אָנגעהויבען אַרבעטען, און סוחרים האָבען אָנגעהויבען צו האַנדלען.

קיין פולקאָמע רואיקייט איז אָבער נאָך אַלץ נישט אַריינגע־טראָטען. עס זיינען פאָרגעקומען אַנטיסעמיטישע איבערפאַלען. אין טשיזעווע זיינען דערמאָרדעט געוואָרען 12 אידען; אין סאָ־קאָלע זיינען געפאַלען 11 אידישע קרבנות; אין בריינסק האָט מען דערהרג׳עט 5 אידען; אין באָדקע — 2 אידען; אין נאָרעווקע — 1 איד, אגב דעם איינציגען לעבנגעבליבענעם נאָך דעם מלחמה־גרויל; אין סעמיאַטינע האָט מען אומגעבראַכט אַ אידישע פרוי. מאָרדען זיינען אויך פאָרגעקומען אין יאַשינאָווקע, סוכאָוואָליע, גיינופקע, קנישין, סאָקאָלקע, דראָהיטשין א. אַ. וו.

אַ באַזונדערע צרה איז געווען די פּראָוואָקאַטאָרישע אַרבעט פון אויסמאָרדען סאָוועטישע סאָלדאַטען דורך אַנאָנימע פּויילישע פאַרבראָכער. אַזוי ווי אידען זיינען שטענדיק דאָס כּפרה־היגדעל, האָט מען דעם מאָרד־בלבול געוואָרפען אויף אידען, און די סא־וועטישע מאַכט האָט זיך נוקם געווען אין דער שארית־הפליטה. מען האָט אויף אַזאַ אופן פאַרשלעפּט אין טורמע פיל אומשול־דיגע יאַשינאָווקער און סוכאָוואָלער אידען. אין ביאַליסטאָק איז די לאַגע געווען פיל בעסער, ווייל דר. שמעון דאַנער און דער אַרטיגער אידישער וואָיוואָדישער קאָמיטעט האָבען אָפּגעשרי־גען די גזירות. דערין האָט אויך פיל געהאָלפען מאַגיסטער טו־רעק פון טיקטין.

אַזאַ הפקר׳דיגע לאַגע האָט געהערשט פון 1טען אויגוסט, 1944 ,ביז פסח, 1945. שפּעטער האָט שוין די פּוילישע מאַכט געמוען מיטלען קעגען די כוליגאַנעס, וועלכע האָבען זיך שוין פאַרמאָסטען צו ראַבירען און הרג׳ענען זייערע אייגענע גויאישע שכנים.

אין יאַנואַר, 1945, האָט מען שוין געמוען רופען די אידי־שע יוגענטליכע צום פּוילישען מיליטער. דאָרט האָבען זיי גע־האָט אַ סך צרות אויסצושטיין, ווייל די אַנטיסעמיטישע פאָלאַקען האָבען זיי פאַרפאָלגט.

ביאַליסטאָק האָט דורכגעלעבט אַ שרעקליכע צייט נאָכן גרויסען חורבן. די נויט איז געווען גרויס. פון די שטאָטישע געזעלשאַפטליכע עסקנים, וועלכע האָבען זיך דאָרט געפו־נען, איז בלויז געווען ידידיה האַמבורג, איצט אין ניו־יאָרק. ער האָט פיל געטאָן פאַר דער שארית־הפליטה.

די קליינשטעטלדיגע אידען, וועלכע זיינען אָנגעלאָפען פון דער אַרומיגער פּראָווינץ אין ביאַליסטאָק, זיינען אויפגענומען געוואָרען פון דעם דאָרטיגען אידישען קאָמיטעט מיט אָפּענע ארעמס. אַרום 600 אידען האָבען דאָן געפונען אַ מקום־מקלט אין דער האַרציגער, גאַסטפריינדליכער ביאַליסטאָק.

צו דער איצטיגער 25־יאָריגער דאָטע פון דעם דייטשען צוריקטריט פון ביאַליסטאָק בויגען מיר די קעפּ פאַר די העלדישע אידען, וועלכע האָבען דורכגעלעבט די תקופה פון בלוט און פלאַמען און געקומען צוריק אויפבויען הייַמען נאָך אַ ווייסטען און גרויזאַמען חורבן.

דער ביאַליסטאָקער צענטער
נושב זקנים און שפיטאָל

228 איסט בראָדוועי, נ. י.

ווינטשט זיינע באַאמטע, דירעקטאָרען, מיטגלידער, טוער, שטיצער
און פריינט, שוועסטערס פון דער ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי,
פון דער „בראָנקס ליג", דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט", אַלע
אָנגעשלאָסענע אָרגאַניזאַציעס, ווי אויך ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט
און כלל ישראל איבער דער גאָרער וועלט

אַ שנת חיים ושלום

אַ יאָר פון מאַטעריעלען וואוילזיין און גייסטיגע אויפריכטונג, הצלחה
און פראָגרעס, שלום אין מדינת ישראל און פרידען איבערן גאַנצען
ערד-קוגעל.

ELI'S BAKERY, Inc.

1168 WHALLEY AVENUE, NEW HAVEN, CONN.

מר. און מרס. עלי איצקאָוויץ
און טאָכטער

ניו-הייוון, קאָנ.

ווינשען אַלע זייערע קרובים, פריינד און
לאַנדסלייט אַ סך גליק און געזונט
צום נייעם יאָהר.

◈

A Happy New Year
to All Our Friends and Customers

MR. AND MRS. RUBIN BINDLER
and Family

Vice-Presidents, Bialystoker Center,
Home for the Aged and Infirmary

wish their friends, all Goniondz-Trestiner and Bialystoker kinfolk and the Jewish People everywhere a Happy and Prosperous New Year

---

מר. און מרס. פאָול שאַכעט
און פאַמיליע

◈

ווינשען זייערע צאָהלרייכע פריינד, לאַנדסלייט
און אַלע אידען אויף דער גאָרער וועלט געזונט,
גליק און פרייד צום נייעם יאָהר.

מר. און מרס. סעם נאַרניצקי
און טאָכטערל

לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפאָרניע

ווינשן זייער פאַמיליע אין ישראל און אַלע פריינד,
לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום
א פרייליכען נייעם יאָר.

אונזערע חשוב׳ע פריינד

מר. דזשייקאָב קאָהען

און פאַמיליע

עהרען־פּרעזידענט פון ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים

שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע לאַנדסלייט און צו

כלל ישראל פאַר געזונט, פרייד און אמת׳ן גליק

צום נייעם יאָהר.

פאַמיליע דיוויים

קינדער און קינדס־קינדער פון אונזער גאָטזעליגען
טרעזשורער

לואים דיוויים ע״ה

און מערי דיוויים ע״ה

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע לאַנדלייט

און דעם גאַנצען כלל ישראל

אַ שנת חיים ושלום ברכה והצלחה

אונזער חשובער לאַנדסמאַן

מר. ל. שאַברי

ווינשט אַלע פריינט און אַלע אידען געזונט

און פרייד צום נייעם יאָהר.

מרם. מערי סטיין און פאַמיליע

ווינטשען דעם יונגען פאַרפאַלק

האָוואַרד לי און פילים אילעין סיימאָן

קינדער פון

מר. און מרם. מאיר סיימאָן און מר. און מרם. סאל טייטעל

אַ האַרציגען מזל־טוב צו זייער חתונה.

און אַלע קרובים, לאַנדסלייט און כלל ישראל אומעטום

אַ גוט יאָר

מרם. עטעל דאַלידסקי

ווינטשט אַלע פריינט און דעם כלל ישראל

אַ געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר
און אַ כתיבה וחתימה טובה.

ביאַליסטאָקער ליידים אָקוזילערי שיקאַגאָ

פיל גליק, געזונט און פרייד ווינשען מיר צו
אונזערע שוועסטער, פריינד און לאַנדסלייט
צום נייעם יאָהר

ביאַליסטאָקער סאָשעל קלאָב שיקאַגאָ

מיר שיקען אונזערע האַרציגע באַגריסונגען
צו אַלע מיטגלידער און אַלע לאַנדסלייט
צום נייעם יאָהר

לשנה טובה וואונטשען צו דער ביאַליסטאָקער שארית הפליטה, קאָצעטלער איבער דער וועלט און אומעטום

פון

פּסח און מרים בורשטיין

תל־אביב, ישראל

האַרציגע נייַ־יאָר וואונטשען צו אונזער פאַמיליע אין ישראל, משפּחה אין קענעדע, אורוגוואַי, לאַנדסלייט און פריינט אומעטום.

מזל־טוב צו אונזערע ליבע קינדער

בן־ציון און אלישבע

צום געבורט פון זייער זון **אלעד**

אברהם און צפורה שיקעוויטש

און קינדער

תל־אביב, ישראל

מר. און מרס. סעם ניידאָרף
און פאַמיליע

בעווערלי הילס, קאַליפ.

ווינשען זייערע קרובים און לאַנדסלייט אומעטום
א שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. מייער און פּאָולין מאַם
און פאַמיליע

ברוקלין, נ. י.

ווינשען זייער משפּחה און אַלע אידען איבער דער גאַנצער וועלט א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. מאַרים סאַפּערשטיין
און פאַמיליע

ברוקלין, נ. י.

אַלע פרייַנד, באַקאַנטע און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט, ווי אַלע אידען בכלל, ווינשען מיר א געזונט יאָר מיט פרנסה בכבוד.

מר. און מרס. אַדאָלף העלער
און פאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר זייערע קרובים, אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען

א שנת חיים ושלום, א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. לייזער מאַרקום
און פאַמיליע

ברוקלין, נ. י.

באַגריסן אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט צום נייעם יאָר, ספּעציעל דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט", און ווינטשן שלום און גליק צו כלל ישראל אין דער גאַנצער וועלט.

מר. און מרס. דייוויד חיין
און פאַמיליע

וועסט נויאַרק, נ. דזש.

ווינשען אַלע אידען איבער דער גאַנצער וועלט
א גוטען, גליקליכען נייעם יאָהר.

Best Wishes for a Happy New Year

J. ZABUSKY

House Furnishings, Crockery. Dinner Sets and Aluminum Ware

59 HESTER ST., cor. Ludlow St. NEW YORK

SP. 7-0732

Greetings and Best Wishes from

MRS. LIZA AIZENBERG

and Children

To Their Friends Everywhere

New Year Greetings from . . .

MR. & MRS. ALEX BLOOM

and Family

2175 EAST 15th STREET BROOKLYN, N. Y.

Happy New Year Greetings from . . .

ALLEN SEDER

"Reliable Glass and Sash Co."

מר. און מרס. ישראל מינעס
און פאַמיליע
פֿרעזידענט פון ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב פון שיקאַגאָ

שיקט זיינע בעסטע וואונטשן צום נייעם יאָר צו די מיטגלידער פון „ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב" און צו דער ליידים אָוקזילערי, אַלע פרײַנט, לאַנדסלייט און כל ישראל.

מר. דיוויד לובין
וויס־פּרעזידענט פון „ביאַליסטאָקער צענטער"
טשערמאַן „קרית ביאַליסטאָק פאָונדיישאַן"

וויכטשט אַ גוטן געבענטשטן נייעם יאָר אַלע זיינע פרײַנט פון „קרית ביאַליסטאָק", „ביאַל. קאָטערס קלוב", אַלע לאַנדסלייט און צו אַלע אידען.

מר. און מרס. הערי קאָסטרי
ברוקלין, נ. י.

באַגריסען זייער שוועסטער **אַלטע פרײַנדליך** מיט איר מאַן **אורי** און פאַמיליע, וווי אויך אַלע טרעסטינער און ביאַליס־טאָקער לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

הארציגע לשנה טובה וואונטשען פון
אברהם זבאר און פאַמיליע
מעלבורן, אויסטראַליע

צו זייערע קרובים, ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און טוער אין אויסטראַליע און איבער דער גאַנצער וועלט און צו כלל ישראל

פאַר אַ יאָר פון געזונט און גליק.

מרס. אסתר סטיין
און פאַמיליע
פלאָשינג, נ. י.

וויכשען אַלע פרײַנד און אַלע אידען איבער דער וועלט
אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר
אַ כתיבה וחתימה טובה

אונזערע וויס־פּרעזידענטען
מר. און מרס. סעם שאַפּירא
און פאַמיליע
באַגריסען זייערע לעצטנעס פאַרהיראַטע אייניקלעך
סעם און וועגדי שעכטער
און שיקן זייערע ברכות צו אַלע אידען צום נייעם יאָר פאַר געזונט, פרייד און גליק.

מר. און מרס. ידידיה האַמבורג
און זין

וויכשען אַלע פרײַנט, לאַנדסלייט און כל ישראל
אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאָרים טשאַבאָט
(כאַבאָצקי)

וויכשען זייערע משפּחות און אַלע לאַנדסלייט אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מרס. איזי לעף
און פאַמיליע
ברוקלין, נ. י.

וויכשען זייער משפּחה, אַלע לאַנדסלייט און כל ישראל, געזונט, גליק און פרייד צום נייעם יאָר.

גאָלדבאַרג פוד סטאָרס
גראָסערס
152 אָרטשאַרד סטריט, ניויאָרק
GR 3-7470 - 1

וויכשען זייערע קאָסטאָמערס און אַלע אידען
אַ כתיבה וחתימה טובה
סעם באָראָוויטש - הערי גאָלדמאַן

מר. דייוויד ה. מייערסאָן
און פאַמיליע

לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפאָרניע

ווינשען אַלע זייערע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען
געזונט און הצלחה צום נייעם יאָהר.

מר. און מרס. ס. מאַלאַד
און פאַמיליע

פאַלם ספּרינג, קאַליפ.

שיקען זייערע גליק־ווינשען צום נייעם יאָהר
צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט
איבער דער גאַנצער וועלט.

מר. און מרס .סעם טשודין
און פאַמיליע

פלאָשינג, נ. י.

ווינטשן די מיטגלידער פון „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט",
פון ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל,
אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אידען אומעטום
אַ גוט יאָר

מר. און מרס. דושיק לאַנדסמאַן
און פאַמיליע

בראָנקס, נ. י.

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָהר
געזונט, גליק און פרייד

מר. און מרס. סיימאַן קאַטשאַלסקי
און פאַמיליע

האַרטפאָרד, קאָנעטיקוט

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע פריינד און אַלע אידען
אומעטום א שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. דושאָעף בערמאַן
און פאַמיליע

מאָנטרעאָל, קאַנאַדע

שיקען זייערע ברכות און גוטע וואונשען צום נייעם יאָהר
צו אַלע זייערע פריינד און דעם כלל ישראל.

מר. און מרס. איסאַק און מאַלי ריבאַל
(ריבאַלאָווסקי)

געווארן־סעקרעטאַר פון ביאַליסטאָקער צענטער

ווינטשען זייער פאַמיליע, אַלע פריינט און לאַנדסלייט
א געזונט און געבענטשט יאָהר

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

מר. מ. סיראָטא

סט. קלעיר, פראַנקרייך

ווינשט צום נייעם יאָר אַלע לאַנדסלייט און דעם
כלל ישראל געזונט, פרייד און כל טוב.

לשנה טובה וואונטשען פון

מר. און מרס. וואָלף באַביטש
פּאַריז, פראַנקרייך

צו זייער פאַמיליע און קרובים אומעטום און צו
אַלע ביאַליסטאָקער איבער דער וועלט
פּאָר א שנת חיים ושלום.

די ביימאַן פאַמיליע

מר. אברהם ביימאַן
מר. און מרס. סעם ביימאַן
מר. און מרס. מאָריס ביימאַן

שיקען זייערע האַרציגע באַגריסונגען און גוטע וואונשען
צו אַלע לאַמזשער און ביאַליסטאָקער און צו אַלע אידען.

מר. און מרס. הערי באַם
און זייער זון

פילאַדעלפיע, פּא.

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע זייערע פריינד פון נאָהענט
און ווייט, און דעם כלל ישראל, א שנת חיים ושלום,

אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרם. אידיט מאַראַנץ
און פאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר זייערע אַלע פרייַנד און לאַנדסלייט
אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרם. הערשל נעגדעל
און פאַמיליע

2943 WEST 5th STREET, BROOKLYN, N. Y. 11224

ווינטשען אַלע פרייַנט, קאָלעגן־קונסטלער און ביאַליסטאָ־
קער לאַנדסלייט גענוגט, גליק און אַלדאָם גוטס
צום נייעם יאָר.

מרם. לינאַ אַלפּערט
און פאַמיליע

שיקען זייערע האַרציגע באַגריסונגען און בעסטע וואונשען
צו זייערע פרייַנד, צו די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און צו
אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרם. סאָל סלייוועז
און משפּחה

שיקען זייערע ברכות צו אַלע פרייַנד און צום כלל ישראל
צום נייעם יאָר.

מר. און מרם. מאָרים וויים
און זון בען און פאַמיליע
פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינטשן אַלע לאָדזשער און ביאַליסטאָקער פרייַנט
אומעטום אַ געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר.

MRS. JESSIE GERBER
and Family

Consecrate the name and memory of their dear
Husband, Father, and Grandfather

LOUIS GERBER ע"ה

Best Wishes to all for
A HAPPY NEW YEAR

מר. און מרם. בערנאַרד טויב
ברוקלין, נ. י.

ווינטשען זייערע קרובים, לאַנדסלייט, פרייַנט און אַלע
אידען אַ יאָר פון פרידען און גליק.

מר. און מרם. לואים סילווער
און פאַמיליע

עקזעקוטיוו־דירעקטאָר אַרבעטער־רינג־הויז, נ. י.

ווינטשען אַלע פרייַנט און אַלע אידען אומעטום
אַ גוטען און גליקליכען נייעם יאָר.

מר. מיכאל פּיט
און פאַמיליע

פּרעז. פון „ביאַליסטאָקער צענטער" אין
מעלבורן, אויסטראַליע

באַגריסען אַלע פרייַנט און אַלע אידען צום נייעם יאָר
און ווינשען אַלעמען אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרם. דייוויד שומאַן
שיקאַגאָ, אילל.

ווינטשען אַ גליקליכען געזונטען נייעם יאָר צו אַלע
פרייַנט, לאַנדסלייט און כל ישראל

אונזערע ווייס־פרעזידענטען

מר. און מרס. סאל ווינער

און פאַמיליע

ווינשען אַ גוטען, געבענשטען נייעם יאָר מיט פיל פרייד

צו זייערע אַלע פרייַנד און אַלע לאַנדסלייט.

דעוו. און מרס. הערי פיינבערג

און פאַמיליע

קיו־גארדענס, נ. י.

טראַסטי פון ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפיטאָל

ווינטשען די באַאמטע און מתפּללים פון דעם פלעטבוש דזשואיש סענטער, אַלע פרייַנד און לאַנדסלייט, אַ געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר, אַ כתיבה וחתימה טובה.

האַרציגסטע וואונטשען צום נייעם יאָר צו ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט איבעראַל און צו כלל ישראל איבערן גאַנצען ערד־קוגל", „גלעצייכענט" מיט וואָרט פון האַרץ צו האַרץ,

פון

בען און נערא ראַבינאָוויץ

פּאַריז, פראַנקרייך

מר. און מרס. סידני און פלאָרענס דושאַבלאָן

ברוקלין, נ. י.

שיקען זייערע ברכות און גוטע וואונטשען צו אַלע פריינט פון נאַענט און פון ווייט, צום גאַנצען כלל ישראל פאַר אַ שנת חיים ושלום, אַ יאָר פון געזונט, גליק און פרידען אויף דער וועלט.

די נאַרדאַן פּרעס

ווינשען אַלע פרייַנד און די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט

אַ שנת חיים ושלום, אַ יאָר פון לעבען,

געזונט און גליק.

HARRY AND RAE SIDERMAN

and Family

extend good wishes to the Bialystoker Ladies Auxiliary Bronx League, and the Board of Directors of the Bialystoker Home for the Aged

A VERY HAPPY AND HEALTHY NEW YEAR

And may this year bring peace on earth, to Israel, and good will towards men — Amen!

MR. AND MRS.

WILLIAM AND FANNIE L. ALLEN

Bronx, New York

Members and Benefactors of the
BIALYSTOKER CENTER, HOME FOR THE AGED & INFIRMARY

wish all their friends to Bialystoker kinfolk, and to Jewry everywhere for a Happy and Prosperous New Year

---

מר. און מרס. גרשון נעירנג

און פאַמיליע

ווינשען די משפּחה און פריינד, אַלע לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל אומעטום, אַ שנת חיים ושלום,

אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. אַרטשי לין

און משפּחה

טראַסטי פון ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפיטאָל

שיקען זייערע בעסטע וואונטשען פאַר אַ נייעם, גליקליכען יאָר צום גאַנצען כלל ישראל.

מר. און מרס. סעם סאַלאַש

און פאַמיליע

קווינס ווילעדזש, נ. י.

באַגריסן די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט איבער דער גאַנצער וועלט צום נייעם יאָר.

אונזער ווייס-פרעזידענט

מר. און מרס. וויליאַם ווינער
און פאַמיליע

פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינטשען אַלע פרייַנד און אַלע אידען אַ גוטען
געזונטען נייעם יאָהר.

מר. און מרס. סאָל גאָלד
און משפּחה

טראָסטיס פון ביאַליסטאָקער צענטער אוו מושב זקנים

פּעירלאָון, נ. דזש.

באַגריסען אַלע קרובים, פרייַנד און אַלע אידען
צום נייעם יאָר און ווינשען זיי
אַ כתיבה וחתימה טובה.

דר. און פרוי מ. יוכנאָוועצקי
פּאַריז, פראַנקרייך

ווינשען דער ביאַליסטאָקער אידישער קאָלאָניע אין לאַנד
און אַלע ביאַליסטאָקער אידען איבער דער גאַנצער וועלט
אַ גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. וויליאַם סמיטה
און פאַמיליע פון שיקאַגאָ
(איצט אין מיאַמי, פלאָרידע)

ווינטשען אַלע פרייַנד און דעם גאַנצען כלל ישראל
אַ שנת חיים ושלום, געזונט און גליק.

מר. און מרס. בענעט אַראָנאָוסקי
און פאַמיליע

באַגריסען אַלע מיטגלידער און זייערע פאַמיליעס,
אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען
צום נייעם יאָהר.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

אַ געזונט יאָר צו מיין גאַנצער משפּחה, פרייַנט,
ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט וכל ישראל בכל
תפוצות העולם ווינטשן

מר. און מרס. מאָרים שוואַרץ
ברוקלין, נ. י.

מר. מייער דושאַקאָבי
און פאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר זייערע פרייַנד, לאַנדסלייט
און אַלע אידען אַ שנת ברכה והצלחה.

מר. און מרס. הערי פּאָל
און פאַמיליע

בראָנקס

באַגריסען צום נייעם יאָר אַלע זייערע קרובים, פרייַנד און
דעם כלל ישראל און ווינשען אַלעמען אַ יאָר פון כל טוב.

מר. און מרס. הערבערט סמיט
און קינדער

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע לאַנדסלייט און פרייַנד
אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. ראובן פישער
און פאַמיליע

טרעזשורערין און אַמבאַסאַדאָר פון „בראָנקס ליג"
געוו. סעק. ביאַליסטאָקער צענטער אוו מושב זקנים

ווינשען זייערע קרובים, די מיטגלידער פון „ביאַל.
קאַטערס קלוב" און דעם גאַנצען כלל ישראל אַ
געזונטען פרייליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס.

אשר און אסתר דאָפּעלט

און פאַמיליע

שיקען זייערע ברכות צו אַלע פריינט, לאַנדסלייט
און כל ישראל צום נייעם יאָר.

Greetings and Best Wishes for . . .

A HAPPY and PROSPEROUS NEW YEAR

MR. & MRS. ABE NOVICK

320 WEST END ROAD SOUTH ORANGE, N. J.

די גאַרבאַטי בריידער און זייערע משפחות

97 באוערי, ניוייאָרק

ווינשען אַלע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען
אַ געזונטען, גליקלעכען נייעם יאָר.

Greetings from . . .

LOUIS GREENBERG, Inc.

Plumbing Supplies

43 SUFFOLK STREET NEW YORK CITY

OR 4-2636

In Blessed Memory of

Dear Husband and Father

HARRY FRIEDMAN

from MINNIE FRIEDMAN
and Family

Paterson, New Jersey

אונזערע ליבע, חשוב'ע פריינד

מרס. חוה גרינהויז

און זון **פסח** (פיליפ דזשוייקאָב)

פון יאָהאַנעסבורג, ס. אפריקע

ווינשען אַלע זייערע פריינד און אַלע אידען איבער דער גאַרער וועלט אַ כתיבה וחתימה טובה, אַ געבענשטען און מזל'דיגען נייעם יאָר.

PRIME PAPER CORP.

22 Read Street New York 7, N. Y.

SPring 7-6767

MR. & MRS. MISCHA WARSCHAWSKI

Brooklyn, New York

wish all their relatives and friends

A HAPPY NEW YEAR

New Year Greetings from . . .

ADMIRAL CRAFT EQUIPMENT CORP.

100 FIFTH AVENUE NEW YORK, N. Y. 10011

ביאַליסטאָקער ליידים אָוקזילערי

228 איסט ברָאַדוויי, ניו־יאָרק

ווינשט אַלע שוועסטער און זייערע פאַמיליעס,
אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוטען,
געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר.

ביאַליסטאָקער ברענטש 88, א. ו.

ניו־יאָרק

מיר באַגריסען אונזערע מיטגלידער און פרייַנד
און אַלע לאַנדסלייט צום נייעם יאָהר.

בראַנקס ליג
פון ביאַליסטאָקער האָוּם

אונזער האַרציגע באַגריסונג צו אַלע אונזערע
שוועסטער און לאַנדסלייט צום נייעם יאָהר.

די לאָמזשער יאָנג מענס בענ. אסס׳ן

ווינשט די לאָמזשער און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט
און כּלל ישראל איבער דער וועלט

אַ שנת חיים ושלום.

אינד. ביאַליסטאָקער בראַדערלי לאָוו אַסאָסיאיישאַן

ניו־יאָרק

מיר שיקען אונזער באַגריסונג צו אונזערע
מיטגלידער און צו אַלע אידען
צום נייעם יאָהר.

ביאַליסטאָקער אונטערשטיצונגס פאַראיין „סומך נופלים״

מיר ווינשען אַלע ברידער מיט זייערע
פאַמיליעס און אַלע לאַנדסלייט בכלל
אַ שנת חיים ושלום

קלוב „ביאַליסטאָקער פרייַנט״

באַגריסט אַלע מיטגלידער מיט זייערע משפּחות
אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען און ווינשט זיי
אַ כתיבה וחתימה טובה

ביאַליסטאָקער בריקלייערס אַסס׳ן און די סיסטערהוד

ניו־יאָרק

צום נייעם יאָהר וואָס קומט, ווינשען מיר אַלע מעמבערס
און דעם גאַנצען כּלל ביאַליסטאָקער
אַ כתיבה וחתימה טובה

אינד. אַסטראַלענקער יאָנג מענס בענעוואָלענט אַסאָסיאיישאַן

ניו־יאָרק

מיר באַגריסען אַלע אונזערע מיטגלידער און פרייַנד
און אַלע אידען צום נייעם יאָר און ווינשען זיי געזונט
און גליק.

ביאַליסטאָקער אונט. פאַראיין

ברוקלין

מיר שיקען אונזערע ברכות צו אַלע אונזערע מעמבערס
און צו אַלע אידען צום נייעם יאָהר.

ביאַליסטאָקער רעליף סאָסייעטי
פעטערסאָן, נ. דזש.

★

מיר דאַנקען אַלעמען וואָס האָבען געהאָלפען אין אונזער אַרבעט.

מיר ווינשען צום נייעם יאָר אַלע אונזערע טויער מיטגלידער, אַלע פריינד און דאָנייטאָרס און אַלע אונזערע לאַנדסלייט פון ביידע זייטען ים

אַ געזונטען און גליקליכען יאָר

BIALYSTOKER-BRISKER AID SOCIETY

of Detroit, Mich.

wishes all their members, friends and landsleit

a very Happy and Healthy New Year

New Year Greetings

from

A Good Friend

COUNSELLOR ABRAHAM KAPLAN

1450 BROADWAY NEW YORK

ביאַליסטאָקער בענעוו. סאָסייעטי
אין מילוואָקי

מיר שיקען אונזער באַגריסונג צו אַלע אונזערע מיטגלידער און לאַנדסלייט און צו אַלע אידען צום נייעם יאָר. זאָל דער יאָר וואָס קומט איצט אָן, ברענגען ישועות ונחמות צו אונזער גאַנצען כלל ישראל.

Our Bialystoker Photographer

MR. & MRS.

JONAH B. ISAKOWITZ

and Family

Flushing, New York

extend to their relatives, friends, Bialystoker kinfolk, members of the "Club Bialystoker Friends" and of the "Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary, to all their customers, to fellow-Jews in Israel and everywhere, best wishes for a Happy New Year

New Year Greetings from . . .

AL. LIDSKY

Stationery Supplies

342 EAST 6th STREET

New York City

OR 4-3466

MRS. CLARA MARCUS

extends best wishes
for a Happy New Year

גאַניאַנדם־טרעפטינער
יאָנג פריענדם

ווינשען אַלע מיטגלידער און זייערע פאַמיליעס ווי אויך אַלע אידען, אַ גוטען, געבענשטען נייעם יאָר פון געזונט און פרייד.

New Year Greetings from . . .

YORKVILLE
COFFEE CO.

401 EAST 90th STREET

New York City

TR 6-0606

ביאַליסטאָקער פאַראיין ,אחבת אחים'
ניו־יאָרק

אונזערע האַרציגסטע באַגריסונגען און גוטע וואונשען צו אַלע אונזערע מיטגלידער און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

New Year Greetings from . . .

VOGEL'S
DAIRY PRODUCTS

145 READE STREET

New York City

RE 2-9785

לשנה טובה וואונטשען פון אונזערע אַרגענטינער לאַנדסלייט און טוער

העניאַך און רחל קוליש

בוענאָס אירעס

מיט זייערע קינדער און אייניקלעך וויינטשען זייערע קרובים, פריינט און לאַנדסלייט אין אַרגענטינע, אַמעריקע, ישראל און ביאַליסטאָקער אידען ווי אויך כלל ישראל איבער דער גאַנצער וועלט

אַ גוט יאָר

יוסף (באָזע) און יודושיניאַ קוליש

בוענאָס אירעס

מיט זייערע קינדער און אייניקלעך שיקן איבער זייערע וואַרעמסטע גרוסן און לשנה טובה וואונטשען צו זייער משפּחה, פריינט, לאַנדסלייט דאָ אין לאַנד, מדינת ישראל, אין אַמעריקע און בכל מקום שהם, צו ביאַליסטאָקער אידען איבעראַל און צו אחינו בני ישראל אין די תפוצות, פאַר א

שנת חיים ושלום

הערשל און סטעלאַ פּיגין

און פאַמיליע

בוענאָס אירעס

וויינטשען זייערע קרובים, פריינט, חברים, לאַנדסלייט אין אַרגענטינע, אין אַמעריקע, אין מדינת ישראל און אומעטום, ביאַליסטאָקער אידען וואו נאָר זיי געפינען זיך, כלל ישראל אויף דעם גאַנצן ערד-קוגעל

אַ שנת גאולה וישועה

יאַנקל און נאַלדע באגיש

בוענאָס אירעס

באַגריסען זייער משפּחה, שוועסטער רייזעל מיט איר פאַמיליע אין אַרגענטינע, זייערע קרובים אין אַמעריקע, באַזונדערס דעם ברודער **דוד פוקס**, שוועסטער און שוואַגער, **מרים און לואים נוימאַן** און זייער פאַמיליע אין דענווער, קאָלאָ., ווי אויך דעם ברודער און שוואַגער, **חיים** און **מאַלי פוקס** און פאַמיליע, אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אידען איבעראַל צום נייעם יאָר ,

איסאַק און רחל קאגאן

בוענאָס אירעס

באַגריסן זייער פאַמיליע, ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט לאַנדסלייט און כלל ישראל מיט וואַרעמסטע לשנה טובה וואונטשען צום נייעם יאָר.

דער ביאַליסטאָקער פאַרבאַנד

בוענאָס אירעס

און די קאָאָפּעראַטיוו ליי-קאָסע „לא טעקסטיל"

וויזשא לינטש, ארגענטינע

באַגריסן אַלע באַאמטע ,טוער, מיטגלידער, לאַנדסלייט און כלל ישראל אומעטום מיט בעסטע וואונטשען פאַר אַ געזונט און געבענטשט יאָר.

באַגריסונגען פון פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָהר

(לויט'ן אלף בית)

— א. —

אַ גוט יאָר

צו אַלע אידען!

מר. ווילי‌אַם אייבראַמסאָן

און פאַמיליע

שיקען זייערע בעסטע ווּאונשען צו אַלע קרובים, פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. פיליפ אַבראַמאָוויץ

און פאַמיליע

ווינשען אַלע קרובים און פריינד צום נייעם יאָר א כתיבה וחתימה טובה.

פאַמיליע אַטענשטיין

ווינשען אַ גוטען געבענטשטען יאָר צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט ווי אויך צום גאַנצען כלל ישראל.

סעם אָגוש

און פאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט אַ גמר חתימה טובה.

מרס. רעבעקאַ אַפּעלבוים

און פאַמיליע, ברוקלין

ווינטשען זייערע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוטען, געזונטען און גליקליכען יאָר, אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. סידני אייזנער

און פאַמיליע

ווינטשען אַלע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. שרה אינדיג

ווינשט אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גוטען, געבענשטען נייעם יאָר פון גענזונט און כל טוב.

מר. און מרס. אהרן אַרקער

און פאַמיליע, ברוקלין

שיקען זייערע האַרציגע ברכות צו אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. איידע אייזאַק

און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד, לאַנדסלייט און דעם ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים אַ יאָר פון געזונט און פרייד.

מרס. עטעל אַדלער

און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד, משפחה און לאַנדסלייט אַ גוטען געבענטשטען יאָר.

מר. ראובן אַפּעל

און פאַמיליע, קי וועסט, פלאַ.

ווינשען זייערע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען א גליקליכען נייעם יאָר.

מר. לואיס אַלבערט

און פאַמיליע

ווינשען זייערע קרובים און אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. הערי אגוש

און פאַמיליע,

ווינטשען אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ נייעם, געזונטען און פריילִיכען יאָר.

חאַשקע אַסטראָוו

און פאַמיליע

שיקט אירע ברכות צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דעניעל אַלעקסאַנדער

און פאַמיליע, שיקאַגאָ

שיקען זייערע גליקוואונשען און גרוסען פאַר אַ נייעם, גוטען געבענטשטען יאָר צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט.

מר. און מרס היימאַן באַביטש

ברייטאָן ביטש, ברוקלין

ווינשען אַ כתיבה וחתימה טובה אַלע פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

— ב. —

מרס. אַנא בערגער

ענגלישטאָן, נ. דזש.

ווינשען אַלע אידען אַ גוטען און געבענטשטען יאָר.

חיים ביטערמאַן

מעקסיקאָ

ווינטשט זיין פאַמיליע און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

הרב משה חיים אלתר וחנה בייקאָפסקי

לינדען, נ. דזש.

ווינשען אַלע אידען אומעטום אַ שנת חיים ושלום, אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. א. ביליג

בראָנקס, נ. י.

ווינטשען אַלע לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל אומעטום אַ געבענטשטען נייעם יאָר.

מרס. צילע ביאל
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינטשען אַ גוטען גליקליכען, נייעם יאָר זייער משפּחה, די לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל.

די פאַמיליע ברעסלאָו
מאַנטיסעלאָ, נ. י.

ווינשען אַלע זייערע קרובים, פריינט און לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאָר.

סעם און סערע בעל
און פאַמיליע

ווינשען אַלדאָס גוטס צו אַלע פריינט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. י. בירענבוים
בראָנקס

ווינטשט ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אַ גוט יאָר.

מר. ברוך בערגער
ברוקלין, נ. י.

ווינשען אַלע אידען צום נייעם יאָר אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. מ. בראָקער

באַגריסט אַלע אידן צום נייעם יאָר.

מר. איזידאָר בערמאַן
און פאַמיליע,
בעטהעסדאַ, מערילאַנד

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גליקליכען נייעם יאָר

מר. און מרס. אוירווינג ב. בלאָק

ווינשען פיל גליק און פרייד צו אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען.

מר. טשאַרלז בערגער
און פאַמיליע

ווינשען זייערע פריינד, לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. גאָלדע (מען) ברעסאק
מיאַמי ביטש, פלאָ.

ווינשט אַלע פריינד און כל ישראל אַ געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר.

אַ כתיבה וחתימה טובה
ווינשען מיר אונזער משפּחה אין פאַריז און ישראל, קרובים, פריינד און באַקאַנטע.

מר. אן מרס. מאַקס באַביטש
בראָנקס

מר. און מרס. מאָריס בענדער
און זייער זון

באַגריסען צום נייעם יאָר אַלע פריינט און אַלע לאַנדסלייט און ווינשען זיי אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. יעקב בערען
און פאַמיליע, ברוקלין

באַגריסט די ביאַליסטאָקער און גראָדנער אידען אומעטום צום נייעם יאָר.

— ג. —

מרס. פעני גאָלדבערג
וואַשינגטאָן, ד. ס.

ווינטשט אירע אַלע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוטען און גליקליכען יאָר.

מרס. גאָסי גאָרדאָן
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען צום נייעם יאָר זייער משפּחה און אַלע ברידער פון ביאַליסטאָקער בריקלייערס אסס׳ן, און אַלע לאַנדסלייט אַ שנת ברכה והצלחה.

מר. און מרס. בען גאָלוב
און פאַמיליע, בראָנקס, נ. י.

באַגריסען זייערע פריינט, די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייס יאָר.

מר. און מרס נייטען גאָלדבערג
בראָנקס

שיקען זייערע ברכות און גליקוואונשען צו אַלע פריינד און צו אַלע לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאַרטין גור
און פאַמיליע, פילאַדעלפיע, פאַ.

ווינטשט אַלע ביאַליסטאָקער אידען אַ גוט יאָר.

מאָריס גינזבורג
און פאַמיליע, ברוקלין

באַגריסען צום נייעם יאָר אַלע פריינד און לאַנדסלייט און ווינשען זיי כל טוב.

מר. און מרס. סעמועל געלטשינסקי
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינטשט ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

מר. מאָריס גאָלדפיין
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינט און דעם כלל ישראל אַ שנת חיים ושלום.

מרס. מערי גאָלדבערג

ווינשט אַלע אידען אַ גוט, געזונט יאָר.

מר. און מרס. דזשעק גוטמאַן
און פאַמיליע, בעיסייד, נ. י.

באַגריסען ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאַקס גאָלוב
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינטשט גראָדנער און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אַ געבענטשט יאָר.

מר. און מרס. ליסאנסקי־געיל

ווינטשען זייערע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאָר.

מר. מאַקס גאָלדמאַן
און משפּחה, ברוקלין

ווינשען אַלע זייערע פריינט, קרובים און לאַנדסלייט אַ גוט און געבענטשט יאָר.

מר. בען גרין

ווינטשט זיין פאַמיליע, פריינט און אַלע אידען אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. דזשעק גאָלדען
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינשען צום נייעם יאָר זייערע אַלע פרייַנד אַ סך געזונט און גליק.

מר. און מרס. דזשעק גאָלדבערג
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פרייַנד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. ד. גאָלדבערג

ווינטשט זיינע פרייַנט און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. דזשוליוס גאָטליב
און פאַמיליע

באַגריסען זייערע פרייַנט און אַלע אידען צום נייעם יאָר און ווינשען זיי אַלדאָס גוטס.

מר. און מרס. סימאָר גאָלדשטיין
פלאָשינג, נ. י.

ווינטשען זייער ברודער און שוועגערין, יעקב און ראָזע גאָלדשטיין און פאַמיליע, זייערע קרובים, לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. ווויקטאָר גאָלדבערג
און פאַמיליע

ווינטשט ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוט יאָר.

מרס. ראָזע גרינשטיין
און פאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר געזונט און גליק צו אַלע פרייַנד און דעם כלל ישראל.

מרס. סיליע גאשעוויטש

ווינשט אַ גוטען נייעם יאָר צו אַלע אירע פרייַנד און כל ישראל.

מר. און מרס. מייקעל גאָלדבערג
מאָנטעווידעאָ, אורוגוואַי

שיקן זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דעניעל (זיידעל) גאָלדבערג
קאָלטשעסטער, קאַנ.

ווינטשען זייער פאַמיליע, לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. מאַקס גאָלדבערג

ווינשען פיל גליק און פרייד צו אַלע פרייַנד און כל ישראל צום נייעם יאָר.

— ד. —

מר. מאַקס דאָרף

ווינטשט זיין פאַמיליע און אַלע אידען אַ גוט יאָר.

מר. נייטען דזשאַנאָוויץ
און פאַמיליע, פאַסעיק, נ. דזש.

באַגריסען אַלע פרייַנט צום נייעם יאָר און ווינשען זיי געזונט און אַלדאָס גוטס.

מר. מ. דזשאַנאָפסקי
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַלע קרובים, פרייַנד און אַלע לאַנדסלייט פיל געזונט און גליק צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. ב. דינעס
און פאַמיליע, פאָלסבורג, נ. י.

שיקן זייערע ברכות צום כלל ישראל צום נייעם יאָר.

מר. דזשעק דירעקטאָר

און פאַמיליע, נארוויטש, קאַנ.

ווינשען אַ גליקליכען נייעם יאָר אַלע פרייַנט, די בעקער אַרבעטער, און אַלע אידען בכלל.

מר. און מרס. אַלעקס דאָרען
מילוואָקי, ווייסק.

וויין־פּרעז. „ביאַל. בענעוו. סאָסייעטי"

ווינשען אַלע פרייַנד, לאַנדסלייט און משפּחה אַ געזונטען און גליקליכען יאָר.

מר. דוד דימענטשטיין
און פאַמיליע
(שאול רייסקים אייניקעל)

ווינשען אַלע קרובים און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. דזשעסי דאָלינסקי
און קינדער, ברוקלין, נ. י.

ווינטשען זייערע קרובים און פריינט, ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל אומעטום אַ גליקליכען יאָר.

מר. לואיס דזש. דיאַמאָנד
ניו ראשעל

ווינשט אַ גוטען געבענטשטען נייַ־יאָר צו אַלע פרייַנד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. א. דארעוויטש
און פאַמיליע, שיקאַגאָ

שיקען צום נייעם יאָר די בעסטע וואונשען צו זייער פאַמיליע, פרייַנד און צו די משפּחות אין מדינת ישראל און אין אויסטראַליע.

מרס. סיליע דזשאַפע
און פאַמיליע

שיקען זייערע ברכות צו אַלע פרייַנד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. רייטשעל דזשאַפע
און פאַמיליע

באַגריסען האַרציג זייערע אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מרס. בלומע דאָבקין און פאַמיליע
יוניאָן סיטי, נ. דזש.

שיקען זייער גוטען וואונש צו אַלע פרייַנד צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזש. ה. דענים
און פאַמיליע, בראָנקס, נ. י.

ווינשען די זקנים פון דער ביאַליסטאָקער האָום אַ שנת חיים ושלום.

מרס. רייטשעל דזשעקמאן
און פאַמיליע

ווינשען אַ גוטען, פרייליכען יאָר אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען.

מר. און מרס. דזש. דאברימאַן
און פאַמיליע, עוואנסטאָן, איל.

ווינשען זייער משפּחה און אַלע פרייַנד און דעם כלל ישראל אַ שנת חיים ושלום וברכה והצלחה.

ר. דאווידסאָן
אַנטווערפּן, בעלגיע

ווינטשט די ביאַליסטאָקער אידען און כל ישראל אַ געבענטשען יאָר.

— ה. —

מרס. רעבעקאַ הענקאָוויץ
און פאַמיליע
ווינשען זייערע קרובים און פריינד א סך גליק צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. טביה האַנאָוער
און פאַמיליע
ווינשען אַלע פריינד און כלל ישראל א גוטען, געבענטשטען נייעם יאָר.

מר. און מרס. אוירווינג הערשקאָוויץ
ברוקלין
באַגריסען כלל ישראל און זייערע פריינט אין אַרגענטינע צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזשאַרדזש און פערל האַלפערן
ווינשען אַלע פריינד, לאַנדסלייט און דעם גאַנצען כלל ישראל א כתיבה וחתימה טובה.

מרס. סיליע הארן
און פאַמיליע, ברוקלין
באַגריסן אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מרס. סערע העלער
און פאַמיליע, מילוואָקי
ווינשען אַלע אידען א גוטען צופרידענעם נייעם יאָר.

— ו. —

מר. און מרס. מייקעל וואַלאַס
און פאַמיליע, ניו־יאָרק
ווינשען זייער פאַמיליע, קרובים, פריינט און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט איבער דער גאָרער וועלט א געבענטשטען נייעם יאָר.

מרס. איזידאָר וועבמאַן
און פאַמיליע
ווינשען א גוטען, געבענשטען יאָר אַלע פריינד און אַלע אידען.

מר. און מרס. ס. וויגער
בראָנקס
ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען א גוטען, געזונטען נייעם יאָר.

חזן יעקב וויסאטשעק
און פאַמיליע
שיקען זייערע באַגריסונגען און גוטע וואונשען צו אַלע זייערע פריינד אין ווינשען דעם כלל ישראל א כתיבה וחתימה טובה.

מר. ניאַמע וואַלדמאַן
ברוקלין
ווינשט צום נייעם יאָר אַלע פריינד און לאַנדסלייט געזונט, גליק און פיל פרייד.

מר. סיימאַן ווינבערג
און משפחה
ווינשען א כתיבה וחתימה טובה צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. נחמיה וועלבלוד
און פאַמיליע
באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע זייערע קרובים, פריינד און אַלע אידען.

מר. און מרס. פיליפ וויטאַף
ווינשען אַלע פריינד און דעם כלל ישראל א נייעם יאָר פון אַלדאָס גוטס.

עוזר ווייסגאַרבער (ווייס) כינקע סודאביטשער
בראָנקס, נ. י.
ווינשען פיל גליק צום נייעם יאָר צו אַלע פריינד און אַלע אידען.

מר. און מרס. דזשאָו וויטאַף
און פאַמיליע
א האַרציגען גליקוואונש צו אַלע אונזערע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. דזשייקאָב ווילסאָן
ניו־יאָרק
ווינשט א כתיבה וחתימה טובה אַלע פריינד און כלל ישראל.

מר. און מרס. סעם און נעטי ווינשטיין בראָנקס
ווינשען א גוטען און געבענשטען נייעם יאָר זייערע פריינד און דעם כלל ישראל.

מרס. מערי ווינבערג
שיקט אירע האַרציגע וואונטשען צו אַלע פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. ווייסבערג
ווינטשען אַלע אידען א גוט יאָר.

מרס. דזשעני ווייסמאַן
ניו־יאָרק
ווינשט אַלע שוועסטער פון דער „ביאַל. לידיש אָוקזילערי", לאַנדסלייט און אַלע פריינט א גוט יאָר.

מר. און מרס. יעקב וואַליקאָוו
און פאַמיליע, בראָנקס
באַגריסען די גראָדנער לאַנדסלייט און ספעציעל די העלדישע ארמיי פון ישראל צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזשאָזעף וואריק
און פאַמיליע
ווינטשען אַלע פריינד און דעם כלל ישראל א געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר. לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

מרס. נעטי וואגמאן
און פאַמיליע
ווינשען אַלע פריינט און לאַנדסלייט א גוטען, געבענטשטען יאָר.

מר. און מרס. אַרטור וואַכטעל
עלפאַסאָ, טעקסאס
שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מרס. יעטע ווהייט
ווינשט אַלע פריינד און אַלע אידען א גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאַריס ווין
און פאַמיליע, מאָנטרעאל, קאַנאַדע,
ווינשען צום נייעם יאָר אַלע פריינד און כל ישראל אלדאָס גוטס.

מר. סידני ווידערלייט
און פאַמיליע
שיקען זייערע ברכות צו דער גאַנצער משפחה און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

— ז. —

מר. און מרס. דייוויד זאַקים
און פאַמיליע
פעטערסאָן נ. דזש.
ווינשען זייערע קינדער, פריינד און אַלע לאַנדסלייט פיל גליק און פרייד צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מיטשעל זיילאַן
פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינשען אַ גוטען און געזונטען נייעם יאָר צו אַלע זייערע פריינד און צום כלל ישראל.

מאיר און מערי זאַקהיים
ניו־יאָרק

באַגריסט אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און ווינשט זיי אַ געזונטען נייעם יאָר.

מר. און מרס. איזידאָר זאַלעוויץ
בראָנקס, נ. י.

ווינשען אַלע לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גוט יאָר, אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. דזשוליוס זאַבלודאָווסקי
און פאַמיליע

ווינשען פיל גליק און פרייד צו זייערע אַלע פריינט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. חיים זעלעווינסקי
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינטשען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

— ט. —

מר. און מרס. איזידאָר טימאָנער
ווינשט אַלע אידען אַ יאָר פון געזונט און פרנסה און שלום אויף דער וועלט.

מר. און מרס. בען טראָש
און משפחה, מילוואָקי, ווייסק.

קאָר. סעק. „ביאַליסטאָקער בענעוו. סאָסייעטי"

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גוטען, נייעם יאָר.

מרס. איווע טענד
און פאַמיליע

ווינשען אַלע נאָענטע און אויך ווייטע פריינד און אַלע לאַנדסלייט בכלל אַ גוטען, געבענשטען יאָר.

דוד טשעסלער
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינשען אַלע לאַנדסלייט און פריינד אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

סאל טשעסלער
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינשען אַ שנת חיים ושלום צו אַלע פריינד און אַלע אידען.

מר. און מרס. מאַקס טאָבייעס
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מר. לעאָנארד טער
און פאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר זייערע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. פעני טאַלינסקי
און קינדער

ווינשען אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט אַ גוטען יאָר.

מר. מאַקס טשייסען
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינטשן צום נייעם יאָר אַלע פריינד און לאַנדסלייט פיל געזונט און גליק.

— י. —

מרס. אסתר יערוזאַלימסקי
און פאַמיליע, לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפ.

ווינטשן זייער ברודער און שוועגערין, רעוו. און מרס. חיים ראצקי, זייערע אַלע פריינט פון נאָענט און ווייט, אַלע לאַנדסלייט פון אומעטום און אַלע אידען איבער דער וועלט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. הערי יאָסעם
און פאַמיליע, פּאָרעסט הילס, נ. י.

ווינטשען אַלע ביאַליסטאָקער אידען אַ יאָר פון גליק און פרידען.

יעקב יערוזאַלימסקי
ווינטשט דער רעדאַקציע פון „ביאַל. שטימע", פאַרוואַלטונג פון „ביאַל. צענטער", אַלע לאַנדסלייט, פריינט, מדינת ישראל און כל ישראל אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. וויליאַם יאַנאָווסקי
און משפחה

ווינשען זייערע אַלע פריינד און קרובים און אַלע לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

— כ. —

מר. און מרס. פיליפ כאַבאָצקי
בראָנקס

ווינטשען אַ גוטען, געבענטשטען יאָר אַלע זייערע קרובים און כל ישראל.

מר. יעקב כהן
בראָנקס

באַגריסט צום נייעם יאָר אַלע פריינד, חברים, שרייבער און דעם כלל ישראל אומעטום.

מר. און מרס. א. ז. כאַבאָצקי
זייערע קינדער, אייניקלאַך און אוריניקלאַך, ווינטשען אַלעמען געזונט, פרנסה און שלום אויף דער גאַנצער וועלט.

— ל. —

מר. הערמאַן לובין און פאַמיליע
ניו־יאָרק

ווינטשען צום נייעם יאָר אַלע פריינט און אַלע אידען אַ גוטען און פרייליכען יאָר.

מר. און מרס. שמואל לאָנדאָן
סאַנטאַ מאָניקאַ, קאַל.

ווינשען צום נייעם יאָר אונזערע קרובים און פריינד און דעם גאַנצען כלל ישראל אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. ראַלף לינסקי
טאַמפּאַ, פלאָרידאַ

ווינשען זייערע אַלע פריינד און לאַנדסלייט פיל גליק און צופרידענהייט צום נייעם יאָר.

מרס. אסתר ליבערמאַן
אָרלאַנדא, פלאָרידא

ווינשט אירע קינדער, קרובים און אַלע אידען אַ גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. סעם לובעטסקי
זייער טאָכטער, איידעם און איניקלעך
אין דעטראָיט און קוזין גוטשקאָווסקי
אין ישראל
שיקען זייערע בעסטע וואונשען צום נייעם יאָר צו אַלע פריינד און צו אַלע לאַנדסלייט.

מר. און מרס. סאל און העטי ליווי
(זון פון טאָדרעס נעסוועזשסקי
(פון ביאָליסטאָק)
פאָרעסט הילס, נ. י.
וויכטשען אַלע ביאָליסטאָקער לאַנדסלייט און כלל ישראל אויף דער וועלט אַ יאָר פון שלום.

מרס. ווייאָלאַ לין
און פאַמיליע
וויכשען פיל געזונט און גליק צו זייערע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. הערי לאַזאַר
ברוקלין
וויכשען אַלע פריינד און אַלע לאַנסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. גדליה לין
און פאַמיליע, ברוקלין, נ. י.
באַגריסט זיין פאַמיליע אין ישראל און ביאָליסטאָקער לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מרס. פעני לעווין
לאָנג ביטש, נ. י.
וויכשט אַלע אידען אויף דער גאַנצער וועלט אַ כתיבה וחתימה טובה מיט געזונט און פרייד.

מר. און מרס. אייברעהעם לעווין
און פאַמיליע, ראטשעסטער, נ. י.
וויכשען זייערע פריינד און אַלע אידען אַ גליקליכען פרייליכען יאָר.

מר. און מרס. פיליפ לינענבערג
און פאַמיליע, ברוקלין
וויכשען אַ גוטען, געזונטען נייעם יאָר צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט.

מר. און מרס. לואיס ליוואַי
בראָנקס, נ. י.
וויכשען אַ כתיבה וחתימה טובה צו זייערע פריינד, לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל.

בערל און שרה לעף
ברוקלין
וויכשען זייער משפחה און אַלע אידען אַ גליקליכען נייעם יאָר.

מר. עלי לידסקי
און פאַמיליע
וויכשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. ווילי‌אַם לאַזאַראָף
און פאַמיליע, ווראנא, נ. דזש.
וויכשען אַלע אידען אַ גוטען גליקליכען נייעם יאָר.

מרס. דזש. ליימאן
און פאַמיליע, ברוקלין
וויכשען זייערע פריינד און אַלע אידען אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

סידני ס. לעווין
ווערסטבורי, נ. י.
וויכשט אַלע אידען אַ געזונט און גליקליך נייי־יאָר.

— מ. —

מר. און מרס. בערנאַרד מעסער
און זון, בראָנקס, נ. י.
וויכטשען אַלע אידען אַ גוט יאָר און באַגריסען זייער שוועסטער אין לאָנג ביטש, נ. י.

מר. און מרס. סעם מעי
היי פאַלס, ניו־יאָרק
שיקען זייערע האַרציגסטע ברכות צו אַלע פריינד, און כלל ישראל, צום נייעם יאָר.

מר. הערי מוסען
ברידזשפאָרט, קאָנ.
וויכשט אַלע פריינד און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאָר.

אסתר און ישראל מעכאַניק
בראָנקס
וויכטשען אַ געבענטשטען נייעם יאָר צו זייער פאַמיליע, לאַנדסלייט און כלל־ישראל.

סאל און סערע מינעס
ברוקלין, נ. י.
שיקען זייערע ברכות און גוטע וואונשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

די גבאים און מתפללים
פון דער שוהל פון ביאַליסטאָקער מושב זקנים וויכטשען אַלעמען אַ גוטען און געבענטשטען יאָר.

מיר באַגריסען צום נייעם יאָר אונזערע שוועסטער און ברידער, קרובים, פריינד און חברים אין מאָנטרעאָל, קאַנאַדע, ניו־יאָרק און אין ישראל.

סאַניעל און מלכה מירמאַן
מאָנטרעאָל, קאַנאַדע

מר. און מרס. הערי מאַרקוס
און פאַמיליע, פאַסייק, נ. דזש.
וויכטשען אַלע זייערע פריינט און אידען אומעטום אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. אשר מעקלער
און פאַמיליע, לאָס אַנדזשעלעס
באַגריסען און וויכשען אַלדאָס גוטס צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. היימאַן מען
און פאַמיליע
פראָט. סענק. ביאָליסטאָקער צענטער און מושב זקנים
וויכשען זייערע קרובים און פריינד און אַלע לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. דזשאָו מינעס
און פאַמיליע
וויכשען אַ פרייליכען, געזונטען יאָר צו אַלע זייערע פריינד און כל ישראל.

מר. און מרס. דיינע מאגיל

ווינשען אלע לאנדסלייט און אלע אידען
א גוטען און געזונטען נייעם יאר.

מר. און מרס. אייזיק און דאָרע בייקאפסקי־מייערסאן

ברוקלין

ווינשען צום נייעם יאר אלע פריינד
און כל ישראל געזונט און גליק.

מרס. אייבראם מענדעלסאן

און פאמיליע

שיקט אירע ניי־יאר גרוסען און גוטע
וואונשען צו אלע אידען.

מר. און מרס. ווילי‌אם מענדעלסאן

ווינשען זייערע פריינד און לאנדסלייט
א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. לעאן מעכאניק

פלאשינג, נ. י.

ווינשן אלע אידען אויף דער גאנצער
וועלט א שנת חיים ושלום, געזונט, גליק
און פרייד.

מרס. בעקי מינעס

קינדער, אייניקלאך און אור־אייניקלאך

באגריסען אלע לאנדסלייט צום נייעם
יאר און ווינשען אלעמען א כתיבה
וחתימה טובה.

ביילע מינקאוויץ

און פאמיליע

ווינשען אלע זייערע קרובים, פריינד און
לאנדסלייט א יאר פון געזונט און פרייד.

מרס. דיינא מעדוועדעוו

ווינטשט א געזונטען יאר צו דער פא־
מיליע, פריינט און לאנדסלייט.

מרס. פאלין מילער

לאס אנדזשעלעס

ווינשט צום נייעם יאר אלע אירע
פריינד און אלע לאנדסלייט אומעטום
געזונט און פרייד.

מאקס מארגוליס

(„מארס טעקסטיילס")

פעטערסאן, נ. דזש.

ווינטשט זיינע פעטערסאנער לאנדסלייט
און אלע אידען א שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. בען מאזור

און פאמיליע

ווינטשען אלע סעמיאטיטשער און בי־א־
ליסטאקער אידען, חברים פון איד. נאצ.
ארב. פארבאנד און כל לישראל אומע־
טום א יאר פון פרידען אין מדינת יש־
ראל און אויף דער גאנצער וועלט.

— נ. —

חייה פייגעל נאכלין

און פאמיליע, ניו־יארק

ווינטשען זייערע קרובים און פריינט א
שנת חיים ושלום.

מר. און מרס בענדזשאמין ניומאן

פעטערסאן, נ. דזש.

ווינשט א גוטען און געזונטען יאר אלע
פריינד און לאנדסלייט.

ראזא נעווא‌דאווסקא

ברוקלין, נ. י.

ווינטשט קאלעגען־שרייבער פון „ביא־
שטימע", ביאליסטאקער לאנדסלייט און
אלע אידען א גוט יאר.

מר. און מרס. איזידאר נאכלין

און פאמיליע, בראנקס

ווינשען אלע פריינט און כלל ישראל
א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. מאריס ניומאן

און פאמיליע, ברוקלין

שיקען זייערע גליקוואונשען צום נייעם
יאר אלע פריינד און לאנדסלייט.

— ס. —

דר. יעקב און שושנה סאקאל

און טעכטער, בעווערלי הילס, קאליפ.

ווינשען אלע ביאליסטאקער לאנדס־
לייט און כלל ישראל א גליקליך יאר.

מר. און מרס. הענרי סאלין

און פאמיליע, ברוקלין

ווינשען אלע קרובים, פריינד און אלע
אידען א געבענטשטען און גליקליכען
נייעם יאר מיט געזונט און פרייד.

מר. און מרס. געניא און מאריס סאלאמאן

און פאמיליע

באגריסען אלע פריינד און כלל־ישראל
מיט דעם וואונש פון א געזונטען, גליק־
ליכען נייעם יאר.

מר. און מרס. סאל סאלאמאן

און פאמיליע, פאלם ספרינגס, קאל.

אונזערע הארציגע באגריסונגען צום
נייעם יאר צו אונזערע אלע פריינד און
צו אלע אידען אויף דער גאנצער וועלט.

מרס. ראזע סאנדערס

און פאמיליע, פעטערסאן, נ. דזש.

ווינשען אלע פריינד און אלע אידען א
סך געזונט און גליק צום נייעם יאר.

מר. און מרס. מאקס סאקס

און פאמיליע, פאסעיק, נ. דזש.

ווינשען אלע פריינד און לאנדסלייט א
גוטען, געבענשטען יאר.

מרס. עני סאקאלאוו

און פאמיליע, ברוקלין

ווינשען א גוטען, גליקליכען יאר צו אלע
לאנדסלייט און אלע אידען.

מרס. הילדע סלאיער

ווינטשט איר שוועגערין, מערי, די פא־
מיליעס סלאיער־פארמאן און זינאקס
אין אמעריקע, די קוזינס זאלצמאן אין
ישראל און אלע שוועסטער פון דער
ביאל. ליידיס אוקזילערי, לאנדסלייט און
פריינט א גוט יאר.

מרס. מערי סטיין

און פאמיליע

ווינשען געזונט און פרייד צו אלע
פריינט און אלע אידען צום נייעם יאר.

מרס. הערי סאקאל

און פאמיליע, בוירמינגהעם, אלא.

ווינשען א גוטען, געבענשטען יאר צו
אלע פריינט, לאנדסלייט און אלע אידען.

לואיס סלאָון

310 לענאָקס ראָוד, ברוקלין, נ. י.

באַגריסט אַלע אידען צום נייעם יאָר.

פאַמיליע סענדערס

באַגריסט זייער פאָטער סאָלאָמאָן גאָל־דענבערג און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. עלי סינגער

און פאַמיליע, פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען פיל פרייד און גליק צום נייעם יאָר.

מרס. מאַקס סטיין

און פאַמיליע, ניו־יאָרק

ווינשען זייער משפּחה און אַלע אידן אַ גוטען געבענשטען נייעם יאָר.

מרס. איידע סטאלמאן

פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינשט צום נייעם יאָר אַלע אירע פריינד און לאַנדסלייט פיל גליק, גע־זונט און פרייד.

מרס. אסתר סאַכאַר

און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גוטען געזונטען נייעם יאָר.

מר. און מרס. סאָל סאיד

און פאַמיליע

ווינשען זייערע קרובים, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוטען, געזונטען און פריי־ליכען נייעם יאָר.

מרס. פּאָלאַ סאוויצקי

האָדסאָן, נ. י.

שיקט אירע האַרציגסטע ניי־יאָר ברכות צו אַלע אידען איבער דער גאָרער וועלט.

מר. און מרס. מאָריס סאַלנעט

און פאַמיליע, ברוקלין, נ. י.

ווינשען אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר צו אַלע זייערע קרובים, פריינד און לאַנדסלייט.

מר. און מרס. סאָל סטאַבינסקי

און פאַמיליע, ברוקלין

ווינטשטען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדס־לייט אַ יאָר פון גליק און פריידען.

אַדעל ספּונט

ווינשט אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ גוטען, געזונטען יאָר.

מר. און מרס. סעמועל סאַוואַד

אַטלאַנטיק סיטי, נ. דזש.

ווינשען זייער פאַמיליע, פריינד און באַ־קאַנטע אַ גליקליכען יאָר און אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. הערי סידער

און פאַמיליע, פילאַדעלפיע

ווינשען אַלע פריינד, דעם כלל ישראל אַ גוטען, געבענשטען נייעם יאָר.

מרס. סערע סייבעל

ווינשט אַלע גאַענטע און ווייטע פריינד, און אַלע אידען, אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. פיליפּ סלאַפּאַק

און פאַמיליע, קרעענבורי, נ. דזש.

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ גוטען, געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאַקס סוטקער

שיקאַגאָ

ווינשט אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר צום גאַנצען כלל ישראל.

מר. און מרס. דזשאָזעף סאַבעל

און פאַמיליע, בראָנקס

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע פריינט און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. דוד סאָהן

און פאַמיליע

שיקען זייערע האַרציגסטע ברכות צו אַלע זייערע פריינד און צום כלל ישראל צום נייעם יאָר.

מר. איזידאָר סאָקאָל

און פאַמיליע

לאָס אַנדזשעלעס

שיקט די האַרציגסטע באַגריסונג און בעסטע וואונשען צו אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. באַרני סאקס

און פאַמיליע, קליפטאָן, נ. דזש.

ווינשען אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען אַלדאָס גוטס צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. ה. סיימאָן

(באַקאַנט אַלס כאַצקעל זאַוואַדער)

לאָס אַנדזשעלעס

ווינשען אַלע לאַנדסלייט, פריינד און משפּחה אַ גוטען, גליקליכען יאָר.

מר. און מרס. דזשייקאָב סייבעל

און פאַמיליע, קאַנקאַרד, קאַליפ.

ווינשען אַ גוטען, געזונטען און פריילי־כען נייעם יאָר צו אַלע פריינד, ביאַליס־טאָקער לאַנדסלייט און צו אַלע אידען איבער דער וועלט.

— ע. —

מר. דזשייקאָב עללינדזשער

און פאַמיליע

ווינטשט אַלע פריינט אַ געזונטען יאָר, מיט שלום אויף דער וועלט און אויף כלל ישראל.

מרס. גאָלדע עפשטיין

און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. דזשייקאָב עדעלשטיין

ברוקלין, נ. י.

ווינטשט זיינען פריינט און ביאַליסטאָ־קער לאַנדסלייט אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. דייויד עלבוים

בראָנקס

מיר שיקען אונזערע ברכות צו אַלע פריינד, באַקאַנטע און צום כלל ישראל צום נייעם יאָר.

פּראָפּ. און מרס. שמואל עברי

און זון

באַלטימאָר

ווינשען אַלע לאַנדסלייט און אַלע אי־דען אַ שנת חיים ושלום.

— פּ. —

די שוועסטער יעטע פינקעלשטיין און ליבע ראָזענבלום

הייליגען דעם אָנדענק פון זייער ברודער
דייוויד ראָזענבלום ע"ה
און ווינטשען אַלע אידען אַ גוט יאָר.

מר. פּאָול פּארסאָן

פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינשט זיינע פריינט, לאַנדסלייט און
דעם כלל ישראל איבער דער גאַנצער
וועלט אַ נייעם יאָר, מיט געזונט און
פרייד.

מר. דייוויד פינקוס

פּעטערסאָן

ווינשט זיינע פריינד, לאַנדסלייט און
אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. סעם פּאָסט

און פּאַמיליע

שיקען זייערע האַרציגע באַגריסונגען
און גוטע וואונשען צו אַלע זייערע
פריינד פּאַר אַ גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. ס. פּערלין

מיאַמי ביטש

ווינשען אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען
אַ נייעם יאָר פון כל טוב.

מר. און מרס. באַרני פינק

און פּאַמיליע, פּאַסייק, נ. דזש.

שיקען דעם האַרציגסטע גליקוואונש
צו אַלע פריינד און כלל ישראל צום
נייעם יאָר.

מרס. שרה פּאָגאָרעלסקי

און קינדער

סאַנטאַ מאָניקאַ, קאַליפ.

ווינשען אַלע זייערע קרובים, פריינד
און לאַנדסלייט און דעם גאַנצן אי־
דישן פּאָלק אַ שנת חיים ושלום.

מר. לואיס פּלאַטאָף

און פּאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע אַלע פריינד
און אַלע לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה
טובה.

אונזערע חשובע פריינט

מר. מאיר פּערעלמאַן און פרוי

ווינשען אַלע לאַנדסלייט און פריינט אַ
נייעם גליקליכען יאָר.

מר. און מרס. סעם פּאָזניאַק

און פּאַמיליע, ברוקלין, נ. י.

באַגריסען די ביאַליסטאָקער און גראָד־
נער לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

— פּ. —

מר. און מרס. הערי פּעלדמאַן

און פּאַמיליע, פּאַסייק, נ. דזש.

שיקען זייערע האַרציגע גליקוואונטשען
צו אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און
כל ישראל.

מר. און מרס. שעפּארד פּאַרבער

און משפּחה

ווינשען אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה
טובה.

מר. און מרס. דייוויד פּאקס

און פּאַמיליע, מיאַמי ביטש, פלאָ.

ווינטשען אַ געזונט יאָר צו זייער פּא־
מיליע, פריינט און לאַנדסלייט.

מר. און מרס. מאָריס פרידענבערג

און פּאַמיליע, ברוקלין

ווינטשען זייער מוטער, גאָלדע פרידע־
בערג, עהרן־פּרעזידענטין פון דער בי־
ליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי, דער גאַנ־
צער פּאַמיליע, אַלע לאַנדסלייט און אַלע
אידען אומעטום אַ געבענטשטען נייעם
יאָר.

גאָלדע פרידענבערג

און פּאַמיליע

מיר ווינשען אַלע אונזערע נאָענטע און
ווייטע פריינד און אַלע לאַנדסלייט אַ
געזונטען און גליקליכען יאָר.

מר. און מרס. דייוויד פּאָרמאַן

שיקען זייערע גוטע וואונשען צום נייעם
יאָר צו אַלע זיינע פריינד און לאַנדס־
לייט.

מר. און מרס. מאַרטין פינק

פּאָרעסט הילס, נ. י.

ווינשען אַלע פריינד אַ גוטען, גליקלי־
כען נייעם יאָר.

דאָרע פּאַנדע

ווינשט אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען
אַ נייעם יאָר פון אַלדאָס גוטס.

מר. און מרס. איזראַעל פעדער

שיקען זייערע האַרציגע ווינטשעוואַניעס
צו אַלע לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

סעם און דזשוליאַ פּאַרבער

און פּאַמיליע

ווינשען אַלע לאַנדסלייט און כל ישראל
אַ גוטען, געבענטשטען נייעם יאָר.

מרס. דזשעסי פּאַרבער

און פּאַמיליע, נוואַרק, נ. דזש.

שיקען זייערע ניי־יאָר ברכות צו אַלע
פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזשייקאָב פיימאַן

ווינשען אַ גוטען און זיסען יאָר אַלע
פריינד און אַלע לאַנדסלייט.

מר. און מרס. דייוויד פיין

און פּאַמיליע, ברוקלין

שיקען זייערע באַגריסונגען צום נייעם
יאָר צו אַלע קרובים, פריינד און אַלע
לאַנדסלייט.

מר. און מרס, סאַל פיינסאָד

און די קינדער, ברוקלין

באַגריסען אַלע פריינד און אַלע אידען
מיט די בעסטע וואונשען צום נייעם
יאָר.

מר. און מרס. לעאָן פריד

און פּאַמיליע, ברוקלין

פּסח דעם מצבה־קריצער'ס זון, ווינשט
זיין קוזינע איידע סאָקאָלאָווסקי אין
אויסטראַליע און אַלע פריינד און לאַנדס־
לייט אומעטום אַ נייעם יאָר פון געזונט
און אַלדאָס גוטס און שלום אויף דער
וועלט.

— צ —

מרס. ראָזע צוקערמאַן
און פאַמיליע
שיקאַגאָ
(פּרעז. פון ביאַל. ליידיס אָרקעסטער)
ווינשט איר פאַמיליע און פריינד אוך אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. לייבקע ציבולסקי
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינשען אַלע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ שנת חיים ושלום, אַ כתיבה וחתימה טובה.

— ק —

מר. און מרס. עדי און מאלי (פוקס) קאלבער
ווינשט אַלע אירע פריינד און לאַנדסלייט און כל ישראל אַ געזונטען גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. בענדזשאַמין קרינסקי
בראָנקס, נ. י.
ווינטשען אַ גוט יאָר זייערע קינדער, אייניקלעך און כלל ישראל.

מר. און מרס. לואיס קאַמענעצקי
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינשען דעם כלל ישראל און מדינת ישראל אַ שנת חיים ושלום.

דר. און מרס. נחמן קאַצענעלענבאָגען־קאַצען און טאָכטער איווא
קליוולאַנד, אָהאַיאָ
ווינשען זייער משפחה אין ישראל און אַלע זייערע פריינד דאָ און אין אויס־לאַנד אַ גוטען, געבענטשטען יאָר, אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. מאָריס קאלינסקי
און פאַמיליע
מיר ווינשען אַלע אונזערע פריינד אוך לאַנדסלייט און דעם גאַנצן כלל ישראל אַ שנת ברכה והצלחה, לאלתר ולחיים טובים.

מר. לואיס קאַטאָוויץ
ווינשט אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר צו אַלע פריינט און אַלע אידען.

מרס. ענא קוזניצקי און פאַמיליע
לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפ.
שיקען זייערע האַרציגע גליקוואונשען און באַגריסונגען צו אַלע לאַנדסלייט, פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזשייקאָב קאטץ
און פאַמיליע, פּעטערסאָן
ווינשען אַלע פריינד און דעם כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. פרענק קערש
און פאַמיליע, בראָנקס, נ. י.
באַגריסען די גראָדנער לאַנדלייט און ספּעציעל דעם „גראָדנער קלוב" אין ניו יאָרק צום נייעם יאָר.

מר. איזידאָר קאָהן
יוניאָן סקווער, נ. י.
באַגריסט זיינע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. בעקי קאָרנוויין
און פאַמיליע
ווינטשען אַלעמען אַ געזונט און גליקליך נייַ־יאָר.

שמואל און סימע קאַפלאַן
און פאַמיליע, בראָנקס, נ. י.
שיקען זייערע ברכות צום נייעם יאָר צו אַלע פריינד און אַלע אידען איבער דער גאַנצער וועלט.

מרס. רעי קרעמער
וויס־פּרעז. „בראָנקס־ליג"
און פאַמיליע, בראָנקס
ווינשען אַלע פריינד, לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ נייעם יאָר פון געזונט, פרנסה און גליק.

מר. און מרס. משה קאָזאַק
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינשען צום נייעם יאָר אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. הערשעל קאָזאַק
און פאַמיליע, ניו־יאָרק
באַגריסען צום נייעם יאָר אַלע לאַנדס־לייט און פריינד און ווינשען זיי אַלדאָס גוטס.

מר. און מרס. בען קראפטשיק
ווינטשען זייער פאַמיליע, לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

מרס. מאָריס קראַפטשיק
און פאַמיליע
ווינשען אַ גוטען און געזונטען יאָר צו אַלע פריינד און לאַנדסלייט.

העלען קלעמענטינאָווסקי
און פאַמיליע
ווינשען זייערע קרובים, פריינד און לאַנדסלייט ווי דעם גאַנצען כלל ישראל אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. מייער קאָס
בראָנקס, נ. י.
ווינשען אַלע זייערע פריינד און די שוועסטער פון דער ליידיס אָרקעסטער פון ביאַליסטאָקער צענטער און אַלע לאַנדסלייט אַ גוטען יאָר.

דזשייקאָב קעסטען און פאַמיליע
ווינשט זיינע קרובים, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוטען, געבענשטען נייַ־יאָר.

מר. אבנר אַדלער קאטשעפסקי
ברוקלין
ווינשט אַ שנת חיים ושלום צו זיינע קרובים, פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. יעטע קאַפלאַן
און פאַמיליע, לייקוואוד
ווינשען זייערע אַלע פריינד און לאַנדס־לייט אַ גוטען, געבענשטען יאָר.

מר. דייויד קייזען
און פאַמיליע
ווינשען אַ גוטען, געבענשטען יאָר זייער פאַמיליע און אַלע פריינד.

מר. און מרס. חיים בערל קריגער
און פאַמיליע, ברוקלין, נ. י.
באַגריסען ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. סאָל קרים
און פאַמיליע, גרעיט נעק, נ. י.
ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. מ. ד. קאָפּעלמאַן
און פאַמיליע, העמדען, קאַנ.

שיקען זייערע גליקוואונשען צו אַלע פריינד, לאַנדסלייט און צו אַלע אידען.

מר. און מרס. טשאַרלז קאָס
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ געזונטען און גליקליכען יאָר.

די משפּחה קאָזיאָל
סאַן כאָזע, קאַסטא ריקא

ווינשען אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאָר.

— ר —

מר. און מרס. מיישעל ראָטענבערג
און פאַמיליע, ברוקלין, נ. י.

ווינטשען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אַ געבענטשטען נייעם יאָר.

מרס. סיליע ריבאַק און פאַמיליע
רעדינג, פּא.

ווינשט איר משפּחה, פריינד און אַלע אידען אַ געזונטען און פרייליכען נייַ־יאָר.

מר. און מרס. ד. רייפּעל
באָלטימאָר, מער.

ווינטשן אַלע אידן אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. מ. ראָטענבערג
און פאַמיליע

ווינשען אַ געזונטען פרייליכען יאָר אַלע פריינד און אַלע אידען.

מרס. ראָזע רובין
(טשערלייַדי פון ביאַליסטאָקער רעליף סאָסייעטי פון פּעטערסאָן)

און פאַמיליע

שיקען זייער וואונש פאַר אַ גוטען און גליקליכען נייעם יאָר צו אַלע לאַנדס־לייט און צו אַלע אידען.

מר. נייטען ראָזין
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַלדאָס גוטס צום נייעם יאָר זייערע אַלע פריינט, לאַנדסלייט און כל ישראל מיט אַ כתיבה וחתימה טובה.

די פאַמיליע ראַשבוים

ווינטשט אַלע פריינט און לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום, אַ שנת חיים ושלום, גליק און צופרידענהייט.

מר. דזשעק ראַם
און משפּחה, לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפ.

שיקען זייערע האַרציגע גרוסען און גוטע וואונשען צו אַלע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. אהרן ראָזשאַנסקי
און פאַמיליע

ווינשען אַ גוטען גליקליכען נייעם יאָר זייער משפּחה, די לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל.

לואיס ב. רובינסאָן און פאַמיליע
(לייבעל אַסטראָווער)

פעטערסאָן, נ. דזש.

ווינשען אַלע פריינד און לאנדסלייט צום נייעם יאָר אַ כתיבה וחתימה טובה.

עטעל און לואיס רוטענבערג
סקאַרסדעיל, נ. י.

ווינשען אַלע פריינד און דעם גאַנצען כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

די בריידער ריילענדער

שיקען זייערע גוטע וואונשען צו דער גאַנצער פאַמיליע און צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. האנאה ריטשמאַן
ברוקלין, נ. י.

ווינשט צום נייעם יאָר אירע נאָענטע און ווייטע פריינד און אַלע לאַנדסלייט אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. בערנארד ריטש
און פאַמיליע

ווינטשען אַ שנת חיים ושלום, ברכה און הצלחה צו אַלע פריינט און צום כלל ישראל.

מרס. עמא ראָטענבערג
אָוקלאנד, קאַל.

שיקט אירע בעסטע וואונטשען צו אַלע פריינד צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. אוירווינג רובין
און פאַמיליע

ווינשען אַ גוטען, געבענשטען נייעם יאָר אַלע זייערע פריינד און אַלע אידען.

— ש —

מר. סעם שמוס
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינט און אַלע לאַנדס־לייט אַ געזונטען און גליקליכען יאָר און אַ כתיבה וחתימה טובה צו אַלע אידען.

מר. און מרס. אַלעקס און מינע שוואַרץ
וויהאָקען, נ. דזש.

שיקען זייערע באַגריסונגען צום נייעם יאָר צו אַלע זייערע פריינד, לאַנדסלייט און צו כלל ישראל.

מר. לואיס שוואַרץ
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַ פרייליכען, געזונטען יאָר צו אַלע פריינד און לאַנדסלייט.

מרס. ראָזע שעראָף
מידל ווילעדזש, נ. י.

ווינטשט אַלע פריינט און אַלע אידען אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזשאַרדזש שעוואַך
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינשען אַלע פריינט און לאַנדסלייט אַלדאָס גוטס צום נייעם יאָר.

מר. הירש שפונד און פאַמיליע

דזשוירזי סיטי

ווינשען אַלע פריינד אַ גליקלעכן נייעם יאָר.

מר. אָסקאַר שלייפער

און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ שנת חיים ושלום.

מרס. ראָזע שניידער

און פאַמיליע

ווינשען זייערע קרובים, לאַנדסלייט און כל ישראל געזונט און פרייד צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. וועלוועל שטשופאַק

און פאַמיליע, ברוקלין

שיקען זייערע ברכות צו דער פאַמיליע או זאַלע פריינד און צום כלל ישראל צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מ. שניר

און פאַמיליע, בראָנקס

שיקען זייערע בעסטע ווינשען צו אַלע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. ליליען שאַבאַצקי

פרעז. „בראָנקס ליג"

און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד, פאַטראָניזערס און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

די ברידער שופמאַן

ווינשען אַלדאָס גוטס צו זייערע צאַלרייכע פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. איווע באָריס־שוואַרצבערג

און פאַמיליע

ווינשען אַ כתיבה וחתימה טובה צו דער פאַמיליע און אַלע לאַנדסלייט אין כל ישראל אַ יאָר פון שלום און ברכה.

מר. און מרס. סאל שוואַרץ

ניו־יאָרק

ווינטשען זייער פאַמיליע, פריינט און אַלע אידען אַ גוט, געבענטשט יאָר.

New Year Greetings
and best wishes and blessings
from

NETTIE & ALFRED STERN
and Family

children of our late Treasurer

LOUIS & MARY DAVIS

Board Members of the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary

to their dear kin, the DAVISES, SAPERSTEINS and the STERNS,

to all their friends and neighbors, Bialystoker landsleit and Jews everywhere for a Happy and Prosperous New Year

---

רפואה שלמה צו אונזערע פריינט די שרייבער י. שמולעוויטש און יעקב כהן

מיר שיקען איבער אונזער האַרציגען רפואה שלמה וואונטש צו אונזערע חשובע פריינט און מיטאַרבעטער, דעם אָנגעזעענעם „פאָרווערטס"־מיטאַרבעטער, י. שמולעוויטש, און דעם דיכטער יעקב כהן.

פריינט שמולעוויטש איז נאָענט צו אונז דורך די אַלע יאָרן, ניט בלויז אַלס גוטער שכן און געטרייער סימפאַטיקער, נאָר אויך אַלס גאַסט־רעדנער ביי אונזערע אונטער־נעמונגען און שרייבער פון אַרטיקלען אין אונזער זשורנאַל.

יעקב כהן, מחבר פון אַ צאָל ביכער, דרוקט זיך אין יעדען נומער פון אונזער זשורנאַל און איז אויך אין דער היינטיגער אויסגאַבע פאַרטראָטען מיט אַ ליד.

מיר ווינטשען זיי אויפגעריכט צו ווערן מיט פולקאָמען געזונט און ווייטער אָנגיין מיט זייער שעפערישער אַרבעט.

אונזער ישראל־קאָרעספאָנדענט א. שייגקעוויטש, געבענטשט מיט אַ נייעם אייניקל

מיר דרקען אויס אַ האַרציגען מזל־טוב אונזער חשובען קאָרעספאָנדענט ,אברהם שייקעוויטש, און זיין ליבער פרוי, צפורה, צום געבורט פון זייער צווייטען אייניקעל, אַ זונעלע, אַלעד, ביי זייערע טייערע קינ־דער, בן־ציון און אלישבע, און מיר ווינ־טשען די גליקליכע זיידעס און באָבעס פון ביידע צדדים, די שטאָלצע עלטערן און דער גאַנצען משפּחה פיל נחת און פריידּ, נוסח ביאַליסטאָק, און לויט דעם גייסט פון מדינת ישראל.

אַ כתיבה וחתימה טובה

ווינטשן

רבקה ראָזענטאַל

(טיקטין)

און סטעף

צו זייערע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און צו כל ישראל אין דער גאָרער וועלט.

■

אַ ביאַליסטאָקער לאַנדספרוי, שטאַלצע טאָכטער פון דער אַריסטאָקראַטישער פאַמיליע טיקטין, געטרייע נאָכפאָלגערין פון די רייזע־טראַדיציעס פון איר גאָטעליגען מאַן מאָקס ראָזענטאָל ע"ה און אָנפירערין פון דער „מאָקס ראָזענטאָל רייזע ביורא", אָנאָנסירט מרס. ראָזענטאָל, אַז זי האָט זיך מיט מזל אַריבערגעצויגען אויף אַ נייעם אַדרעס:

„פאָרווערטס"־בילדינג

(רום 606)

175 איסט בראָדווי, נ. י.

די פירמע איז אַ פאַכמענישע ביאַליסטאָקער רייזע־אָגענטור, אַן אָפענע טיר און „לעבעדיגע בריק" צו אַמעריקע, צו ישראל און צו דער גאַנצער וועלט. מיר פירען אידען אומעטום. דורך אונזער רייזע־ביוראָ קענט איר „עולה־רגל" זיין צו דעם כותל המערבי און צו אַלע הייליגע פלעצער אין אַלט און נייי ישראל.

מרס. ראָזענטאָל באַהערשט עטליכע שפּראָכן, און טוריסטען קענען זיך מיט איר לייכט צוזאַמענ־רייזען אין וועלכער שפּראַך עס איז זיי לייכטער.

אַ רייזע דורך אונזער ביוראָ איז אַן אָנגענעמע איבערלעבעניש, וואָס איר וועט געדענקען אייער גאַנצען לעבען.

איר קענט פאָרען דורך אונז מיט שיף אַדער ערא־פלאָן. מיר גיבען אייך פערזענליכע אויפמערקזאַמ־קייט, העפליכקייט, באַקוועמליכקייט און פּינקטליכ־קייט.

■

מיר דערלויבּיגען אייערע פאַרמאַליטעטען, פאַס־פאָרטען, טיקעטס א. אַ. ו. מיר אָראַנזשירען אייער טראַנספאָרטאַציע, פּראָבאַ, פאַרפאָקונג.

מיר באָאָרגען פאַר אייך רעפּרידזשעריישאָרס, עלעקטרישע עפּליענסעס א. אַ. ו. קיין ישראל.

■

ספעציעלע הנחות

פאַר

ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט

■

שרייבט אָדער טעלעפאָנירט:

MAX ROSENTHAL'S
TRAVEL BUREAU
"Forward" Building, Room 606
175 EAST BROADWAY
New York, N. Y.
OR 4-3382 - 3, or 4-3319

FANNIE TARLOFSKY

Mr. and Mrs. Elly Tarlofsky and Family

PRESIDENT

of the

ELLY TARLOFSKY

BIALYSTOKER CENTER AND INFIRMARY AND HOME FOR THE AGED

extend to their family, friends
and kinfolk everywhere
heartiest wishes

for

A HAPPY AND PROSPEROUS NEW YEAR

האַרציקע וואונטשען צו אונזער פאַמיליע אין אַרגענטינע און צו
אונזערע לאַנדסלייט, און כלל ישראל איבער דער גאַנצער וועלט
פאַר אַ שנת חיים ושלום.

May the New Year bring happiness to All,
salvation to our people and peace on earth.

THE TARLOFSKY FAMILIES

EHTEL and M. ARTHUR TARLOWE

SYBIL TARLOWE, BRUCE and DANA GAIL

FRANCES and ROBERT NELSON

join their parents and grandparents in this timely seasonal greeting and message.

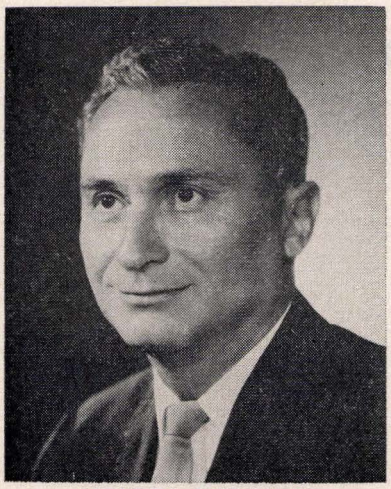
We take this opportunity to voice our gratitude to all condolence callers, in person as well as by phone, telegram or mail, who evidenced their sympathy and concern in our hour of distress at the irreparable loss of our darling son, husband, father and brother,

GUS TARLOWE ע"ה

and we also thank for the charity, extended in his memory.

We apologize for perhaps-delayed acknowledgements of our appreciation, as we are still overwhelmed by the grave misfortune.

We pray and hope to reciprocate our many friends on "simchos" in their families.

MARTIN GINSBURG

L'SHONOH TOVOH!

New Year Greetings

from the

VICE-PRESIDENTS

of the

ABE GINSBURG

BIALYSTOKER CENTER and INFIRMARY
and HOME FOR THE AGED

Martin and Abe Ginsburg

and their families

May the New Year sound the clarion of
brotherhood and peace throughout the world.

West New York, New Jersey

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Morris Masin

TREASURER

of the

BIALYSTOKER CENTER AND INFIRMARY AND HOME FOR THE AGED

extends the warmest wishes

to his family, friends, officers, directors
and members of this Institution, and of
all his favorite affiliations

for

A HAPPY AND PROSPEROUS NEW YEAR

in a world of brotherhood and peace

לשנה טובה באַגריסונג

פון

אַלבערט פריליך

און פאַמיליע

קאָנטראָלער

ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים

פון טיפן האַרצן ווינטש איך אַ געזונטען און גליקליכען יאָר צו אַלע מיינע גוטע פרייַנט, באַאמטע און דירעקטאָרען פון דער אינסטיטוציע, צו אַלע טוער און צו אַלע מיטגלידער און אונטערשטיצער פון אונזער מושב זקנים.

איך ווינטש אויך אַ זיסע עלטער און לאַנגע יאָרן צו אונזערע זקנים און זקנות, וואָס וואוינען דאָ ביי אונז.

גלויבט מיר הייליג, אַז איר זייט אין גוטע הענט. וואויל איז אייך, וואָס איר קענט אויסלעבן אייערע געשענקטע יאָרן אין אונזערע ווענט.

מיינע וואַרעמסטע ברכות זיינען אויך געווענדעט צו די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און צו כלל ישראל צום נייעם יאָר.

צו אַלעמען — אַ שנת חיים ושלום!

אַלבערט פריליך

New Year Greetings

from

ALBERT FROLICH and FAMILY

Controller

Bialystoker Center and Home for the Aged

ALBERT FROLICH

From the very bottom of my heart I herewith extend best wishes for a Happy and Prosperous New Year to all my truly-good friends, to the Officers and directors of the Institution, to all co-workers, and to all the members and patronizers of our Home.

I wish longevity and a sweet old age to the residents of our Home; may they enjoy a healthy and happy life!

Believe me truly that you, old folks, are in very good hands, and you ought to consider it a good fortune to spend your years of grace within the confines of our Institution.

My best wishes to Bialystoker kinfolk and to Jewry at large.

To one and all, a year of happiness, brotherhood and peace!

ALBERT FROLICH

MR. & MRS.

STANLEY KAGAN

West Caldwell, N. J.

Wish All Their Friends
A Happy New Year

MR. & MRS. JACK WOLF

NEW YORK

wish all their friends and associates a Blessed New Year

BIALYSTOKER
CUTTERS CLUB

extends to their Membership, to the Bialystoker Home of the Aged and to Israel at large their warmest wishes for a Happy and Prosperous New Year

---

MR. HARRY KARP

c/o KARPS LUMBER YARD

conveys his message of greetings to his friends and to all Israel for

A HAPPY NEW YEAR

Mr. and Mrs.

MILTON BURSTEIN

and FAMILY

Wish all their friends A Prosperous New Year

Mr. and Mrs.
MARTIN A. BURSTEN

AND FAMILY

LAKE SUCCESS, L. I.

Extend their compliments for the New Year

HOROWITZ BROS.

677 VAN SINDEREN AVENUE
Brooklyn, N. Y.

Extend best wishes for a Happy New Year

MR. & MRS.

JACOB A. LICHTENFIELD

extend to their relatives and friends and all Bialystoker Landsleit best wishes for a Happy and Prosperous New Year

---

MRS. BLUME SHAFER
and Family

extend to their friends best wishes for a Happy and Prosperous New Year

---

ISAAC KAGAN

168-30 — 127th STREET
Jamaica, N. Y.

extends best wishes to all his Friends for a Happy New Year

Mr. and Mrs.
ROBERT KAMBER

and FAMILY

Asbury Park, N. J.

Express their best wishes for a Happy New Year for all

Mr. and Mrs.
JACK and ETHEL INGBERG

and FAMILY

Extend their best wishes to everyone for a Happy and Prosperous New Year

---

MORRIS and HERBERT
ACKERMAN

NEW PALTZ, N. Y.

Consecrate the blessed name and memory of their Dear Wife and Beloved Mother

BELLA ACKERMAN

ע"ה

MR. & MRS. JACK VERNON

wish all their friends and Jews everywhere a Happy New Year

MR. AND MRS. LEON KRIM

and FAMILY

wish their friends a Happy New Year

Tel. LU 3-2261

FALLS POULTRY CORP.

Dressed Poultry

448 E. 173 Street Bronx, N. Y.

MR. & MRS.

WILLIAM KASENETZ

and Family

Vice-President of
Bialystoker Home for the Aged

extend to all their relatives, friends and acquaintances cordial New Year wishes!

OSCAR MACKLER
CELIA KAYE — SADIE KLEIN

Children of the late

LENA MACKLER

extend greetings to their Bialystoker kinfolk and to all Israel for a Happy New Year

---

MR. & MRS. DAVID SIEGEL

AND FAMILY

Milwaukee, Wisc.

extend to their friends, Bialystoker Kinfolk in town and the world over best wishes for a very Happy New Year

---

MRS. A. ALTER

of Alters Bakery
244 Courtland St., N. Terrytown, N. Y.

Wishes all their friends a Happy and Healthy New Year

SAM SCHWARTZ

Extends his hearty greetings for the New Year

In Fond Memory of our Dearly-Beloved
Husband and Father

ABRAHAM SCHNEIDER

Passed to Eternity, November 14, 1961
Forever in our hearts!

MINNIE AND ROSLYN SCHNEIDER

Greetings from . . .

J & J BEVERAGES, Ltd.

103 3rd STREET
Brooklyn, N. Y.

New Year Greetings from . . .

MRS. MARY MORMAN

and Family

4812 — 14th Avenue Brooklyn, N. Y.

MR. & MRS. GEORGE SANN
and FAMILY
extend warmest greetings to all for A Happy New Year

EDWARD & RUTH WINSTON
and FAMILY
extend to their families, Bialystoker kinfolk and all their friends best wishes for a Happy New Year

MRS. JULIUS ZIPPIN
SLINGERSLAND, N. Y.
A Very Healthy and Happy New Year

Mr. and Mrs.
THOMAS CARLINSKY
wish their relatives, friends and Jews everywhere a Happy New Year

MRS. WILLIAM COHEN
and FAMILY
extend best wishes for a Happy New Year

Good Wishes for a Happy New Year
To All Our Friends
NAT SONNE
and Family

ABRAHAM and VIOLA SAPERSTEIN
wish their family and friends
A Very Happy New Year

MRS. GEORGE ABRASH
Paterson, N. J.
Wish all their friends a
A Happy and Prosperous New Year

MR. & MRS.
IRVING M. LEVINE
Ellenville, N. Y.
convey New Year greetings to all friends and members of the Bialystoker Center and Home for the Aged and wish them abundant health and happiness

MR. & MRS. J. DEITCH
PATERSON, N. J.
A Happy and Prosperous New Year
to
All our Relatives and Friends

Mr. & Mrs.
H. J. STEIR
extend warmest New Year wishes to their family and to all Israel

Hearty Greetings from . . .
Mr. and Mrs.
MICHAEL KRIEGER
and Family
Lawrence, New York

Best Wishes to Kol Yisroel!
WARMEST NEW YEAR GREETINGS to our dear family, relatives and friends;
to our cherished children:
HERBERT & BARBARA SIDERMAN
and to their darling baby-boy
JEFFREY STEVEN

MARVIN & MURIEL FLAGG
Congratulations upon their Sixteenth Wedding Anniversary
Many more happy returns in good health. Cheers to Our Grandchildren
the FLAGG bearers
dear boys
HOWARD SETH 14 years
MICHAEL ELLIS 11 years
JONATHAN 7 years
Good Luck and Happy Birthday!
Good Luck and Good Health and may they celebrate many more happy occasions!
HARRY & RAE SIDERMAN

We wish our relatives
and all our friends
a Happy New Year
ISIDORE & YETTA OPENSTEIN

JUDGE PHILIP & MRS. CLAIRE NOVICK
Acting President
Hon. Chairman, Board of Directors
Wishes his Friends and Relatives
A Happy and Prosperous New Year
217 Broadway New York City

New Year Greetings from . . .
Our Associate Legal Adviser, Director, Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary
HARRY KATZ, Esq.
of the Law Firm
"Novick & Katz"
217 Broadway New York City

MR. & MRS.
SAMUEL J. MARINE
PHILADELPHIA, PA.
May the Days of the New Year Unfold for our Relatives and Friends Health, Happiness and Prosperity

RUBIN and SYLVIA WEISBROD
and FAMILY
Children of our Directors
Abe & Yetta Schreiber
extend to all their relatives, friends and acquaintances, best wishes for a Healthy Happy and Prosperous New Year

SYLVIA SCHOENFELD
and FAMILY
extend their heartiest and sincerest best wishes to all

Greetings from . . .
S. F. MELNICK
387 MAIN STREET
East Orange, N. J.

HARVEY & SHIRLEY SIEGEL
Grandchildren of our late Director
PAULINE SIEGEL
wish their family, friends and Bialystoker kinfolk, a Happy New Year

Best New Year Wishes from the . . .

ROSKIES BROS.

HUNTINGDON WOOLEN MILLS, Ltd.

771 Huntingdon Huntingdon, Que., Canada

Happy New Year to All our Friends from the

Children and Grandchildren of

MORRIS & ANNIE EDELSTEIN

Compliments of . . .

ISRAEL COHEN & SON

749 WILLIAMS AVENUE

Brooklyn, N. Y.

COUNSELLOR DAVID J. GOLDBERG

Chairman, Board of Directors

ROSE GOLDBERG

Vice-President

and Children

GARY and SANDY

extend best wishes to their family, relatives, friends, officers and directors of the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary, and to the Bial. Ladies Auxiliary for a Happy New Year

---

Greetings from . . .

VALLEY FORGE FLAG CO.

1 ROCKEFELLER PLAZA

New York, N. Y. 10010

Greetings and Best Wishes for
A Happy and Prosperous New Year!

LOUIS OGUSH

and Family

MRS. CLARA ASCH

and Family

Wish all their relatives and friends
A Happy New Year

MRS. SADIE PERLIN

and FAMILY

Norfolk, Va.

Extend their Greetings for
A Happy New Year

New Year Greetings from . . .

SELTZER

BENEVOLENT SOCIETY

c/o Harry Bellin

1675 MONTGOMERY AVENUE

Bronx, N. Y. 10453

Greetings from . . .

METROPOLITAN

HARDWARE CO.

11 ESSEX STREET

New York, N. Y.

New Year Greetings from . . .

MR. & MRS.

JACK & BELLA MASIN

W. Hempstead, N. Y.

extend to their parents

SAM & SOPHIE SHAPIRO

brother and sister-in-law

SIDNEY & CONSTANCE SHAPIRO

to all their friends and to all Bialystoker Lkinfolk best New Year Wishes.

Greetings and Best Wishes from . . .

our Vice President

MRS. ROSE KASS

and FAMILY

MRS. DINA KAGAN

and Family

Wish all their Friends
A Happy New Year

COUNSELLOR

PHILIP F. SCHNEIDER

and Daughter

Extend their New Year Greetings to All
Their Friends & Members of the Institution

MR. ABE SCHREIBER

and Family

Extend Their Best Wishes for a Happy, Prosperous New Year to all Their Relatives and Friends

---

Greetings from . . .

HYMAN AUGUST

Sons, Daughter-in-Law & Grandchildren

BRUCE ALAN and DEBRA JOY

and Best Wishes for a Happy New Year

and Son

Greetings from . . .

IRVING and HENRY

ROSENWASSER

In Honor of Mother

MRS. JENNIE ROSENWASSER

Best Wishes for a Happy New Year
to All Relatives and Friends

MRS. SAMUEL KASSEL

and Family

DR. and MRS.

BENJAMIN GISSEN

and Family

Extend their Greetings for a Happy and Prosperous New Year

In Blessed Memory of

YETTA SCHREIBER

from Her Daughter

SYLVIA

MR. & MRS.

HYMAN PEARLSTEIN

JAMAICA, L. I.

Extend to all Bialystoker Landsleit, Friends and to Jewry everywhere their warmest greetings and best wishes for a Happy and Prosperous New Year!

MRS. SYLVIA

KAHN - OSTROV

and Sons

Brooklyn, N. Y.

Offer Best Wishes to All Friends for
A Happy New Year

Best Wishes to Friends and Relatives
for a good New Year from

FAY SUKENIK and SONS

RUTH AND DAVID KAPP

136 EAST 57th STREET NEW YORK CITY

●

extend their warmest greetings and best ***wishes to all their*** *Friends and Associates for a Happy* ***and Prosperous New*** *Year with Brotherhood and Peace* ***On Earth***

New Year Greetings from . . .

MR. AND MRS. JOSEPH and GWENDOLYN SANDLER

along with Best Wishes to all their friends for ***longevity,*** *good health and good luck*

•

May the Year 5730 be a timespan of **freedom, peace,** brotherhood and happiness to all!

לשנה טובה !

MR. SAM RUBIN

and Family, Brooklyn, New York

Vice-President of the Bialystoker Center, **Home for the Aged**

extend heartiest greetings and best wishes for A HAPPY AND PROSPEROUS NEW YEAR to all their kin, neighbors, friends, Bialystoker kinfolk and to all Israel

---

New Year Greetings from

ABE AND EDITH KRAVET

★

THE RASHBAUM AND HAIMS FAMILIES

wish their relatives, friends and all Israel A HAPPY NEW YEAR

MR. AND MRS. MORRIS YELLIN

Brooklyn, New York

Bialystoker Kinsman, President
"FLATBUSH JEWISH CENTER"

bids his colleagues in office at the "Flatbush Jewish Center," the officers and directors of the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary, the entire rank and file, Bialystoker kinfolk and Jewry everywhere, a Happy and Prosperous New Year.

MR. and MRS. MORRIS and ALICE ESTON

Vice-President

Bialystoker Center, Home for the Aged an dInfirmary
extend to all their friends and to Bialystoker kinfolk everywhere warmest greetings and heartiest wishes for a Happy and Prosperous New Year.

LOTTIE GERBER

CHICAGO, ILL.

extend their hearties greetings upon the occasion of the New Year and voice hope that all of Jewry's aspirations will be fulfilled

---

MR. & MRS. ABE NEUGEBOREN

and Family

wish their Mother

FLORENCE NEUGEBORN

Relatives, Friends and All Israel

A HAPPY NEW YEAR

New Year Greetings from . . .

MR. & MRS. SIDNEY SHAPIRO

and Family

760 PLATO STREET FRANKLIN SQUARE, L. I., N. Y.

IN MEMORY

OF

JULIA AND ABRAHAM KASS

HAL KASS

Compliments of . . .

THEODORE WIENER

Wientex Trading Corp.

61 Mill Street Paterson, N. J.

Compliments of . . .

O. K. SANITARY PROD.

1020 RUTLAND ROAD
Brooklyn, N. Y.

MI 7-9467

WILLIAM FEINBERG

1250 SUTTER AVENUE
Brooklyn, N. Y. 11208

Extend Best Wishes for a Happy New Year

New Year Greetings from . . .

MR. & MRS. WILLIAM WYGODA

650 Ocean Avenue Brooklyn, N. Y.

in honor of Aunt GOLDIE MINTZ, resident of the Bialystoker Home

---

CAMP LAKOTA

on MASTEN LAKE

BOYS & GIRLS — 5 TO 16 YEARS

"In Beautiful Mamakating Park"

WURTSBORO NEW YORK

- Only 73 Miles from N. Y. C.
- Elevation 1855 Ft.
- 42nd Camp Year
- Drama, Dancing, Music
- Crafts, Nature, Riding
- Friday Night Services
- All Land - Water Sports
- 5 Mile Spring Fed Lake
- Excellent Kosher Cuisine
- Doctor, Reg. Nurses
- Mature, Experienced Staff
- Tuition

Call or Write

MRS. LILLIAN SHABOTSKY

1555 GRAND COUNCOURSE BRONX, 10452, N. Y.

Phone: TRemont 2-2164 or LUdlow 3-6240

Greetings from . . .

GRADINGER & KASS

5111 — 18th AVENUE

Brooklyn, N. Y.

KAZAN'S FLOWER SHOP

34 XAVIER DRIVE

Yonkers, N. Y.

314 YOnkers 3-0215

New Year Greetings from . . .

DR. & MRS. LOUIS LINN

55 EAST 86th STREET NEW YORK, N. Y. 10028

ORchard 4-2616

EMJAY Photographers

Candid Portrait - Movies - Stereo

MORTON RUBINSTEIN • JACK GOLDBERG

201 East Broadway New York 2, N. Y.

New Year Greetings from . . .

DELANCEY DRUG CO., Inc.

125 Delancey Street New York City

We highly recommend our Bialystoker Photographer Creator of our Pictorial Home Guide

JONAH B. ESAKOFF (Isakowitz)

Director, Bialystoker Center Home of the Aged and Infirmary, Member "Club Bialystoker Friends" for PHOTOGRAPHS OF DISTINCTION.

The name ESAKOFF is Your Guarantee for Artistry, Perfection and Beauty of lasting memories of the finest moments in life.

Secure a fascinating image of Yourself, Your Family, Weddings, Bar-Mitzvahs, Banquets, Anniversaries, Parties, etc. at reasonable prices.

Contact:

JONAH B. ESAKOFF

Photographs of Distinction

153-49—78th AVENUE
Flushing, New York 11367
JA 3-7457 or JA 6-0485

He will come to your place, and suit your taste and convenience.

COrtlandt 7-1332

BERNARD MORGENSTERN

Hebraica & Judaica

Rare Books, Modern Hebrew Literature

Manuscripts — Periodica

Religious Articles and Novelties

150 East Broadway

New York, N. Y. 10002

NEW YEAR

GREETINGS

from

Mr. and Mrs.

JERRY MINK

Best Wishes for a Happy New Year from

MR. AND MRS. HERMAN KRAUSER

G & R KOSHER FOODS

Strictly Kosher

בשר כשר

Meat - Poultry - Provisions and Frozen Foods

240 9th AVENUE NEW YORK, N. Y.

YU 9-5445

MElrose 5-7733 - 4 - 5

KAZAN FLOOR COVERINGS

Carpets, Rugs, Linoleum, Asphalt and Rubber Tile

3060 THIRD AVENUE, cor. 157th St. BRONX, N. Y. 10451

May There Be Peace on Earth

on

THE NEW YEAR!

as per wish of

MARY AND HARRY P. SOLOMON

In Honor of Our Parents . . .

MR. AND MRS. ZOLTEN GROSS

Residents of the BIALYSTOKER HOME FOR THE AGED

Best Wishes for a Happy New Year!

from their children

Mr. and Mrs. Harry Braunfield

New Year Greetings from

JACK SPECTOR, Inc.

37 EAST 18TH ST. NEW YORK, N. Y. 10003

MR. NATHAN SCHWARTZ

and Family

wish all their relatives and friends

A Happy New Year

New Year Greetings from

MR. AND MRS. ABE SHIVAK

and Family

67-43 — 183rd Street Flushing, N. Y.

New Year Greetings from . . .

RUBENSTEIN SUPPLY CO.

2818 San Pablo Avenue Oakland, Calif.

MR. & MRS. BENJAMIN IZAKOWITZ

and Family

122 N. Edinburgh Avenue Los Angeles, Calif. 90048

Wishes all their relatives and friends
A Happy and Healthy New Year

HONEY N'SPICE BAKE SHOPS, Inc.

187 CLINTON STREET NEW YORK, N. Y. 10002

Extend to all their friends and customers the best wishes for A Happy New Year

---

Greetings from . . .

EDWARD BOKAR

Wholesale Fruits and Produce

229 WEST STREET NEW YORK, N. Y.

NEW YORK CLEANERS INDUSTRIES DIVISION, RAPID INDUSTRIAL CLEANERS NEW YORK CLEANERS CO.

380-2 Flushing Avenue Brooklyn, N. Y. 11205

extend to all their Jewish Friends, Customers and to People of Good Will seasonal greetings and best wishes for a Happy and Prosperous New Year.

Greetings from the . . .

DIAMOND FAMILY

Monticello, New York

HYMAN and SHIRLEY FEINSTEIN and Family

Children and Grandchildren of the late

MRS. PAULINE SIEGEL

extend best wishes to their relatives, friends and Bialystoker kinfolk everywhere for

A VERY HAPPY and PROSPEROUS NEW YEAR!

MR. & MRS. JACK NOTKOFF

and Family

Bronx, N. Y.

wish their family and friends
A Happy New Year

New Year Greetings from . . .

MR. & MRS. LOUIS ARLINSKY

68-12 Yellowstone Boulevard Forest Hills, N. Y.

Best New Year Wishes from

MRS. HELEN GARFIEL

and Family

Best Wishes for a Happy New Year from

FAYE SUKENIK and SONS

MEMORIAL TRIBUTE

TO MY DEAR LATE HUSBAND

BENJAMIN BRODY

My husband a sick one is lying,
he is really a sorry sight.
My heart is bleeding and crying,
knowing that he is losing the fight.

I have to be yet happy and glad
and enter the room with a smile,
to pretend and not make him sad.
To cheer him yet up for a while.

Not to reveal the secret of his disease.
To lie to him about a smoke.
How long can I manage like this?
The tears in my inside, I choke.

And why? Oh why may I ask
don't they save a man so honest and pure.
Why can't they solve the task?
And discover a medicine, a cure.

This is my present pleasure.
Can anyone feel and understand
the agony of watching my treasure
just coming to an end?

Loving Wife
JEAN BRODY

BENJAMIN BRODY passed away on July 25, 1969 at the age of 72 years, in agony, after a prolonged illness.

The deceased was known for his charitable disposition. Shortly before his death he endowed a needy student in Israel with a scholarship so that he may pursue his studies and attain his career.

He was also a friend and supporter of our Institution, and his New Year greeting always appeared in the Rosh Hashonoh Issue of our "Bialystoker Stimme." He also belonged to the Farband Labor Zionist Order and to other deserving organizations.

Mr. Brody is survived by his wife, Jean; son Herbert; daughter and son-in-law, Mr. and Mrs. Chas. Prezant, and 2 grandchildren.

Compliments from . . .

PUBLIC FISH MARKET

Monticello, New York

New Year Greetings from . . .

FALLSBURG FISH MARKET

So. Fallsburg, New York

IN MEMORY OF

Our Beloved Husband and Father

SAMUEL WIENER ע"ה

GRamercy 5-5330 Lic. No. L445

SECUNDA LIQUOR STORE, Inc.

Imported and Domestic

WINES AND LIQUORS

8th Avenue Subway at Our Door

167 East Broadway New York 2, N. Y.

SAM AND BELLA STOKES

and Family

President Bialystoker Ladies Auxiliary

wish their family, friends, Bialystoker kinfolk and Jews everywhere a Happy New Year

---

GRamercy 7-4908 Established 1914

BLEVITZKY BROS.

Monuments

Branch and Factory:

28 THAMES STREET BROOKLYN, N. Y.
210-212 FORSYTH ST. near Houston St. NEW YORK CITY

Greetings from . . .

SYLVIA AND IRVING FOX

EAST ORANGE, N. J.

wish all their friends and the Jewish people everywhere a Happy New Year

We offer a Memorial Tribute to our Dear Parents
ABRAHAM AND BESSIE FUCHSMAN
ALEX AND FANNIE BUYER

New Year Greetings from . . .

GOTHAM EXTERMINATING COMPANY

241 EAST BROADWAY
New York, N. Y. 10002

IN BLESSED MEMORY
of Dear Husband and Beloved Father

SOLOMON WEISS

by KATE, NAT and MORTON WEISS

Forever in our hearts!

IN CHERISHED MEMORY OF OUR
Dear Parents, Grandparents and Great Grandparents

ROSENBERG
JENNIE (SHAINKE) and LOUIS

CHILDREN:
Ida, Dave, Libby, Fred
Sylvia and Henry
Grandchildren and
Great Grandchildren

MR. & MRS. JOSEPH SLOANE

their children and grandchildren

TONI M. BROWN of BEVERLY HILLS, CALIF.

MINDY, TRACY and STEVEN SLOANE of CLEVELAND, OHIO

extend their sincere best wishes to all relatives and friends for a Healthy and Happy New Year

JOSEPH SLOANE, Inc.

Printers

151 WEST 25th STREET NEW YORK, N. Y. 10001
CH 3-3756

ZION MEMORIAL CHAPEL

Our Official Undertakers

41 CANAL STREET NEW YORK CITY

Tel. CAnal 6-1617 IRVING SMITH

IN LOVING MEMORY OF

MORRIS EISENSTADT ע"ה
MARY EISENSTADT ע"ה
BERTRAM EISENSTADT ע"ה
JEANETTE EISENSTADT ע"ה
GERALDINE EISENSTADT ע"ה
GEORGE EISENSTADT ע"ה

IN MEMORY OF
My Beloved Husband

SAMUEL SOKOLOWITZ

ROSE SOKOLOWITZ
Miami Beach, Fla.

Greetings from . . .

BROOKLYN BRONZE TABLET CORP.

18 CRESCENT STREET BROOKLYN, N. Y.

IN BLESSED MEMORY OF

ISAAC and MINNIE EPSTEIN

Always in our minds and memory!

ABE and VIOLA SAPERSTEIN

IN LOVING MEMORY OF

YETTA AND ABRAHAM COHEN

ע"ה

Children:
Dr. William and Lottie Goldman

Grandchildren
Judith and Melvin Schwartz
Roberta and David Bradley

Great Grandchildren
Eric, Elisa and Evan Schwartz

IN MEMORY OF

DEAR AUNT

BERTHA LIPSHITZ

ע"ה

SISTER OF

ABRAHAM COHEN

ע"ה

DR. WILLIAM and LOTTIE GOLDMAN
and all her
Loving Nieces and Nephews

IN MEMORY OF

OUR LOVING MOTHER

AND GRANDMOTHER

FRIEDA ROTHBERG

MR. AND MRS. ISIDORE KIMMEL
& CHILDEN

SECOND ANNIVERSARY OF

ALFRED M. GOULDON'S DEMISE

December 2, 1967 — December 2, 1969

Marking with aching hearts the irreparable loss of
a loving husband, father, grandfather,
great grandfather and brother

ALFRED M. GOULDON

Upon the 2nd Anniversary of his death
we pay tribute to his name, memory and spirit
In our minds and hearts he will l i v e forever!

IDA LEE GOULDON
and Family

Funeral Directors for Almost 80 Years

J. S. GARLICK

Parkside

MEMORIAL CHAPELS, Inc.

We have always felt a special responsibility to the community and we are grateful that it has responded by making Garlick Parkside the largest family-owned Chapels serving Jewish families.

BROOKLYN	FOREST HILLS	MIAMI BEACH
ESplanade 6-9485	TWining 6-9000	305 - UN 4-3774
BRONX	MANHATTAN	WESTCHESTER
LUdlow 8-7970	GRamercy 6-2050	914 - 237-3300

NASSAU 516 - 868-1616

IN BLESSED MEMORY

OF OUR

Dearly-Beloved Wife,

Cherished Mother,

Affectionate

Grandmother

and

Great Grandmother,

DORA COHEN

MAY HER CHASTE SOUL

REST

IN HEAVENLY PEACE!

•

JACOB COHEN

and

Family

•

Miami Beach - New York

IN LOVING MEMORY

OF

Our Dearly-Beloved

HUSBAND,

CHERISHED FATHER

and

ADORED GRANDFATHER

DAVID SOHN

ע"ה

●

VERA SOHN

MILDRED and BERNARD SPIEGEL

SYLVIA, RICHARD, KAREN

NAOMI and BILL KAVEE

RONA, STEVEN

MINNIE WOLF

died on May 30, 1969.

The deceased, a Bialystoker native, was the widow of our late member and coworker, Harry Wolf.

She is survived by her daughters, our members: Mrs. Gladys Fleder of Bayside, Queens, N. Y., and Mrs. Esther Orenstein of Brooklyn, and their families.

Charity was given to our Home in memory of the deceased, and the family arranged for a memorial plaque in our synagogue next to her husband.

ESTHER JABLON

died in our Home on May 4, 1969.

A native of Bialystok, and the widow of our member, Hyman Jablon, Esther was also a dedicated member and donor, and had to her credit a lifetime of service to our Home and to the Ladies Auxiliary. She spent the balance of her life under our roof in an atmosphere of love and care.

Mrs. Jablon is survived by a noble offspring: 3 married sons: Sidney, Lawrence and Bernard; 2 married daughters: Zina Korn and Edith Garey, grandchildren and great grandchildren.

MARTIN and TILLIE WEINER

We record with deep sorrow the premature passing of our grand benefactors, the lovely Weiner couple of Paterson, N. J. Tillie died on August 14, and Martin—on August 28, 1969.

The Weiner's have dedicated a room in our building in memory of their father, our late Vice-President Louis Weiner, and in honor of their uncle, our Vice-President William Weiner.

To the bereaved family, our sympathy and condolence.

HOLIDAY "YISKOR" SERVICES IN OUR SYNAGOGUE

Yiskor services for departed folk will be held in our synagogue on Yom Kippur morning, September 22, and on Shmini Atzeres morning, October 4th, 1969. The yahrzeit lamps for the deceased whose names are perpetuated on our tablets in the synagogue will illuminate the nameplates.

We invite our members, friends and neighbors to pray with us, join us in the above services, and we solicit their generous support in memory of their late kin.

KADDISH AND YAHRZEITS OBSERVED; MEMORIAL NOTIFICATIOS SENT

We recite kaddish prayers daily in our synagogue, and we also observe yahrzeits of late kin, as per a financial arrangement. Those interested in our services may contact us by phone or in writing. Our address and phone number: Bialystoker Home for the Aged and Infirmary, Memorial Department, 228 East Broadway, N. Y., GRamercy 5-7755.

MEMORIAL TABLETS AND ANNUAL LIGHT STRIPS

Upon arrangement and for a prescribed fee we engrave the names of the deceased on bronze plates and we post them under a lamp in the synagogue of our Home. The fee already covers kaddish, yahrzeit and memorial notifications.

We have introduced a new feature: beautiful plastic labels with the English and Hebrew imprint of names of the deceased and dates of passing. These labels are posted in metal frames under a Light that burns during the entire annual period of mourning on display in a special showcase in our synagogue.

Please ask us for this service, or request a demonstration; come to see us and we will show you around!

In joy and in sorrow, you have in our Institution a true friend.

The David Sohn Memorial Trees in Front of our Building

A display of ingenuity and appropriate symbolism to keep a Leader's memory and spirit alive was recently made, when the "Bialystoker green thumb" put into effect a brilliant idea of perpetuating David Sohn's name through a twin memorial tree in front of our building.

The idea was conceived by our dedicated Trustee, Mrs. Jean M. W. Gellis, of the Mayor's office, who felt that Mr. Sohn's lifelong challenge for growth and deep love for nature will best be expressed through planting trees in his blessed memory right on the garden-lawns in front of our building at 228 East Broadway, N. Y. He made our creative endeavor grow from the ground skyward and Jean followed this design, yet not in brick and cement, but in foliage and bloom.

Jean was joined by our esteemed Treasurer, Morris Masin, in financing the project.

Trees grow in New York, as a living memorial to a Great Man.

PHILIP SLAPACK

died on Aug. 11, 1969, at age 69. A member of our Home, he is survived by his wife, and daughter H. Slapack Beytes of Cranbury, N. J.

DOUBLE MISFORTUNE STRIKES THE MILLER-BRAMSON FAMILY

But 3 months apart a two-fold calamity befell Mrs. Rena Miller and her sister, our worthy director, Frieda Bramson, when death claimed the lives of their children, Julius Goldstein on May 7th and his wife Sandra on August 4, 1969.

Sandra Goldstein

The couple passed away in their early thirties, plucked from the tree of life in the prime of age.

Mother Rena and niece Frieda were tossed in profound grief by this double misfortune.

The Goldsteins also orphaned their only daughter, the 7-year old, Lisa.

Rena and Frieda are natives of Bialystok, two daughters of the late Sholem Sohn, and nieces of our late Executive Director, David Sohn of blessed memory.

LILLIAN BAYLES

died on March 29, 1969.

The deceased, a contributor to our Home, is survived by her husband Robert; son Matthew and his wife Linda; daughter Anice and her husband Saul; grandson Bruce; brother Steve, aunt and uncle, our esteemed members and donors, Sarah and Sol Mines of Brooklyn.

The family has perpetuated the name of the deceased on a tablet in the synagogue of our Home next to the nameplates of her late parents, Boruch and Rose Vigdor.

SAMUEL A. KAZAHN

died on October 23, 1968.

The deceased, a noted realtor, was the brother of our members and directors, Ben, Harry and David Kazan.

Mr. Kazahn was a man of culture and a great lover of the Yiddish book and language. He patronized the Yiddish literature and schools. He was also a supporter of our Home.

He is survived by his wife, Dora, and 2 married daughters: Keila Zalk and Sandra Mazur, and 3 darling grandchildren. Sandra is the daughter of our esteemed member and supporter, Ben Mazur of Brooklyn.

The Kazahn family and a number of friends gave substantial donations to our Home in his memory.

Samuel A. Kazahn's name was perpetuated on a memorial plaque in the synagogue of our Home next to the nameplates of the departed Chazanowitzes in Bialystok and Kazans in America.

LOUIS CHERKAS-BERSHADSKY

passed to Eternity on April 29, 1969, at the age of 84 years.

The deceased, a perfect gentleman, is survived by his wife, Fannie (nee Brodsky); daughter Helen Lilienfeld, wife of Dr. H. Charles Lilienfeld; 2 grandsons: Kenneth and Michael, and a great grandson, Mark.

Dr. Lilienfeld, a noted Podiatrist, is a member of our Medical Board and the head of our podiatry clinic on the premises.

HYMAN HOFFMAN

of Rye, N. Y. succumbed on April 30, 1969, at the age of 83 years.

The deceased, a dedicated member of our Home and man of sublime qualities, is survived by his wife, Anna; two daughters: Fannie and Mollie in Rye Colony, Rye, N. Y.

ABRAHAM PERLMUTTER

died in our Home on July 17, 1969, at the age of 82 years.

A native of Bialystok and member of our Home, Mr. Perlmutter was a printer by trade and belonged to the "Big Six" in New York. He worked for the trade-magazine "Women's Wear" until retirement. He was the husband of the late Lena Perlmutter, a devoted member and coworker in our Home and in the Ladies Auxiliary.

Mr. Perlmutter is survived by a fine family: a son, Leo, a daughter, Lillian Liebman, and 3 grandchildren: Rochelle, Lawrence and Mark. His name is perpetuated on a memorial plaque in our synagogue alongside the nameplate of his wife, Lena.

JOSEPH ERSTLING

passed away on November 3, 1968.

The deceased was brought into the orbit of our work by our mutual friend, Abraham Baiman, of Long Beach, N. Y. He is survived by a son, Dr. Herbert Erstling of Long Beach and 2 daughters: Mrs. Ellaine Kallet of Great Neck and Mrs. Lila Lindental of Forest Hills, N. Y.

Mr. Erstling prepaid a memorial plaque that was erected in our synagogue upon his death.

BESSIE MORRELL

passed away in our Home on May 4, 1969, at the ripe age of 86 years.

Bessie Morrell

Mrs. Morrell, a native of Bialystok, and daughter of the noted educator, Sofer, director of a school for girls in our hometown, was a very active member of our Home and of the Bialystoker Ladies Auxiliary. She belonged to the generation of Bialystoker pioneers in America and to the team of volunteer campaigners who walked stairways, rang door-bells and collected funds for our Home. In her recent years, with her walking power greatly impaired, she was escorted by a policeman to our Board and Ladies Auxiliary meetings, at which she turned in her donations.

Bessie gratifyingly harvested the fruit of her lifelong labor, when she was admitted to our Home and spent the balance of her years in companionship, care and love.

Mrs. Morrell is survived by 3 married daughters: Ann, Lillian, Mildred and their families; two brothers: Harry and William, and 4 sisters, Fannie, Rose, Anne and Pauline, and by 3 grandchildren: Michael, Berry and Dennis.

Her daughter, Anne Berman, a daily visitor to our Home at mother's bedside and the other members of the family carry on Bessie's charitable work. Her sister, Fannie Shaffer, owner and operator of the "Vegetarian Hotel" in Woodridge, N. Y. is also a devoted member and donor to our cause.

Substantial charity was donated in Bessie's memory to our Home by the family and friends. Her name and that of her late husband, Harry, were perpetuated on the "David Sohn Menorah" in the Lobby of our Home.

FANNY KAZAN

died on November 30, 1968.

The deceased, a woman of valor and merit, active in many national and philanthropic institutions, was the widow of our worthy member and donor, David Kazan, and the sister-in-law of our dedicated directors, Ben and Harry Kazan, and of the late Samuel A. Kazahn.

Aside from her husband, Fanny is survived by her married daughter Rhoda K. Salter and her family.

Mr. Kazan and the family marked the memory of the deceased with a generous gift to our Home. A memorial tablet has been erected for her in our synagogue along the nameplates of the deceased kin of the Kazans.

ANNA KRINSKY

passed away on October 26, 1968.

The deceased was the aunt of our esteemed friend, Counsellor Harry Indursky of Jersey City who perpetuated her name on a memorial plaque next to the nameplate of her husband, William, in the synagogue of our Home.

SARAH POZNICK

died on July 15, 1969. Survived by 2 sons: Aaron and Morris; perpetuated in our synagogue.

IDA STAR

passed away on March 20, 1969.

The deceased, a lady of valor and merit, altruistic and charitable, excelled in her genuine aid without fanfare and publicity. She was a "silent giver" in the purest sense of true philanthropy.

Ida is survived by her husband, Irving Star, son and daughter-in-law, William and Opal Star, daughter and son-in-law, Caryl and Howard Bock, and 4 granchildren all of Las Vegas, Nev., 2 sisters: Mrs. Dorothy Hirsch of Brooklyn and Mrs. Bella Eron of St. Louis, Mo., and a brother and sister in-law, our Vice Presidents, William and Rose Kasenetz of Great Neck, N. Y.

FANIE ZALEWITZ

died on April 19, 1969.

The deceased, a Bialystoker native and member of our Home, is survived by 2 daughters: Mrs. Pauline Wexler of the Bronx and Mrs. Loretta Carmel of South Orange, N. J. and a son Harry Zalewitz of Verona, N. J. with their families, and by our directors: Isidore and Ida Zalewitz.

The family has perpetuated her name in the synagogue of our Home on a memorial plaque next to the nameplate of her husband, Charles.

MARY RUDOLPH

died on March 9, 1969; survived by her son, Harold, and daughter, Mrs. Frieda Coseley; perpetuated in our synagogue on the memorial tablet next to her late parents: Morris and Ida S. Tannenbaum.

BARNET SCHATZ

died in April 1969. Survived by his dear wife, Ann Schatz, in Florida, good standing member of our "Bronx League."

BESSIE FUCHSMAN, Hon. President of the "Bronx League" passed to the Great Beyond

Our dedicated member and director and dynamic co-worker over the years, Hon. President of the "Bronx League," Mrs. Bessie Fuchsman, passed away on June 1st, 1969.

Bessie Fuchsman

Bessie excelled in volunteer campaigning for our Home. Her vacations, summers in the Rockaways and winters in Florida, turned into busy philanthropic seasons, when she approached friends and guests at the resorts for donations to our cause. Her collections netted substantial amounts.

Bessie belonged to the gallery of Bialystoker old-timers who shouldered the burdens and shared the joys of our work through an entire lifetime.

She is survived by her children, Sylvia and Irving Fox, and son, Louis Fox, and their families who walk in her footsteps and patronize the "Bronx League," our Institution and the Bailystoker cause, at large.

RENA DYRDOCK

passed away on December 11, 1968.

The deceased, daughter of Mordecai Berel and Dveira Dyrdock, was related to our Trustees, David and Gussie Zakim of Paterson, and their family, Ida Fisher of New York, Bluma Goodman and Kate Hoffman of Philadelphia.

Mrs. Fisher and the Zakims extended to our Home a generous donation in memory of the deceased from the funds of the Estate. In consideration of the above, Rena's name was perpetuated on the memorial tablet in the synagogue of our Home.

SARA OSTROW

died last summer.

The deceased, a native of Bialystok and member of our Home, leaves behind 2 sons, Mayer and Moe.

Charity in her memory was donated to our Home by her family and friends.

IDA DINES

passed away on December 3, 1968.

The deceased, widow of the late Philip Dines, is survived by 2 sisters: Augusta and Pearl Levine of Long Beach, N. Y. and 2 nieces, Mrs. Philip Landes and Mrs. Bernard Bealler. The Levines are members of our Home.

Kaddish and Yahrzeit are observed in our synagogue.

JENNIE MEDOW

died on December 16, 1968.

The deceased was the sister of our devoted member and donor, Mollie Manne, of Mrs. Bertha Silverman, and Philip Farber.

She is also survived by her son, Harry, of Miami, Fla. and 2 daughters: Mrs. Audrey Williams and Mrs. Lulu Raizen.

Her name was perpetuated on the memorial tablet in our synagogue next to the nameplate of her husband, David Medow, and of her parents and family, the Farbers and the Mannes.

JEANETTE KIRSCHNER

plucked in prime of age on April 3, 1969.

The deceased is survived by her sister, Mrs. Max Low of Mamaroneck, N. Y. and cousin, our esteemed director, and Social Hostess of the Bialystoker Ladies Auxiliary, Ruth Blumberg.

Her name was perpetuated on a memorial plaque in our synagogue in row with the nameplates of the Blumbergs. Alongside was also engraved the name of her sister, Rae Kirschner.

The deceased left us a considerable legacy under her Last Will and Testament.

BELLA ACKERMAN

passed away on December 28, 1968.

The deceased, a woman of valor and merit, kind and charitable, was a member of our Home and extended to us generous aid over the years.

A native of Bialystok, daughter of Sam and Anna Fishman, she displayed keen concern for our cause. During our building reconstruction drive, she lent us a substantial sum towards this project and waived her claim, writing it off as a gift to our Home. She also answered generously to all our campaigns and calls.

Mrs. Ackerman financed the erection of a memorial plaque in our synagogue for her late brother Joseph Fishman. She also left us a fine legacy under her last Will and Testament.

A grand dame, a real "Bialystoker Ayshes Chayil," Mrs. Ackerman is survived by her husband, Morris, and son Herbert, the owners and operators of the "Ackerman Farms" in New Paltz.

ISIDORE WEBMAN

passed away on July 11, 1969 at the age of 72 years.

Isidore Webman

The deceased, a painter, hailed from Bialystok and traced his origin to the Webman family in our devastated hometown.

Funeral rites were attended by our Committee: General Secretary, Izaak Rybal, Board Member, Joseph Sloane, and Public Relations Director, Rabbi Aaron Chait who offered the eulogy.

On the American soil, he ascended the ladder of high recognition in the trade; served as Chairman of local 442 Brotherhood of Painters, Decorators and Paperhangers and was also a member of the trade's District Council No. 9, championing the cause of organized labor, as Business Delegate.

Izzie, as we lovingly called him, was wholeheartedly dedicated to our Institution and chaired the Bialystoker Painter's Club, as its efficient leader. Along with his fellow-painters, he volunteered his free Sundays to paint our building, giving up the pleasure of a day with the family and friends for a superior purpose and alterior motive of helping our Home. He also enlisted for us the support of his Local 442 and of the District Council and saved us hundreds of dollars through solicited donations of paint.

The hero of the scaffold, the director in overalls who gave his heart and soul to our cause, Izzie is survived by his faithful spouse, Esther of Brooklyn; 2 married children: Chava Mirki Bornstein of Lakewood, N. J. and Morris S. Webman of Scarsdale, N. Y., and 4 grandchildren.

The family perpetuated Mr. Webman's name on a memorial tablet in the synagogue of our Home.

BENJAMIN TARTAZKY

passed away on January 28, 1969.

Hailing from Bialystok, son of Chaim Tartazky, a reputable name in our devastated hometown, Ben carried on his Bialystoker traditions also on the American soil.

He was a member of the Bialystoker Bricklayers Ass'n and joined his fellow-bricklayers in building our edifice, brick upon brick.

Ben is survived by his wife, Sarah who is also a member of the Bialystoker Bricklayers and Sisterhood; sons: Herman and his wife Pauline Tartazky; Leonard, a practicing attorney, and his wife Shirley Tarr; daughters: Lila Siegman, a schoolteacher, and her husband Erick; and Miriam and Bernard Buchman; 10 grandchildren and 4 sisters.

The family has perpetuated the name of the deceased on a memorial plaque in the synagogue of our Home next to the nameplates of their late kin: Ida and Hyman Tartazky.

MAX AUGUST

died on March 19, 1969.

The deceased, a member of our Home, is survived by 2 sons: Irving August of Metuchen, N. J. and Kalman August of Edison, N. J.

Charity was donated to our Home in memory of the deceased.

BARRY EPSTEIN
Vietnam Veteran of Bialystoker Descent Slain in a Hold-Up Assault

June 25, 1969 tossed in profound grief our members, Chaim and Mary Epstein of Jamaica, N. Y. and startled the entire neighborhood, as their young son, Barry, age 26, was killed in cold blood by criminal brutes in a hold-up assault.

Barry's parents hail from Bialystok. His grandfather was the sexton (shames) in Koppel Zalke's synagogue in our devastated hometown.

Barry was a college graduate with a degree in accounting. In the U.S. Army he was elevated to the rank of first lieutenant. He was in combat overseas, participated in the Vietnam encounter and was released in 1968 after completing a dignified term of service.

Barry survived the Vietnam war and returned home to meet death on the streets of New York.

He left behind in deep anguish his parents and his uncle, our member and coworker of the Bialystoker Painters' Club, Philip Siven of Brooklyn.

The family perpetuated the name of their son on a memorial plaque in our synagogue.

JACOB DUBOFF

passed away on January 3, 1969.

The deceased, a member of the "Bialystoker Cutters Social Club," is survived by his wife, Mrs. Dora Duboff of Flushing, N. Y.

Through the initiative of Mr. Morris Chabot of the "Club," the name of the deceased was perpetuated on a memorial plaque in the synagogue of our Home.

Condolence to Sarah Roffer

member of the "Bronx League," on the loss of grandson, MARK HOCHMYER.

JULIUS COHEN DIED; RITES ATTENDED BY ELITE OF TORAH-JEWRY

A grave loss was sustained by the Cohen Family and by all of us, as well, when Julius Cohen, son of our Honorary President, Mr. Jacob Cohen of Miami Beach, Fla., and of the late Dora Cohen of blessed memory, passed away, surrendering in meekness and humility his soul to the Creator on June 30, 1969.

Julius, or Yuddil, as we lovingly called him, passed out in prayer, when visiting a Temple in New York. The funeral rites were attended by a large crowd of Rabbis and Yeshiva Deans, representing many institutions of learning in New York and out-of-town to which the bereaved Mr. Jacob Cohen contributed substantial sums over the years. The memorial service was conducted by Rabbi Dr. Tibor H. Stern, spiritual leader of the "Jacob C. Cohen Community Synagogue" in Miami Beach, Fla., of which Mr. Jacob Cohen is both the Founder and the President.

Our Institution was represented by Vice-President, William Kasenetz; General Secretary, Izaak Rybal; Administrator, Mrs. Ethel Ingberg, and Public Relations Director, Rabbi Aaron Chait who delivered our message upon the sad occasion.

In the moving eulogies, the speakers stressed Yuddie's "eloquence of silence." Afflicted by the handicap of dumbness, the mute Yuddie was most "outspoken" with his eyes and gestures and managed to communicate and even impress everyone with his good nature, charitable inclinations and philanthropic traits. Yuddie particularly favored our Institution, and was overjoyed when our Hon. President and the family helped us in their most generous way. He was honest, nice and also consistent in his orthodox beliefs. The speakers also stressed Mr. Cohen's unmatched generosity for every deserving cause.

Aside from Mr. Jacob Cohen, Yuddie is survived by his brothers, sisters, brothers and sisters-in-law: Mr. and Mrs. Sam Cohen; Ada and Jack Turkish, Mr. and Mrs. S. Resnick of Miami Beach, Fla.; Louis and Ethel Cohen of Lawrence, L. I.; Mr. and Mrs. Albert Cohen of Brooklyn; Rose and William Kasenetz, nephews and nieces.

Unveiling of Tombstone for ISIDORE LEFF Attended by our Committee

On Sunday, July 13, 1969, the function of unveiling of a tombstone for our late kinsman, member and campaigner, Isidore Leff, was held by the family in cooperation with the Hebrew Kosher Butchers Union Local 234.

Our Institution was invited and represented by the General Secretary, Izaak Rybal; Board Member, Joseph Sloane and Public Relations Director, Rabbi Aaron Chait who delivered our memorial message.

Isidore Leff, former President of the Local and a meritorious leader in the trade, was among our most dedicated coworkers. He enlisted the support of the Local in our behalf and also helped many Bialystokers, particularly newcomers to these shores, to obtain jobs.

Mrs. Leff and her family as well as the officers of the Union, Local 234, Mr. Philip Boris, President, and Mr. Israel Belsky, Secretary, pledged continued support of our Home in the spirit and tradition of Izzie Leff and negotiations are in process to perpetuate his name through a proper memorial in our building.

Charity in his memory was also received by the Brooklyn and Long Island Kosher Butchers Ass'n.

LOUIS WOLF

passed away on May 16, 1969, in Scranton, Pa.

The deceased, a noted scholar and educator and reputable Bialystoker kinsman, was the principal of the Temple Israel Hebrew School in Scranton for almost half a century. He also established the Junior Congregation in town, was active in the Boy Scouts Organization as scoutmaster of Troop 65, Temple Israel, and pioneered a kosher kitchen at Goose Pond Boy Scout Camp of the Dan Beard Council. For his service he was awarded the Silver Beaver scout emblem.

Surviving are his widow, Sally Mack Wolf, a daughter, Janet, in Scranton, and a sister in Europe.

LOUIS ROSENBERG

died on July 15, 1969, at the age of 95 years.

A native of Bialystok, the brother-in-law of our late Executive director, David Sohn, Mr. Rosenberg was a jolly, refined, elegant man, alert to the last draw of breath. He spent the balance of his life under our roof.

Mr. Rosenberg is survived by his dedicated family. 3 sons: David, Fred and Henry; 3 married daughters: Ira Greenman, Libby Suskin and Sylvia Asch, with their husbands and families, grandchildren and great grandchildren.

In Memoriam

GUS TARLOWE PASSED TO ETERNITY; LOSS SORELY FELT BY ALL

The bright 4th of July Weekend 1969 was marred with profound sorrow for the Tarlofsky Family and for all of us alike, when our esteemed director and donor, Gus Tarlowe, dearly-beloved son of our distinguished President, Elly and Fannie Tarlofsky, finally yielded to doom in his desperate, brave yet lost fight for survival and passed out on July 3rd after a prolonged illness. He was plucked from the tree of life in the prime of age.

Gus was laid to eternal rest on July 6, and the funeral was attended by the family, tenants, friends and representatives of communal organizations. Our Institution was represented by a distinguished Committee, consisting of the Acting President, Judge Philip Novick; Vice-President, William Kasenetz; General Secretary, Izaak Rybal; Administrator, Mrs. Ethel Ingberg; directors, Mrs. Raya Zak and Mrs. Gertrude Feinberg; Vice-President, Sol Wiener and his son, Milton; Public Relations Director, Rabbi Aaron Chait who offered a eulogy in our behalf, and our Trustee, Rev. Harry Feinberg who chanted the memorial prayer. The capacity crowd, assembled in the Chapel, bitterly sobbed over the grave loss.

In evaluating Gus'es sublime qualities and virtues, it was revealed in the eulogies that the deceased was a noble individual, endowed with a heart of gold, a great humanitarian, an exemplary philanthropist, a true friend to all, an ideal specimen of a landlord whom the tenants loved and admired for his goodness and gentleness, a dedicated son, a loving husband, a darling father, a devoted brother, and a faithful communal worker.

Gus Tarlowe

We have lost a wonderful director and donor and in our memory still lingers the pleasant moment, when Gus attended the Welcoming Reception for his parents, our President and First Lady, Elly and Fannie Tarlofsky, at our Home, and took photos of the family and the crowd who hailed his father upon assuming officially the office of Presidency. May it also be noticed that Gus and Sybil have dedicated a room in the Tarlofsky Pavilion in our building.

Their names also appear on the "David Sohn Menorah" in our Lobby.

Gus is survived by his dear parents, Elly and Fannie; faithful wife, Sybil; loving children, Bruce and Dana Gail; brother and sister-in-law, Mr. Arthur and Ethel Tarlowe; sister and brother-in-law, Frances and Robert Nelson.

Substantial charity was donated to our Home in memory of the deceased.

The family will perpetuate Gus's name in a fitting manner and through a proper memorial in our synagogue as well as in another conspicuous place of their choice in our building.

With Gus Tarlowe passed to the Great Beyond a perfect gentleman who left behind a dignified mark of a brief yet full-fledged great and noble life in service to his fellowmen on the American scene.

CHARLES MANNE

died on March 29, 1969, at the age of 79 years.

The deceased, a perfect gentleman, was the husband of our faithful member and donor, Mollie Manne, and the son-in-law of our Bialystoker natives and devoted pioneers of our Home, Louis and Becky Farber, as well as the brother-in-law of Harry Farber, David and Jennie Medow.

His name was perpetuated on a memorial tablet in our synagogue next to his in-laws and the other members of the family. Mrs. Manne and her friends extended a generous donation to our Home in his memory.

UNDER PUBLIC FOCUS

(Review of the Season)

by AARON CHAIT

Director of Public Relations

The bygone season was a period of multiple events, dealing with the area of public relations, with our Institution in the limelight of the world.

Film by Secretary of World Jewish Congress

Under peculiar circumstances of a casual yet most gratifying meeting with Mr. Jack Barnett of London, General Secretary of the World Jewish Congress, British Section, our Home became the radiant setting of a film spinned on our premises.

Equipped with a movie camera and determined to make a pictorial album of Jewish life in New York, Mr. Barnett inspired by a tour through our building, took a liking to the Institution and made a film of our Home and Infirmary.

Quite possible that the film will be shown in London as part of a greater illustrated study of the Jewish community in New York. We were promised a copy of the film and narration as soon as the slides are ready for the screen. Our Home is going places, isn't it?

Our Home a reference source for dialectological study

We have learned that our aged residents were approached by the late Uriel Weinreich, Director of the "Yivo" in a quest and query for yiddish idioms in their hometowns in the Old World. Frequent meetings on the subject were held with our resident, Isaac Hellman, and the findings are included in Yivo's materials on Yiddish dialectology.

Bank workers entertain our residents

The Bank Savings Women Hospital Service Committee, a interracial performer group of New York, made the second consecutive display of good will towards our Home, 2 years in a row, when they gave a musical performance for our residents and patients in our auditorium on April 22, 1969.

The Group was led by maestro Vilardi and kept the audience spellbound with a fitting selection of folksong and music. In addition they presented our Home with a portable television set and handed out souvenirs to everyone in the crowd.

Chairlady of the Oragnization is Mrs. Eleanor Zimmer of the Savings Bank in Ridgewood, N. Y.

Israel Film on the 6-Day War

An authentic Israel film on the Six Day War in June 1967 was shown to our residents by our member and donor, Ben Mazur. The viewers enjoyed immensely the film that was taken by Ben during his recent visit to the Holy Land.

Press Coverage

The life and affairs in our Home and Infirmary are widely covered by the Yiddish press: "Day Jewish Journal" and the "Forward," as well as by the regional English newspaper "East Sides News" whose editor and publisher, Mr. Abraham Schlacht, is a Member o four Board of Governors, and graciously obliges us with free news items.

FAVORABLE COMMENT ON OUR DENTAL SERVICE

We receive many letters from families of our residents, commending us on the services of our medical staff. Limited space does not permit publication of all such comments but we picked the following letter as a specimen that represents the general opinion about our care and attention.

The letter is addressed by Mrs. Renee Kreutzer, daughter of our resident, Mrs. Tessie Gettinger to our dental surgeon, Dr. A. Katz, and reads, as follows:

Tuesday, June Third

Dear Dr. Katz,

I am the daughter of Tessie Gettinger, a resident of the Bialystoker Home. I just had to write to express the appreciation of our family, and even more than that, to congratulate you on doing a job that we all frankly thought would be impossible.

How you were able to fit, and complete dentures, for a patient who is so uncooperative and uncommunicative is indeed a miracle, and we truly think you must be a genius in your field.

I just had to write this note, so you would know how very grateful we are, and how aware of how difficult a task, this must have been for you.

Most sincerely yours,

RENEE KREUTZER

Location of Relatives

Our Institution is also a worldwide clearing-house of names and addresses of Bialystoker kin, scattered to the winds of the globe.

We help, through our magazine, mail and phone, in the search of torn asunder families in the turmoil of the war.

These are but a few instances of our status in the world around us. On the whole, our Institution is making headway and gaining the increasing recognition of the society, in which we live and function.

MARYLIN JOY GELLIS
To Be Accorded a Doctorate in Psychology

We congratulate our esteemed member and donor, Miss Marylin Gellis, on the completion of her thesis for a doctorate in Education, in the field of psychology.

Marylin Joy Gellis

Tall, blonde and charming, Marylin matches her outstanding physical complexion with her intellectual and scholastic posture.

Alumna of N.Y.U., Cornell, Yeshiva University, she is a graduate of City College and College of Desert Palm, Calif.

She worked as Director of Homework Haven Tutoring School in Palm Springs, Calif.

Her specialty is instruction of emotionally disturbed children, and in this sense she was connected with the Palm Valley School and other special institutes.

Marylin earned a $1,000 scholarship from the Riverside Co. towards her doctorate in psychology and she is now with New York University in preparing for her doctorate. Above all, Marylin, a sweet girl, with a heart of gold, with bursting youthful spirit and brilliantly profound mind, is a true American Jewess of Bialystoker descent.

Granddaughter of our late member and donor, Celia Weiss of blessed memory, she is the proud daughter of our distinguished Trustee and Chairlady of our Admitting Com., Jean M. W. Gellis, on the staff of Mayor John Lindsay of the City of New York.

Marylin contributes generously to our Institution. Her name is engraved on a wheelchair in our Infirmary, as well as on the David Sohn Menorah along with Mother in the Lobby of our Home.

We wish Marylin good luck in her great career.

Mr. and Mrs. BENJAMIN KESSLER
Mark Golden Wedding Anniversary

We congratulate our friends and donors, Mr. and Mrs. Benjamin Kessler of the Bronx upon their 50th wedding anniversary on February 13, 1969.

Mr. and Mrs. Benjamin Kessler

The Kesslers are members of the "Bronx League" and marked their "simcha" with charity to the Organization and our Home. We wish them good luck and many more happy returns.

Mazol Tov to AARON SCHUMACHER on his 80th Birthday

Aaron Schumacher

The Bialystokers in Milwaukee, Wisc. have honored their oldest member *Aaron Schumacher* on his 80th Birthday with a substantial donation to our Home. We wish him many more happy returns.

Mazol Tov to HOWARD and SUSAN KAHN

upon their marriage on June 22, 1969.

Howard, an ordained rabbi, son of our staff member, Sylvia Kahn, is with the US Internal Revenue Service. Susan is a psychiatric social workers at Beth Israel Hospital.

Our Office Brides

We extend a hearty mazol-tov to our staff-member, *Sylvia Kahn* upon her marriage to *Jack Ostrow* on July 27, 1969, and assistant bookkeeper, *Nechama Weingarten* about her marriage to *Shea Green* on September 1, 1969.

■ ■

We wish the newlyweds and their parents good luck.

DAVID ZAKIM MARKS 75th BIRTHDAY WITH CHARITY TO OUR HOME

Our meritorious Vice-President, Mr. David Zakim, reached the significant milestone of seven and a half decades in his public-spirited life of service and merit at large and in his dedicated work for the Bialystokers in particular.

The Zakim family threw a surprise party in his honor on May 25, 1969, but in keeping with his well-assumed wish they also marked this happy family event with substantial donations to our Home. The donations were shared by the children: Esther; Sam and Dorothy; Gerold and Phyllis, grandchildren: Howard and Jackie Zakim and Lenny, Stewart and Elayne Zakim, and great grandchildren.

Mr. Zakim also recorded his name and that of his wife, Gussie, on the "David Sohn Menorah" in our Lobby. In addition he marked his sister, Bella Zakim Goodman's birthday, with a donation for recording her name thereon. So was he instrumental in providing for us a substantial grant from the Estate of Rena Dyrdock through the cooperation of his sister, Ida Fisher Becker. As result Rena's name was perpetuated on the memorial tablet in our synagogue and the names of Ida Zakim Becker and his sister, Kate Zakim Hoffman, will be added to the Zakim Family Roster on the Sohn Menorah.

At a meeting of our Board of Directors, David and Gussie Zakim, were honored by the ceremonial presentation of a birthday cake.

David and Gussie Zakim

Youthful in spirit in defiance of age and gray hair, Dave excels in service to our Home. Escorted by his faithful spouse, Gussie, he always attends our Board meetings, donates and collects funds for our Home and during the reconstruction of our building he also served on our Building Committee. Dave is likewise among the leaders of the "Bialystoker Relief Society" in Paterson, of which his sister-in-law, Rose Rubin is chairlady for the past 40 years.

We wish Dave many more happy returns, and Gussie and the family lots of nachas from the proud and loving husband, father and grandfather.

Double "Simcha" in the KACHEFSKY FAMILY

Double "Mazel Tov" is in order to our worthy member and donor Adler Kachefsky upon the marriage of his granddaughters, Sandra White and Sharon Altman during the month of August. Sandra, daughter of Leonard and Ethel White was married to Steven Poris on August 24, 1969. Sharon, daughter of Isidore and Betty Altman, was married to Alan Saltzman on August 3, 1969.

Sandra graduated from Brooklyn College as an economics major and is currently working for a division of the Chase Manhattan Bank, as a credit and collections assistant. Steven, son of Mrs. Jennie Poris and the late Mr. Max Poris, is currently working as a teacher in the New York City School system and is studying for a master's degree in school psychology at Brooklyn College.

Sharon is in her second year at Brooklyn College, working toward her accounting degree. Alan, son of Morris and Helen Saltzman works as a programming analyst at the Institute for Space Studies, and is studying for a master's degree in mathematics at Adelphi University.

BIALYSTOKER CUTTERS SOCIAL CLUB — A HELPFUL AFFILIATE

We commend the "Bialystoker Cutters Social Club" for loyalty, philanthropy and service.

The Cutters help us with funds as well as with merchandise for our annual bazaars.

We keep contact with the "Bial. Cutters" through our Vice-President *David Lubin;* Directors: *Rubin Fisher, Morris Chabot, Meyer Zakheim,* etc.

HAPPY EVENTS

BIRTHS

SUSAN AND MARTIN COHEN ANNOUNCE ARRIVAL OF SON

The Cohen family marked a welcome expansion by the arrival of a sunny boy to Susan and Martin Cohen on May 1, 1969.

Named Lawrence David, the baby is the grandson of our friends and benefactors, Ethel and Louis Cohen of Lawrence, L. I.

Joining the team of great grandchildren, the infant made our Honorary President, Mr. Jacob Cohen of Miami Beach, a joyous and beaming great grandfather, as a new twig of the widely outbranched Tree of Life of the Bialystoker Cohens on the American scene.

JACQUELINE AND JERRY KASENETZ BLESSED WITH NEWBORN SON

The Stork brought a "welcome bundle" to the Kasenetz family with the arrival of a darling son, Brett Adam, born on June 21, 1969 to Jacqueline and Jerry Kasenetz.

The baby is the first grandchild of our esteemed Vice-Presidents, Rose and William Kasenetz of Great Neck, N. Y.

Brett Adam also made our Honorary President, Mr. Jacob Cohen, a happy and proud great grandfather, joining the 4th generation of the Bialystoker Cohen clan in America.

THE FISCHERS MARK ARRIVAL OF GRANDSON

Sarah and Adam Fischer were endowed with the gift of a newly-born son, Gideon Eric Fischer, who arrived on May 20, 1969.

The baby is the grandson of our members and donors, Ruth and Bruno Fischer of Croton on the Hudson, N. Y., and the great grandson of our late members, Ida and Tobias Miller.

Eric Gideon joined his brothers, Caleb and Seth Herman, and sister, Rachel, within the frame of a happy family .

BARBARA AND DR. STEWART SIEGEL RECORD BIRTH OF DAUGHTER

A darling baby-girl lit up the lives of Barbara and Dr. Stewart Siegel as the newly-born daughter of this blessed couple who arrived on June 2, 1969.

The infant Henrietta is the granddaughter of our friends and donors, Beatrice and Milton Schwartz, and great granddaughter of our Vice-President, Sam Rubin, and of our late Vice-President Henrietta Rubin, whose name she bears.

OUR SOCIAL WORKER, ISIDORE REITER, BLESSED WITH FIRST GRANDCHILD

Our esteemed staff-member, Social Worker, Isidore Reiter, and his lovely wife Katherine, became proud grandparents, when a sonny boy, Joshua, was born to their dear children, Robert P. and Irene R. Reiter, on July 18, 1969.

Sharing their joy was also Mr. Fred Cook, Irene's father, who also warmly welcomed the new addition to the family that made him a lucky grandfather.

The pertinent families have marked their "simchos" with charity to our Home.

■ ■

We extend to all concerned our warmest "mazol tov" felicitations.

WEDDINGS

HOWARD SIMON AND PHYLLIS TEITEL Unite in Nuptials

Phyllis Eilene Teitel and Howard Lee Simon entered the covenant of marriage on August 10, 1969.

The bride is the daughter of our esteemed friends, Mr. and Mrs. Sol Teitel, and the granddaughter of our dedicated old-timer, lifelong member and donor, faithful sister of the "Bialystoker Ladies Auxiliary," Mrs. Mary Stein.

The bridegroom is the son of Mr. and Mrs. Meyer Simon.

Mary, the proud grandmother, and the Teitels marked this "simcha" in the family with charity to our Home.

Bernard and Gussie Kaganowski Announce Engagement of Daughter, MARCIA

Our esteemed kinsmen, members and coworkers, Bernard and Gussie Kaganowski, broke the good news that their daughter, Marcia, was engaged on July 7, 1969 to Mr. Jimmy Elblum of New York. The wedding is planned to take place in November.

Marcia is a student of Hofstro College in Hempstead, L. I. She pursues her studies in liberal arts. Jimmy Elblum is a graduate of New York University and specializes in commercial art.

The proud father of the bride, Bernard Kaganowski, a textile manufacturer from Bialystok, was the cofounder and first president of the "Club Bialystoker Friends." His parents, Jacob and Leah Beila, were among the noted families in our devastated hometown.

Siderman, returned from their visit with their son, Herbert, daughter-in-law Barbara, and grandson, Jeffrey, who will be 4 years old on Sept. 13, 1969.

Rae and Harry attend all our meetings. Rae keeps steadily in close contact with the membership and serves them faithfully in joy as well as in sorrow.

It is nice to have them back.

Salute to Mrs. Rose Kass

We are pleased to break the good news that our esteemed member, Mrs. Rose Kass, Vice-President of our Home and Infirmary, visited us in the company of her daughter, Mrs. Brand of Portland, Me., when they arrived to New York.

Mrs. Kass made a substantial donation to our Home, at which she recuperated after her illness.

It was nice to welcome mother and daughter.

Good Health, Mrs. Finkelstein!

We commend our life-member, Mrs. Yetta Finkelstein, for her exemplary charity to our Home and Auxiliary.

Yetta bought 2 beds in our Infirmary: one in her name and the other in memory of her late brother and our ardent coworker, David Rosenbloom. Yetta's sister, Libby, is also a life-member of our Auxiliary.

Yetta was not feeling well, and we wish her a speedy and complete recovery.

Happy New Year

The President and officers of the Bialystoker Ladies Auxiliary wish our entire membership, rank and file, the Board of Directors, officers and administrative staff, the members and the residents of the Bialystoker Home and Infirmary, the Bialystoker kinfolk everywhere and Jewry throughout the world a very Happy and Prosperous New Year.

Bronx League Records Lively Season

By RAE SIDERMAN, *Financial Secretary*

Functional Report

Our Organization boasts of an active season in the bygone few months with well-attended by-monthly meetings every second and fourth Wednesday afternoon of the month, held regularly at our meeting locale, the "Seven Star Restaurant," 13 East Burnside Avenue, between Jerome and Walton Aves., Bronx, and of functions conducted full blast.

We were also well-represented at the board meetings of the Institution. We have generously answered to all campaigns, and the name of our "League" was engraved on the base of the "David Sohn Menorah" in the Lobby of our Home, upon contributing the prescribed society rate.

The Annual Celia Brasch Memorial, to commemorate our Founder and first President, Celia Brasch, was observed with reverence and respect at a special meeting and luncheon, held on Wednesday, May 14, 1969. This time we have also dedicated the meeting to the late daughters of Mrs. Brasch, DOROTHY SEITZ and FLORENCE PERLMAN, hence it was rather a combined Mother and Daughter Public Memorial Tribute. The survivors of the Brasch family: *Louis Perlman, Jeanette Cohen, Claire Glick* and *Louis Seitz*, participated in the Meeting and gave generous charity in memory of their departed kin.

Our Organization has sustained a grave loss by the passing of our Hon. President, MRS. BESSIE FUCHSMAN, who departed on June 1, 1969. Her memory was consecrated in a public tribute at our Closing Meeting on June 11th. The meeting was also attended by the children of the deceased, our members: *Sylvia* and *Irving Fox* who made generous contributions to our Home in mother's memory.

Vote of Thanks to our Officers

We commend our esteemed officers: President *Lillian Shabotsky*, Vice President *Ray Kramer*, Vice President *Anna Schneer*, Treasurer *Fannie Fisher*, our liaison officer with the Bialystoker Home and Infirmary, Ambassador *Rubin Fisher*, and our commuting Trustee, the Brooklynite *Esther Sachar* who never misses a meeting.

Our Floridians

Though away in Florida, our members: *Sarah Lazaroff, Sylvia Cooper, Mrs. Barney Schatz*, remember us with their donations.

The Nathins, our grand benefactors

Mr. and Mrs. *Louis Nathin* keep up their tradition and carry on their annual financial aid to our cause.

Happy Events

We congratulate all celebrants of wedding anniversaries.

Get Well Wishes

To our members and friends who were afflicted by illness, we extend our best wishes for a speedy and complete recovery.

Condolences

We offer our sympathy, condolence and consolation to members and friends who had losses in their families.

A Happy New Year

To our officers, members, donors and friends, to the officers, directors, staff, residents of the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary; to our kinfolk everywhere and fellow-Jews throughout the world.

OUR "BIALYSTOKER LADIES AUXILIARY" ON THE CROSSROAD OF SEASONS

New Year Message by BELLA STOKES, President

Our present report and message marks the finishing touch to a bygone season and proud entrance into another.

The Closing Meeting

We concluded a year of lively activities at our last meeting of the season on June 23, 1969.

A capacity crowd of our members and friends turned out to hear encouraging reports of our work and accomplishments and to bid farewell each other for the summer vacations.

The Zalewitz Wedding Anniversary

The 42nd wedding anniversary of our lovely couple, esteemed director, Isidore Zalewitz, and efficient Corresponding Secretary, Ida Zalewitz, was celebrated at the Closing Meeting with the Zalewitz folk as the hosts who served delicious refreshments and contributed a generous amount to our Home in honor of their "simcha." Be it noted that the Zalewitzs are a most dedicated couple who always come together to our meetings and never miss an Auxiliary gathering or function. The present members and guests made generous contributions in honor of the Zalewitzs and the proceeds netted a substantial amount. Isidore and Ida donated a bed in our Inrmary and also recorded their names on the "David Sohn Menorah" in our Lobby.

Our Name on the "David Sohn Menorah"

The Auxiliary has contributed the prescribed society rate for recording our Name on the David Sohn Menorah. Our tablet is on display on the base of the Menorah.

The Summer Emergency Fund

Our members took along raffle books of the Home's "Summer Emergency Drive" for sale in the City or summer resorts during their vacations. The stubs along with the raised funds were returned upon the commencement of the new season.

Our forthcoming functions, The Aidak Luncheon and Annual Bazaar

We have already set the schedule for our functions in the forthcoming season.

The Annual Ida Aidak Luncheon will take place on Wednesday afternoon, November 12, 1969, at our Home.

The Annual Bazaar will stretch over 2 weekends. It will open on Saturday evening, December 13 and last to Tuesday, December 16. After an interval of a few days it will reopen on Saturday, December 20 and close on Sunday evening, December 21.

Members and friends are requested to donate, solicit and deliver merchandise. Volunteers among our directors and the Ladies Auxiliary are summoned to give their services as sales-people behind the counters, during the Bazaar.

Salute to Our Officers

We hail our dedicated officers: Anna Adler, Rose Goldberg, Hilda Sloyer, Dora Bykofsky-Meyerson and Nettie Wagman, Vice-Presidents; Rae Siderman, Fin. Secretary; Ida Zalewitz, Recording Secretary; Sarah Zalewitz, Treasurer; Lilly Epstein, Chairlady Rafflle Committee; Julia Farber and Ruth Blumberg Social Hostesses; Hanna Babicz, Ella Brinker, Shirley Feintein, Celia Plocki and Sara Sunshine, Trustees; Berta Topolsky, Culture Director and Fannie A. Levitt, Assoc. Culture Director. We also wish to welcome Mrs. Plocki upon her return from an impressive trip to Israel.

Get Well, Hilda!

We extend our warmest get well wish to our esteemed Vice-President and ardent coworker over the years, Hilda Sloyer who was confined to a hospital bed for some time.

Hilda is one of our matchless pioneers and veterans whose unselfish service over the years is beyond appraisal. We love her, we missed her and we prayed for her recovery and fast return into our midst.

Get well, Hilda; we cherish you, we need you! The Home and Infirmary joins us in this cordial statement and wish.

Annie Adler purchases wheelchair and additional bed

Our generous Vice-President, Annie Adler, dedicated in her name a wheelchair, and also an additional hospital bed in memory of her parents.

The names of Annie and Sam Adler also appear on the "David Sohn Menorah."

Good work, Annie, keep it up!

Jennie Weissman injured in a hold-up

Our faithful member Jennie Weissman, was the victim of a brutal assault, linked to a holdup. Her arm was broken and her teeth knocked out. She is satisfactorily recovering from the wounds and we wish her complete recuperation.

Jennie attends all our meetings, donates generously to the Auxiliary and to the Home and helps us as saleslady behind our annual bazaar counters.

Welcome home, Rae and Harry

Our lovely couple, efficient Financial Secretary and worthy Board members, Rae and Harry

Bialystoker Genius in Medicine and Allied Professions

During the reecnt few months prominent names of Bialystoker Jewish Luminaries on the American scene hit the headlines and were brought into the limelight of the entire world.

DR. ALBERT SABIN SOLICITS U.S. MEDICAL GRANT FOR ISRAEL FROM CONGRESS IN WASHINGTON, D.C.

A moving appeal for the restoration of the withdrawn allotment of a 3 million dollar U.S. foreign medical grant for the Weitzmann Institute in Rehovoth and the Hadassah Medical Center in Jerusalem was addressed to the Committee on foreign relations at the U.S. House of Representatives in Washington, D.C. by our prominent kinsman, Dr. Albert Sabin.

Outstanding scientist, inventor of the live polio vaccine and savior of millions of human lives from the "fatal crippler" throughout the world, Professor Albert Sabin of the Medical School at the University of Cincinnati, Ohio, was recently named the Head of the Weitzmann Institute in Rehovoth, and he settled permanently in Israel to conduct this world-renowned center of scientific research.

Dr. Sabin also focused world's attention by his daring visit to Jordan and Egypt in the leading capacity of a scientific expedition of American professors to the Arab lands on a fact-finding mission in the Middle East crisis. He had interviews with King Hussein of Jordan and cabinet members of President Nasser of Egypt, with professors and intellectuals in the two Arab countries, on the prospects of an Israeli-Arab settlement, and he related his information in the famous "Sabin Report," as guidelines for further political negotiations.

Dr. Albert Sabin

Of Bialystoker descent, the proud son of our late kinsmen and our members, Dr. Sabin traces his origin to Jacob and Teibel Saperstein-Sabin of Paterson, N. J. His mother, Tillie, was recording secretary of the "Bialystoker Relief Society" in Paterson for many years, and both Sapersteins were devoted members of our Institution. Dr. Sabin is also in touch with our Home, reads our Publication and corresponds with us regardless of his busy and tight routine.

DR. GEORGE SCHWARTZ JOINS U.S. PSYCHIATRIC TEAM

The gifted young doctor, George Schwartz, was appointed to serve on staff of the Military Hospital in San Antonio, Tex. He assumed the post on July 18, 1969, in the Hospital's psychiatric ward.

A graduate psychiatrist, and for some time with the U.S. Air Force, Dr. Schwartz was transferred to San Antonio, Tex., after completing a gratifying term of service with the air force units.

Dr. Schwartz is of Bialystoker descent, the proud son of our esteemed members, Beatrice and Milton Schwartz and fond grandson of our esteemed Vice-President, Mr. Sam Rubin, and of the late Henrietta Rubin of blessed memory.

DR. SIDNEY R. WEINBERG PERFORMS KIDNEY-TRANSPLANT FROM MOTHER UNTO DAUGHTER

An overwhelming sensation kept the medical world spell-bound on May 22, 1969, as Dr. Sidney R. Weinberg, noted urologist-surgeon at the Jewish Hospital of Brooklyn transplanted within a few hours a live kidney from mother into daughter in a fascinating operation.

Both patients come from Puerto Rico and their names are Haiti and Yvonne Petit. Dr. Weinberg was recommended and called in for the operation by Dr. Petit, Yvonne's brother. The operation was made in 2 adjacent rooms. Yvonne's sick kidney was removed and replaced by an artificial kidney, while mother underwent surgery; then mother's kidney was placed into her daughter's body. Both are feeling well.

The "miracle-worker," Dr. Sidney R. Weinberg, a specialist in the field, is of Bialystoker descent, the proud son of our esteemed kinsmen and members, Mr. and Mrs. Hyman Weinberg, and nephew of our resident, Mrs. Anna Weinberg.

OUR CLOSING MEETING HIGHLIGHTED BY THE C. of O. CELEBRATION AND WILLIAM KASENETZ TESTIMONIAL

A happy twin-ceremonial marked the closing meeting of the past season on Sunday, May 18, 1969, at our Home.

A filled to capacity auditorium was the radiant setting of a double celebration: the official announcement and display of our Certificate of Occupancy, granted by the building authorities of the City of New York to our reconstructed building, as seal of approval for conformity with the required standards and the festive presentation of an ornamental Testimonial Bronze Plaque to our Vice-President, William Kasenetz, Chairman of the Building Committee.

Judge Philip Novick and Mrs. Ethel Ingberg display Certificate of Occupancy.

A heartwarming message was sent by our President, Mr. Elly Tarlofsky who could not be present at the Meeting. The message was read and received with a round of applause.

The presentation of the C. of O. was performed by our Administrator, Mrs. Ethel Ingberg, to our Acting President, Judge Philip Novick.

The presentation of the Testimonial Plaque, bearing Mr. Kasenetz's engraved image, miniature of the building and a fitting dedicatory inscription beneath, was made by Judge Philip Novick and our Chairman of the Board, Counsellor David J. Goldberg. In deeply moving words of a humble statement Mr. Kasenetz accepted the Testimonial in his own and Mrs. Kasenetz's name and on behalf of the Building Committee. A vote of public thanks was expressed to Mrs. Rose Kasenetz for "lending her husband, bearing with him and encouraging him in this most trying and difficult ordeal."

Counsellor David J. Goldberg and William Kasenetz demonstrate the Kasenetz Testimonial Plaque.

Public recognition was also granted to the members of the Building Committee. Following the ceremonial, the Chairman officially dismissed the Building Committee upon cessation of its duties.

Our General Secretary, Mr. Izaak Rybal, proclaimed a campaign for names on the "David Sohn Menorah" in the Lobby of our Home and announced the rates: $150.00 for a nameplate, individual or as a couple, and $500.00 for a name of an Organization. Many directors and guests responded right on the spot with donations and requested to record their names on the Menorah. Mr. Rybal emphasized that this is but a start and that the campaign will be carried on until all directors and members, individuals and organizations, record their names and help clear the debts of the building. The Board gave its approval to the proclaimed Drive.

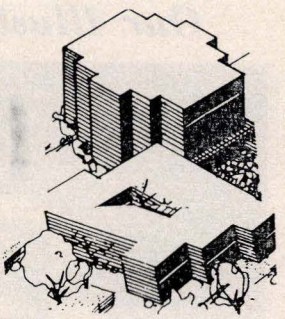
Our Bialystoker talented performers, Cantor Harry Feinberg and singer Yetta Eisner, entertained the audience with fine vocal selections.

The directors and guests enjoyed a delicious dinner to the tunes of song and music and exchanged best wishes for the summer vacations.

OUR HOME AND THE COMMUNITY

(AN INTERRELATION SURVEY)

Our Bialystoker Home for the Aged and Infirmary is not only an institution serving a definite segment of the population, the aged and infirm, but a correlative unit in the framework of a harmonious and cooperating community. We have engaged in functions that benefitted not only our residents but the fellow-folks of the community and this is our most characteristic trait of serving and sharing within the confines of a sympathetic neighborhood.

Our O.T. Exhibit at the Henry Street Settlement

On May 14, 1969, we were invited to participate in the Neighborhood Spring Festival of the Henry Street Settlement, a community project on the East Side.

We took an active part in this Function and our "Bialystoker Booth" with a display of articles, made by our residents, attracted general attention. The visitors marveled at our arts and crafts program and at the fine items that the stiff fingers of old people turned out at our Home. It was a fascinating sight of rejuvenation and revival of old skills. Many prominent personalities in civic life visited and admired our Booth.

Our Administrator, Mrs. Ethel Ingberg, officially represented our Home.

A well-deserved vote of thanks goes to our Occupational Therapy Leaders, Gertrude Pinto and the assistants: Sally Kalin and Sarah Weiler who helped a great deal in making this exhibit possible.

Our Community Boat-Ride

We also wish to thank our director, Max Tobias, who is the liaison officer between our Institution and the Henry Street Settlement.

On June 20, 1969 through the initiative of our esteemed Trustee, Mrs. Jean M. W. Gellis in cooperation with the Circle Line and the New York City Bus Authority a boatride was staged on the Hudson for our residents and some guests from the community, members of the Educational Alliance and of the Henry Street Settlement.

Credit goes to Mr. Frank Clair of the "Circle Line" and officers and workers of the Bus Authority, Jack A. Belsky, Mrs. Helen Mitchel and Mr. Barry, as well as to our own Occupational Therapy Team, Leader Gertrude Pinto and her assistant Mrs. S. Kalin as well as to some volunteers who accompanied the group on the cruise.

Garden Party of a Volunteer Group

A Garden Party was thrown in our Park on August 20, 1969 by a Volunteer Group of the "Alka Club," led by Mrs. Grace Ehrenschaft. The group, a team of 20 volunteers served refreshments and performed a musical program. Our Occupational Therapy staff was at hand to assist the gracious hostesses.

The Society, in existence since 1930, will mark next year its 40th anniversary of dedication to charitable pursuits. Its slogan is 'Accent on Charity." The name "Alka" is derived from Mrs. Alka Cohen, founder of the Group and late mother of the famous American song-writer, Samy Cohen. The Organization has its headquarters in the cooperative apartments on the Lower East Side and helps many charitable institutions and needy individuals.

It is hoped that the Organization will also include our Home in its charitable budget, in pursuit of "good neighbor" policy.

Our O.T. participants are preparing sun hats as souvenirs to the "Alka" Ladies.

Hon. President is Mrs. Sadye Cohen and President—Mrs. Betty Esbin.

High School String Orchestra brings us the sound of music

We were also graced with an evening of sweet music, played to our residents by the Seward Park High School Annex String Orchestra.

The Function was arranged by our Occupational Therapy Leader, Gertrude Pinto and Mr. Marvin Siegel, teacher-in charge of the School. The program was conducted by Mr. Martin Gottesfield who shares our vote of thanks with Mr. Sidney Nanes, Principal; Paul Weber, Chairman of the Music Department; Mrs. Frieda Patt who translated the program into Yiddish, and Mesdames Bernice Brisman and Mary Gross, Hebrew Teachers at the School.

Our Illustrated Occupational and Recreational Activities

Volunteers, Officers, staff and residents take bus before embarking on "Round Manhattan Boat Ride" in June.

O.T. Staff beside display table of members craft work at Henry St. Senior Citizens Festival in May.

O.T. Consultant and members of Ladies Luncheon at first meeting in June.

Residents of the Home enjoy the beauty of spring in the adjacent garden (Park).

Statue of Liberty evokes memories of bygone days for Mrs. Lily Weiner, during boat ride.

Members of the Ladies Luncheon group prepare salad.

THE PRESIDENT'S NEW YEAR MESSAGE
by ELLY TARLOFSKY

On the threshold of the New Year, I deem it a distinct honor and privilege to greet our officers, directors ,members and friends, individuals and affiliated organizations, residents and staff of the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary, our kinfolk throughout the world, and our fellow-Jews everywhere, with the traditional wish and blessing:

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

We part from the outgoing year with heavy hearts, laden with concern about the tense situation throughout the world at large, and in Israel, in particular, and we pray and hope for peace on earth.

As for our Institution, we proudly record a year of activities and accomplishments for the aged and infirm, for our kinfolk everywhere and for Jewry throughout the world, and we bravely face the dawn of the new era, heralded by the incoming year, as a period of continued progress, service and fulfillment.

We thank our officers, directros, members, friends and patronizers for past cooperation and support and we trust in their continued teamwork for our great common cause and goal in a world of brotherhood and peace.

May G-d bless you all!

OPENING MEETING OF OUR NEW SEASON, SUNDAY, SEPTEMBER 7th, 1969

Our Institution has opened the new season with a festive meeting and dinner on Sunday, September 7th, 1969.

Invigorated, well-rested after the summer interval, our members turned out in a capacity crowd at this meeting.

Reports on our Summer Emergency Drive and other activities during the vacation period were rendered, and vital plans for the new season were drawn.

The membership expressed determination towards an all-out effort to make the year 1969/70 a record year of work and achievements for the successful furtherance of our cause.

FROM THE DESK OF OUR ADMINISTRATOR
MRS. ETHEL INGBERG

The expression "The days are long but the years grow short" has always seemed true, especially as one looks back and realizes how time has passed and the many things that still remain to be accomplished. Realizing the fruit of hard work is an experience of joy which we all share. A reality of accomplishment, a goal achieved, and the look of contentment and security on the faces of our residents in the following page makes all our efforts worthwhile. We are publishing pictures of the various activities and trips in which our residents participate. These activities fill their days with joy and relaxation. I am sure all will agree that the look of pleasure is worth a thousand words of description.

We can only realize these goals because of the cooperation and encouragement received from our directors and members. The many visitors to our Home throughout the year often comment on the cleanliness of our building and the involvement of staff to resident with personal care extended to our elderly and infirm. We strive to lighten the burden of advancing age for all of our residents and to insure their welfare through dedication and competent service.

The majority of our residents are medicaid recipients. Since Medicaid funds cannot cover the complete cost of care, and the need for adequate supervision, the balance is achieved through membership dues and donations.

The bright future and high expectations we anticipated for our Home is now being enjoyed by our aged. Our staff has more than doubled in our effort to provide the full gamut of medical services needed and to bring a meaningful and purposeful life in spite of the limitations generally ascribed to the aged. Hopefully not too far in the future, we will be able to plan for additional beds to accommodate more of our elderly in an effort to meet the needs of a growing aging population.

In keeping with this time of year and in behalf of our entire staff and residents, I wish one and all a Happy and Healthy New Year and hope that all our friends will be with us in the coming year.

OUR RESIDENTS AND COWORKERS IN PICTORIAL REVIEW

"One picture is worth a 1000 words"—said Fred A. Barnard, and he was so very right. We draw the attention of our readers to the opposite illustrated page, showing our residents and coworkers at work and at leisure indoors and outdoors.

The brief captions tell a long story. The photos are self-explanatory, and no detailed comments are necessary.

It is a portrayal of happiness, an image of contentment, a rejuvenation of old age through the youthful spirit of action and enjoyment.

BIALYSTOKER STIMME

Published by the

BIALYSTOKER CENTER & HOME FOR THE AGED

228 EAST BROADWAY • GRamercy 5 - 7755—7756 • NEW YORK 2, N.Y.

NEW YORK | SEPTEMBER, 1969 | (253) | No. 305

TIMELY TOPICS

by AARON CHAIT

"HONEY MOON" FOR MANKIND

Crowded with multiple experiences of peace and war, the outgoing year 5729 is highlighted with the sensation of the Luna Spectacular, with the American footsteps set on the moon for the first time in world's recorded history.

While a crowning achievement, we still feel that earthly problems need solution prior to the Moon.

Minds and hearts heavenward, yet with both feet on the ground, we at the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary, are meeting the needs of this very planet, and in our small way we are doing here, on earth, a great job.

OUR INSTITUTION ON THE CROSSROAD OF YEARS

Proud of past attainments, we face the incoming year 5130 with still greater ambitions to serve our residents and patients, as well as our rank and file, to the very best of our ability.

An ideal place for senior citizenry, with a Home offering care and love in most modern facilities of a reconstructed building, with an Infirmary rendering medical and nursing service to the ill and infirm under the watchful eyes of a highly qualified Medical Board and nursing staff, we still strive for greater comfort and fuller measure of happiness.

In the process of installing automatic elevators and our own electric generator on the premises, we feel that these improvements will promote the welfare of the senior citizens under our hospitable roof.

We also serve the immediate community with joint programs and in harmonious teamwork to an extent that we have become an integral unit in the civic, philanthropic, social and cultural life of the entire neighborhood.

On a national scale, our Institution enjoys an enviable reputation as one of the finest agencies in the area of care for the aged and infirm.

We thank all our officers, directors and members, supporters and friends, for past cooperation, and we solicit their continued support.

Marching forward towards the dawn of the New Year, with faith and love in our hearts, we wish one and all a very Happy and Prosperous New Year with peace in this Country and throughout the world, salvation of Israel and brotherhood above the face of the globe.

THE "DAVID SOHN MENORAH" OPEN TO THE PUBLIC

A visitor to our Home upon his very first step over our portal is immediately confronted with and deeply impressed by a masterpiece of art, the David Sohn Menorah in our Lobby that symbolizes the living spirit of our Great Leader in our midst and the emblem of Bialystok in America.

Following a proclaimed drive, our officers and directors, individuals and organizations, recorded their names on bronze nameplates on the branches and base of the Menorah at the rate of $150.00 per nameplate, single or for a couple, and $500.00 for an Organization.

In compliance with a public demand we now open the Menorah to the membership at large, as well as to the wide public for recording names in the procedure and according to the rates set above.

A recorded name is an entry of fame and glory on the roster of American Jewish life, a tribute to Mr. Sohn, and an instrument of aid towards the goal of clearing our reconstruction debts, incurred by the alterations of our building. Contributions to our Home are tax-deductible.

For further details, the parties concerned may contact our office and we will be happy to oblige.

Annual Theatre Benefit

of the

BIALYSTOKER HOME FOR THE AGED

a MATINEE show

on Sunday Afternoon, October 19, 1969, 2 o'clock, at the

ANDERSON YIDDISH THEATRE

Second Avenue at 4th Street, New York

You will view, listen to and immensely enjoy the fascinating

PREMIER PERFORMANCE OF THE SEASON

a new, hilarious uproar of song and laughter, wit and joy, the humorous musical comedy

"OH, WHAT A WEDDING"

featuring the famous artists of the Yiddish stage, led by the favorite star-comedian

MAX PEARLMAN

in team with the noted talents: JACOB JACOBS, SHIFRA LEHRER, GITA GALINA, MICHAEL MICHALOVICH, THELMA MINTZ, etc.

Tickets have already been mailed to members and friends. If you did not receive any, secure same by calling our office: GR 5-7755. Kindly send in your remittance. Also, be sure to put away the tickets in a safe place so that you may easily locate them on the evening of the Benefit.

BIALYSTOKER HOME FOR THE AGED, 228 E. Broadway, New York

ANNUAL CHANUKAH-FESTIVAL CONCERT AND MEETING

of the

Bialystoker Center & Home for the Aged

SUNDAY, DECEMBER 7, 1969, at 3:00 P.M.
at our Home, 228 East Broadway, N. Y.

- Festive Chanukah Illumination by our publicly-lit "menorohs";
- Noted Cantor & Choir will say grace over the Chanukah candles, and render other fit selections;
- The Annual Election of our Board of Directors will take place;
- Meeting and oCncert will be followed by a Chanukah Fete with Latkes and other delicacies.

Please, reserve the date, and come to spend with us an enjoyable evening!

BIALYSTOKER ANNUAL BAZAAR

OVER 2 WEEKENDS ON OUR PREMISES

■

Opening: SATURDAY EVE., DEC. 13, 1969
through TUESDAY, DECEMBER 16
Reopening: SATURDAY EVE., DECEMBER 20
Closing: SUNDAY EVE., DECEMBER 21

■

BARGAINS GALORE
STOP ! SHOP ! SAVE !

■

BIALYSTOKER HOME FOR THE AGED and INFIRMARY
228 East Broadway, New York

■

Please help us with merchandise for the Bazaar !

ROSH HASHANAH ISSUE

BIALYSTOKER STIMME

Published by the

BIALYSTOKER CENTER & HOME FOR THE AGED

228 EAST BROADWAY • GRamercy 5 - 7755—7756 • NEW YORK 2, N.Y.

NEW YORK **SEPTEMBER, 1969** (253) **No. 305**

The Drawing, made by our Bialystoker kinsman and superb Master of Art, BEN RABINOWITZ "BENN" of Paris, France, symbolizes Peace, heralded by the traditional Shofar-Clarions, and implied by the kissing Doves, a timely message to Israel and to the World, at large, on the Eve of the New Year.